

STREDA 11. NOVEMBRA 2009

PREDSEDÁ: PÁN BUZEK

predseda

(Slávnostná schôdza sa začala o 15.05 hod.)

1. Slávnostná schôdza – Dvadsiate výročie demokratických zmien v strednej a východnej Európe

Predseda. – Skôr ako začneme, chcel by som povedať, že sme si vymieňali názory s pánom prezidentom Havlom, a môžem vás ubezpečiť, že niečo také sme si pred 25 rokmi nevedeli ani predstaviť.

(potlesk)

(PL) Dámy a páni, toto je slávnostné plenárne zasadnutie na oslavu dvadsiateho výročia demokratických zmien v strednej a východnej Európe.

Vážený pán prezident Havel, pán úradujúci predseda Rady, pán predseda vlády Švédska, pán predseda Komisie, vážené poslankyne, vážení poslanci, dámy a páni, vážení hostia. Dnešný deň je veľmi výnimočný a v Európskom parlamente je naším hosťom muž, ktorý významným spôsobom ovplyvnil dejiny Európy.

Pred dvoma dňami sme po druhýkrát sledovali pád Berlínskeho múru, tentoraz v podobe kociek domina. Dnes Parlament hostí muža, ktorý bol jedným z tých, ktorí pred dvadsiatimi rokmi pád týchto kociek domina spustili – spisovateľa, intelektuála a úžasného človeka, priateľa všetkých tých, ktorí bojujú za slobodu a ľudské práva všade tam, kde ich niet – prezidenta Václava Havla. Vitaj, drahý Václav!

(potlesk)

Nezabúdajme, že komunizmus padol vďaka bežným ľuďom: robotníkom, vzdelancom, spisovateľom, miliónom ľudí za železnou oponou, ktorí sa nikdy nepoddali útlaku. Ich jedinou zbraňou proti tankom boli veľké srdcia a odhodlanie. Po desaťročia útlaku mnohokrát riskovali, ale nakoniec zvíťazili, pretože sny ľudí sú silnejšie ako betónové steny či vražedné politické systémy. Dôležitú úlohu však zohrali aj tí, ktorí im pomáhali z opačnej strany železnej opony a vďaka ktorým si tí na Východe uvedomovali, že nie sú sami. Vďaka týmto mnohým ľuďom bolo možné historické zmierenie medzi Východom a Západom a znovuzjednotenie Európy. Václav Havel bol – a stále je – pre nich všetkých hrdinom.

V roku 1989 u nás vyšli študenti do ulíc a žiadali prepustenie Václava Havla. Zakrátko sa Václav Havel stal prezidentom slobodného Česko-Slovenska, prezidentom i hrdinom pre Čechov aj Slovákov.

(SK) Tak ako dvadsaťjeden rokov predtým, v roku 1968, keď sa v Československu vynárala nezávislosť, spoločným hrdinom Slovákov a Čechov bol Slovak Alexander Dubček.

(PL) Pán prezident, drahý Václav, v roku 1987 samizdatové vydavateľstvo vydalo dve tvoje hry. V pamäti mi utkvel ich obal: obrázok malého smutného človeka, ktorý vyzerá neschopný a nepripravený na život. Dva prsty drží dohora v znaku víťazstva. Malý, bezvýznamný človek. Jasne a zreteľne vyjadruje, že každá ľudská bytosť sa rodí slobodná a mala by mať právo na slobodný život. Toto je veľká úloha pre náš Parlament – parlament, ktorý zastupuje slobodných Európanov.

Dovoľte mi uviesť krátku prezentáciu. Je to film, ktorý nám pripomenie, čo sa dialo v Európe pred dvadsiatimi aj viac rokmi.

***

(PL) Dámy a páni, pred nami stojí Václav Havel.

Písať začal ako veľmi mladý a nikdy neprestal, dokonca ani v časoch, keď bol uväznený, čo bolo spolu štyrikrát. Vo väzení strávil celkovo päť rokov. Písal priamo a čestne, citlivo a krásne.

Charta 77 vznikla ako prostriedok spolupráce medzi československými a poľskými opozičnými hnutiami, neskôr aj hnutiami krajín východného bloku. Václav Havel bol hlavnou hnacou silou hnutia. Sledoval pravdu

s odvahou a veľkou skromnosťou, rovnako ako Zbigniew Herbert, básnik, ktorý sa vzoprel režimu a napísal: „Mali sme štipku nevyhnutnej odvahy, ale v podstate to bola otázka vkusu.“

Blahoželám ti, Václav, k tomu, že ti nikdy nechýbal dobrý vkus.

Dámy a páni, prezident Václav Havel.

(potlesk)

Václav Havel, bývalý prezident Českej republiky. – (CS) Vážený pán predseda, dámy a páni, ďakujem vám za pozvanie a za príležitosť prehovoriť k vám v dňoch dvadsiateho výročia dramatického prelamovania hraničných zátarás, strihania ostnatého drôtu a búrania múrov medzi európskymi národmi a v prípade Nemecka múru, ktorý rozdeľoval jeden a ten istý národ. Bol to koniec bipolárneho rozdelenia nielen Európy, ale do značnej miery aj celého sveta. Bol to taký historicky dôležitý okamih, že mnohí ľudia mali pocit, že od tejto chvíle bude svet už len prekvitať.

To sa nestalo. Dejiny, samozrejme, neskončili. O to dôležitejšie je pochopiť toto výročie nielen ako výzvu na reflexiu súčasnosti, ale predovšetkým ako výzvu na úvahy o budúcnosti. Rád by som k nej prispel piatimi poznámkami na tému európskeho zjednocovania.

Na taký prekvapivo rýchly pád železnej opony nebol – a ani nemohol byť – nikto z nás úplne pripravený. Bolo by to proti prírode. Preto nastala fáza určitých rozpakov, skúmania rôznych alternatív, neistoty. Nakoniec NATO urobilo odvážny krok a rozšírilo sa o nových členov, čím im zaručilo bezpečnosť a umožnilo im sústrediť sa na prípravu vstupu do Európskej únie. Neskôr sa Únia naozaj začala otvárať novým demokraciám strednej a východnej Európy. S týmito krajinami má z času na čas rôzne problémy. To je celkom pochopiteľné. Demokratickú politickú kultúru nemožno vytvoriť alebo obnoviť zo dňa na deň. Trvá to dlho a treba pritom riešiť množstvo nečakaných problémov. Komunizmus vládol prvý a dúfajme, že aj posledný raz v moderných dejinách, a po prvýkrát sme sa stretli aj s fenoménom postkomunizmu. Museli sme sa vyrovnáť s následkami dlhodobej vlády strachu a s nebezpečenstvom súvisiacim s historicky bezprecedentným prerodovaním vlastníctva. Prekážok bolo a stále je veľa a skúsenosti s takouto situáciou sa ešte len rodia.

No jednako si myslím, že Západ urobil správnu vec. Akákoľvek iná alternatíva by znamenala omnoho viac problémov a bola by drahšia nielen pre Západ, ale pre všetkých. Nielenže sme mohli byť svedkami nebezpečného rozvinutia nového boja o sféry vplyvu alebo priamu nadvládu jedných nad druhými, ale štáty, ktoré by zostali pred bránami Západu, by sa s najväčšou pravdepodobnosťou stali pôsobiskom rôznych nacionalistov a populistov, ako aj ich ozbrojených milícií, a možno aj priestorom nebezpečných lokálnych konfliktov – o to nebezpečnejších, že po druhej svetovej vojne sa zo známych dôvodov nikdy nekonala skutočná mierová konferencia, ktorá by záväzne, presne a natrvalo upravila povojnové pomery v Európe. Myslím si, že mnohí, ktorí donedávna mávali zástavami s kladivom a kosákom, by sa dokázali veľmi rýchlo chopiť nacionalistickej zástavy. Kam taká cesta vedie, sme mohli vidieť v bývalej Juhoslávii. Démoni však, ako vieme, prebúdajú ďalších démonov. Nikto teda nevie, či by nákaza nepreskočila aj do západnej časti Európy. Žijeme v dobe, kedy vďaka globalizácii akýkoľvek miestny konflikt môže ľahko prerásť v konflikt svetový.

Zvolený postup bol teda historicky najprirodzenejší a prakticky najvýhodnejší. Navyše to bol postup, ktorý sa mohol chápať aj ako výraz spoločnej zodpovednosti za nedávny vývoj, ku ktorého počiatkom patrila aj krátkozraká politika ústupkov demokratického sveta.

Zhrniem to tým, že poviem, že nemalé problémy, ktoré dnes EÚ s nami má, stojí za to vziať si na plecia, pretože akákoľvek alternatíva vývoja by zjavne bola podstatne horšia a nebezpečnejšia. V tejto súvislosti možno Európu žiadať jedine o trpezlivosť a pochopenie.

Otázkou však, samozrejme, je, čo môžeme Európe ponúknuť my. Už dlho si myslím, že po tom, čo sme v dobe totalitného systému podstúpili, by sme mali – alebo sme priam povinní – túto skúsenosť presvedčivo vysvetliť ostatným a všetko, čo z nej vyplýva, pretvoriť do konkrétnych podnetov. Nie je to ľahké a nie som si istý, či sa nám to doteraz darilo. Totalitné alebo autoritatívne spôsoby vlády často začínajú veľmi nenápadne a majú veľmi rafinované spôsoby ovládania spoločnosti. Až teraz, s odstupom času, si mnohí z nás uvedomujú, ako domyselne sme niekedy boli zapletení do totalitných sietí. Toto všetko nás zaväzuje k zvláštnej obozretnosti. To by mal byť náš príspevok k záruke, že to, čo sme prežili, sa už nikdy nemôže zopakovať.

Čo si to vyžaduje? Predovšetkým jasnú a jednoznačnú solidaritu so všetkými, ktorí dnes kdekoľvek na svete čelia totalitnému či autoritatívnemu režimu. Tejto solidarite by nemali brániť žiadne hospodárske alebo iné zvláštne záujmy. Dokonca aj malý, nenápadný a dobre mienený kompromis môže mať osudné následky –

hoci aj nepriamo a po dlhšom čase. Zlu nemožno ustupovať, pretože už zo svojej podstaty každý ústupok využije vo svoj prospech. Okrem toho, s politikou ústupkov už má Európa zlé skúsenosti. Slobodomyselným ľuďom či nahlas prehovárajúcim svedkom pomerov v Severnej Kórei, Mjanmarsku, Iráne, Tibete, Bielorusku, na Kube alebo kdekoľvek inde môže naša podpora pomôcť viac, než si myslíme. A pomôže aj nám. Pomôže nám vytvárať lepší svet a byť viac samými sebou, inými slovami lepšie naplňať konkrétnym obsahom hodnoty, ku ktorým sa vo všeobecnosti hlásime.

Európsky parlament udelil nedávno Sacharovovu cenu ruskej organizácii Memorial, ktorá monitoruje dodržiavanie ľudských práv v Rusku. Myslím, že to bol dôležitý čin. Spomínam si, aký význam to kedysi malo v našej krajine, keď nás – opozíciu – proti vôli vlády pozval počas štátnej návštevy francúzsky prezident na pracovné raňajky. Ide o veci len zdanlivo povrchné. V totalitných pomeroch to tak jednoducho býva, že jedny raňajky alebo potlačená študentská demonstrácia môžu dať za určitých okolností do pohybu dejiny.

Identitu každého z nás okrem toho, čo je nám vlastné ako jedinečným bytostiam, spoluvytvára aj niekoľko vrstiev takzvanej kolektívnej identity. Každého z nás do väčšej či menšej miery spoluvytvára aj príslušnosť k rodine, obci, kraju, firme, cirkvi, spolku či politickej strane, k národu, civilizačnému okruhu a napokon aj k obyvateľstvu tejto planéty. To všetko poukazuje na určitý typ nášho domova, či už geografického, názorového, jazykového, etnického, alebo iného, toto všetko nás vytvára. S tým všetkým súvisia aj rôzne typy nášho vlastenectva, našich cieľov, našich afín, inklínácií, hrdostí, znakov, tradícií, zvyklostí, návykov i zvláštností. Svet je jednoducho pestrý, pestré je ľudstvo a pestrý je každý z nás.

Z tejto kolektívnej príslušnosti prirodzene vzniká kolektívna suverenita. Na všetkých úrovniach svojej identity máme určitú mieru suverenity, ale na žiadnej nemáme a ani nemôžeme mať úplnú suverenitu. Jediná vec, na ktorej záleží, je, aby sa tieto suverenity dopĺňali a pokiaľ je to možné, vzájomne si neodporovali.

Určite tušíte, že sa teraz tejto veci venujem preto, že diskusia o európskej ústave aj Lisabonskej zmluve sa z veľkej časti týkajú otázky, v akom vzájomnom pomere majú byť štátna a európska suverenita. Odpoveď je jasná: mali by sa navzájom dopĺňať. Ak sa cítim byť Európanom, neznamená to, že prestávam byť Čechom. V skutočnosti je opak pravdou: ako Čech som aj Európan. Trochu poeticky hovorievam, že Európa je vlasťou našich vlastí.

Zároveň som presvedčený, že európska suverenita sa v budúcnosti bude postupne posilňovať. Neviem, ako rýchlo či pomaly, aké zákruty a okľuky k nej povedú, ale viem, že integračný proces musí pokračovať. Je to totiž v bytostnom, dokonca existenčnom záujme nielen Európanov, ale všetkých. Dôvody sú zrejmé. Žijeme v priestore jednotnej globálnej civilizácie, v ktorej majiteľ grónskeho rybárskeho podniku môže žiť na Taiwane a môže vlastniť časť banky v Brazílii a majiteľ českých baní môže riadiť svoj podnik počítačom z Islandu. V takomto priestore budú hrať čoraz významnejšiu úlohu rôzne nadnárodné, nadštátne či kontinentálne spoločenstvá. Nie je a nebude to koniec národných štátov, ale tieto štáty sa združujú a budú sa aj naďalej združovať a v mnohých smeroch konať spoločne. Technický a hospodársky vývoj si to jednoducho vynúti. Na druhej strane v dobe, kedy svet smeruje k neblahej unifikácii, môže byť konštituovanie rôznych menších spoločenstiev štátov a národov, ktoré sú si nejakým spôsobom blízke, jedným z nástrojov lepšej ochrany ich národnej či regionálnej identity.

Postupné a nenásilné združovanie štátov posilňuje, samozrejme, aj ich mierové spolunažívanie. Alebo vari nebola väčšina vojen v posledných storočiach vojnami národných štátov? Ako lepšie možno krotiť nacionálnych démonov, ak nie vecnou spolupracou národov? Pristúpiť na princíp viacvrstvovej suverenity však možno len na pozadí občianskej a politickej identifikácie s ním. Všimol som si, že v našej krajine – a pravdepodobne aj v mnohých ďalších krajinách – sa často hovorí o „nás“ – v mojom prípade o Čechoch – a o „nich“, pričom „nimi“ sa myslí akási banda cudzincov v Bruseli. Ale nie sme aj my v Bruseli? Toto delenie na „nás“ ako na niekoho *a priori* dobrého a nejakých zlých „ich“ ako tých, ktorí nám chcú za každú cenu ublížiť, prezrádza, ako málo chápeme samotný integračný princíp. Aj tomuto treba trpezlivo čeliť.

Všetci sme na jednej lodi a tá loď ide dobrým smerom. A pôjde dobrým smerom, pokiaľ všetci jej pasažieri poneseú spoločnú zodpovednosť a nebudú každý hrať svoju hru a len sám za seba. Význam či jedinečnosť vo vytvorení spoločenstva nezískame krikom o svojich bližšie nešpecifikovaných národných záujmoch, ktoré maskujú len nedostatok vnútornej sebadôvery, ale zmysluplným spôsobom svojho bytia medzi inými a svojou účasťou na spoločných snahách.

Po stáročia bola Európa hlavným civilizačným centrom tejto planéty a ak aj nebola, určite si to o sebe myslela. Cítila sa preto oprávnená vyvážať svoju kultúru, svoje náboženstvo a svoje vynálezy do celého sveta bez ohľadu na to, či o ne niekto stál. Vývoz týchto hodnôt často sprevádzalo násilie. Dokonca možno povedať, že celá novoveká civilizácia – nielen so všetkým skvelým, čo pre svet znamená, ale aj so svojou dnešnou

krátkozrakosťou – má svoj pôvod v Európe. Z toho všetkého by sa mala Európa poučiť a nadviazať na to novým spôsobom. A to tak, že už nebude svetu nič vnucovať, ale bude sa iba snažiť inšpirovať ho. Bude mu jednoducho príkladom, z ktorého si ostatní budú môcť niečo vziať, ale nebudú musieť.

Ťažko hľadať na Zemi končinu, v ktorej by bolo v rôznych štátoch sústredených toľko národov či etnických skupín, toľko menšín a menšín v menšinách. A predsa sa Európe v posledných desaťročiach podarilo vytvoriť možno najpevnejšie nadnárodné zoskupenie, aké dnes môžeme na svete pozorovať. Najdôležitejšie však je, že toto zoskupenie nevzniklo ako výsledok znásilnenia slabších silnejšími, ako tomu doposiaľ v histórii stále bolo. Práve naopak, vzniklo ako výsledok vecných dohôd. Integrácia sa teda presunula z bojiska do konferenčnej siene. Ak nič iné, už to samotné môže slúžiť ako veľká výzva pre ostatný svet.

Spomenul som posilnený význam nadnárodných útvarov v dnešnom svete. Najlepšiu politickú štruktúru nadchádzajúceho desaťročia vidím v tvorivej partnerskej spolupráci týchto väčších nadnárodných či kontinentálnych entít, založenej na určitom spoločnom – skôr mravnom než politickom – minime. Ak majú mať tieto vzťahy zmysel, musia sa opierať o dve základné zásady: úplnú vzájomnú rovnosť a maximálnu úprimnosť. Vzťah nie je partnerským vzťahom, ak si niekto z praktických dôvodov – napríklad zo strachu, že by mohli byť prerušené dodávky ropy či plynu – nasadí klapky na oči a zabudne na všetkých zavraždených slobodomyselných novinárov či na mnohé podobné zlé veci, o ktorých by za iných okolností rád hovoril. Takýto vzťah sa zakladá na falošnosti. Skutoční partneri si musia vedieť navzájom povedať všetko, čo si myslia, teda celú pravdu, a musia si ju vedieť aj celú vypočúť.

Európska integrácia, vďaka ktorej väčšia časť nášho kontinentu tak dlho žije v mieri, je vskutku unikátnym pokusom o demokratickú úniu štátov. Nie je to a ani tak skoro nebude čistá federácia, ba ani tradičná konfederácia. Je to jednoducho čosi nové. Keby len tento pokus bol poučný pre iných! To ale nie je hlavné. Domnievam sa, že Európska únia má možnosť inšpirovať zvyšok sveta ešte niečím ďaleko hlbším, než len svojím modelom spolupráce národov. Touto možnosťou je snaha o nápravu všetkého sporného, čím Európa predurčila či ovplyvnila celý charakter súčasnej civilizácie. Ide o pohyb, ktorý možno už trochu začína.

Mám tým na mysli odklon od kultu zisku za každú cenu a bez ohľadu na jeho dlhodobé a nezvratné následky, odklon od kultu kvantitatívneho rastu a „rastu rastu“, odklon od primitívneho ideálu dobiehania a predbiehania Ameriky, Číny alebo kohokoľvek iného, ako aj odklon od nebezpečne nekonceptného osídľovania Zeme a bezhlavého drancovania planéty bez ohľadu na životné prostredie a záujmy budúcich generácií. Mám tým na mysli aj dômyselné šetrenie energiou, pri ktorom sa úspech štátu nemeria rastom jeho spotreby, ale naopak, jej klesaním.

To všetko je, samozrejme, možné len za predpokladu, že sa niečo začne meniť v samotnej duši súčasného Európana. Mal by byť – tvárou v tvár najnovším objavom kozmológie – predsa len trochu pokornejší, mal by myslieť aj na to, čo bude, až zomrie, skláňať sa pred tajomstvom vesmíru a bytia samotného, skrátka obnoviť svoj vzťah k večnosti a nekonečnu – aký mal v prvých fázach európskeho vývoja. Mali by sme vážne myslieť na to, že nič, čo sa stalo, sa nemôže odstať, že spomienka na všetko sa niekde – možno len v podobe letiaceho svetla – uchováva a že nič sa preto navždy neodpúšťa.

Ale vráťme sa k Európe ako partnerovi iných. Väčšina vojen v dejinách ľudského rodu bola vojnami o hranice, respektíve teritória. Z toho plynie významné ponaučenie, že nielen národné štáty, ale aj nadnárodné spoločenstvá by mali vždy presne vedieť, kde začínajú a kde končia. Nejasné či sporné hranice sú častým zdrojom nešťastia. To by mala mať na pamäti aj Európska únia a mala by mať jasno aj vo svojich vonkajších hraniciach. Ak chce búrať hranice, najprv musí vedieť, kde ležia. Myšlienku geografického sebaurčenia by teda mala podporovať v širšom, čiže planetárnom meradle. Týmto spôsobom by mala významne a konkrétne prispievať k tomu, po čom všetci túžime: k mieru medzi ľuďmi a národmi na tejto planéte.

Téma spoločnej suverenity sa v európskych diskusiách najčastejšie vynára v súvislosti s inštitucionálnym usporiadaním Únie. Obdivujem energiu, ktorú Únia za posledné roky tejto téme venovala, a úspechy, ktoré dosiahla. Práve preto sa odvážim nahliadnuť aj v tejto veci ďalej do budúcnosti. Parlament, v ktorom zasadáte, je volený priamo a počet mandátov jednotlivých štátov sa snaží zodpovedať ich veľkosti. Myslím si, že v porovnaní s dneškom by mal mať Európsky parlament ako jediný orgán volený priamo všetkými Európanmi väčšie právomoci. Legislatívna práca by sa mala zreteľnejšie presúvať od výkonnej moci k moci zákonodarnej. Európsky parlament sa nesmie nikomu javiť len ako drahá ozdoba Únie.

Popri Parlamente by však podľa môjho názoru mohol časom vzniknúť iný, menší orgán, do ktorého by národné parlamenty volili zástupcov zo svojich radov, pričom všetky členské štáty by boli zastúpené rovnakým počtom svojich členov. Týmto alebo podobným spôsobom by bolo možné vyriešiť dve veci naraz. Po prvé by sa odstránil pocit, ktorý vzniká v rôznych národných parlamentoch, že sú vyradené z európskeho

rozhodovania. Po druhé by sa dosiahlo to, že by predsa len existoval aspoň jeden orgán Únie, ktorý by zaručoval úplnú rovnosť všetkých členských štátov. Takýto orgán by sa, samozrejme, schádzal veľmi zriedkavo, len vtedy, keď by o to požiadal určitý počet jeho členov, a len v súvislosti so záležitosťami, ktoré si vyžadujú konsenzus. Toto riešenie by navyše umožnilo, že by sa Komisia nemusela tak zložito zostavovať podľa národnostného kľúča a Európska rada tak zložito počítat svoje hlasy. Priznám sa, že pre mňa osobne by bolo dôležitejšie, aby komisári boli skutočne najlepšími odborníkmi vo svojom odbore, než aby to boli za každú cenu moji súkmeňovci alebo dokonca stranícki kolegovia.

Európska rada je dnes zvláštnou kombináciou výkonnej a zastupiteľskej moci. Malo by sa ujasniť aj jej postavenie. Myslím, že by sa malo bližšie špecifikovať postavenie hlavy štátu v parlamentnej demokracii, išlo by o akúsi poloskrytú a polozjavnú kolektívnu hlavu združenia štátov, ktorej viditeľným a pre všetkých zrozumiteľným predstaviteľom by však bol jedinec, totiž prezident, s ktorého existenciou počíta už Lisabonská zmluva a ktorý je veľmi dôležitý: všimnime si, že tam, kde sa objavuje nejaké kolektívne vedenie štátu, hrozí zvyčajne jeho rozpad. Netvrdím, že to môže byť aj prípad nadnárodného spoločenstva, ale cítim, že kdesi najvyššie by mala byť jedna jediná ľudská tvár, ktorá by celú tú komplikovanú mašínériu reprezentovala a vďaka ktorej by sa tomu všetkému dalo lepšie rozumieť.

Už viackrát som povedal, že by som považoval za skvelé, keby raz v budúcnosti existovala tenká, zrozumiteľná a čitateľná Európska ústava, ktorej by rozumeli aj deti v škole, a všetko ostatné – čo dnes tvorí už tisíce strán – by boli iba jej prílohy. Organickou súčasťou či priamo prvou časťou takej ústavy by, samozrejme, musela byť Charta základných práv ako text, ktorý formuluje hodnoty či ideály, na ktorých je Únia založená, s ktorými sa snaží byť v súlade a ktoré má pri svojich rozhodnutiach na mysli.

Dámy a páni, dovoľte mi poslednú poznámku, ktorou sa trochu vrátim k tomu, čím som začal. Pri pohľade z diaľky sa Európska únia javí ako vysoko technokratický orgán, ktorý sa zaoberá iba ekonomikou a peniazmi. Večné dohady o rozpočte, kvótach, clách, daniach, obchodných nariadeniach a rôznych ďalších nariadeniach sú asi potrebné a vôbec nimi nepohrdam. Dokonca si myslím, že aj tie povestné odporúčania či normy týkajúce sa varenia guláša – tento obvyklý dôvod na euroskeptický posmech – sa myslia skôr ako ochrana čohosi českého či maďarského než ako útok na dotýcný členský štát a jeho identitu.

Napriek tomu si ale myslím, že Únia by mala klásť stále silnejší a viditeľnejší dôraz na to, čo je skutočne najdôležitejšie: na svoje duchovné a hodnotové základy. Únia predstavuje bezprecedentný pokus vybudovať veľké a originálne nadnárodné spoločenstvo na základe úcty k ľudským hodnotám a ľudskej dôstojnosti, na základe skutočnej a nielen zdanlivej či formálnej demokracie a na dôvere v zdravý rozum, slušnosť, schopnosť rovnoprávneho dialógu v rámci tohto spoločenstva aj s kýmkoľvek iným. Samozrejme, zakladá sa aj na úcte k jednotlivým národom, ich tradíciám a úspechom, ku krajinám, ktoré obývajú, k ich domovom a krajine, v ktorej majú tieto svoje domovy. A, samozrejme, aj na rešpektovaní ľudských práv a na ľudskej solidarite.

Bohaté európske duchovné a kultúrne dejiny – založené na kombinácii antických, židovských, kresťanských, islamských a neskôr renesančných a osvietenských prvkov – sformovali súbor nespochybniteľných hodnôt, ku ktorým sa síce Európska únia verbálne hlási, ale ktoré často chápe len ako pekný obal toho, na čom skutočne záleží. Nie sú ale na prvom mieste práve tieto hodnoty a nie sú to naopak ony, ktoré udávajú smer všetkému ostatnému?

Neobhajujem tu nič revolučné, prevratné ani radikálne. Prihováram sa iba za hlbšiu reflexiu samotných východísk európskeho zjednocovania, za dôraznejšie kultivovanie nášho európanstva, za artikulovaný vzťah k mravnému poriadku, ktorý presahuje svet našich okamžitých výhod, či svet, ktorý nikam nesmeruje a ktorého prosperitu určujú len kvantitatívne ukazovatele.

Európa nie je rozdelená už dvadsať rokov. Pevne verím, že sa už nikdy nenechá rozdeliť, ale že bude, naopak, priestorom a iniciátorom stále hlbšej solidarity a spolupráce. Keby len Schillerova Óda na radosť pre nás a našich potomkov nebola len básňou oslavujúcou priateľstvo medzi ľuďmi a prerastala by v sugestívny znak nášho spoločného úsilia o ľudskejší svet.

(potlesk v stojí)

Predseda. – Dámy a páni, keby pred tridsiatimi rokmi existovala Sacharovova cena, bol by si pre nás, Václav, hlavným kandidátom. Našťastie, dnes už tú cenu nepotrebuješ, pretože už neexistuje stará a nová Európa. Je len jedna Európa. Dnes je povinnosťou nás, politikov, ctíť si hodnoty, na ktorých Únia vyrástla, zmierenie a solidaritu. Urobme všetko pre to, aby sme na ne nezabudli.

Ešte raz veľká vďaka, pán prezident Havel. Vďaka, pán premiér, pani premiérka, pán úradujúci predseda Rady, pán Barroso a pani komisárka za to, že ste tu boli s nami.

Václav, tvoja návšteva Európskeho parlamentu je pre nás veľmi významná. Naše dvere sú pre európskych hrdinov stále otvorené. Ďakujem veľmi pekne, že si prišiel. Tvoj prejav si budeme pamätať. Prajem ti všetko dobré.

(hlasný a súvislý potlesk)

PREDSEDÁ: PÁN PITTELLA

podpredseda

(Rokovanie sa začalo o 15.50 hod.)

2. Pokračovanie prerušeného zasadania

Predsedaajúci. – Otváram zasadnutie Európskeho parlamentu, ktoré bolo prerušené vo štvrtok 22. októbra 2009.

3. In memoriam

Predsedaajúci. – S obrovským zármutkom som sa dozvedel o úmrtí našej bývalej kolegyne poslankyne lady Diany Ellesovej, ktorá zomrela 17. októbra. Lady Ellesová bola poslankyňou Európskeho parlamentu v rokoch 1973 až 1989 a v rokoch 1982 až 1987 vykonávala funkciu podpredsedníčky Európskeho parlamentu a predsedníčky Výboru pre právne veci. Prosím vás, aby ste povstali a minútou ticha si uctili jej pamiatku.

(Parlament povstal a zachoval minútu ticha.)

4. Schválenie zápisnice z predchádzajúceho rokovania: pozri zápisnicu

5. Žiadosti o ochranu parlamentnej imunity: pozri zápisnicu

6. Zloženie výborov a delegácií: pozri zápisnicu

7. Otázky na ústne zodpovedanie a písomné vyhlásenia (predložené dokumenty): pozri zápisnicu

8. Texty zmlúv poskytnutých Radou: pozri zápisnicu

9. Kroky podniknuté na základe pozícií a uznesení Parlamentu: pozri zápisnicu

10. Presun rozpočtových prostriedkov: pozri zápisnicu

11. Predložené dokumenty: pozri zápisnicu

12. Program práce

Predsedaajúci. – Konečné znenie návrhu programu, ktorý navrhla Konferencia predsedov na svojom zasadnutí vo štvrtok 22. októbra 2009 v súlade s článkom 137 rokovacieho poriadku, bolo rozdane. Bol predložený tento pozmeňujúci a doplňujúci návrh so súhlasom politických strán:

Streda:

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh názvu vyhlásenia Komisie o politickej situácii v Hondurase vzhľadom na voľby, ktoré sa majú konať 29. novembra 2009, znie „Vyhlásenie Komisie – Politická situácia v Hondurase.“

Ioannis Kasoulides, v mene skupiny PPE. – Vážený pán predsedajúci, skupina PPE nesúhlasí so zmenou názvu, ktorý bol v programe v súvislosti s Hondurasom, a nesúhlasí s vymazaním názvu odkazujúceho na voľby, ktoré sa majú konať 29. novembra. Dátum konania volieb je veľmi dôležitou súčasťou celej rozpravy. Preto si myslíme, že názov by mal ostať nezmenený.

Ulrike Lunacek, v mene skupiny Verts/ALE. – (DE) Vážený pán predsedajúci, chcela by som sa vysloviť za ponechanie nového návrhu, keďže koniec-koncov je jasné, že rokovania v Hondurase neboli úspešné. Neexistuje spoločný návrh na tieto voľby. Voľby sú nezákonné, pretože úradujúci prezident sa dostal k moci pučom. Preto Parlament žiadam, aby súhlasil s návrhom predsedníctva a s vyňatím volieb.

Alojz Peterle. – (SL) Som za ponechanie nezmeneného programu. Bol som členom delegácie Európskej ľudovej strany, ktorá bola v Hondurase a mala príležitosť oboznámiť sa so situáciou v tejto krajine. Predstava, že voľby 29. novembra sa konajú následkom udalostí v júni, je klamlivá. Voľby boli vypísané šesť mesiacov pred týmito udalosťami a nemožno ich nijako spájať s neskorším politickým vývojom. Tento vývoj nemohol prispieť ani ku kandidatúre nových kandidátov. Myslím si tiež, že voľby 29. novembra sú súčasťou riešenia, nie problému. Všetko hovorí za to, aby sme program nechali taký, aký je, a aby sme v budúcnosti podporovali demokratický vývoj v tejto krajine.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Vážený pán predsedajúci, rád by som vzniesol procedurálnu námietku. Nemám pri sebe hlasovaciu kartu, pretože sa na teraz neplánovalo hlasovanie. Preto vás žiadam, aby ste zaznamenali moje želanie hlasovať za nezmenený program práce. V tomto prípade ma nemôže nahradiť hlasovací prístroj.

Predseda. – Dámy a páni, pre všetkých, ktorí majú rovnaký problém: ďakujem, ale, prosím, nežiadať o slovo. Želanie každého z vás môžeme zaznamenať, ale nemôžeme ho brať do úvahy pri hlasovaní alebo sčítaní hlasov. Berie sa do úvahy iba v zápisnici, ale nie so zámerom sčítania hlasov. Je mi ľúto, ale hlasovacie karty by ste mali mať vždy so sebou, pretože hlasovanie sa môže uskutočniť kedykoľvek.

(Parlament zamietol návrh.)

(Program práce bol teda stanovený.)⁽¹⁾

(Rokovanie bolo prerušené o 16.05 hod. a pokračovalo o 16.15 hod.)

PRESEDÁ: PÁN BUZEK

predseda

13. Závery Európskej rady z 29. – 30. októbra 2009 vrátane mandátu a právomocí predsedu Európskej rady a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku/podpredsedu Komisie, ako aj štruktúry novej Komisie (rozprava)

Predseda. – Ďalším bodom programu je správa Európskej rady a stanovisko Komisie o záveroch Európskej rady z 29. – 30. októbra 2009 vrátane mandátu a právomocí predsedu Európskej rady a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku/podpredsedu Komisie, ako aj štruktúry novej Komisie.

Fredrik Reinfeldt, úradujúci predseda Rady. – Vážený pán predseda, teší ma, že som opäť tu a že vás môžem informovať o výsledkoch zasadnutia Európskej rady, ktoré sa ukázalo ako veľmi komplikované a náročné.

Dovoľte, aby som vysvetlil situáciu v predvečer zasadnutia Európskej rady. Udržovali sme neustály kontakt s Prahou a ďalšími hlavnými mestami. Ako by sme vyriešili českú požiadavku týkajúcu sa Charty základných práv? Odznalo mnoho rôznych názorov a niektoré ďalšie členské štáty požadovali rôzne výnimky a osobitnú pozornosť.

Na druhej strane sme dostali jasnejšie posolstvo o zmene klímy, čo bola ďalšia hlavná téma zasadnutia. Posolstvo z mnohých členských štátov znelo, že nie sú pripravené zaviazť sa k údajom súvisiacim s financovaním klímy, t. j. spôsobu financovania úsilia na prispôbenie sa zmene klímy a jej zmiernenie v rozvojových krajinách.

⁽¹⁾ Pre ďalšie pozmeňujúce a doplnujúce návrhy k programu práce: pozri zápisnicu

Na základe týchto okolností som spokojný so závermi zasadnutia. Dovoľte, aby som zdôraznil to najdôležitejšie.

Naším cieľom v Európskej rade bolo – s blížiacou sa decembrovou konferenciou o zmene klímy v Kodani – naďalej byť lídrom v oblasti zmeny klímy. Nedovoľme, aby nás ovládli ilúzie. Rokovania boli zdĺhavé a náročné, ale naše rozhovory nakoniec viedli k tomu, že Európska rada schválila predpokladanú sumu Komisie 100 miliárd EUR ročne do roku 2020, a predpokladala, že úroveň medzinárodnej verejnej podpory by mala byť v rozpätí 22 miliárd EUR až 50 miliárd EUR do toho istého roku.

Rok 2020 bude už o 10 rokov. Musíme konať skôr, ako nastane, preto Rada uviedla, že okrem toho potrebujeme globálne financovanie vo výške 5 miliárd EUR ročne v období rokov 2010 až 2012.

Konečná suma sa určí na základe kodanskej konferencie. Ak ďalší kľúčoví hráči vynaložia porovnateľné úsilie, EÚ a členské štáty sú pripravené prispieť spravodlivým dielom. Veľmi ma teší, že na tomto zasadnutí Európskej rady sme sa na základe silného mandátu na tom dokázali dohodnúť.

Pred pár dňami som sa vrátil z rozhovorov s pánom premiérom Singhom na samite EÚ – India v Naï Dillí, a začiatkom minulého týždňa som sa rozprával s pánom prezidentom Obamom na samite EÚ – USA vo Washingtone.

Vďaka dohode v Európskej rade mohla EÚ rokovať z veľmi silnej pozície. Z našej jednoty pramení dôveryhodnosť na podporu druhých. Dokázali sme predstaviť svoje záväzky. Dokázali sme vyjadriť svoje očakávania. Opäť sme dokázali byť vedúcim predstaviteľom v oblasti, ktorá je mimoriadne dôležitá pre všetkých občanov.

Témou zasadnutia minulý týždeň bola aj hospodárska a finančná situácia. Aj keď sú v svetovom hospodárstve náznaky zlepšenia, Európska rada zdôraznila, že niet dôvodu na sebauspokojenie. Všetkým členským štátom okrem jedného hrozí, že v budúcom roku prekročia 3 % strop deficitu, a náš spoločný HDP sa od začiatku roku 2008 znížil o 4,7 %. Obidva údaje sú vážnymi dôvodmi, prečo by sme nemali ustúpiť od podporných opatrení, až kým nezabezpečíme oživenie. Zatiaľ musíme posilniť dôveru a pracovať na stratégiách ukončenia tohto stavu.

V Európskej rade sme výrazne pokročili v posilňovaní finančného dohľadu. Dosiahli sme širokú zhodu týkajúcu sa zriadenia Európskeho výboru pre systémové riziká.

Predsedsníctvo teraz začne s týmto Parlamentom diskutovať o jednotlivých návrhoch. Chceme dosiahnuť dohodu o balíku novej štruktúry dohľadu. Chceme sa ubezpečiť, že nebudeme znášať opakovanie finančnej krízy, ktorú práve prežívame.

Keď sa nám to všetko podarí, musíme sa zamerať na ochranu pracovných miest. Viac ako päť miliónov Európanov už prišlo o zamestnanie, ale nezamestnanosti ich bude čeliť ešte oveľa viac. Je na nás, aby sme zmenili tento trend.

Keď som vám 15. júla predstavil priority švédskeho predsedníctva, povedal som, že EÚ sa z tejto krízy musí dostať posilnená. Povedal som vám, že zvládnutie hospodárskej a finančnej krízy je jednou z našich najdôležitejších úloh. Stále to platí. Z tohto dôvodu sa k týmto dôležitým otázkam chceme vrátiť na zasadnutí Európskej rady v decembri.

Ďalším dôležitým záverom tohto zasadnutia bolo prijatie stratégie EÚ pre oblasť Baltského mora – stratégie, ktorá je založená na iniciatíve tohto Parlamentu. Našou ambíciou v súvislosti s touto stratégiou je zaoberať sa naliehavými environmentálnymi otázkami súvisiacimi s Baltským morom a prispieť k hospodárskemu úspechu tejto oblasti. Som presvedčený, že táto iniciatíva tiež pozitívne ovplyvní ďalšie časti Európy tým, že zjednotí regióny a pozitívne prispeje ku konkurencieschopnosti EÚ ako celku.

Diskutovali sme aj o spravodlivosti a vnútorných veciach. Uvítali sme pokrok dosiahnutý pri vykonávaní opatrení týkajúcich sa nezákonnej migrácie v Stredozemí a vyzvali sme na prácu v mnohých špecifických oblastiach.

Viem o tom, že dnes popoludní chcete diskutovať aj o inštitucionálnych záležitostiach. Tieto záležitosti boli, samozrejme, dôležitou súčasťou našich rozhovorov.

Jednou z kľúčových otázok, pravdaže, bolo zabezpečenie rýchleho nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy, ktorá je veľmi dôležitá, ak chceme spoločnými silami dokázať čeliť problémom, ktoré máme pred sebou.

Prebehlo mnoho konzultácií a boli veľmi zložité, ale nakoniec sa nám podarilo dosiahnuť prijatie požiadavky zo strany Českej republiky.

Prezident Václav Klaus bol na základe tejto dohody pripravený podpísať túto zmluvu a – ako ste si všetci všimli – napokon ju pred týždňom podpísal. Posledný ratifikovaný dokument teraz Česká republika ukladá do depozitára talianskych orgánov. To znamená, že Lisabonská zmluva nadobudne platnosť 1. decembra. Viem, že prevažná väčšina z vás, ktorí ste tu dnes prítomní, tak ako ja pociťuje spokojnosť a úľavu, že sa táto dlhá kapitola príprav na inštitucionálnu reformu konečne blíži ku koncu.

Európska rada tiež hodnotila prípravy inej zmluvy. Dohodla sa na usmerneniach pre Európsku službu pre vonkajšiu činnosť a pozvala budúceho vysokého predstaviteľa, aby predstavil návrh organizácie a činnosti tejto služby.

Teraz prejdime k otázke mien. Musíme obsadiť pozície, ktoré vznikli na základe Lisabonskej zmluvy. Musíme spolu s vami vymenovať novú Komisiu. Plánujem zvolať stretnutie hláv štátov alebo predsedov vlád 19. novembra s cieľom nominovať predsedu Európskej rady, vysokého predstaviteľa a generálneho tajomníka Rady.

Chcel by som zdôrazniť, že nominácia vysokého predstaviteľa sa bude musieť uskutočniť skôr, ako bude vymenovaná nová Komisia, a že by jej mali predchádzať príslušné kontakty s týmto Parlamentom. Ako viete, keďže táto osoba bude aj podpredsedom budúcej Komisie, jej schválenie odhlasuje Parlament.

Nebudem sa zamýšľať nad tým, kto budú tieto osoby, ale chcel by som povedať, že dôležité nie sú len mená, ale aj to, čo tieto osoby budú robiť a ako to budú robiť.

Zasadenie Európskej rady minulý týždeň nám umožnilo dosiahnuť výrazný pokrok nie len v jednej kľúčovej oblasti, ale v niekoľkých oblastiach, ktoré sú nevyhnutné pre budúcnosť Európy a nevyhnutné pre budúcnosť našej planéty.

Ďakujem kolegom za konštruktívny prístup k problémom, ktorým spoločne čelíme. Napriek tomu rovnako ako ja viete, že nás čaká ešte veľa práce. Môžem vám sľúbiť, že nadchádzajúce týždne budú veľmi hektické. Teším sa na pokračovanie úzkej spolupráce s týmto Parlamentom v mnohých dôležitých otázkach.

Konferencia v Kodani sa začne už o 25 dní. Hospodárska kríza ani zďaleka neskončila, ale my máme jasný mandát na to, aby sme začali rokovania o klíme. Sme odhodlaní naďalej spolupracovať na vytváraní nových zdrojov rastu a vyššej zamestnanosti.

Ďakujem za pretrvávajúcu podporu tohto Parlamentu. Teším sa na zodpovedanie vašich pripomienok.

José Manuel Barroso, predseda Komisie. – Váženy pán predseda, rád by som doplnil hodnotenie pána premiéra Reinfeldta týkajúce sa Európskej rady a vyjadril sa k dvom veciam, jedna sa týka politiky a jedna inštitucionálnych otázok.

Pokiaľ ide o politiku, kľúčovou úlohou bola veľmi dôležitá dohoda o našej činnosti v oblasti zmeny klímy. Všetci vieme, že ide o náročné otázky. Keď je v hre toľko, cesta nikdy nebude ľahká. Úprimne povedané, výsledok zasadnutia Európskej rady prekročil moje počiatočné očakávania. Dosiahli sme schválenie čiastok navrhnutých Komisiou, ktoré sú spojené s jasnými podmienkami.

Posolstvo je jasné: Európska únia je pripravená na Kodaň a je pripravená pokračovať v činnosti zameranej na znižovanie emisií vďaka významnej ponuke na financovanie oblasti klímy, presne podľa septembrového návrhu Komisie, ktorým je dlhodobé financovanie s „rýchlym štartom“.

Ak chceme, aby rozvojové krajiny predložili jednoznačné záväzky na zmiernenie situácie, potom potrebujeme, aby rozvinuté krajiny poskytli finančné prostriedky. Odhadujeme, že rozvojové krajiny budú do roku 2020 potrebovať ďalších 100 miliárd EUR ročne na boj proti zmene klímy, čo plne podporuje Európska rada, ktorá podporuje aj predbežný podiel medzinárodných verejných financií v tejto sume i dohodu, že Európska únia zaplatí svoj spravodlivý diel.

Rovnako jasné je: ostatní partneri musia preukázať, že sa stotožňujú s vážnosťou nášho úmyslu. Naša politika neznamená, že Európska únia bude napredovať a dúfať, že ostatní nás budú nasledovať. Znamená využitie vplyvu na dosiahnutie maximálneho možného účinku, pokiaľ ide o globálne úsilie na zníženie emisií.

Keď som bol minulý týždeň vo Washingtone a Naï Dillí, dozvedel som sa, ako ďaleko sa títo dvaja partneri dostali za uplynulý rok. To isté platí aj o ostatných, napríklad o Číne. Samozrejme, budeme rešpektovať

dôležitú požiadavku spoločnej, avšak rozdielnej zodpovednosti za zmenu klímy, ale ako som už mnohokrát v minulosti povedal, týka sa nás všetkých, a my v Európskej únii budeme naďalej naliehať na skutočný prínos od všetkých ostatných aktérov. Musíme sa naďalej zameriavať na konečný cieľ – ambiciózne, vážne a preukázateľné zníženie emisií, aby sme zabezpečili, že dosiahneme náš cieľ, ktorým je obmedzenie zvýšenia teploty na menej ako 2 °C.

Takže, aké máme vyhliadky v Kodani? Teraz sa zdá, že v Kodani sa pravdepodobne nepodariť dohodnúť na konečnej zmluve, ktorú presadzujeme a budeme naďalej presadzovať. To však nie je dôvod na to, aby sme sa v týchto rokoch nesnažili dosiahnuť rozhodujúci prelom. Napokon, obsah je dôležitejší ako forma. Podľa môjho názoru by sme sa mali snažiť dospieť k plne funkčnej dohode založenej na reálnych politických záväzkoch, ktorá rýchlo nadobudne platnosť a ktorá zapojí všetkých dôležitých aktérov, čo sa týka znižovania emisií a financovania. Mali by sme tiež pokračovať v boji za konečnú dohodu o zmluve – záväznej zmluve. Na to potrebujeme spojiť všetky svoje sily v priebehu týždňov, ktoré zostávajú do konferencie v Kodani.

Práve sme ukázali, že spoločnými rozhodnými krokmi sa vieme dohodnúť na zmluve, ktorá nám už veľmi dlhý čas uniká. Išlo o ďalší významný výsledok zasadnutia Európskej rady: prekonal poslednú politickú prekážku pred konečnou ratifikáciou Lisabonskej zmluvy. Teraz sa môžeme pozeráť dopredu s dôverou, pretože ako povedal pán premiér Reinfeldt, Lisabonská zmluva bude platiť od začiatku budúceho mesiaca. Komisia v skutočnosti pracuje na jej implementácii. Komisia dnes začala ako prvý konkrétny krok konzultáciu o iniciatíve občanov.

Chcel by som vzdať hold pánovi premiérovi Reinfeldtovi za jeho pevnú ruku, ktorou priviedol túto loď do prístavu. Švédske predsedníctvo urobilo pozoruhodnú prácu pri dosahovaní tohto konečného konsenzu v Európskej rade. Teraz však musíme dokončiť úlohu prechodu. Samozrejme, najdôležitejšie je obsadiť nové pozície.

Nie je mojou úlohou, aby som sa vyjadroval ku kandidátom na predsedu Európskej rady, ale ako predseda Komisie pri pohľade na inštitucionálne otázky pevne verím, že hlavy štátov alebo predsedovia vlád vyberú osobnosť, ktorá dokáže efektívne viesť Európsku radu – predsedu so silným európskym cítením, ktorý časom dokáže zabezpečiť konzistentnosť činnosti Európskej rady, a to interne, aby sa mohli stanoviť priority na dlhšie obdobie a nie len na šesť mesiacov, ako aj externe, aby sme v otázkach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky našim medzinárodným partnerom vysielali jasné odkazy.

Som odhodlaný v tandeme pracovať s týmto predsedom Európskej rady, pretože takéto partnerstvo bude výrazným zlepšením. Musíme spolu presadzovať spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku na úrovni hláv štátov a predsedov vlád, na ktorej bude predseda Európskej rady zastupovať Európsku úniu. Spolu tiež musíme spojiť právomoci Spoločenstva v oblastiach – od hospodárstva po obchod, od rozširovania po rozvoj, od energetiky po spravodlivosť –, v ktorých podľa tejto zmluvy predseda Európskej komisie zastupuje Európsku úniu. Som odhodlaný zabezpečiť, aby toto partnerstvo fungovalo v záujme silnej a efektívnej Európskej únie doma aj vo svete.

To isté, samozrejme, platí aj pre vysokého predstaviteľa. V tejto otázke sa priznávam k osobitnému záujmu, pretože vysoký predstaviteľ bude tiež jedným z podpredsedov Európskej komisie: na veľmi pragmatickej úrovni, pretože nominácia podpredsedu a vysokého predstaviteľa a iné návrhy zo strany členských štátov na funkciu v Komisii mi umožnia prejsť do fázy finalizácie budúceho kolégia a pridelovania portfólií, na politickej úrovni, pretože som presvedčený, že tento vysoký predstaviteľ a podpredseda s podporou silnej Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, ktorá spojí európsku odbornosť v medzivládnej diplomacii s právomocami nášho Spoločenstva, môže znamenať skutočný krok ku zmene efektívnosti našej vonkajšej činnosti.

Tým sa dostávam ku Komisii ako celku. Chcem Komisiu zloženú z kompetentných a oddaných Európanov, Komisiu, ktorá bude pripravená chopiť sa celého svojho práva iniciatívy. Pracujem na záverečných rozhovoroch s členskými štátmi, aby sme zaručili takýto stav. Požiadal som členské štáty, aby mi predložili mená vrátane žien. Mojou úlohou potom bude rozhodnúť o portfóliách. Portfóliá sa nepridelujú krajinám, ale osobám, ktoré sú oddané nášmu európskemu projektu.

Chcem tiež Komisiu so silným demokratickým mandátom. Preto som odhodlaný v plnej miere rešpektovať proces vypočutí v tomto Parlamente. Oneskorenia spôsobené touto zmluvou sú spoločným problémom. Nesmieme sa oneskoriť s príchodom novej Komisie, ale nemôžeme skrátiť vypočutia. Teším sa na diskusie o riešení tohto problému na zasadnutí Konferencie predsedov budúci týždeň.

Lisabonská zmluva nám umožní lepšie plniť očakávania občanov – ale to, či využijeme príležitosti, ktoré nám ponúka, bude predovšetkým otázkou politickej vôle. Táto zmluva nám dáva možnosť konať, ale my potrebujeme ochotu konať spoločne.

Dostávam sa tak opäť na začiatok dnešného popoludnia. Európa, ktorú tu dnes zastupujeme – Európa zjednotená na princípoch slobody a solidarity –, by nebola možná bez zanietenia a oddanosti ľudí, ktorí sa pričínili o priebeh mimoriadnych udalostí pred 20 rokmi. Musíme rozdúchať tento plameň. Musíme konať v duchu roku 1989. Ak preukážeme rovnaké zanietenie a oddanosť, som si istý, že uspejeme.

Joseph Daul, v mene skupiny PPE. – (FR) Vážený pán predseda, dámy a páni, Lisabonskú zmluvu ratifikovalo 27 členských štátov Európy a táto zmluva musí priniesť výsledky.

Musí priniesť výsledky, pokiaľ ide o inštitúcie a najmä o rýchle vytvorenie funkcií s príslušnou zodpovednosťou. Musí priniesť výsledky, pokiaľ ide o zmenu klímy a energetiku. V neposlednom rade musí priniesť výsledky, pokiaľ ide o oživenie hospodárstva.

Podpisom českého prezidenta sa ratifikačný proces Lisabonskej zmluvy konečne skončil. Moja vďaka patrí pánovi Reinfeldtovi.

Poslanecký klub Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov), ktorý túto zmluvu výrazne ovplyvnil, je, pochopiteľne, spokojný s týmto vývojom, ale nastal čas zastaviť monopolizáciu európskej verejnej diskusie o inštitúciách, ktoré sú len nástrojom na dosahovanie politických ambícií, a namiesto nej sa zamerať na tieto ambície.

Preto vás naša skupina žiada, pán Reinfeldt, aby ste urobili všetko potrebné na získanie čo najskoršej dohody o menách predsedu a vysokého predstaviteľa Rady. Preto vás naša skupina žiada, pán Barroso, keď členské štáty nominujú svojich kandidátov, aby ste čo najskôr rozdelili ich zodpovednosti ešte pred tým, ako sa zúčastnia vypočutí v Európskom parlamente, ktoré majú byť podľa nás čo najpodrobnejšie.

Nebude to pre vás nič nové, pán Reinfeldt, pán Barroso, keď poviem, že rozprava o profile týchto kandidátov je len v záujme bruselského mikrokozmu.

Znova sa pýtam, čo chcú naši spoluobčania? Chcú, aby sa vyriešila nezamestnanosť, problémy s úvermi a rekvalifikáciou, chcú, aby zo samitu o zmene klímy v Kodani vyplynuli nejaké príjemné prekvapenia, a chcú, aby sme zabezpečili, že zima 2009 až 2010 nebude poznačená prerušeniami dodávok plynu, ktoré uvalia polovicu kontinentu do bezvýchodiskovej situácie.

Preto my, európske inštitúcie, z tohto miesta, a najmä vy, pán Reinfeldt, sme povinní rozbehnúť európsky vlak čo najrýchlejšie a nedovoliť mu, aby naďalej zastavoval na každej stanici.

Každý v tomto Parlamente pozná ťažkosti, ktoré predstavuje táto úloha, krehkú rovnováhu, ktorú musíte nájsť medzi politickou orientáciou, geografickým pôvodom, zmyslom pre rovnosť a vnímavosťou kandidátov. Vašou povinnosťou však je čo najskôr uzavrieť dohodu v Rade, rovnako ako je povinnosťou Parlamentu a parlamentných skupín vyjadriť verdikt o týchto rozhodnutiach zodpovedne a v súlade s európskym všeobecným záujmom. Znova opakujem, dúfam, že to bude jedna z úspešných kapitol švédskeho predsedníctva, ale aby sa tak naozaj stalo, musíme konať rýchlo, veľmi rýchlo.

Vážení páni predsedovia, dámy a páni, ešte naliehavejšia záležitosť ako inštitúcie je zmena klímy, ktorá bude témou kodanského samitu už o niekoľko týždňov. Chcem predovšetkým vyzdvihnúť zodpovedný prístup Európskej rady, ktorá opätovne potvrdila svoj záväzok vytýčiť si merateľný a plánovaný cieľ bojovať proti zmene klímy a znížiť emisie CO₂, a ktorá zároveň očakáva, že sa naši partneri zaviažu k rovnakému rozhodnutiu.

Od Európy by takticky nebolo ani zďaleka správne, keby vyložila karty na stôl ešte pred samitom v Kodani a prenechala iniciatívu svojim americkým, čínskym, indickým a iným partnerom. Spojené štáty, Čína a India sú dnes svetovými mocnosťami, ktoré tiež musia prevziať zodpovednosť. Európa nesie svoju zodpovednosť, ale nemôže to robiť pre túto planétu sama. Politická dohoda v Kodani nebude stačiť. Prijateľné sú len merateľné záväzky jednotlivých štátov.

Dámy a páni, začal som rozprávať o povinnosti prinášať výsledky. Táto povinnosť sa týka predovšetkým oživenia hospodárstva a zamestnanosti. Obidve oblasti navzájom súvisia. Aj keď sa začínajú v malej miere objavovať náznaky obnovy rastu, potrebujeme vedieť, či oživenie hospodárstva budú sprevádzať pracovné miesta a či toto oživenie stojí na pevných základoch, najmä v prípade trhu, ktorý je otvorený, regulovaný a neprotekcionistický zároveň.

Toto sú skutočné obavy Európanov a musí to byť prvoradá obava Európy a jej členských štátov nad rámec každodenných problémov s riadením. Ako sme dnes videli, pred 20 rokmi to boli odhodlaní ľudia, ktorým sa podarilo zbúrať Berlínsky múr. To isté žiadam od vás, pán Reinfeldt: rozhybte hlavy štátov, rozhybte predsedov vlád.

Hannes Swoboda, v mene skupiny S&D. – (DE) Vážený pán predseda, pán úradujúci predseda Rady, pán Barroso, možno je to náhoda – aj keď šťastná náhoda –, že táto rozprava prebieha hneď po prejave pána Václava Havla, muža, ktorý nám pripomenul, aký dôležitý bol tento proces pred dvadsiatimi rokmi. Narodil som sa len niekoľko kilometrov západne od železnej opony, ale mohlo to byť aj presne naopak. Vtedy som bol v sovietskej okupačnej zóne a videl som maďarských utečencov v roku 1956, utečencov v období Pražskej jari v roku 1968, napríklad kolegu poslanca Libora Roučka. V Lisabonskej zmluve vidím pokračovanie tohto procesu, ktorý zjednocuje Európu.

Václav Klaus pravdepodobne nemal v úmysle ukončiť ratifikáciu presne v mesiaci, v ktorom si pripomínáme 20. výročie pádu Berlínskeho múru, ale je to šťastná náhoda, že táto zmluva nadobúda *de facto* platnosť práve teraz, aj keď formálne ju nadobudne neskôr.

Teraz musíme prijať personálne rozhodnutia. Nezavídím vám túto úlohu, pán Reinfeldt. Mám však na vás jednu prosbu alebo skôr otázku: ste pripravený v rozhovoroch s hlavami štátov alebo predsedami vlád v najbližších dňoch zabezpečiť, aby sme sa v tejto Európe dopracovali o niečo bližšie ku geografickej vyváženosti, ktorá by zodpovedala novej Európe? Ste pripravený zabezpečiť napríklad aj výraznejšie zastúpenie žien? Nehovorím to len s ohľadom na pani Malmströmovú a pani Wallströmovú, ktoré tu sedia. Môže si dnešná Európa dovoliť, aby v najvyšších funkciách – to hovorím aj našej skupine – bolo zastúpených tak málo žien? Je to obrazom toho, čo dnes predstavuje Európa pre svojich občanov? Pán predseda Parlamentu to už spomenul. Nie ste, samozrejme, zodpovedný za to, ak sa to nestane, ale prosím vás, aby ste aspoň počas rozhovorov zdôrazňovali, že v Európe potrebujeme lepšiu geografickú a predovšetkým lepšiu rodovú rovnováhu s cieľom ukázať, že zastupujeme celé európske obyvateľstvo.

Spomenuli ste vysokého predstaviteľa. Pán Reinfeldt, ste tiež pripravený zabezpečiť, že keď nominujete vysokého predstaviteľa, bude jasné, že prevezme svoju funkciu v plnom rozsahu až po ratifikácii alebo po prijatí rozhodnutia Parlamentu? Samozrejme, viem, že tu je určitý časový interval, ale musí byť jasné, že vysoký predstaviteľ vo svojej spoločnej úlohe ako podpredsedu Komisie potrebuje schválenie Parlamentom. Pri tomto schvaľovaní budeme musieť byť veľmi opatrní a obozretní. Musíme dať najavo, že najmä v tejto oblasti vykonáme svoju povinnosť. A aj keď chceme vykonať tieto vypočutia riadne a pozorne, pán Barroso – verím, že vám to môžeme sľúbiť –, chceme tiež čo najskôr dosiahnuť svoje rozhodnutia, pretože občania Európy požadujú, aby sme pracovali a prijímali rozhodnutia rýchlo a nediskutovali o rôznych ľudoch celé mesiace.

Posledná otázka, ku ktorej sa chcem vyjadriť, je spomínaná finančná kríza, pretože nám spôsobuje vážne obavy. Správne ste spomenuli nezamestnanosť, ktorej miera bude ďalej rásť. Povedali ste tiež, že nemôžeme upustiť od podporných opatrení, kým máme nezamestnanosť v takomto rozsahu, pretože občania od nás tiež očakávajú, že nebudeme tolerovať takú vysokú mieru nezamestnanosti, aká je teraz v novej Európe.

Hovorí sa aj o dani z finančných transakcií. Viem, že to už bolo päťkrát zadané iným, ale je to zrejme tiež dôležitá diskusia na to, aby sme ukázali, že to s kontrolou myslíme vážne, ale nie preto, že teraz chceme vysoké daňové zaťaženie. Musíme však objasniť, že chceme používať všetky nástroje, aby sme pomohli zamedziť špekuláciám, a že predovšetkým máme k dispozícii zdroje na pomoc tým bankám, ktoré sa napriek tomu stále dostávajú do ťažkostí, aby sme zabránili novej kríze. V tomto smere musíme vyslať jasné signály.

Riaditeľ spoločnosti Goldman Sachs nedávno povedal – a my sa musíme nad týmito slovami zamyslieť: „Som len bankár, ktorý vykonáva Božie dielo.“ Určite je to veľmi cynické a možno až rúhavé vyhlásenie, ale je znakom určitej mentality typickej pre mnohých týchto ľudí. Ak by sme to vyjadrili veľmi otvorene, títo ľudia špekulujú v mene Boha. Nechceme tvrdiť, že našou finančnou reguláciou vykonávame Božie dielo. Je to skôr práca pre ľudí, aby sme chránili ľudí tohto kontinentu pred nezamestnanosťou a špekuláciami. Presne to musíme robiť. Dúfam, že sa vám počas švédskeho predsedníctva podarí vyslať v tomto smere jasné signály.

Guy Verhofstadt, v mene skupiny ALDE. – (FR) Vážený pán predseda, na úvod by som chcel zablahoželať pánovi Reinfeldtovi a, samozrejme, aj pani Malmströmovej k ratifikácii Lisabonskej zmluvy. Je potrebné zdôrazniť, že k ratifikácii mohli dôjsť len vďaka vášmu odhodlaniu. Za to, že sme ju konečne dosiahli, vďačíme vášmu zmyslu pre kompromis. Počuli sme mnoho pesimistov vrátane poslancov v tejto snemovni, ktorí si mysleli, že sme mali počkať na voľby v Spojenom kráľovstve alebo dokonca úplne prestať čakať na

ratifikáciu tejto zmluvy. Preto za ňu vďačíme vám a ďakujem vám v mene každého za vykonanú prácu. To znamená, že 10 rokov práce je korunovaný úspechom.

Chcel by som sa vám tiež poďakovať za dnešnú rozpravu a za to, že ste sa s predsedami skupín dohodli na rozprave o profiloch vysokého predstaviteľa a predsedu Rady a o štruktúre Komisie, pretože to bude jediná rozprava na túto tému. Musím povedať, že nič iné sa naozaj nerobí transparentne. V tlači sme toho čítali veľa a je dobré, že sa z tlače stále môžeme dozvedieť niečo o tom, čo sa deje, ale verím, že v budúcnosti budeme musieť uvažovať o tom, ako sprehľadniť proces, ktorý je pre Európsku úniu mimoriadne dôležitý.

Chcem vysloviť svoj názor na rôzne nominácie, čím sa vyjadrím k rôznym bodom v mierne odlišnom poradí.

Pán Barroso, začnem štruktúrou Komisie, pretože pokiaľ ide o Parlament, ide o najdôležitejšiu vec. Je to naša zodpovednosť, teda vaša zodpovednosť, ale rozhodnutia musíme prijímať len spolu s vami. V tomto prípade vykonávame kontrolu my – čo neplatí v prípade predsedu Rady.

V prvom rade vás žiadame, aby ste vo svojich návrhoch pri rozdeľovaní zodpovednosti použili kategórie. Navrhujeme, aby ste v podstate vytvorili štyri kategórie alebo skupiny portfólií Komisie: vonkajšiu činnosť, to je samozrejme, potom inováciu, zmenu klímy a udržateľnosť, ďalej všetko, čo súvisí s finančnou a hospodárskou spravodlivosťou, a nakoniec kategóriu vnútorných vecí.

To je absolútne nevyhnutné. Prečo by sa nemali vymenovať podpredsedovia, ktorí by naozaj boli vedúcimi osobnosťami, ktorí by niesli zodpovednosť za každú z týchto oblastí, čo vyplýva zo zdravého rozumu preukázaného v rámci Komisie? Takýto spôsob organizácie by poskytoval výhodu ďalšieho zlepšovania práce Komisie počas vášho predsedníctva. Na druhej strane tiež musí existovať rovnováha, pokiaľ ide o zastúpenie žien v Komisii. Domnievam sa, že aj vám ide o to, aby ste mali kandidátov, ktorí ponúkajú túto možnosť.

V súvislosti s druhým bodom, pán predseda, konkrétne funkciou vysokého predstaviteľa, je najdôležitejšie, aby sme mali niekoho, kto je ochotný vykonávať dôslednú spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a dôsledné politiky Spoločenstva, niekoho, kto obhajuje ľudské práva, a pre koho je to súčasťou každej úlohy, ktorú vykonáva. Napokon musíme mať niekoho, kto verí v silnú Európsku službu pre vonkajšiu činnosť. To sú tri kľúčové prvky charakteristické pre takúto osobnosť. Potrebujeme niekoho, kto je naozaj presvedčený, že spoločná zahraničná a bezpečnostná politika a politiky Spoločenstva musia byť naozaj integrované, čo je úplne správne vzhľadom na to, že daná osoba bude aj podpredsedom Komisie.

Teraz sa, samozrejme, dostávam k tretej nominácii, o ktorej sa najviac hovorí, nominácii, ktorá je, povedzme, najlákavejšia zo všetkých, konkrétne k nominácii na predsedu Rady. Pán Reinfeldt, naša skupina chce vyjadriť tri stanoviská k tejto otázke. Ide len o stanoviská, pretože rozhodovať bude Rada. Parlament však, našťastie, môže predložiť stanoviská a môže tak urobiť otvorene.

Po prvé, ak by sme túto funkciu mali vyjadriť anglickým výrazom, mal by to byť skôr „chairman“ ako „president“. Ďalej, musí ju vykonávať niekto, kto je presvedčený o európskej integrácii. Napokon o zvolenie za pápeža sa musí uchádzať katolík. Takže ak teraz volíme predsedu Rady, musíme vybrať niekoho, kto verí v európsku integráciu a nie je skeptikom, ako sa to niekedy stáva...

Napokon, aby sme mali istotu o pevnom presvedčení tejto osoby v európsku integráciu, musí veriť v komunitárnu metódu. Európu ženie vpred komunitárna metóda, nie medzivládny prístup. Medzivládny prístup je konceptom veľkých krajín, aj keď, našťastie, existujú veľké krajiny, ktoré neveria v tento medzivládny prístup. Predseda Rady musí obhajovať komunitárny prístup.

Pán predseda, na záver svojho vystúpenia by som rád spomenul ešte jednu vec. Pochopiteľne, vyzývam pána Reinfeldta, aby dosiahol konsenzus v Rade a aby sa proeurópska koalícia, ktorá je v tomto Parlamente, odzrkadlila aj v nomináciách a rozdelení rôznych úloh. Preto naozaj chceme dosiahnuť kompromis, ale kompromis, ktorý bude v rámci Európskeho parlamentu zohľadňovať zloženie tohto proeurópskeho združenia, ktoré ženie Európu vpred.

Rebecca Harms, v mene skupiny Verts/ALE. – (DE) Vážený pán predseda, pán Reinfeldt, pán Barroso, domnievam sa, že práve pripomenutie si historických udalostí spred 20 rokov vrhá zlé svetlo na rozruch okolo toho, ako treba realizovať možnosti po ratifikácii Lisabonskej zmluvy. Na jednej strane veľkolepý prejav Václava Havla a jeho úvahy o Európe a na druhej strane malicherné spory o obsadzovanie pozícií, ktoré prebiehali v zákulisí počas posledného zasadnutia Rady, sa k sebe akosi nehodia.

Podľa môjho názoru to momentálne vyzerá tak, ako keby úľavu z ratifikácie Lisabonskej zmluvy po takmer desiatich rokoch vystriedali obavy, či to celé neoslabia vlády členských štátov. Musíme sa však usilovať o to – najmä po vrelom uznaní prejavu pána Havla – a naozaj sa na tom musíme zhodnúť, že potrebujeme, aby boli do najvyšších politických funkcií v Európskej únii vymenovaní silní muži a silné ženy, a že by sa malo ustúpiť od individuálnych záujmov vrátane záujmov krajín, ktoré sú vlastne proti užšej integrácii.

Pán Reinfeldt, nemôžem vám ešte zablahoželať, pretože zatiaľ nič presvedčivo nenaznačuje výskyt takýchto silných mužov a žien na čele európskej politiky.

Mohutné chvály, ktoré niektorí rečníci vyjadrili o tom, čo sme dosiahli počas príprav na samit v Kodani, sú tiež niečím, s čím, žiaľ, nemôžem súhlasiť. Práve som sa vrátila z prípravnej konferencie Organizácie Spojených národov v Barcelone a, ako sa potvrdilo na samite tu v Bruseli, do Kodane ideme s čoraz nižšími očakávaniami.

Nie je správne, že Európania teraz zaujali postoj, že sme už vlastne urobili všetko, čo sme mohli, a že teraz je rad na všetkých ostatných. Keď sa pozrieme na to, čo Európania naozaj urobili, pokiaľ ide o efektívnu politiku klímy zameranú na znižovanie emisií CO₂, čo sa naozaj dosiahlo, ciele zníženia, ktoré sme si vytýčili, právne predpisy v našom klimatickom balíku, nič z toho nestačí na dosiahnutie cieľa maximálneho prípustného oteplenia o dva stupne, o ktorom sa neustále hovorí. Vie o tom každý aj na medzinárodnej úrovni.

Ak sa Európania teraz začnú pýtať, či naozaj chceme právne záväznú dohodu, vyvolá to pochybnosti o procese, ktorý pod záštitou Organizácie Spojených národov mnohí Európania už dlhé roky podporujú. Myslím si, že musíte pozorne porozmýšľať nad oznámeniami, s ktorými pôjdete do Kodane. Stále ma však znepokojuje jedna vec. V tomto Parlamente sa často hovorí, že stratégie udržateľnosti, účinnosť zdrojov a ochrana klímy by mali byť novými paradigmami európskej hospodárskej a priemyselnej politiky. Pán Havel si aj za to vyslúžil veľký potlesk. Mám dojem, že Európania – aj keď to často zdôrazňujú a aj keď tomu často tleskajú – počas hospodárskej krízy prestali úplne veriť týmto pracovným miestam zameraným na budúcnosť. Preto práve počas tejto hospodárskej krízy zavrhnúť úspešné stratégie na vytváranie nových pracovných miest a trhov v budúcnosti. To ma vážne znepokojuje. Hospodárska kríza je najhorším odôvodnením neprijímania ambiciózných opatrení na ochranu klímy. Ochrana klímy a hospodársky rozvoj sú v skutočnosti dve strany tej istej mince. V európskych rozhodnutiach, ktoré prijíma Európska rada, to však vôbec nevidno.

Timothy Kirkhope, v mene skupiny ECR. – Vážený pán predseda, najprv by som chcel zablahoželať švédskemu predsedníctvu k pokroku na nedávnom samite v súvislosti s vývojom postoja Európskej únie k zmene klímy. Vyrovnanie sa so zmenou klímy je jednou z našich najvyšších priorít a je to problém, pri ktorom očakávame a chceme, aby Európska únia zaujala silnú vedúcu pozíciu. Vyvážená a primeraná dohoda o opatreniach na financovanie je veľmi vítaná a v súvislosti s prípravou na samit v Kodani posúva Úniu do silnej pozície.

Musím však spomenúť diskusiu, ktorá podľa všetkého prevláda v programe Európy: vymenovanie predsedu Európskej rady a vysokého predstaviteľa. Najprv by sme mali jasne definovať rozsah a povahu ich funkcií a potom by sme mali stanoviť kvality a skúsenosti ľudí, ktorí ich majú obsadiť. Je nepochybne logické, že Európska rada ešte pred rozhodnutím vyzve na formálne nominácie a vypočuje kandidátov, možno aj vrátane pána Verhofstadta.

Namiesto toho táto diskusia upadá do povrchného rozhovoru medzi vedúcimi predstaviteľmi vlád, ktorých podľa všetkého zaujíma len to, ako si medzi sebou rozdeliť funkcie bez ohľadu na to, či ide o malú alebo veľkú krajinu, zo severu, juhu, východu, západu, ľavicu alebo pravicu, a nie to, či je niekto naozaj najlepším kandidátom na prevzatie tejto zodpovednosti.

Horšie je to, že niektorí sa dokonca pokúsili rozdeliť Európsku úniu do dvoch skupín podľa občianstva vyhlásením, že o funkciu sa môžu uchádzať len kandidáti pochádzajúci z členského štátu v schengenskom priestore a v eurozóne. Obávam sa, že to je neprijateľná diskriminácia, a to v historický deň, keď si uctieame pamiatku všetkých padlých vo vojnách, a v týždni, keď si pripomíname hrôzy Krištáľovej noci a tragické udalosti, ktoré nasledovali, a keď oslavujeme víťazstvo tých, ktorí prispeli k pádu komunizmu v Poľsku, kde sa to začalo, v Maďarsku, v pobaltských štátoch, v krajinách celej východnej a strednej Európy a nakoniec, samozrejme, v Berlíne.

Je správne bojovať za slobodu a hodnoty pre všetkých, a nie o vysoké funkcie pre pár vyvolených.

Lothar Bisky, v mene skupiny GUE/NGL. – (DE) Vážený pán predseda, Lisabonskú zmluvu ratifikovalo všetkých 27 členských štátov. Mnohí to budú oslavovať ako veľký úspech, ale naša skupina sa k týmto

oslavám nepripojí. Dôvody nášho rozhodnutia som v tomto Parlamente uviedol už mnohokrát a nechcem to robiť znova.

Skutočnosť, že Charta základných ľudských práv nebude platiť pre občanov troch členských štátov, vo mne, žiaľ, vyvoláva pochybnosti o veľkom pokroku EÚ v oblasti ochrany základných práv. Spomínam to najmä vzhľadom na naše dnešné slávnostné zasadnutie a prejav pána Václava Havla. Práve preto, že ľavica v Európe chce sociálnu, pokojnú a environmentálne udržateľnú európsku integráciu, budeme aj naďalej na tento účel používať rámec stanovený touto zmluvou. Robili sme tak až doteraz a budeme tak robiť naďalej.

V tejto súvislosti môžem len privítať skutočnosť, že Európsky parlament bude mať teraz viac práv. Uprostred všetkej tej radosti treba pripomenúť, že hlavy štátov alebo predsedovia vlád mohli nedávny samit využiť aj na presadenie hmatateľnejších politických opatrení. Najväčším problémom, s ktorým sa svet stretáva, je zmena klímy. Počas prípravy na svetovú konferenciu o klíme v Kodani Európska únia, žiaľ, prišla o vedúce postavenie, ktoré si sama predsavzala. Na jednej strane nezodpovedá podstatu záväzkov na zníženie emisií CO₂ tomu, čo je naozaj potrebné. Okrem toho je neprípustné, aby sa členské štáty EÚ celkom jednoznačne chceli vyhnúť finančnej zodpovednosti, a to v situácii, keď si nemôžeme dovoliť konať neskoro.

Nejde o to, či sa Švédsko čoskoro stane veľkou vinohradníckou oblasťou – aj keď vám to doprajem. Ide jednoducho len o prežitie a okrem toho aj o mier v našom svete. Zmena klímy už spôsobuje chudobu a hlad a núti milióny ľudí utiecť zo svojej vlasti. Každý v tomto Parlamente už niekedy určite hovoril o globálnych problémoch, ktoré nie je možné vyriešiť na vnútroštátnej úrovni. Ochrana klímy, mier a boj proti chudobe sú presne takýmito problémami. Ak Európska únia nebude v tejto súvislosti konať dôsledne a exemplárne, stratí uznanie v medzinárodnom kontexte.

William (The Earl of) Dartmouth, v mene skupiny EFD. – Vážený pán predseda, nová funkcia predsedu Rady, ktorou je podľa všetkého každý celkom posadnutý, je funkciou len na dva a pol roka a má len veľmi málo definovaných právomocí. Takže niekto by mal Tonymu Blairovi povedať, aby sa veľmi nehneval, ak toto miesto nedostane.

Po Lisabonskej zmluve je skutočným cisárom Svätej rímskej ríše 21. storočia – Karolom Veľkým dnešných čias –, ktorého moc siaha oveľa ďalej ako moc onoho cisára, samozrejme, predseda Komisie, samotný *senhor* Barroso. Hovorím to napriek poznámkam, ktoré *senhor* Barroso predniesol o partnerstve.

Situácia je však iná v prípade nového vysokého predstaviteľa. Máme vysoký rozpočet na otvorenie nových diplomatických misií a musím zdôrazniť, že existencia funkcie vysokého predstaviteľa EÚ ohrozuje stále kreslá v Bezpečnostnej rade OSN, ktoré má Spojené kráľovstvo a aj Francúzsko, pán Daul.

Veľkým problémom, ktorému čelia národné štáty Európy, však nie je príliš málo diplomatických misií, ale príliš veľa nezamestnaných. Prítomní poslanci si pripomenuli 20. výročie pádu Berlínskeho múru – a to oprávnene. Teraz však máme nový Berlínsky múr, nie na hraniciach štátov, ale v rámci štátov. Tento múr stojí medzi profesionálnymi politikmi politického establishmentu a ľuďmi.

Teraz je už trochu neskoro žiadať o transparentnosť, pán Verhofstadt. Stále sú tu ľudia ako my, ktorí budú naďalej hovoriť v prospech ľudí a vystupovať proti týmto inštitúciám, ktorým, ako už skupina EFD pri niekoľkých príležitostiach povedala a bude v tom pokračovať, chýba demokratická legitimita.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Vážený pán predseda, demokracia si vyžaduje revolúciu a nikdy nie je zlé, pán Dartmouth, vystupovať v prospech transparentnosti, pán Verhofstadt. Najmä vy vo švédskom predsedníctve by ste toho mohli byť žiarivým príkladom a povedať nám pravdu, čo sa deje pri kšeftovaní s najvyššími funkciami, ktoré nie je vôbec hodné európskeho projektu a tiež – pán Barroso by to mohol zodpovedať ako prvý – v súvislosti s menovaním komisárov. Nemecko a Rakúsko sú v tejto súvislosti negatívnym príkladom, ale žiaľ, sú tu aj ďalšie.

V tomto Parlamente sedia kvalifikovaní ľudia, ale nemajú možnosť uchádzať sa o funkciu. Prosím vás, buďte teraz po prijatí Lisabonskej zmluvy odvážni a čestní a uznajte, že potrebujeme oveľa jasnejšie, transparentnejšie rozhodovacie štruktúry pri vymenovaní Komisie a najvyšších funkcií. Musí byť možné nájsť dobrých ľudí v Európskom parlamente s takou vysokou kvalifikáciou, a nie zbierať ich v rôznych provinciách.

Fredrik Reinfeldt, úradujúci predseda Rady. – Vážený pán predseda, veľmi pekne ďakujem poslancom a poslankyniam za mnoho cenných pripomienok a otázok.

Ako už niekto spomenul, trvalo dosť dlho, kým túto zmluvu ratifikovalo 27 členských štátov. O tejto zmluve diskutujeme už dlhé roky a vždy s prekvapením zisťujem, že potom dostávam otázky o tom, ako rýchlo

môžeme prestať existovať po takejto ústave, pretože svoju prácu musím zakladať na zmluvách. Definovalo sa, že rozhodujúcimi orgánmi o funkcii predsedu Rady sú predsedovia vlád a hlavy štátov Európy. Presne to sa zakotvilo v zmluvách.

Okrem toho považujem za problém, že väčšina ľudí, ktorí sa spomínajú, sú súčasní predsedovia vlád rôznych európskych krajín. Naozaj je citlivou záležitosťou predstaviť sa ako kandidát na prácu, ktorú nemusíte dostať, čím sa vyšle signál ľuďom, že odchádzate z krajiny a potom sa vrátite späť domov so slovami: „Tak, stále som tu!“ Myslím si, že by sme mali uznať, že to pri tejto otázke zohráva svoju úlohu.

Pokiaľ ide o vysokého predstaviteľa, budete mať oveľa viac transparentnosti, oveľa viac diskusií, pretože bude súčasťou Komisie, súčasťou rozhodnutia prijatého po vypočutiach v Parlamente. Aj keď, aby som odpovedal pánovi Swobodovi, zo zmluvy, ktorá nadobudne platnosť 1. decembra, je jasné, že vysoký predstaviteľ nastúpi priamo do svojej novej funkcie, ale musí byť súčasťou Komisie schválenej Parlamentom.

Je to, pravdaže, komplikované, ale aby som povedal samozrejmosť, ktorú som uviedol minule: nikdy sme nezamýšľali dosiahnuť stav, ktorý teraz nastal. Malo to tak byť už pred švédskym predsedníctvom. Ide o oveľa dlhší proces, ako by sa niekto mohol domnievať.

Pokiaľ ide o otázku vyváženia, pretože to je problém, ktorý som tiež počul, práve dnes som mal prvé kolo konzultácií s 26 kolegami. Problémom je, že ide o veľa vyvažovania len pre dvoch ľudí. Spomenuli ste geografickú a rodovú vyváženosť, ale prvoradou vyváženosťou, o ktorej počúvam, je vyváženosť medzi stredofavou a stredopravou orientáciou. Je potrebné vyvážiť veľa faktorov a bol by som rád, keby sme mali viac pozícií, aby sme mohli splniť všetky kritériá, ktoré tu boli spomenuté. Nehovorím nič nové, nie je to tak, že sa nesnažíme dosiahnuť čo najlepšiu vyváženosť.

Ako som už povedal, budúci štvrtok sa na našej vrcholovej schôdzke so skorou večerou pokúsime vyhovieť všetkým vašim požiadavkám na dosiahnutie čo najrýchlejšieho postupu. To sa snažíme dosiahnuť. Odznali pripomienky k tomu, kto prijíma toto rozhodnutie. Konzultácie so všetkými trochu trvajú. EÚ má teraz 27 členov. Konzultácia so všetkými kolegami mi zaberie dva dni práce – je to fantastické, ale vyžaduje si to čas.

Pokiaľ ide o klímu, súhlasím s pani Rebeccou Harmsovou, že Európa nerobí dosť. Chcem vám tiež pripomenúť, že sme predpokladali situáciu, keď budeme musieť zvýšiť úsilie v Európe v rámci právne záväzných cieľov, ale je potrebné stanoviť podmienky. Takýto názor majú aj mnohí moji kolegovia. Presne vyjadrujú to, že keby sme mali v Európe zísť ešte ďalej, budeme potrebovať rovnaký druh záväzkov z iných častí sveta.

Vítam rozhodnutia krajín alebo štátov, ktoré išli ešte ďalej. Máme mnoho takýchto príkladov. Napríklad naša krajina, Švédsko, si stanovila vnútroštátny cieľ 40 % zníženia emisií do roku 2020 a to isté platí aj v prípade Nemecka.

Musíme urobiť viac a nechceme oslabiť rozhodnutie, ktoré musíme prijať v Kodani, ale je potrebné urobiť veľa, aby sme prinútili ostatných rozhybať sa. Ako som už hovoril, vrátil som sa z ciest do Indie a Spojených štátov a ešte tento mesiac pôjdem do Číny. Preto potrebujeme dohodu o vedúcich predstaviteľoch, aby sa veci pohli dopredu. To bude tvrdý oriešok. To je globálny problém vo svete, v ktorom neexistuje globálne riadenie ani prijímanie rozhodnutí, aké máme v Európskej únii. Preto je oveľa ťažšie to dosiahnuť, ale zároveň to musíme urobiť.

Ako viete, Európska únia sa podieľa len 13 % na svetových emisiách. Tento problém nemôžeme vyriešiť sami. Potrebujeme záväzok aj od ostatných, najmä od veľkých znečisťovateľov. Ale zdá sa, že práve oni sa hlásia a chcú, aby sa na nich táto dohoda nevzťahovala. To nie je možné, keďže v takom prípade by sme nikdy nedosiahli cieľ maximálneho prípustného oteplenia o 2 °C.

Na záver, počas švédskeho predsedníctva sa pokúsime presadiť lepší dohľad nad finančným trhom, ktorý je potrebný na lepšie fungovanie finančných trhov v budúcnosti.

Začneme rozhovory, ktoré budú pokračovať aj počas španielskeho predsedníctva, o konkurencieschopnosti, lepšom fungovaní pracovných trhov a prekonaní krízy, keď sa objavia jednoznačné náznaky oživenia. Ide teda o rovnováhu medzi poučením sa z vlastných problémov vytváraním lepšie fungujúcich finančných trhov, ale aj o diskusie a rozhodnutia potrebné na dosiahnutie lepšej konkurencieschopnosti a lepšie fungujúcich pracovných trhov tu v Európe.

José Manuel Barroso, *predseda Komisie*. – Vážený pán predseda, rád by som sa v krátkosti vyjadril k niektorým otázkam, ktoré odznali priamo v tejto rozprave.

Predovšetkým si ujasnime situáciu týkajúcu sa zmeny klímy. Pre Európsku úniu je dôležitá záväzná zmluva. Zaviazali sme sa ku Kjótskemu protokolu a ratifikovali sme ho. Všetky naše členské štáty ratifikovali Kjótsky protokol a sme za záväznú zmluvu v budúcnosti. Ak niekto nechce záväznú zmluvu, nie je to Európska únia.

Skutočnosť je však taká, že niektorí naši významní partneri na ňu jednoducho nie sú pripravení, takže máme dve možnosti. Jedna je trvať na niečom, o čom vieme, že nebude fungovať, druhá je pokúsiť sa o dosiahnutie čo najpokrokovejšieho a najambicióznejšieho výsledku v Kodani. Som presvedčený, že je to stále možné, a budem za to bojovať. Na to, aby sme v Kodani dosiahli čo najambicióznejšiu dohodu – aspoň za Európsku komisiu, a som si istý, že aj hlavy štátov a predsedovia vlád budú súhlasiť –, bude naším cieľom záväzná dohoda, ktorá stanoví jednoznačné ciele pre rozvinuté krajiny a jednoznačné opatrenia pre rozvojové krajiny vrátane rýchlo rastúcich veľkých rozvíjajúcich sa hospodárstiev, ktoré tiež musia niesť zodpovednosť. Musíme tiež zabezpečiť financovanie rozvojovým krajinám – najmä tým najchudobnejším a najmenej rozvinutým krajinám –, pretože veľmi dobre vieme, že bez tejto podpory nedokážu vynaložiť potrebné úsilie na prispôsobenie sa zmene klímy a na jej zmiernenie.

(FR) Čo sa týka inštitucionálnej otázky, buďme k sebe úplne otvorení. Nachádzame sa tesne pred tým, ako nadobudne platnosť nový systém, ktorý je mimoriadne náročný.

Väčšina z nás usilovne bojovala za túto zmluvu celé roky, minimálne deväť rokov. Po Zmluve z Nice sme chceli ambicióznejšiu zmluvu a teraz ju musíme plniť. Je zložitá, pretože naša Únia je zložitá – je to únia členských štátov, únia občanov.

Najdôležitejšie však je práve rešpektovať zmluvy. Sme Spoločenstvo založené na princípe právneho štátu a deň, keď si prestaneme ctíť svoj záväzok plne rešpektovať túto zmluvu, bude definitívne dňom, keď si prestaneme plniť svoje povinnosti.

Preto je počas tohto prechodu nevyhnutné – a pri implementácii tejto novej zmluvy –, aby sme preukázali rešpekt zmluvám a právomociam každej inštitúcie: samozrejme, právomociam Parlamentu, právomociam Rade a právomociam Komisie.

Ja osobne som jedným z tých, ktorí veria, že Európa sa zastaví, ak jedna inštitúcia používa svoju právomoc a autoritu voči ostatným. Domnievam sa, že konať takto je chybou. Myslím si, že inštitucionálna nevraživosť je vlastnosť priemerných jednotlivcov. Som naopak presvedčený, že budeme silnejší, ak sa navzájom posilníme. Som presvedčený, že je celkom v našom záujme, aby sme mali silný Európsky parlament – a Lisabonská zmluva mu dáva väčšie právomoci –, ale aby sme tiež časom mali Európsku radu s dôsledným a súdržným riadením a silnú Komisiu.

Okrem toho v súlade s týmito zmluvami, citujem Lisabonskú zmluvu – pretože sa o nej celý čas rozprávame, ale niekedy si ju musíme aj prečítať – článok 17, v ktorom sa uvádza, že Komisia „podporuje všeobecný záujem Únie a na tento účel sa ujíma vhodných iniciatív. Zabezpečuje uplatňovanie zmlúv, ako aj opatrení prijatých inštitúciami na ich základe.“ Inými slovami, úlohou Komisie je overiť, či sa tieto zmluvy uplatňujú alebo nie, a to vrátane tohto prechodného obdobia. Z tejto zmluvy Komisii vyplýva táto právomoc, ktorú Komisia, samozrejme, bude vykonávať v rozsahu svojej zodpovednosti.

Uvedené znamená, že je dôležité pracovať na báze partnerstva, aby sme posilnili európske inštitúcie. Keď nebudeme mať fungujúce inštitúcie, čo sa stane? Členské štáty – najmä niektoré členské štáty – sa budú snažiť prijímať svoje vlastné rozhodnutia mimo inštitúcií. Chceme, aby to robili? Nemyslím si to. Chceme, aby sa rozhodnutia prijímali v inštitucionálnom rámci, v rámci Spoločenstva na báze právneho štátu. Chcel by som vám veľmi úprimne a veľmi vážne povedať: posilňujeme navzájom svoje inštitúcie.

Dnes sme si od pána Václava Havla vypočuli mimoriadnu výzvu. Je mimoriadna, ale ako povedal Jean Monnet, nič nie je možné bez ľudí, nič nie je trvalé bez inštitúcií. Teraz musíme uviesť do činnosti silné inštitúcie a to je možné len v duchu partnerstva. Preto by som sa vám chcel okrem iného poďakovať za návrhy týkajúce sa organizácie a štruktúry Komisie. Tak ako vy, aj ja považujem za veľmi dôležitú komunitárnu metódu a túto zmluvu, ktorá poskytuje jasné rozdelenie zodpovedností. Podľa tejto zmluvy zodpovednosť za organizáciu Komisie nesie jej predseda a nemám vôbec v úmysle to odmietnuť.

Preto pri predstavovaní Komisie urobím to, čo všetci slušní autori: poďakujem sa všetkým, ktorí mi poradili, pričom na seba vezmem úplnú zodpovednosť za finálny produkt. Dnes som si vypočul niekoľko dobrých a zaujímavých návrhov, ale rozhodujúce je, aby sme pochopili, že každý z nás musí vykonávať svoje zodpovednosti v súlade s inými inštitúciami a zároveň, samozrejme, v čo najväčšej miere zohľadňovať všeobecný európsky záujem.

Íñigo Méndez de Vigo (PPE). – (ES) Vážený pán predseda, pán predseda Európskej komisie povedal, že blahoželá pánovi Reinfeldtovi k tomu, že bezpečne priviedol loď do prístavu, pričom uvedenou loďou je Lisabonská zmluva.

Pred dvoma rokmi som v tomto Parlamente hovoril, že sa obávam, že Lisabonská zmluva môže skončiť ako ryba v Hemingwayovej novele *Starec a more*, ktorá sa po dlhom boji dostala do prístavu takmer ako hromada kostí. Vidím, že Lisabonská zmluva nedoplávala do prístavu ako hromada kostí, ale jej podstata sa zachovala. Ďakujem pán Reinfeldt, ďakujem, Cecilia.

Musím však povedať, že som presvedčený, že to, čo ste urobili pri pokuse o dosiahnutie dohody s prezidentom Českej republiky, je správne. Mnohých z nás v tomto Parlamente znepokojovalo správanie prezidenta Českej republiky, ale ako hovorí jeden španielsky básnik: „po všetkom sa všetko ukázalo ako nič“. Nakoniec, dôležité je, že táto zmluva platí a že dnes uvažujeme o implementácii tejto zmluvy.

Pán Barroso, nemám ani v úmysle radiť vám, ako máte zostaviť Komisiu, čiastočne preto, že rešpektujem samostatnosť a nezávislosť predsedu Komisie, ktorý získal podstatnú časť hlasov na vykonanie tejto úlohy. Keď predstavíte svoje zoskupenie komisárov a rozdelenie ich zodpovedností, povieme vám, či sme za alebo proti, ale dnes máte našu plnú podporu.

Nemám, samozrejme, v úmysle ani radiť úradujúcemu predsedovi Rady, ale ak mi to dovoľíte, chcel by som vás upozorniť na niečo, čo sa stalo počas príprav ústavnej zmluvy. V prvom návrhu, ktorým vznikla funkcia predsedu Rady, sa navrhlo, aby týmto predsedom Rady bol premiér, ktorý je vo funkcii aspoň dva a pol roka (pán Reinfeldt, zo žartu sme to nazvali „Brutonova doložka“ podľa Johna Brutona, pretože John nám povedal, že bol premiérom dva roky a sedem mesiacov, takže by spĺňal kritériá na túto funkciu). Neskôr sme však túto podmienku zrušili – pán Duff si to pamätá – a zrušili sme ju, pretože v tomto Parlamente sme dostali otázku, čo je v DNA premiéra také, čo chýba v DNA iných smrteľníkov. Prečo musí byť predsedom Rady premiér?

Pán Reinfeldt, mali by ste radšej hľadať osobu, ktorá bude najlepšie predstavovať morálnu autoritu, osobu, ktorá dokáže byť sprostredkovateľom dohôd v Európe. Na to sme vám poskytli nástroj, pán Reinfeldt. Je ním skutočnosť, že predseda Rady nemusí byť zvolený jednomyseľne, ale môže byť zvolený kvalifikovanou väčšinou.

Preto si, ak je to možné, želáme konsenzus. Ak nie, použite na hľadanie najlepšieho predsedu Rady kvalifikovanú väčšinu.

PREDSEDÁ: PÁN PITTELLA

podpredseda

Marita Ulvskog (S&D). – (SV) Vážený pán predsedajúci, teší ma, že švédske predsedníctvo sa prestalo snažiť presadzovať rýchle opatrenia na ukončenie krízy, ktoré by boli rizikom, že sa vysoké miery nezamestnanosti v Európe stanú trvalým problémom. Znepokojuje ma však to, že stále viac ľudí sa obáva, že klimatický samit v Kodani nebude úspechom, v ktorý mnohí dúfali. Odznelo to aj v mnohých vystúpeniach v tejto rozprave a otázkach, ktoré dostal pán Reinfeldt.

Tento pesimizmus je zrejмый aj zo záverov posledného zasadnutia Rady. Rada nepochybne potvrdzuje, že rozvinutý svet musí znížiť svoje emisie o 80 – 95 % do roku 2050, ale ak sa nám to má podariť, vo veľmi blízkej budúcnosti sú potrebné ambiciózne záväzky a na dosiahnutie tohto stavu musíme vyriešiť otázku financovania opatrení v rozvojových krajinách. Ide o krajiny, ktoré k zmene klímy prispeli najmenej a ktoré ňou budú postihnuté najviac. Ak nevyriešime otázku financovania, nedosiahneme ani dohodu o klíme.

Čo vlastne Rada sľubuje? Presne ako tu dnes povedal pán Reinfeldt, EÚ sľúbila primeraný prínos. Podľa môjho názoru je to sklamanie. Bolo by možné rozhodnúť, že EÚ primerane nepríspeje? Podľa môjho názoru je to ako začať štrikovať rukavicu a nedostať sa ďalej ako po palec. Komisia navrhla v priebehu prvých troch rokov pomoc v rozmedzí 5 – 7 miliárd EUR. Rada sa rozhoduje, či to zohľadní, a ja to len veľmi ťažko vnímam ako záväzok s nejakou hodnotou.

Myslím si, že je to znepokojivé. Pravdaže, máme problémy s USA a Čínou a ambíciami ďalších krajín, ale oveľa väčšie problémy máme s postojom EÚ a vlastnými ambíciami. Malo by sa to dať uviesť do poriadku a keby pán Reinfeldt považoval za vhodné zostať tu, rada by som sa ho spýtala, ako švédske predsedníctvo plánuje získať silnejší mandát pred samitom v Kodani, pretože musíme nájsť nejaké východisko.

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, Lisabonská zmluva, ktorá, našťastie, nadobudla platnosť, nám poskytne viac demokracie a postup vypočutia vysokého predstaviteľa. Prídu sem všetci komisári, po prvý preto, aby sme si ich vypočuli, a potom preto, aby sme ich mohli podriať kontrole, a to oprávnené. Predseda Rady tu však nebude vypočutý a ani nebude podliehať našej kontrole ani kontrole niektorého národného parlamentu.

Jeho pozícia je z hľadiska demokracie zle koncipovaná. Nemôže byť politickým prezidentom Európy, nemusí byť viac ako čestným sprostredkovateľom rôznych záujmov členských štátov v Rade a minimálnou požiadavkou na jeho vymenovanie je, aby bol v Rade konsenzus. Ako práve povedal pán Verhofstadt, keď vyberáme pápeža, vyberieme katolíka, keď vyberáme predsedu Európskej rady, vyberáme Európana, inými slovami, niekoho, kto verí v európsky ideál. Myslím si, že je to úplne správne. Potrebujeme niekoho, kto dokáže Európskej rade vrátiť prívlastok „európska“.

Keby sa táto rozprava – ktorú si vyžiadala Skupina Aliancie liberálov a demokratov za Európu – nekonala v Parlamente, všetci by sme o tejto otázke diskutovali len v médiách alebo na chodbách. Domnievam sa, že transparentnosť je nevyhnutná pre nadchádzajúce vymenovania.

Pánovi Reinfeldtovi by som chcel povedať:

Nejde len o vyváženie stredolavej a stredopravej orientácie, ide o vyváženie stredu, ľavice a pravice.

Yannick Jadot (Verts/ALE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, zmena klímy už spôsobila 300 000 úmrtí a nečinnosť je pre nás zločinom proti ľudskosti.

Vieme, že ide o núdzovú situáciu, vieme, že neexistuje plán B, a predseda sa dnes rokovania celkom zastavil. Je ľahké povedať, že je to chyba Spojených štátov, ale sme presvedčení, že Európa takisto nesie obrovskú zodpovednosť.

Žiaľ, Európa už nemá, ako povedal pán premiér, vedúce postavenie v rokovaniach o zmene klímy. Rozšírenie súčasného záväzku Európy na celú planétu znamená, že do konca storočia sa globálne oteplí o 4 stupne. Globálne sa oteplí o 4 stupne! To je neprípustné a nebude už stačiť, ako tvrdí aj pán predseda Barroso, že sa skryjeme za samotnú legislatívnu povahu tohto záväzku.

Nezávislé štúdie dnes dokazujú, že Japonsko, Nórsko a Švajčiarsko sú pripravené vynaložiť väčšie úsilie ako Európa. Čo sa týka rozvíjajúcich sa krajín – Číny, Juhoafrickej republiky, Brazílie a Indonézie – aj ony si na domácej úrovni stanovujú záväzky, ktoré presahujú rámec toho, o čo ich žiada vedecká obec.

Z prejavu pána Havla sa môžeme poučiť, ako byť skromný a realistický. Prestaňme predstierať, že mimo Európy sa nič nedeje, že svet sa od samitu v Kjóto nezmenil a že Európa je vždy v úplnom popredí medzinárodného spoločenstva. Odmietnutím zohľadnenia požiadaviek Európskeho parlamentu a najmä jeho Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín Rada prevzala zodpovednosť za niečo veľmi vážne: zlyhanie kodanského samitu.

Ešte nie je príliš neskoro. Európa môže znovu získať svoje vedúce postavenie okamžitým zvýšením svojho cieľa znížiť emisie na 30 % a poskytnutím pomoci vo výške aspoň 30 miliárd EUR južným krajinám. Ak to urobíme, získame v južných krajinách vedúce postavenie a vynútime si dohodu od Američanov.

Konrad Szymański (ECR). – (PL) Vážený pán predsedajúci, závery zasadnutia Rady v októbri sú dobrým základom na zavedenie obmedzení pri úplne nereálnych opatreniach, ktoré má podľa očakávaní Európa prijať v oblasti zmeny klímy.

Opatrenia, ktoré prijmeme v oblasti zmeny klímy, by mali byť podmienené úsilím zo strany Číny, USA, Indie a Brazílie. Príspevok, ktorý zaplatíme za čisté technológie v rozvojových krajinách, nesmie zruinovať naše vlastné hospodárstvo. Nezabudnime, že príležitosť financovať technologické zmeny, ktoré sú nesmierne dôležité pre ochranu životného prostredia, nám poskytuje hospodársky rast.

Zastavenie príspevku v samotnej Európskej únii nesmie vyvolať stav, keď krajiny, ktoré na výrobu energie používajú veľké množstvá uhlíka, platia za rovnaké emisie dvakrát – raz podľa systému obchodovania s emisiami a druhý raz ako súčasť podpory čistých technológií vo svete. Ak nevezmeme do úvahy toto hľadisko, oslabíme postavenie Európy v tejto diskusii.

Mario Borghesio (EFD). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, pred niekoľkými dňami nám závažné rozhodnutie súdu v Štrasburgu zasadilo hlbokú ranu – o ktorej sa samotná Európska komisia vyjadrila len veľmi opatrne – zákazom talianskemu štátu, aby vyvesoval krucifixy v triedach. Tento problém nie je ani

tak problémom náboženského princípu ako problémom princípu slobody: bolo to vážne porušenie zásady subsidiarity.

Ak je to náznak niečoho, čo má prísť, máme dôvod obávať sa, čo z tohto problému vznikne po prijatí Lisabonskej zmluvy. Sme si istí, že tento nebezpečný spôsob uplatňovania európskeho práva, ktoré potláča a pošliapava zákony členských štátov, nebude ďalej narastať? Toto je nebezpečenstvo, proti ktorému sa musíme chrániť. Komisia mala zareagovať oveľa rozhodnejšie, v neposlednom rade v dôsledku jednomyselného protestu – dnes sa uskutočnilo stretnutie všetkých tu zastúpených talianskych politických strán – predstavujúceho náladu a hlboké cítenie nášho obyvateľstva vzhľadom na spolupatričnosť, ktorá je metapolitická, metareligiózna a kultúrna podľa veľkého filozofa, ktorý nás učil svojimi významnými slovami: „nemôžeme povedať, že nie sme kresťania“.

Otázka nominácií je veľmi dôležitá. V dôsledku toho dnes v tlači čítame neoverené správy o zasadnutiach a ani nevieme, či sa bude musieť uskutočniť mimoriadna schôdza v Bruseli. Niečo ma však naozaj zaujíma: keď si čítam stále tie isté mená – napríklad Jan Peter Balkenende, David Miliband a Herman Van Rompuy, aby som uviedol len tri –, je možné, že si nikto nevšimol, že všetci traja sa pravidelne zúčastňujú na stretnutiach skupiny Bilderberg aj Trilaterálnej komisie? Domnievam sa, že musíme určiť zásady transparentnosti, o ktorých sa v našich inštitúciách tak často hovorí, a musíme sa týchto ľudí jasne spýtať, či sú kandidátmi, ktorí zastupujú svoje krajiny a politické strany, alebo či zastupujú tajné zoskupenia, ktoré sa stretávajú za zatvorenými dverami a prijímajú opatrenia bez vedomia ľudu.

Francisco Sosa Wagner (NI). – (ES) Vážený pán predsedajúci, teraz, keď sme prekonalí obavy spôsobené prijatím Lisabonskej zmluvy, podľa môjho názoru nastal čas, aby sme porozmýšľali o spôsobe, ako by sme sa v budúcnosti mali zaoberať nacionalistickými postojmi, ktoré sa tak výrazne usilujú o sťažovanie európskej integrácie. Podľa môjho názoru tieto prekážky nemôžu zostať bez reakcie. Je čas, aby sme s chladnou hlavou uvažovali o možných opatreniach, ktoré bude potrebné prijať v nadchádzajúcich dňoch a rokoch.

Ako obyčajný poslanec Európskeho parlamentu chcem, aby bol predsedom Rady v budúcnosti muž alebo ešte lepšie žena, ktorá podporuje európsky federalizmus, používa euro, žije v schengenskom priestore a stotožňuje sa a súhlasí s Chartou základných práv Európskej únie.

14. Oficiálne privítanie

Predseda júci. – Dámy a páni, rád by som vás informoval o prítomnosti delegácie zo senátu Malajzie na oficiálnej galérii, ktorú srdečne vítam. Delegáciu vedie jeho excelencia Datuk Wong Foon Meng, predseda senátu.

Rád by som zdôraznil, že Európsky parlament a malajzijský parlament udržiavajú pravidelný a prínosný kontakt. Malajzia má pulzujúcu spoločnosť a produktívne hospodárstvo a zohráva dôležitú úlohu v rámci Združenia krajín juhovýchodnej Ázie (ASEAN). Preto mám ja a celý Parlament radosť z toho, že môžeme opäť privítať našich priateľov a kolegov zo senátu. Dúfame, že vaša návšteva bude veľkým prínosom.

15. Závery Európskej rady z 29. – 30. októbra 2009 vrátane mandátu a právomocí predsedu Európskej rady a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku/podpredsedu Komisie, ako aj štruktúry novej Komisie (pokračovanie rozpravy)

Predseda júci. – Ďalším bodom programu je pokračovanie rozpravy o správe Európskej rady a vyhlásenie Komisie o záveroch Európskej rady z 29. – 30. októbra vrátane mandátu a právomocí predsedu Rady a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku/podpredsedu Komisie, ako aj štruktúry novej Komisie.

Elmar Brok (PPE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, Komisia, pani úradujúca predsedníčka Rady, vystúpenie pána Borghezia bolo príznačné. Títo euroskeptici nevidia rozdiel medzi Radou Európy a Európskou úniou, keďže rozhodnutie o krížoch vyniesol Európsky súd pre ľudské práva, ktorý podlieha Rade Európy. V rámci Charty základných práv by k nemu nemohlo dôjsť.

Dovoľte mi však vyjadriť niekoľko poznámok k prebiehajúcej rozprave. Som presvedčený, že švédske predsedníctvo uzavrelo proces ratifikácie veľmi citlivo a cieleným spôsobom, pričom tento proces mali počas jeho funkčného obdobia, samozrejme, ešte dokončiť štyri krajiny. Rád by som vyjadril svoju vďačnosť

za to, že uvedený proces, ktorý trval deväť rokov, bol týmto spôsobom úspešne dokončený. Som presvedčený, že tento výsledok nám tiež poskytne príležitosť prvýkrát ho uplatniť v praxi, pretože to, čo je vyskúšané v praxi, tiež vymedzuje ústavnú skutočnosť. Z uvedeného dôvodu musí byť zrejmé, že predseda Európskej rady má iba legitimitu hláv štátov a predsedov vlád a podľa ktorejkoľvek ústavy je každý prezident, ktorý sa nezodpovedá parlamentu, volený priamo občanmi. To sa musí vzťahovať aj na predsedu Európskej rady. Úplnú legitimitu má iba predseda Komisie.

Rád by som tiež upozornil práve na dôležitosť inštitúcií pre našu ďalšiu existenciu, ako to tiež uviedol pán Barroso v citácii Jeana Monneta. Pokiaľ ide o vysokého predstaviteľa/podpredsedu Komisie, musí byť zrejmé, že okamžite po prevzatí úradu prevezme obidve úlohy. Nemôže najprv 1. decembra prevziať úrad vysokého predstaviteľa a neskôr úrad podpredsedu. Môže prevziať úrad iba ako podpredseda po schválení zo strany Európskeho parlamentu. V tejto otázke by nemalo dochádzať k nedorozumeniam, pretože inak budeme mať právne problémy.

Rád by som tiež uviedol, že Európsky parlament bude uplatňovať svoje práva v súvislosti s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť. Nechceme, aby sa Lisabonská zmluva využívala na presadzovanie medzivládneho prístupu v Európe. To nie je zmyslom zmluvy. Služba pre vonkajšiu činnosť bude v tejto súvislosti zohrávať rozhodujúcu úlohu. Rád by som vás požiadal o to, aby ste k stanovisku Parlamentu v tejto otázke, ktoré, samozrejme, poznáte, pristupovali seriózne, a o to, aby ste tu nepredkladali vyjadrenia, ktoré by sme vám vyvrátili, pretože to je v našej právomoci.

Adrian Severin (S&D). – Vážený pán predsedajúci, nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy je naozaj historická udalosť. Mali by sme tomu zatlieskať. Malo by nás to tešiť. Mali by sme si blahoželať a nepochybné by sme mali blahoželať švédskemu predsedníctvu za to, že dosiahlo tento výsledok.

Zmluva však nestačí. Ani najdokonalejšia zmluva by nemohla sama osebe vyriešiť mnoho problémov. Potrebujeme motivovaných a kompetentných ľudí, aby ju zdokonalili. V prípade Lisabonskej zmluvy je to ešte dôležitejšie, pretože táto zmluva je výsledkom neustálych kompromisov, dlhých diskusií a nekončiacich rozprav. Obsahuje preto nevyhnutne mnoho nejednoznačností a nedostatkov.

Je úlohou tých, ktorí budú v budúcnosti prijímať rozhodnutia na vrcholnej úrovni, aby objasnili otázky, vylepšili pravidlá, zdokonalili inštitúcie, poskytli správny výklad všetkých jej ustanovení a podrobne opísali náplň práce. Nasledujúci mandát, nasledujúce funkčné obdobie bude rozhodujúce pre budúcu štruktúru Európskej únie. Ak chceme, aby táto štruktúra fungovala, musí pozostávať zo všetkých historických skúseností, kultúrne citlivých prístupov a politických tradícií všetkých európskych oblastí a všetkých európskych občanov.

Preto potrebujeme, aby tím vytvorený z prvých troch funkcií v Európskej únii, predsedu Rady, predsedu Komisie a vysokého predstaviteľa, zahrnul všetky politicky citlivé prístupy, všetky oblasti a všetky geopolitické, kultúrne a geografické regióny v Európe. Som presvedčený, že to dosiahneme, a verím, že ak sa nám to podarí, bude to prínosom pre životaschopnosť štruktúry a účinnosť inštitúcie, ale aj pre dôveryhodnosť Únie v očiach všetkých našich občanov.

Anneli Jäätteenmäki (ALDE). – (FI) Vážený pán predsedajúci, dovoľte mi v tomto prípade poďakovať médiám. Bez slobodných a obozretných médií by verejnosť vôbec nebola informovaná o výbere vedúcich predstaviteľov EÚ. Našťastie však máme médiá, ktoré informujú o lobingovom procese a predstavili pravdepodobných a nepravdepodobných kandidátov na funkciu predsedu EÚ a vysokého predstaviteľa. V skutočnosti sa aj v tejto rozprave pomerne málo spomínajú mená. Bolo uvedených iba niekoľko z nich. Aj napriek tomu sa však snažíme poučať ostatných mimo EÚ o dôležitosti demokratických volieb.

Pred časom som mala príležitosť navštíviť Turecko a keď sme diskutovali o možnostiach výberu, ktoré máme uplatniť v súvislosti s Lisabonskou zmluvou, poslanec tureckého parlamentu sa spýtal, kedy k tomu dôjde. Delegácia Európskej únie odpovedala, že nemá predstavu o kandidátoch, alebo o tom, kedy sa výber uskutoční, keďže všetko sa odohráva za zatvorenými dverami. EÚ má v tejto oblasti veľa priestoru na zlepšenie, aby nám umožnila konať v týchto otázkach transparentnejšie.

Ashley Fox (ECR). – Vážený pán predsedajúci, rád by som sa vyjadril o neformálnych diskusiách, ktoré, ako všetci vieme, prevažovali na poslednom zasadnutí Európskej rady. Samozrejme mám na mysli výber nasledujúceho predsedu Rady a úlohu, ktorú bude zohrávať.

Som presvedčený, že predseda by mal slúžiť Rade. Mal by byť viac predsedom ako výkonným riaditeľom. Je preto dôležité, aby bol predseda kolegiálnou osobou, ktorej ľudia dôverujú, a v súvislosti s tým je najhorším

možným kandidátom v oboch prípadoch Tony Blair. Súhlasím s obavou kancelárky Merkelovej v súvislosti s tým, že nasledujúcich päť rokov budeme musieť počúvať „pána Flasha“ počas toho, ako sa jeho kolóna bude premávať po svete.

Otázka dôvery je tiež dôležitá a pán Blair sa pri mnohých príležitostiach prejavil ako úplne nedôveryhodná osoba. Je nevhodným kandidátom pre verejný úrad a vyzývam Radu, aby ho nevymenovala.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Vážený pán predsedajúci, s veľkým záujmom som si prečítal dokument švédskeho predsedníctva o Európskej službe pre vonkajšiu činnosť. Môj skeptický postoj k tomuto projektu však neoslabuje. V každom prípade považujem za rozumné, ak švédske predsedníctvo poskytuje dodatočný čas na hľadanie vhodných kandidátov pre novú funkciu, keďže vysoký predstaviteľ musí byť osobou výnimočného významu, ktorá je v Európe zriedkavá.

Vážený pán predsedajúci, stále ma veľmi znepokojuje vplyv týchto nových funkcií na rovnováhu medzi inštitúciami. Moji kolegovia poslanci nemôžu nesúhlasiť s mojím názorom. Na rozdiel od nich mám radosť z toho, že vonkajšia služba zostane mimo Komisie. Oblasť zahraničnej politiky je prednostne otázkou členských štátov a aj keď sa stane otázkou Spoločenstva, uprednostnil by som prístup Rady pred prístupom Komisie. K tomu presne v súčasnosti dochádza aj napriek všetkým našim dobre mieneným uzneseniam.

Philip Claeys (NI). – (NL) Vážený pán predsedajúci, toto dohadovanie sa o vymenovaní predsedu Európskej rady vôbec neprispieva k riešeniu situácie. V Belgicku sme napríklad v súčasnosti svedkami toho, že nášho predsedu vlády pána Hermana Van Rompuya podporujú argumentmi v duchu tvrdení, že je nenápadný, má pomerne málo nepriateľov a vie dosahovať kompromisné riešenia. Základné zdôvodňovanie spočíva v tom, že každý, kto vie spravovať umelú krajinu ako Belgicko, vie rovnako spravovať Európu.

Nie je však v záujme nikoho v Európe, aby sa z Európskej únie stala väčšia verzia Belgicka. Okrem toho pán Herman Van Rompuy v skutočnosti nevládne ako predseda vlády. Belgický model už nemožno dlhšie spravovať. To znamená, že pán Van Rompuy je skôr istý druh správcu *status quo* a v skutočnosti iba dohliada na každodenné fungovanie.

Nepotrebujeme nič nehovoriacu, bezvýraznú postavu bez príchute, ktorá tancuje tak, ako Európska komisia píska. Potrebujeme presvedčivého hovorcu členských štátov a tiež občanov, ktorí sa, nanešťastie, v celom tomto procese neberú do úvahy.

Othmar Karas (PPE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, pred dvadsiatimi rokmi sme mierumilovne skoncovali s násilným rozdelením Európy na slobodnú a diktátorskú časť. Európska únia je politickým projektom, ktorý umožnil znovuzjednotenie nášho kontinentu. Európska únia je politickým projektom, ktorý má za cieľ rozšírenie oblasti mieru, slobody, demokracie a stability v Európe. Zodpovedáme za posilnenie spoločenstva hodnôt a spoločenstva založeného na práve. Musíme vykonať všetko, čo je v našich silách, a začať hneď teraz, aby nám radosť z dosiahnutých výsledkov dala silu a odhodlanie zabrániť stavaniu nových múrov alebo ostnatých plotov medzi obyvateľmi nášho kontinentu a zvyškom sveta.

Lisabonská zmluva je pre demokraciu najväčším pokrokom od prvých priamych volieb pred tridsiatimi rokmi a poskytuje Európskej únii, inštitúciám, príležitosť a možnosť stať sa hlasom kontinentu. Tejto možnosti sa však musíme pevne chopiť! Musíme mať politickú vôľu s cieľom transponovať a zaviesť zmluvu. Ak túto politickú vôľu budeme mať, znamená to tiež, že musíme prestať neustále hľadať najnižší spoločný menovateľ. Akákoľvek forma výnimky typu „opt-out“ oslabuje Spoločenstvo. Kríza bude prekonaná až vtedy, keď začne trvalo klesať miera nezamestnanosti a znovu dosiahneme udržateľný rast bez toho, aby sme museli poskytovať miliardy, čo vedie k dramatickému nárastu našich verejných deficitov.

Moja posledná poznámka je tiež jasná. Európske myslenie spočíva v ústretovosti a hľadaní najlepších riešení. Personálne diskusie počas niekoľkých posledných dní vo mne vyvolali obavy z toho, že nehľadáme najlepšie, európske riešenia, ale najjednoduchšie riešenia pre členské štáty a politické strany. Je to nesprávna reakcia na vývoj v niekoľkých posledných rokoch a na Lisabonskú zmluvu.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Vážený pán predsedajúci, rád by som uviedol dve poznámky. Každá z nich sa týka aspektov záverov zasadnutia Európskej rady z pohľadu predsedu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, a teda oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Prvá súvisí s prisťahovalectvom. Víтам skutočnosť, že otázka prisťahovalectva zaberala dôležité miesto v záveroch Rady, a považujem za dôležité to, že prisťahovalecká politika bude prvýkrát politikou Spoločenstva a že počas španielskeho predsedníctva bude predmetom počiatočného hodnotenia, pri ktorom bude spĺňať úlohu Európsky parlament a národné parlamenty. Zároveň mi je však ľúto, keďže obsahovala odkaz na

solidaritu v aspektoch riadenia prísťahovaleckých tokov, že k tomu nedošlo v rámci záväznej doložky o solidarite s jej finančnými dôsledkami.

Druhá poznámka súvisí s inštitucionálnym rozmerom oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, pretože ten bude zahŕňať minulosť a budúcnosť v činnostiach tohto Parlamentu. Na záver by som chcel spomenúť politiku Spoločenstva. Konečne bude v tejto oblasti prijímať konečné rozhodnutia Európsky parlament.

Európski občania majú právo veľa očakávať od záverov zasadnutia Európskej rady, ktoré bude 10. decembra predstavovať koniec švédskeho predsedníctva, pričom oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti je napokon považovaná za hlavnú oblasť činnosti, ktorá je skutočne európska a rýdzo humanitárna, prostredníctvom prijatia Štokholmského programu, ku ktorému Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci významne prispieva pomocou správy, ktorá má byť prijatá tento týždeň.

Andrew Duff (ALDE). – Vážený pán predsedajúci, je skvelé, že v súčasnosti môžeme uzatvoriť poslednú kapitolu ságy spojennej so zmluvou. Je mi však ľúto, že sme museli zaplatiť cenu rozšírenia mimoriadne chabého precedensu britského protokolu o charte na Čechov.

Tlač považuje protokol za výnimku typu „opt-out“ z charty. Bol by som vďačný, keby predsedníctvo mohlo na záver rozpravy potvrdiť, že to vôbec nie je skutočný stav a že charta bude naďalej záväzná pre Čechov a ich prezidenta na hrade.

Význam protokolu spočíva v obmedzení praxe súdov pri rozšírení charty počas ich vnútroštátnych súdnych sporov, čo je zďaleka druhoradé a postranné a, na konci ságy, bezvýznamné.

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Vážený pán predsedajúci, napriek veľkolepým uzneseniam o tom, že Lisabonská zmluva by zlepšila fungovanie Európskej únie, sa ukazuje, že viedla k otvoreniu Pandorinej skrinky. Jej ustanovenia nie sú presné a nielenže vyvolávajú nejednoznačné interpretácie, ale už teraz rozdeľujú vedúcich predstaviteľov EÚ.

V zmluve nie sú vymedzené právomoci budúceho predsedu Európskej rady ani demokratický postup voľby do tejto funkcie a skutočné postavenie predsedu bude závisieť od sily osobnosti a predchádzajúcej vykonávanej funkcie. Je tiež zložité usúdiť, či budú zachované tradičné národné predsedníctva, ktoré stanovili charakter politiky EÚ. Zdá sa, že situácia je podobná v súvislosti s funkciou ministra zahraničných vecí Európskej únie.

Väčšina občanov Európy čaká na odpoveď na otázku, či smerujeme k vytvoreniu silného európskeho federálneho štátu za cenu suverenity národov a či sa mocný predseda Rady nebude chcieť v budúcnosti vrátiť k antidemokratickým tradíciám Európy 20. storočia.

Mario Mauro (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, veľmi rád by som tiež poďakoval švédskemu predsedníctvu za veľmi dôležité výsledky dosiahnuté počas tohto šesťmesačného obdobia. Zároveň mi však dovoľte, aby som vám ponúkol, mám na mysli prítomné švédske predsedníctvo, dar. Darom je čistý list papiera, ktorý môžete použiť v niekoľkých nasledujúcich dňoch ako mimoriadny nástroj na prekonanie ťažkostí, ktoré sprevádzajú určenie kandidátov na funkciu predsedu Európskej rady a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničnú politiku.

V skutočnosti, ak presvedčíte hlavy štátov a predsedov vlád, aby na tento papier nenapísali zoznam mien, ktoré sa objavujú v novinách a televízii, ale predstavu, ktorú majú o zahraničnej politike Európskej únie, potom uskutočníme dôležitý krok vpred, pretože ak nám objasnia to, či veria napríklad v užšiu koordináciu alebo skutočnú zahraničnú politiku, bude následne jednoduché priradiť tvár a meno osobe, ktorá nás bude musieť zastupovať vo svete. V tom spočíva skutočná transparentnosť, ktorú potrebujeme: porozumieť tomu, aká je naša predstava Európy a zahraničnej politiky Európskej únie, tomu, na čom nám najviac záleží.

Preto je dôležité, aby zvolení ľudia stelesňovali ducha a hodnoty európskeho projektu, aby boli niekým, kto môže zaručiť Európe vedúcu úlohu v medzinárodných vzťahoch, niekým, kto na to, aby konal efektívne, musí opätovne potvrdiť ideály charakteristické pre jej zakladateľov, jediný skutočne zjednocujúci, a tak účinný prvok na svetovej úrovni. Európska únia nie je monolitický blok, ale výsledok činnosti mužov a žien a ako taká musí udržiavať krok s dobou, aby prežila. V skratke, Európa musí začať odznova na základe hodnôt, na ktorých bola vytvorená, úspešných výsledkov, ktoré sme doteraz dosiahli a, verte mi, aj na zdravej dávke realizmu.

David-Maria Sassoli (S&D). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, tiež by som rád poďakoval švédskemu predsedníctvu za úsilie, ktoré vynaložilo, a za úspech, ktorý dosiahlo pri zavádzaní podmienok konečnej ratifikácie Lisabonskej zmluvy. Jednoznačne potrebujeme novú zmluvu, pretože nám ponúka

možnosť posilniť, rozšíriť právomoci, napríklad právomoci tohto Parlamentu, a dve nové postavy, ktoré môžu zastupovať politickú a inštitucionálnu úniu. Preto dúfame, že Rada bude môcť tlmočiť požiadavky veľkých európskych politických rodín rozumne, aby na nasledujúcom stretnutí bolo možné prijať autoritatívne a široko podporované rozhodnutie o vymenovaní osôb vyzyvaných na obsadenie nových inštitucionálnych funkcií uvedených v zmluve.

Čo potrebujeme? Potrebujeme predsedu Rady, ktorý bude schopný zabezpečiť konzistentnosť a kontinuitu. Potrebujeme vysokého predstaviteľa, ktorý bude na základe presvedčivosti svojich skúseností a svojej autority schopný zabezpečiť Európe vedúcu úlohu v multipolárnom svete a ktorý bude zároveň spájať medzivládny rozmer a rozmer Spoločenstva Únie. Následne tiež potrebujeme kolégium komisárov, ktoré bude presvedčivé, zjednotené a vyrovnané z politického, zemepisného i rodového hľadiska. Je mimoriadne významné, že k tomu dochádza 20 rokov po páde Berlínskeho múru, ktorý rozdeľoval Európu. Všetky uvedené skutočnosti môžu oživiť nádej v zjednotenú, silnú Európu, ktorá bude naďalej presadzovať požiadavku solidarity a spravodlivosti.

Louis Michel (ALDE). – (FR) Vážený pán predseda, pani úradujúca predsedníčka Rady, dámy a páni, najprv by som rád poďakoval a zablahoželať švédskemu predsedníctvu za skutočne pozoruhodnú prácu, ktorú vykonáva.

Chcel by som však využiť toto vystúpenie a osloviť pána predsedu Barrosa cez tretiu osobu. Pani Malmströmová mu preto bude určite tlmočiť poznámky, ktoré musím uviesť, najmä v nadväznosti na jeho prejav v reakcii na pána Verhofstadta.

Všetci chceme účinne fungujúcu a dôveryhodnú Komisiu, ktorá v plnej miere využije svoju právomoc iniciatívy a ktorá sa nebude báť uplatňovať komunitárnu metódu. Ak však chceme takú Komisiu, a domnievam sa, že pán Barroso ju chce tiež, som presvedčený, že musí organizovať svoju činnosť okolo právomocí v rámci štyroch alebo piatich pilierov, pričom každý pilier patrí do politickej zodpovednosti podpredsedu s autoritou, schopnosťou a tiež právomocou zabezpečovať konzistentnosť celej politiky v rámci svojho piliera.

Súčasný rozdeľovanie právomocí Komisie, napokon na základe svojej päťročnej funkcie komisára sa k tomu mám právo vyjadriť, oslabuje postup Spoločenstva, znevýhodňuje právomoc iniciatívy a poškodzuje vašu inštitúciu. Prosím, odkážte tieto slová pánovi Barrosovi.

Bolo zložité okamžite reorganizovať minulé štruktúry právomocí. V niektorých prípadoch sú zvláštne, ak nie oportunistické, postupy minulosti pochopiteľné, ale nerozumel by som tomu, keby sa súčasnému predsedovi nepodarilo vytvoriť poriadok, ktorý si nové ambície tejto inštitúcie zaslúžia.

Michel Barnier (PPE). – (FR) Vážený pán predseda, vďaka vytrvalosti švédskeho predsedníctva, ktorému tiež ďakujem, sme dospeli k Lisabonskej zmluve. Zmluva tohto druhu však nie je projektom, ale nástrojom, ako slúžiť európskemu projektu, a preto závisí od mužov a žien, ktorí inštitúcie riadia, Komisie, jej predsedu, Rady, a od nás prítomných, aby sme tieto nástroje v budúcnosti účinne využili na konci prechodného obdobia, ktoré trvalo dlho, príliš dlho.

V súčasnosti sme totiž lepšie pripravení na riešenie troch hlavných problémov, v rámci ktorých, dámy a páni, sa budeme spolu snažiť nielen o dôveryhodnosť Európskej únie, ale aj o jej suverenitu, aby som teraz použil slová pána Havla.

Prvý problém súvisí s krízou. Nesmieme a nemôžeme sa z nej dostať tak, ako sme sa v nej ocitli, ako keby sa nič nestalo. Musíme sa poučiť v dialógu so Spojenými štátmi, najmä pokiaľ ide o správu, solidaritu, transparentnosť a riadenie svetového hospodárstva. My, Európania, sa musíme poučiť v súvislosti so zabezpečením, tento výraz používam zámerne, konsolidácie vnútorného trhu v rámci „zmierenia trhu a spoločnosti“, aby som zopakoval výraz, ktorý som si osvojil a ktorý použil pán Mario Monti, ktorému predseda Barroso navyše správne zveril úlohu v tejto otázke.

Druhý problém súvisí s ekologickým rastom. V Kjóte sme v tejto otázke vďaka Európskej komisii udávali tón. Musíme zachovať tento postoj tým, že, samozrejme, zabezpečíme, aby naši partneri, iné veľké krajiny, veľké regióny, prijali recipročný prístup.

Tretím problémom napokon je, aby sme veci riešili za rokovacím stolom, nie mimo neho, ale za stolom tých ľudí, ktorí budú nasledujúcich 20 rokov rozhodovať o svetovom poriadku alebo neporiadku. Nie je to jednoduché, keď máme 27 krajín, ale aj napriek tomu to má zásadný význam, iba ak by nám nevadilo, mne osobne áno, že budeme subdodávateľmi alebo pod vplyvom iných krajín.

Z tohto dôvodu veľmi dôverujeme budúcemu úsiliu vysokého predstaviteľa, ktorého náplňou práce bude vytvárať skutočnú spoločnú diplomatickú a strategickú kultúru. Vážený pán predsedajúci, pani úradujúca predsedníčka Rady, čím skôr budeme pripravení, tým viac spravíme pre európskych občanov. Preto už veľmi a s dôverou očakávame rozhodnutia, ktoré prijmete.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Rada by som urobila výnimku a nerozprávala o Lisabonskej zmluve. Radšej by som v súvislosti s výsledkom zasadnutia Európskej rady týkajúcim sa hospodárskej, finančnej a sociálnej kapitoly uviedla, že na jednej strane sme radi, že tento dokument obsahuje aj náznaky finančnej stabilizácie. Situáciu vnímame podobným spôsobom, ale nateraz je tiež zrejme, že rezervy obyvateľstva v Európe klesajú.

Pre spoločnosti je zložité získať finančnú pomoc a bankové pôžičky, kým miera nezamestnanosti rastie. Táto skutočnosť je tiež uvedená v tomto dokumente. Považujem za dôležité zdôrazniť to, že hospodársky rast nemôže byť udržateľný a nemôžeme ani hovoriť o tom, že Európa vychádza z krízy silnejšia než bola predtým, pokiaľ nemôžeme jasne zabezpečiť nielen udržanie súčasnej úrovne sociálnej súdržnosti, ale aj jej posilnenie, a pokiaľ nemôžeme zvýšiť zamestnanosť a predchádzať sociálnemu vylúčeniu.

Metódy založené na otvorenom prístupe, ktoré máme k dispozícii na koordináciu sociálnej politiky, sú dosť neúčinné. Musíme zlepšiť svoje metódy koordinácie. V skutočnosti potrebujeme účinnejšie nástroje. Sociálna súdržnosť a úspechy sociálnej Európy sú faktormi, ktoré ľudia považujú za najdôležitejšie. Našou spoločnou zodpovednosťou je zdôrazniť uvedenú skutočnosť.

Lena Ek (ALDE). – (SV) Vážený pán predsedajúci, politika a psychológia spolu súvisia a práve teraz sa mnoho ľudí snaží znížiť očakávania pred rokovaniami o Kjótskom protokole v Kodani, ktoré sa majú uskutočniť o niekoľko týždňov. Presne k tejto situácii došlo, keď sme rokovali o klimatických cieľoch. Klimatické ciele, ktoré sme navrhovali a o ktoré sme sa snažili v tomto Parlamente, boli dovtedy, kým sme nedosiahli konečné rozhodnutie, vyhlásené za mŕtve a boli pochované nie raz, ale možno desaťkrát.

Presne to isté sa deje s klimatickým balíkom. Tí, ktorí v skutočnosti vystupujú proti klimatickým cieľom, ho vyhlásili za mŕtvy a pochovali ho. Chcela by som preto švédske predsedníctvo vyzvať, aby pokračovalo vo svojej kvalitnej práci počas rokovaní a vo svojej konštruktívnej línii, pretože ak sa v Kodani nebudeme usilovať o plne záväznú dohodu, nedosiahneme ju. Cieľ obmedziť priemerný globálny nárast teploty na menej než dva stupne je však mimoriadne dôležitý, a preto sa musíme v súčasnosti s plným odhodlaním presadiť. Seneca raz poznamenal, že ľudstvo možno rozdeliť do dvoch skupín: na tých, ktorí kráčajú vpred a niečo robia, a tých, ktorí kráčajú v úzadí a kritizujú.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Vážený pán predsedajúci, pozorne som sledovala vyjadrenie predsedníctva o hospodárskej kríze. Je však zrejme, že s výnimkou jednej žiadna z krajín nemôže uplatňovať Pakt stability. Hospodárska kríza by sa navyše nemala zmeniť na krízu hodnôt a zásad.

V súvislosti so zmenou klímy prijalo predsedníctvo úplne správne opatrenia. Avšak ak má dôjsť k zmene, musí presvedčiť nielen rozvojové krajiny, ale aj Spojené štáty americké. V Kodani musí podniknúť dôrazné kroky.

V súvislosti s treťou otázkou, Lisabonskou zmluvou, sme spokojní. Deväť rokov po kríze spojenej so Zmluvou z Nice a neschopnosti reagovať na inštitucionálnu otázku máme pred sebou zmluvu, v súvislosti s ktorou nás niekoľko strán pred podpisom potrápilo. Dôležité sú nielen inštitúcia a zmluva. Dôležití sú aj ľudia, ktorí ju uplatňujú, a aj v tom zmysle je predsedníctvo na úrovni Európskej komisie zodpovedné za to, aby zodpovedné osoby, najmä minister zahraničných vecí, vyjadrili všetky záujmy stabilne vybudovanej Únie.

Na druhej strane, na úrovni Rady, a mám na mysli predovšetkým otázku predsedu Rady, je to záležitosť, ktorú mnohí z nás neakceptovali. Ako členka Európskeho konventu si uvedomujem, že mnohí z nás by uprednostnili, keby funkcia predsedu Rady bola obsadená predsedom Komisie, k čomu aj v minulosti došlo, pretože úlohou predsedu Komisie je v podstate spolupracovať s Radou a vyhnúť sa rozvratným stretom.

Verím, že predsedníctvo Európskej komisie a najmä predsedníctvo Rady predložia primerané odporúčania členským štátom, aby spôsob fungovania oboch inštitúcií bol v súlade s *modus operandi* Spoločenstva a vynikajúcou minulosťou, ktorú v Európe máme a ktorá nám zabezpečila tak veľa rokov prosperity.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Vážený pán predsedajúci, dohodu o českom probléme považujem za rozumné riešenie. Nebolo to dokonalé, ale najlepšie riešenie a bolo nevyhnutné pri takom závažnom probléme.

Domnievam sa, že rok 2010 môže byť pre Európu veľkolepým rokom. Má nové kolégium komisárov, novú organizačnú štruktúru Európskej únie a nové právne postavenie. Európska únia je v súčasnosti jedným celkom, ktorý sa nazýva „Európska únia“, s vlastnou právnou subjektivitou, a nie súhrnom rôznych krajín. Ako bolo povedané, v súčasnosti máme príležitosť konať a potrebujeme odhodlanie, aby sme to dosiahli. Som presvedčený, že Európa musí prekonať veľmi vážne nacionalistické tendencie, ktoré bránia dosiahnutiu pokroku.

Mali by sme uvažovať nad tým, ako by sme pred desiatimi rokmi pokročili smerom k Európskej únii v súvislosti s eurom, keby sme sa nevzdali franku, marky, pesety atď. Niečo z tohto prístupu musíme obnoviť v európskom duchu, ako sa vyjadril pán Barroso.

Rád by som uviedol dve poznámky, ktoré považujem za zásadné. Jednou je naliehavá otázka. V decembri musí byť v Štrasburgu schválené kolégium komisárov. Považujem za veľmi dôležité, aby nasledujúce predsedníctvo prijalo v januári svoj mandát v tomto novom duchu, s novým kolégiom komisárov, ktoré bude schválené už koncom tohto roka.

Po druhé, rád by som znova uviedol dôvod, ktorý je základom Európskej únie, to, čo sa Európska únia snaží dosiahnuť. Myslím, že na hlavných svetových diskusných fórach sa rokuje o veľmi dôležitých rozhodnutiach a Európa musí vystupovať jednotne a presvedčivo, aby obhájila osobitné črty nášho projektu: sociálny model a novú právnú, hospodársku a politickú štruktúru pre svet, v ktorom štát zohráva dôležitejšiu úlohu a v ktorom funguje lepší trh. Európa potrebuje vystupovať dôraznejšie, jednotnejšie a presvedčivejšie.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Vážený pán predsedajúci, švédskemu predsedníctvu musíme zablahoželať. Ten tvrdohlavý muž v Prahe nakoniec podpísal a konečne sme došli na záver cesty. Dúfajme, že v nasledujúcom desaťročí nebudeme venovať čas inštitucionálnym otázkam, aj keď Václav Havel, ktorý je skutočným európskym hrdinom, bol pripravený okamžite podniknúť ďalšie kroky. Podľa môjho názoru je sklamaním, že Českej republike bola poskytnutá výnimka z Charty základných práv. Ako uviedol pán Duff, úplne stačí, ak výnimku typu „opt-out“ má Poľsko a Spojené kráľovstvo.

V Kodani musíme dosiahnuť globálnu dohodu, v rámci ktorej bohaté krajiny sveta prevezmú väčšiu zodpovednosť. Chudobné krajiny sveta nie sú zodpovedné za otepľovanie planéty. Zároveň musia, samozrejme, prispieť rozvíjajúce sa hospodárstva. Nakoniec, pani ministerka, proces pred samitom nasledujúci týždeň, na ktorom má byť vymenovaný predseda a minister zahraničných vecí, mal prebehnúť transparentnejším spôsobom. Súčasný tajnostkárstvo je pre demokratickú Európu zahanbujúce a som presvedčený, že nie som jediný s týmto názorom.

Tunne Kelam (PPE). – Vážený pán predsedajúci, rád by som uviedol tri poznámky. Nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy EÚ viac než kedykoľvek predtým potrebuje účinnú spoločnú zahraničnú politiku a energetické politiky, ktoré sú založené na solidarite. Iba tieto politiky môžu zabrániť tomu, aby sa už nikdy nezopakovali dohody medzi Schröderom a Putinom.

Po druhé si musíme uvedomiť dôležitosť toho, aby sme v súčasnej situácii mali nepretržite silnú Komisiu, ktorá môže prevziať zodpovednosť za uplatňovanie Lisabonskej zmluvy.

Po tretie, v súvislosti s novými vrcholnými funkciami potrebujeme predovšetkým odvahu povýšiť a podporovať nie portfóliá, ale osobnosti, ktoré majú dlhodobú predstavu a odhodlanie vzhľadom na kontinuitu európskych hodnôt.

Aby sme teda riešili obrovské nové problémy, EÚ znova potrebuje dvoch európskych štátnikov v duchu Adenauera, Schumana alebo De Gasperiho. Mali by sme ich hľadať bez predsudkov. Týchto štátnikov môžeme nájsť aj v nových členských štátoch, ktoré by určite mali byť zastúpené v budúcej trojke. Václav Havel nám dnes povedal, že Európa je domovom našich domovov. Na základe tejto interpretácie sa domnievam, že môžeme uspieť pri uplatňovaní Lisabonskej zmluvy.

Sandra Kalniete (PPE). – (LV) Rada by som vyjadrila radosť z toho, že Lisabonská zmluva má konečne nadobudnúť platnosť a že budeme diskutovať o „prezidentovi“ Európy. Predsedať Európskej rade neznamenať predsedať Európe, ale postupovať spoločne s členskými štátmi Európskej únie, vedúcimi predstaviteľmi členských štátov, podporovať a podnecovať ich do posilňovania úlohy Európskej únie medzi vedúcimi svetovými štátmi zajtrajška. Rada by som uviedla, že pani Vaira Vīķe-Freibergová, bývalá prezidentka Lotyšska, má všetky osobnostné vodcovské kvality a skúsenosti s politickým vedením, aby sa stala úspešnou predsedníčkou Európskej rady. Jej osud symbolizuje históriu nášho rozdeleného kontinentu. Bola utečenkou po druhej svetovej vojne, vrátila sa do Lotyšska. Hneď ako bola naša krajina opäť slobodná, sa vrátila, aby

sa stala prezidentkou. Počas ôsmich rokov vykonávania prezidentskej funkcie sa Lotyšsko stalo členským štátom Európskej únie a NATO. Vaira Vīķe-Freibergová je spoľahlivým európskym občanom. Je veľmi vzdelanou a vplyvnou osobnosťou, ktorá dôkladne rozumie problémom budúcnosti Európy. V prípade potreby bude určite schopná prijímať nepopulárne rozhodnutia.

PRESEDÁ: PANI KRATSA-TSAGARPOU

podpredsedníčka

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Vážená pani predsedajúca, ako predstaviteľ prvého členského štátu, ktorý ratifikoval Lisabonskú zmluvu, by som rád zablahoževal švédskemu predsedníctvu v mene Maďarska. Vykonalo vynikajúcu prácu. V tomto Parlamente sme videli Čecha, ktorý je priateľom Európy, pána Havla, kým český prezident Klaus vyvolal pomerne veľké obavy a ako priateľ Európy nevystupoval.

Musíme čo najskôr ukončiť proces nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy, vymenovať novú Komisiu a vytvoriť príslušné štruktúry, aby sme sa mohli sústrediť na skutočnú prácu.

Považujem za veľmi dôležité, že Lisabonská zmluva je prvou zmluvou charakterizujúcou práva osôb, ktoré sú súčasťou menšín. Vyzývam pani Wallströmovú, ktorá je veľkým obhajcom menšín, aby pánovi predsedovi Barrosovi pripomenula sľub o tom, že budúci komisár pre základné práva sa bude venovať právam menšín vrátane pôvodných menšín, akou je menšina Sami, prisťahovaleckých menšín a Rómov.

Mairead McGuinness (PPE). – Vážená pani predsedajúca, v Írsku sa nás pýtajú, či v súvislosti s ratifikáciou Lisabonskej zmluvy už teraz prevláda veľké nadšenie. Hovorím im, že v skutočnosti neprevláda, pretože celý proces trval príliš dlho a jej zrod bol veľmi zložitý. Prežívame úľavu a istú radosť, ale uvedomujeme si – aj v rámci tejto rozpravy –, že skutočná práca začína teraz a že vymenovať správnych ľudí bude náročná úloha. Nejde o bezvýznamné pracovné pozície, ale o vymenovanie správnych ľudí do všetkých uvedených, veľmi dôležitých funkcií, ktoré boli vytvorené. Je mi ľúto, že táto úloha zaberá viac času, pretože to naozaj oneskoruje konečné vytvorenie všetkých inštitúcií. Pred nami je veľa práce, ale možno je lepšie, ak trochu meškáme a vymenujeme správnych ľudí.

Vrcholné funkcie, ako sme ich opísali, sú dôležité a budú vyžadovať angažovaných ľudí s odhodlaním a túžbou zlepšiť Európsku úniu a nielen so snahou byť vo funkcii.

Na záver, v súvislosti so silnými inštitúciami mal pán Barroso pravdu. Musíte počúvať, čo sa hovorí v tomto Parlamente. Počúvajte pozorne. Sme najbližšie k svojim voľbám. Sme volení priamo.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Veľmi vysoko oceňujem vyjadrenia pána Reinfeldta a predovšetkým vítam skutočnosť, že Európska únia dosiahla na zasadnutí Európskej rady v októbri spoločnú pozíciu v súvislosti s kodanskou konferenciou.

Európska únia už z vlastnej iniciatívy prijala rozsiahle opatrenia na boj proti zmene klímy, aby pokročila smerom k zníženiu emisií skleníkových plynov. Je však zrejmé, že ojedinelé úsilie Európskej únie nemôže zabezpečiť úplný úspech v medzinárodných rokovaniach.

Som presvedčený, že je mimoriadne dôležité, aby sa Európska únia postupne zamerala na cieľ zníženia o viac než len 20 % a zároveň zachovala niektoré podmienky, bez ktorých považujeme úsilie EÚ za nadmerné.

Podmienky by mali súvisieť predovšetkým s povinnou právnou povahou budúcej dohody. Okrem toho by rozvinuté krajiny mali prijať osobitné ciele na zníženie emisií, ktoré by sa zhodovali s cieľmi EÚ, spolu so zodpovedajúcimi príspevkami z rozvojových krajín.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Vážená pani predsedajúca, v tejto chvíli nastala v tomto Parlamente veľmi zaujímavá situácia. Všetky tri inštitúcie zastupujú ženy. Pani Malmströmová za Švédsko, krajinu, ktorá v súčasnosti predsedá Rade, pani Wallströmová za Komisiu, a vy, pani predsedajúca, za Parlament. Rada by som bola svedkom toho, keby nás ženy viedli z vrcholných funkcií v budúcnosti a vo väčšom zastúpení než v súčasnosti. Viem, že pani Wallströmová a pani Wallisová, podpredsedníčka Európskeho parlamentu, predložili zaujímavú iniciatívu a do procesu zapojili ďalšie ženy vo vedúcich pozíciách v Parlamente a v Komisii.

Písali sme predsedovi Komisie pánovi Barrosovi o tom, že chceme, aby došlo k zmenám a aby sa vytvorila lepšia rovnováha v počte mužov a žien v Komisii a na iných vrcholných pozíciách. Domnievam sa, že v tejto chvíli môžeme využiť príležitosť, pretože aj keď predseda Európskej komisie v plnej miere podporuje naše

predstavy, hlavy štátov a predsedovia vlád, nanešťastie, nekonajú, aby prevzali zodpovednosť za tento poľutovaniahodný stav. Nemôžeme dovoliť, aby Úniu nepretržite zastupovali iba muži.

Jaroslav Paška (EFD). – (SK) Úvodom sa chcem zastať pána prezidenta Klausa, ako aj postoja Českej republiky. Nazdávam sa, že rovnako ako Nemecká republika musela vypočuť rozhodnutie ústavného súdu, musel aj pán Klaus čakať na rozhodnutie ústavného súdu.

Z hľadiska jeho postupu vnímam toto jeho správanie ako zodpovedné správanie štátnika, ktorý, pokiaľ cítil istú neistotu v práve, tak si nechal vytvoriť stanovisko od príslušnej inštitúcie, od súdu.

Ďalej chcem upozorniť na to, že Lisabonská zmluva nadobúda platnosť v období, keď je v Európe hospodárska kríza. Súčasné rozhodnutia vlád, ktoré robili kroky na utlmenie hospodárskej krízy, neboli efektívne, neboli účinné a z toho pohľadu si myslím, že je potrebné, aby sme postupovali do budúcnosti koordinovanejšie a nerobili ad hoc rozhodnutia, ktoré neprinášajú dostatočný efekt v podpore zamestnanosti a v podpore rozvoja hospodárstva.

Preto si myslím, že aj pri zostavovaní novej Komisie treba dbať na to, aby v nej boli odborníci a profesionáli.

Enikő Győri (PPE). – (HU) Som pevne presvedčená, že Lisabonská zmluva nepochybne umožní, aby Európa fungovala na bezpečnejšom základe a logickejším spôsobom a dôraznejšie sa sústredila na problémy, ktoré ovplyvňujú každodenný život občanov.

Musíme sa však pýtať na cenu, ktorú sme zaplatili, aby sme to dosiahli. Zaplatená cena spočívala v skutočnosti v oslabení našich hodnôt a v tom, že sme nechali zvíťaziť pragmatizmus nad hodnotami. Viete, čo mám v tejto chvíli na mysli. Európska únia vyhovelabsurdnej požiadavke českého prezidenta, nehovoriac o jeho vyjadrení, že česká výnimka typu „opt-out“ bola nevyhnutná z dôvodu Benešových dekrétov. Dovoľte mi pripomenúť, že na základe Benešových dekrétov boli deportované milióny Maďarov a Nemcov a boli im odobraté ich občianske práva. Podľa môjho názoru je postup Európskej únie neprijateľný z právneho, politického a morálneho hľadiska.

Kritizovali sme český ústavný systém z právneho hľadiska, sledovali sme stanovisko českého parlamentu a tento dokument politicky zahŕňame do každého budúceho prístupového procesu, čím sme zrejme potrestali krajinu, ktorá s tým nemá nič spoločné: Chorvátsko. Z morálneho hľadiska je neprijateľné poskytnúť výnimku typu „opt-out“ v takejto otázke.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Vítam to, že Európska rada prijala stratégiu pre oblasť Baltského mora. Toto je model, ktorý musí Európska únia uplatňovať aj v prípade podunajskej oblasti, a tým prispieť k hospodárskemu rozvoju, ako aj k hospodárskej a sociálnej súdržnosti tohto regiónu a, v neposlednom rade, ku konkurencieschopnosti Európskej únie.

Európska únia sa zúčastní na kodanskej konferencii ako vedúci predstaviteľ v boji proti zmene klímy. Európska únia už jednostranne prijala cieľ 20 – 20 – 20. Energeticko-klimatický balík je súčasťou právnych predpisov Spoločenstva a je v procese implementácie.

Vyzývam Európsku úniu, aby rýchlo vytvorila účinný a inovatívny rámec na financovanie ekologicky efektívneho hospodárstva.

Okrem toho sa Európska únia musí zamerať aj na financovanie primeraných opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy.

V neposlednom rade musí byť Európska únia schopná vytvoriť investície v priemysle a verejných službách s cieľom zabezpečiť pracovné miesta.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Vážená pani predsedajúca, pani Malmströmová a pani Wallströmová, od pádu železnej opony uplynuli dve desaťročia. Kým v niektorých členských štátoch sa zmena režimu uskutočnila v právnom rámci a štruktúre štátu, v politických postojoch a reakciách úradov vo vypätých situáciách stále prežíva minulosť. Všimnime si len udalosti, ku ktorým došlo v jeseni 2006 v Budapešti, keď v súvislosti s tými, ktorých najzákladnejšie slobody a ľudské práva boli v tom čase pošliapané, nebola do dnešného dňa uznaná pravda a vykonaná spravodlivosť. A to nespomínam členov národnostných menšín v nových členských štátoch, ktorí sa dokonca aj v súčasnosti stretávajú s trpkou skúsenosťou diskriminácie, ktorá vplýva na ich práva a príležitosti.

Práve pre ustanovenia v Lisabonskej zmluve musí byť Európska komisia pripravená zabezpečiť primeraný dôraz na otázky ľudských práv a slobôd v Európskej únii pri tvorbe portfólií. Úloha tohto portfólia sa zároveň

musí rozšíriť na ochranu práv tradičných národnostných menšín a aj jazykových menšín. Domnievame sa totiž, že v tejto oblasti je stále potrebné veľa vykonať. Či sa nám to páči alebo nie, v Európskej únii sa vyskytujú nevyriešené problémy, ktoré vplývajú na tieto pôvodné spoločenstvá. Európska únia ich musí riešiť a je jej povinnosťou pomáhať občanom, ktorí bojujú za uplatňovanie svojich práv.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, prijatie dlho očakávanej Lisabonskej zmluvy máme za sebou. Nepochybne bude viesť k posilneniu a zlepšeniu Európskej únie v budúcnosti.

Zavedenie novej zmluvy si nateraz vyžaduje niekoľko rozhodnutí v súvislosti s právomocami, personálom a predovšetkým v súvislosti s vytvorením programu spolupráce nových vedúcich predstaviteľov, ktorí musia novú víziu Európy zmeniť na skutočnosť. Otázky týkajúce sa zmluvy nám nesmú zabrániť vidieť problémy okamžitého významu, to znamená, aktívny boj proti hospodárskej kríze, opatrenia na riešenie nárastu nezamestnanosti a organizáciu kontroly finančných inštitúcií.

Zhoda v Kodani je dôležitá a potrebná, ale v období krízy nie je vhodný čas prijímať rozhodnutia o tom, koľko finančných prostriedkov ktoré krajiny a medzinárodné organizácie vyčlenia na tento cieľ a aké záväzky prijímú. Najdôležitejšou úlohou EÚ a jej členských štátov je v súčasnosti vyriešiť hospodárske a sociálne problémy.

Seán Kelly (PPE). – Vážená pani predsedajúca, je veľkou cťou pre mňa, ako aj pre moju kolegyniu pani McGuinnessovú byť na tomto mieste v deň 20. výročia pádu Berlínskeho múru a v predvečer zrodu Lisabonskej zmluvy. Je to privilegium, najmä preto, že Írsko hlasovalo šesťdesiatšedempercentnou väčšinou v prospech Lisabonskej zmluvy, čo je odrazom podpory úsilia Európskej únie počas mnohých rokov.

V nasledujúcich rokoch budú ľudia hľadiť aj na rozpad Sovietskeho zväzu a vnímať, že nevedol k občianskym vojnám, ako sa to stalo v mnohých krajinách vrátane našej, keď, naopak, príchod mieru a slobody do krajiny znamenal občiansku vojnu.

Historici poukážu na úlohu Európskej únie pri poskytovaní podpory, usmernení a útechy týmto krajinám, takže k občianskym vojnám nedochádzalo v rozsiahlej miere.

Na záver chcem uviesť, že zaznelo mnoho vyjadrení o menách osôb, ktoré majú prevziať funkcie „prezidenta“ a vysokého predstaviteľa. Myslím, že by sme si mali všimnúť aj názov. Ak „prezident“ nie je prezidentom *per se*, potom povedzme, že je predsedom. Prečo ho nenazývame predsedom? Tri rôzne funkcie sa v angličtine označujú výrazom „prezident“, a to je pre verejnosť mätúce.

Gay Mitchell (PPE). – Vážená pani predsedajúca, najprv by som rád vyjadril svoju radosť z toho, že som mal možnosť zúčastniť sa na rozvojových dňoch v Štokholme, a rád by som zablahoželel predsedníctvu k spôsobu ich organizácie.

Nedávno som sa zúčastnil na diskusii v írskej verejnej rozhlasovej stanici RTÉ so ženou, ktorá vnímala ako veľký problém, že znižujeme výdavky na zdravotníctvo a nerobíme dosť preto, aby sme znížili výdavky na rozvojovú pomoc. Musel som vysvetľovať, že to nie je otázkou buď/alebo, ale otázkou oboch oblastí spolu. Môžeme zvládnuť obidve oblasti. Naliehavo žiadam, vzhľadom na to, že sa tak veľmi sústredíme na potrebu obnovy Európy a nevyhnutnosť bojovať proti kríze, v ktorej sme sa ocitli, čo, samozrejme, musí byť hlavným bodom nášho programu na domácej scéne, aby sme si neprestali všimáť skutočnosť, že každý rok zomrie v rozvojových krajinách 11 miliónov detí. Z toho päť miliónov z dôvodu nedostatku liekov, ktoré my máme 30 rokov.

Prosím teda, aby sme zachovali túto problematiku ako jeden z hlavných bodov nášho programu a ubezpečili sa, že po vymenovaní novej osoby zodpovednej za vonkajšie vzťahy zostane uvedená otázka jedným z našich hlavných cieľov. Gratulujem k práci, ktorú ste doteraz vykonali.

Crescenzo Rivellini (PPE). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, je veľmi správne, že k ratifikácii Lisabonskej zmluvy a vymenovaniu členov Rady došlo 20 rokov po páde Berlínskeho múru. Pád Berlínskeho múru znamenal vznik skutočnej Európy. Pred dvadsiatimi rokmi bol zbúraný múr z betónu plný predsudkov, tyranie a hladu pre mnohých občanov východnej Európy. Dnes by sme mali prestať oslavovať pád múru a namiesto toho sa spýtať, čo by sme mali vykonať teraz, keď už neexistuje. Medzitým v skutočnosti vznikli iné múry: múr medzi krajinami severu a juhu planéty, medzi bohatšími a chudobnejšími krajinami, medzi krajinami, ktoré vyrábajú tovar, a krajinami, ktoré produkujú myšlienky. Spomínané múry sú omnoho vyššie a je oveľa zložitejšie ich zbúrať. Ľudstvu ako celku môžu spôsobiť veľké problémy a tiež vojny.

Z uvedeného dôvodu nesmie kandidátov do Európskej rady, ktorí budú musieť byť nominovaní po prijatí Lisabonskej zmluvy, nominovať úzky okruh ľudí za zatvorenými dverami. Tí, ktorí chcú prispieť a ktorí sa chcú stať kandidátmi, musia oboznámiť Európsky parlament a Európu ako celok s tým, čo zamýšľajú a sú schopní vykonať. Ak zbúrame múr existujúci pri vymenovaní do funkcie, v dôsledku ktorého sa budúci kandidáti vyberajú na základe rovnováhy medzi národmi a nie na základe osobných kvalít, potom konečne vybudujeme národ Európy.

Andrew Henry William Brons (NI). – Vážená pani predsedajúca, vedúci predstaviteľ britskej opozície oznámil zámer znova prerokovať časti Lisabonskej zmluvy. Tento krok by si, samozrejme, vyžadoval súhlas všetkých 27 krajín. Oznámil tiež zavedenie zákona o zvrchovanosti, na základe ktorého by v prípade ďalších zmlúv bolo potrebné uskutočniť referendum. Tento zákon by, samozrejme, mohli nasledujúce vlády jednoduchým spôsobom zrušiť.

Súhlasí Rada a Komisia s tým, že plány vedúceho predstaviteľa Konzervatívnej strany sú iba plané slová? Jeho strana sa musí rozhodnúť, či prijme Lisabonskú zmluvu alebo či má Spojené kráľovstvo úplne vystúpiť z Európskej únie, čo je podľa mňa lepšie.

Cecilia Malmström, úradujúca predsedníčka Rady. – (FR) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, práve sme mali veľmi zaujímavú rozpravu a ja vám ďakujem za vaše poznámky.

Švédske predsedníctvo sa stotožňuje s vašou radosťou v súvislosti s konečnou ratifikáciou Lisabonskej zmluvy v 27 krajinách. Poskytne nám to efektívnejšiu a demokratickejšiu Európu a silnejšie postavenie na medzinárodnom poli. Mám z toho radosť.

Súhlasím tiež s tými, ktorí uviedli, že prezident Klaus si na podpis zmluvy zvolil veľmi vhodný týždeň, a to aj napriek tomu, že to bola možno náhoda. Bol to týždeň oslavy pádu Berlínskeho múru, konca komunistickej diktatúry, vzniku európskej jednoty a, nakoniec, víťazstva predstáv Roberta Schumana nad predstavami Jozefa Stalina.

(potlesk)

V súvislosti s Českou republikou by som rada reagovala na otázku pána Duffa vyjadrením, že Česi nedostali úplnú výnimku typu „opt-out“ z Charty základných práv. Protokolom 30 sa neruší povinná povaha charty v súvislosti so Spojeným kráľovstvom, Poľskom alebo Českou republikou. Obmedzuje iba spôsob jej využitia súdom a v prípade vzniku konfliktu bude napokon závisieť od jej výkladu na strane Komisie a Súdu.

Ako sa pred odchodom vyjadril pán premiér, práve prebieha konzultácia s jeho 26 kolegami. Je zložitá, ale je to jeho cieľ. Budúci štvrtok ich už pozval na pracovný obed.

Je ešte príliš skoro špekulovať nad menami. Tiež čítam noviny. Počula som mená, s ktorými nesúhlasíte, a mená, s ktorými súhlasíte. Zdá sa mi, že som si všimla, že o funkciu sa uchádzajú aj jeden či dvaja kandidáti z tohto Parlamentu. Môžete posilať svoje kandidatúry predsedníctvu. Preskúmame ich. Do štvrtka zostáva ešte týždeň. Všimame si, samozrejme, vaše obavy v súvislosti s regionálnou rovnováhou, rodovou rovnosťou, otázkou, ktorú sama považujem za mimoriadne dôležitú. Mali by sme byť schopní európskym občanom ukázať, že Európu nevedú len muži. Ako povedal pán premiér, majú sa však vytvoriť len dve funkcie. Je veľmi zložitá vyhovieť všetkým požiadavkám, ale urobíme, čo je v našich silách, a vypočujeme vaše pripomienky.

Pokiaľ ide o vysokého predstaviteľa, táto osoba poskytne a ukončí vytvorenie rámca, ktorý sme práve prijali v súvislosti s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť. Ukončí uvedený proces spolu s Parlamentom a následne ho do apríla budúceho roka predložia Rade.

Ako bolo mnohokrát uvedené, vysokému predstaviteľovi budú adresované otázky a zúčastní sa na vypočutiach v Parlamente. Bude tak možné diskutovať a rozvinúť jeho predstavy o zahraničnej politike.

V súvislosti s hospodárstvom by som chcela povedať pani Marite Ulvskogovej, ktorá možno nie je prítomná, že švédske predsedníctvo sa v žiadnom prípade nevzdáva svojich ambícií týkajúcich sa stratégií na prekonanie krízy. Naopak, je mimoriadne dôležité zachovať ambície na presadzovanie dvoch stratégií na prekonanie krízy, aj keď nie v súčasnosti, ale za nejaký čas. Pretože ak ich nezachováme, ak umožníme zvyšovanie rozpočtových deficitov v našich hospodárstvach, ublížime najzraniteľnejším občanom spoločnosti. To nechceme spraviť.

Vidíme svetlo na konci tunela. Blíži sa hospodárska obnova. Väčšina krajín však bude stále trpieť vysokou nezamestnanosťou, a preto je príliš skoro zavádzať stratégie na prekonanie krízy. Ak však chceme budúcim

generáciám odovzdať udržateľné hospodárstvo, musíme o nich diskutovať a prijať plán na dosiahnutie tohto cieľa.

Na záver, v súvislosti so zmenou klímy sme neznížili svoje ambície. Švédske predsedníctvo, Komisia a mnohí iní pracujú nepretržite. Presviedčame, rokujeme, diskutujeme, snažíme sa pritiahnuť svojich partnerov, aby sa k nám pridali. Prebehlo a má prebehnúť mnoho stretnutí, aj keď do konferencie v Kodani zostáva iba 25 dní.

Je pravda, že ľudia si všade tento problém uvedomujú a že v mnohých krajinách na celom svete sa realizuje množstvo opatrení. Je to povzbudzujúce, ale ak chceme dodržať cieľ obmedziť priemerný globálny nárast teploty na menej než 2 °C, nestačí to.

Nemáme všetky kúsky skladačky na dosiahnutie právne záväznej dohody. To je fakt. Je mi to ľúto, ale je to tak. Môžeme hovoriť, že sa budeme snažiť dosiahnuť tento cieľ, ale nestane sa to, pretože niektorí partneri tvrdia, že ešte nie sú pripravení uskutočniť tento krok. Európa má stále vedúce postavenie a stále sa naďalej snažíme o dosiahnutie veľmi ambiciózneho dohody s jasným rámcom, ktorý zahŕňa všetkých partnerov a časový plán dokončenia rokovaní. Cieľ spočíva v nahradení Kjótskeho protokolu záväznou dohodou. Chcela by som poďakovať Parlamentu za úsilie, ktoré v súčasnosti vynakladá v tejto oblasti, ako aj za snahu, ktorú bude musieť vynaložiť po konferencii v Kodani.

Európa má stále vedúce postavenie. Toto postavenie si naďalej udržíme. Nateraz máme najvyššie ambície. Potvrdili sme odhady Komisie a podporujeme ich. Sme pripravení splniť svoju úlohu. Na základe emisií a schopnosti platiť vznikne globálny distribučný kľúč. Máme pracovnú skupinu, ktorá je zameraná na vnútorné rozdelenie záťaže. Členské štáty sa však ešte necítia byť pripravené na to, aby zverejnili presné číselné údaje o našich platbách. Je to preto, lebo chceme naďalej vyvíjať tlak na iné krajiny, keďže aj tie by mali platiť vo svojom vlastnom záujme.

Tomuto úsiliu budeme teda venovať každú minútu. Ďakujeme vám za podporu a tešíme sa na spoluprácu s Parlamentom v tejto alebo iných otázkach.

Margot Wallström, *podpredsedníčka Komisie*. – (FR) Keďže švédka ministerka vystúpila vo francúzskom a anglickom jazyku, mala by som rozprávať po švédsky.

oo(SV) Vážená pani predsedajúca, pokúsim sa rozprávať po švédsky a vyjadriť sa o dôležitom bode, ktorý bol dnes spomenutý. Konkrétne o tom, ako text novej zmluvy súvisí so skutočnosťou, ktorú chceme zmeniť, ako nás má text novej Lisabonskej zmluvy usmerňovať a poskytnúť nám nástroje, ktoré potrebujeme, aby sme prijímali rozhodnutia o spôsobe boja proti zmene klímy, ako riešiť hospodársku krízu a to, čo nasleduje po nej, konkrétne nezamestnanosť a sociálne problémy, a ako riešiť problémy prisťahovalectva a iné otázky, ktoré sú v našom programe dôležité.

Ako sa predtým vyjadril pán Barnier, takto tieto otázky súvisia. Súvisí to, samozrejme, s implementáciou a uplatňovaním a s tým, koho vymenujeme za svojich predstaviteľov v Komisii, a, samozrejme, koho vymenujeme za vedúcich predstaviteľov vo vrcholných funkciách, ktoré máme v súčasnosti obsadiť. Ako viete, je to prípad, aspoň vo švédskom jazyku sa to vraví, keď správnym mužom na správnom mieste je často žena, a ja som presvedčená, že sa to týka aj tohto príkladu. Našťastie si uvedomujem, že mám podporu predsedu Komisie, keď poviem, že postup, ktorý má v súčasnosti nasledovať, je, samozrejme, veľmi dôležitý z hľadiska demokracie. Je to tiež príležitosť, aby členské štáty ukázali, že v súvislosti s týmto postupom nedávajú len neúprimné sľuby, ale že majú naozaj kompetentných, schopných kandidátov, ktorými sú ženy a ktorých sú pripravení predstaviť.

Inak tí z nás, ktorí tvoria väčšinu obyvateľstva EÚ, sa stanú menšinou pri prijímaní demokratických rozhodnutí. Presne, ako to napísal a mnohokrát vyjadril Václav Havel, demokracia nie je niečo, čo raz a navždy a neodvolateľne spadlo z neba. Demokracia je niečo, čo musíme udržiavať a neustále o to bojovať. Samozrejme, že sme úzko spolupracovali so švédskym predsedníctvom, a ešte raz by som mu rada vo svojom mene a v mene Komisie vyjadrila poďakovanie za veľké úsilie. Viem, že ho vynaložilo, a to aj pri príprave toho, čo máme v súčasnosti prijať.

Ako sa predtým vyjadril pán Barroso, Komisia dnes prijala rozhodnutie o prvých opatreniach, za ktoré budeme zodpovední, a to o iniciatíve občanov. Začneme širokým kolom konzultácií, po ktorom predložíme zelenú knihu s desiatimi otázkami. Ak do konca januára dostaneme postačujúci počet reakcií, veríme, že po krátkej rozprave vrátane rozpravy v Parlamente budeme môcť novú iniciatívu občanov zaviesť a pripraviť do konca nasledujúceho roka. Toto je, samozrejme, dobrý príklad využitia nových častí Lisabonskej zmluvy a nových možností, ktoré poskytujú s cieľom dať občanom silnejší hlas a väčší vplyv.

O otázke zmeny klímy a rokovaníach o klíme sa už vyjadrilo veľké množstvo rečníkov a minister pre európske záležitosti. Naša najväčšia moc spočíva, prirodzene, v tom, že hovoríme jednohlasne a naďalej trváme na pevnej a, samozrejme, záväznej dohode. Podoba dohody sa budeme, samozrejme, môcť venovať vtedy, keď sa dozvieme, s akými ponukami a protinávrhmi predstúpia naši partneri. Na záver, samozrejme, dúfam, že budeme naďalej úzko spolupracovať pri vykonávaní Lisabonskej zmluvy. Túto úlohu musíme začať plniť teraz, v Parlamente a v Komisii, a ja tiež s radosťou predložím pánovi Barrosovi stanoviská Parlamentu v súvislosti so spôsobom organizácie činnosti Komisie. Ešte raz chcem uviesť, že sme ochrancami zmluvy a, samozrejme, zabezpečíme jej dôsledné plnenie.

(potlesk)

Predseda júca. – Rozprava sa skončila.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Elena Oana Antonescu (PPE), písomne. – (RO) Uplatňovanie právnych predpisov o obchodovaní s emisnými certifikátmi týkajúcimi sa znečisťujúcich látok zahŕňa výdavky, ktoré budú v každej krajine vyčlenené rôznymi spôsobmi v súlade s hospodárskym modelom danej krajiny. Niektoré krajiny už majú širšiu škálu možností, ktoré im umožňujú znížiť emisie bez akéhokoľvek významného zvýšenia cien energie. Krajiny, v ktorých stále prebieha reštrukturalizácia energetického sektora, by pocítili dôsledky uvedených opatrení na spotrebiteľskej úrovni v neprimerane veľkej miere vo vzťahu k ich schopnosti uhrádzať náklady na zmeny. Krajina s veľkým zastúpením veternej energie v rámci svojho súboru energetických zdrojov sa rozhodla investovať do obnoviteľných zdrojov energie, keď už bola rozvinutá, pričom v tomto procese spôsobila znečistenie. Na druhej strane, krajina, ktorá stále vo veľkej miere závisí od výroby energie na báze uhlia, technologicky zaostáva, čo musí vyriešiť a zároveň musí znížiť svoje emisie znečisťujúcich látok. Krajiny východnej Európy sú v tejto situácii. Z uvedeného dôvodu som presvedčená, že v rozhodnutí o financovaní boja proti zmene klímy sa tento faktor musí zohľadniť a krajiny z posledných prístupových kôl musia byť oslobodené od platenia niektorých daní, ktoré by pre ich hospodárstva znamenali nadmernú záťaž.

Elena Băsescu (PPE), písomne. – (RO) Európska rada v súčasnosti venuje osobitnú pozornosť hospodárskej a finančnej situácii Európskej únie. Globálna finančná kríza zasiahla štáty Európy, občanov a podniky mimoriadne hlboko. Keďže sa očakáva ďalšie zhoršovanie situácie v súvislosti s nezamestnanosťou v Európe, musíme prijať trvalý záväzok týkajúci sa dynamických politík trhu práce. Európska komisia predpokladá mieru nezamestnanosti v 27 členských štátoch na úrovni 10,25 %. Rada a Komisia musia pokračovať vo svojom úsilí vytvárať stratégie obnovy v spolupráci s Európskym parlamentom a členskými štátmi tým, že budú zavádzať plán hospodárskej obnovy Európy.

Pri stanovení konečných termínov pre vlády, aby zastavili svoje protikrizové opatrenia, sa musí zohľadniť situácia a záväzky každého členského štátu osobitne. V prípade Rumunska je naplánované, že dohody s Európskou úniou a Medzinárodným menovým fondom sa budú vzťahovať na roky 2009 a 2010. Z toho vyplýva, že akékoľvek zastavenie tejto finančnej podpory naruší protikrizový program, ktorý Rumunsko začalo. Je poľutovaniahodné, že nestabilita, ktorú spôsobilo blokovanie parlamentnej väčšiny v Rumunsku (PSD (Sociálno-demokratická strana) + PC (Konzervatívna strana), PNL (Národno-liberálna strana), UDMR (Demokratická únia Maďarov v Rumunsku)), vyvoláva pochybnosti v súvislosti s prijatím tretej tranže z MMF.

Dominique Baudis (PPE), písomne. – (FR) Na základe rokovaní Európskej rady z 29. a 30. októbra a rozhodnutia českého ústavného súdu z 3. novembra Václav Klaus, prezident Českej republiky, podpísal Lisabonskú zmluvu.

Zmluva teraz bude môcť nadobudnúť platnosť a poskytne inštitúciám vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci a stabilného predsedu Rady na dva a pol roka. Štruktúra novej Komisie, podobne ako výber nových osôb, ktoré zaujmú funkcie predsedu Rady a vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci, majú zásadný význam.

Výber predsedu Rady je dôležitý, pretože bude dva a pol roka zastupovať Európu. Okrem toho má výber vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci v čase globalizácie a mocenských zápasov medzi kontinentmi nepopierateľný strategický význam.

Na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady 19. novembra sa bude rokovať o nomináciách. Toto je zlomový bod európskej histórie. Výber, ktorý uskutočnite vy, hlavy štátov a predsedovia vlád, stanoví podobu Európy, ktorú si želáte v budúcnosti. Buďte preto ambiciózni, pretože ak chceme, aby sa Európa naďalej vyvíjala, musí byť dynamická, aktívna, efektívna a politická.

Maria Da Graça Carvalho (PPE), *písomne*. – (PT) Víтам pevné odhodlanie ďalej pokračovať v boji proti zmene klímy, ktoré preukázali hlavy štátov a predsedovia vlád na zasadnutí Európskej rady minulý mesiac.

Európski vedúci predstavitelia potvrdili odhad, že do roku 2020 by celkové náklady na zmiernenie a prispôbenie sa v rozvojových krajinách mohli dosiahnuť približne 100 miliárd EUR ročne. EÚ posilnila svoju rokovaciu pozíciu dosiahnutím dohody o financovaní požadovanom na pomoc rozvojovým krajinám, najmä najchudobnejším krajinám. Znepokojuje ma však to, že nebolo prijaté jasné rozhodnutie v súvislosti s príspevkom EÚ a podielom každého členského štátu na celkovej záťaži na základe schopnosti každej krajiny platiť. Aby bola kodanská konferencia úspešná, je veľmi dôležité dosiahnuť politickú dohodu, ktorá sa bude dôkladnejšie venovať najdôležitejším bodom, predovšetkým pokiaľ ide o záväzky, ktoré majú prijať všetky zainteresované strany.

Nessa Childers (S&D), *písomne*. – Naším európskym vedúcim predstaviteľom sa znova nepodarilo vyjsť z patovej situácie v rokovaní pred konferenciou v Kodani. Tento samit bol, samozrejme, preberaný v médiách ako úspešný. V skutočnosti však nerobíme nič, len tárame. Naši európski vedúci predstavitelia mali príležitosť poskytnúť primeranú a spoľahlivú ponuku financovania rozvojovým krajinám s cieľom pokryť náklady na zmenu klímy, ktorá najviac postihuje ich, ale ktorú spôsobujeme my vo vyspelom svete. Tento samit nesplnil štandard stanovený Výborom pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín tohto Parlamentu a občianskou spoločnosťou vo svete. Tí požadovali, aby EÚ prisľúbila sumu aspoň 30 miliárd EUR a, čo je mimoriadne dôležité, pevný záväzok, že táto suma bude nová a nad rámec už prebiehajúcej zahraničnej rozvojovej pomoci.

Bez ohľadu na konferenciu v Kodani nás otázka zmeny klímy bude sprevádzať nasledujúce desaťročia. Nateraz je to najdôležitejšia skúška 21. storočia. V Kodani musíme dosiahnuť právne záväznú dohodu a na to potrebujeme, aby naši európski vedúci predstavitelia preukázali politickú odvahu a obmedzili táranie.

Diogo Feio (PPE), *písomne*. – (PT) V čase, keď Európa konečne prekonala krízu so zmluvami, v ktorej bola zapletená, a keď Lisabonskú zmluvu napokon ratifikovalo 27 členských štátov, víтам skutočnosť, že vznikol nový právny a inštitucionálny rámec, ktorý umožní, aby bol spôsob fungovania Európskej únie uvedený do súladu s jej súčasným počtom štátov prostredníctvom konsolidácie právomocí Parlamentu a zameraním sa predovšetkým na úlohu národných parlamentov v európskej integrácii.

Na tento okamih sme čakali a po schválení Lisabonskej zmluvy dostala EÚ so svojím novým inštitucionálnym rámcom príležitosť stanoviť si hlavné úlohy, ktoré bude spĺňať v najbližšej budúcnosti. V tejto chvíli musím upozorniť na opatrenia, ktoré sa od Európskej únie očakávajú v rámci boja proti kríze, stimulácie hospodárstva, posilnenia dôveryhodnosti trhu, s osobitným dôrazom na zníženie úrovne nezamestnanosti v Európe. V súčasnosti, keď sme svedkami nepatrných náznakov hospodárskej obnovy, musíme zamerať svoje úsilie na stimuláciu európskeho hospodárstva a venovať pritom osobitnú pozornosť primárnym a sekundárnym sektorom, ktoré kríza hlboko zasiahla, s mimoriadnym dôrazom na poľnohospodárstvo, a vytvoreniu európskej štruktúry dohľadu.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), *písomne*. – (PT) Hlavnou prioritou tohto zasadnutia Európskej rady bolo, žiaľ, opäť prijatie podmienok na zabezpečenie nadobudnutia platnosti takzvanej Lisabonskej zmluvy do konca roka 2009, inými slovami prijatie stanovísk, ktoré by umožnili rýchlu ratifikáciu zo strany Českej republiky. Hlavné obavy vedúcich predstaviteľov Európskej únie súvisia s inštitucionálnymi otázkami, ktoré umožňujú rýchlejší pokrok v kapitalistickej, federalistickej a militaristickej integrácii Európskej únie.

Otázky týkajúce sa hospodárskej, finančnej a sociálnej krízy sú preto druhoradé. Malý pokrok, ktorý sa dosiahol, je v skutočnosti výsledkom veľkého tlaku dôležitých sektorov v niektorých členských štátoch. Kríza spojená s mliekom je toho príkladom. Aj v tomto prípade Rada iba zvýšila rozpočet na rok 2010 len o 280 miliónov EUR.

Návrhy, ktoré práve predložila Európska komisia v nadväznosti na usmernenia Rady, sú veľmi znepokojujúce v súvislosti s nadmerným deficitom a oznámením zvýšiť dôchodkový vek. Namiesto reakcie na vážne sociálne problémy chudoby a nezamestnanosti navrhujú opatrenia, ktoré zhoršia sociálnu situáciu a viditeľné nerovnosti, ktoré už existujú.

Zita Gurmai (S&D), *písomne*. – Zasadnutie Rady malo pre Európsku úniu veľký význam, pretože odstránilo poslednú prekážku nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy. Chcem nás však všetkých vystríhať, aby sme to nepovažovali za výsledok sám osebe. Sme iba na polceste. Teraz si musíme zvyknúť na nový inštitucionálny rámec. Pokiaľ ide o prispôbenie sa, Parlament kráča správnym smerom, keďže už pracoval na svojom rokovacom poriadku a rokoval o vytvorení nových inštitúcií, ako napríklad Európskej služby pre

vonkajšiu činnosť. Ďalší krok spočíva vo vytvorení Komisie, ktorá sa ujme svojej vedúcej úlohy a predstaví naše hodnoty. Vyzývam preto členské štáty, aby nominovali kompetentných a kvalifikovaných ľudí a snažili sa o vytvorenie Komisie s vyváženým rodovým zastúpením. Rovnako musíme prestať strácať čas a čo najskôr zvoliť vrcholných vedúcich predstaviteľov. Musíme sa vzbopíť. Ak sa považujeme za nositeľ a univerzálnych hodnôt, potrebujeme teraz vedúcich predstaviteľov, ktorí budú schopní ich spoľahlivo zastupovať napríklad v Kodani, kde budú národy rokovať o blízkej budúcnosti ľudstva a kde Európa bude potrebovať všetky svoje schopnosti, zodpovednosť a veľkorysosť na dosiahnutie dohody.

Marian-Jean Marinescu (PPE), písomne. – (RO) Víтам predovšetkým ratifikáciu Lisabonskej zmluvy Českou republikou. Nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra a nové medziinštitucionálne vzťahy, ktoré zavádza, umožnia predstaviteľom Európskej únie účinnejšie zvládať dôsledky hospodárskej a finančnej krízy a rokovania v Kodani o boji proti zmene klímy. Náznaky hospodárskej obnovy nemusia viesť k okamžitému zrušeniu podporných politík, keďže z dlhodobého hľadiska by to mohlo mať nežiaduce dôsledky na hospodárstvo. Dúfam tiež, že členské štáty dosiahnu dohodu o vytvorení koordinovanej stratégie zameranej na správne načasované zrušenie stimulačných opatrení. Očakávame tiež budúcu dohodu o balíku návrhov na vytvorenie novej štruktúry finančného dohľadu pre Európsku úniu. V neposlednom rade by sme nemali zabúdať, že občania Európy budú v súčasnosti hľadať viac smerom ku konsolidovanej Európe a budú očakávať, že EÚ v nasledujúcich rokoch zlepší situáciu v súvislosti so zamestnanosťou. Z uvedeného dôvodu európske inštitúcie musia čo najskôr podporovať nové dynamické politiky trhu práce.

Iosif Matula (PPE), písomne. – (RO) Chcel by som vyjadriť svoju podporu stanoviskám, ktoré prijala Európska komisia a Európska rada a ktoré sú zdôraznené v predložených dokumentoch. Konferencia v Kodani sa blíži a EÚ musí zohrávať dôležitú úlohu, aby počas rokovaní dosiahla komplexnú a ambicióznú celosvetovú dohodu o boji proti zmene klímy.

Záver Európskej rady obsahujú zmienku o požadovaných finančných prostriedkoch na celosvetovej a európskej úrovni na boj proti nežiaducim vplyvom zmeny klímy, akými sú sucha, požiare a záplavy, ktoré majú každoročne za následok mnoho obetí a obrovské straty.

Som presvedčený, že EÚ musí čo najdôslednejším spôsobom poskytnúť finančnú pomoc opatreniam, ktoré členské štáty prijali v súvislosti so zavlňovaním, budovaním priehrad, zalesňovaním a podporou vytvárania obnoviteľných zdrojov energie, akými sú slnečná, veterná, vodná energia a biopalivá. Všimli sme si aj veľkú potrebu finančnej podpory z EÚ na úrovni miestnych orgánov a súkromných osôb, kde nie sú dostupné potrebné finančné prostriedky na budovanie energeticky efektívnejších budov. EÚ musí naďalej venovať väčšiu pozornosť tomuto aspektu, aby občania zostali v centre európskych politík.

Franz Obermayr (NI), písomne. – (DE) To, čo sa stalo pred niekoľkými dňami na samite Európskej rady, je škandalózne a oslabuje celú dôveru v spoločenstvo hodnôt, ktoré EÚ tak často zdôrazňuje. EÚ chcela prinútiť prezidenta Klause podpísať za každú cenu, dokonca aj tým, že nepriamo potvrdila historickú nespravodlivosť. Na základe Benešových dekrétov bolo do roku 1947 približne 2,9 milióna ľudí vyhlásených za nepriateľov štátu a vyhostených iba pre svoju národnosť. Následkom toho tragicky zahynulo približne 230 000 ľudí. V dekrétach sa ľudia neposudzujú na základe určitých zločinov, ktoré spáchali. Východiskovým bodom je iba etnický pôvod. V súčasnosti by sme to nazvali etnickou čístkou, ktorú by v skutočnosti mali všetky členské štáty otvorene odmietnuť. Z právneho hľadiska bolo vysídleným osobám zamietnuté právo prezumpcie neviny, riadny súdny proces a primeraná náhrada za vyvlastnenie. Pán Felix Ermacora, profesor medzinárodného práva a bývalý spravodajca OSN, prišiel dokonca vo svojej právnej správe z roku 1991 k záveru, že vyhodenie sa rovnalo genocíde. Napriek všetkým uvedeným skutočnostiam a bez akéhokoľvek objektívneho odôvodnenia bola prezidentovi Klausovi udelená výnimka s cieľom zabezpečiť neuplatňovanie Charty základných práv EÚ. Táto „poznámka pod čiarou“ však nenadobudne účinnosť, kým zmluvu neratifikuje Island alebo Chorvátsko. Počas tohto obdobia by mohli byť predkladané žiadosti o náhradu.

Rovana Plumb (S&D), písomne. – (RO) Jednostranné opatrenie EÚ nie je dostatočné, aj keď je v popredí boja proti zmene klímy.

Celosvetovú dohodu o znížení a prispôsobení sa dôsledkom zmeny klímy nebude možné uzavrieť bez zapojenia rozvojových krajín, najmä najrozvinutejších z nich. Dôsledky zmeny klímy už majú vplyv na rozvoj uvedených štátov. Dochádza k suchám, záplavám, prírodným katastrofám, rozširovaniu púští so všetkými hospodárskymi a sociálnymi následkami.

Akékoľvek opatrenie na zníženie dôsledkov a prispôsobenie sa situácii si vyžaduje zavedenie rozsiahleho mechanizmu na meranie, predkladanie správ, a overovanie vývoja spolu s dôkladne riadeným fondom, ktorý by pozostával z verejných a súkromných finančných prostriedkov.

Toto spojené úsilie pomôže dosiahnuť ciele zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov, rozvoj udržateľného hospodárstva a vytvorenie ekologických pracovných miest.

Joanna Senyszyn (S&D), písomne. – (PL) Pán Barroso bude čoskoro prideliť portfóliá novým komisárom. Dúfam, že sa nedopustí viditeľnej chyby, ako v poslednom volebnom období, keď na miesto komisára pre spravodlivosť navrhol kandidáta s mentalitou z 19. storočia, katolíckeho fundamentalistu, mužského šovinistu a homofóbneho človeka. Európsky parlament vtedy neumožnil, aby bola Komisia týmto spôsobom ohrozená. Verím, že Parlament nebude musieť znova zasahovať.

Podľa vyhlásení pána Barrosa by portfóliá mali byť pridelené v súlade so zachovaním zlatej zásady rovnováhy. Komisia by rozhodne mala byť sociálnejšia a komisári kompetentní. Pán Barroso sa už nemusí obávať o opätovné zvolenie, preto môže sústrediť svoje úsilie na riešenie krízy a sociálnych aspektov svojho programu. V tejto súvislosti je nevyhnutné zveriť hospodárske a sociálne portfóliá komisárom z našej socialistickej politickej rodiny.

Ak Komisia nebude v súvislosti so zastúpením pohlaví vyvážená, bude to znakom toho, že skutočná rovnosť neexistuje. Je najvyšší čas, aby sa neustále nenapĺňaný ideál rovnosti mužov a žien stal skutočnosťou. Do najvyšších funkcií v Európskej únii (predseda Európskeho parlamentu a predseda Európskej komisie) boli zvolení muži. Toto je, nanešťastie, zrejma podpora diskriminácie žien. Nastal čas to zmeniť a konečne zaviesť právne predpisy EÚ zamerané na zákaz akejkoľvek diskriminácie. Nastal čas pre ženy! Bude jednoduché nájsť vhodné kandidátky spomedzi 250 miliónov dynamických, statočných a silných žien v Európskej únii, a to sa týka aj funkcie predsedu Európskej rady a vysokého predstaviteľa pre spoločnú zahraničnú politiku.

16. Samit EÚ – Rusko 18. novembra 2009 v Štokholme (rozprava)

Predseda júca. – Ďalším bodom programu sú vyhlásenia Rady a Komisie o samite EÚ – Rusko 18. novembra 2009 v Štokholme.

Cecilia Malmström, úradujúca predsedníčka Rady. – (SV) Vážená pani predsedajúca, ako ste práve povedali, samit EÚ – Rusko sa uskutoční v Štokholme 18. novembra. Pre EÚ je dobrou príležitosťou na hodnotenie vzťahov s Ruskom. Viem, že mnohí poslanci Parlamentu sledujú vývoj v Rusku veľmi pozorne. Chcela by som preto predstaviť hlavné témy, o ktorých počas samitu zamýšľame diskutovať. Som si istá, že pani komisárka poskytne ďalšie podrobnosti o oblastiach, ktoré súvisia s pôsobnosťou Komisie.

Vo všeobecnosti chceme samit určite využiť na rozvoj strategického partnerstva medzi EÚ a Ruskom. Zo spolupráce s Ruskom môžeme získať veľa vo všetkých oblastiach. Ak chceme byť schopní efektívne riešiť globálne úlohy, potrebujeme Rusko. Musíme však pritom Rusku ukázať, že naše partnerstvo sa musí zakladať na rešpektovaní spoločných záväzkov a hodnôt. To znamená, že sa musia rešpektovať ľudské práva, demokracia a princípy právneho štátu. Samit nám poskytne príležitosť vyvinúť tlak na Rusko, aby plnilo svoje zmluvné záväzky v týchto aj iných oblastiach.

Jednou z najdôležitejších otázok bude zmena klímy. Rada zdôrazní fakt, že úzka spolupráca medzi EÚ a Ruskom je dôležitá, ak chceme v Kodani dosiahnuť výsledok. Rusko by malo prisľúbiť hmatateľné a porovnateľné zníženie emisií skleníkových plynov, ktoré bude zodpovedať cieľu obmedziť priemerný globálny nárast teploty na menej než dva stupne dohodnutému skupinou G8 v L'Aquile.

S tým je spojená energetická otázka, otázka energetickej účinnosti a energetickej bezpečnosti. Vzhľadom na pozíciu Ruska ako najdôležitejšieho energetického partnera EÚ bude pre nás samit príležitosťou zdôrazniť potrebu obnovenia dôvery a transparentnosti vo vzťahoch medzi EÚ a Ruskom v energetickej oblasti. Vyjadríme tiež naše sklamanie v súvislosti s nedávnym odstúpením Ruska od Zmluvy o energetickej charte.

Dúfame, že na samite sa zriadi a schváli lepší mechanizmus včasného varovania. Mali by ho sprevádzať jasné záruky Ruska a zvlášť iných relevantných tretích krajín, že tranzit a vývoz plynu do EÚ sa v prípade budúcich energetických sporov nezastaví ani neobmedzí.

Samozrejme, budeme diskutovať o hospodárskej a finančnej kríze. Rada by na samite chcela dosiahnuť dohodu o tom, že reakciou na krízu by malo byť kontinuálne, koordinované úsilie. Určite budeme trvať na tom, aby boli naše hospodárstva otvorené, a na tom, že je potrebné zabrániť protekcionistickým opatreniam. Samit tiež pre nás bude príležitosťou zhodnotiť pokrok našej práce v súvislosti so štyrmi spoločnými priestormi. Túto príležitosť využijeme na zdôraznenie významu napredovania v oblastiach, kde je to potrebné alebo kde vznikli problémy.

Zmena postoja Ruska v súvislosti so Svetovou obchodnou organizáciou (WTO) vytvorila novú situáciu, ktorú analyzujeme. Oneskorenie vstupu Ruska do WTO ovplyvní naše bilaterálne vzťahy, aj pokiaľ ide o rokovanie o novej dohode medzi EÚ a Ruskom. Znovu zopakujeme našu podporu vstupu Ruska do WTO, ktorý je dôležitý pre integráciu Ruska do svetového hospodárstva.

Medzitým musíme pracovať na ostatných obchodných a hospodárskych problémoch. Ide napríklad o poplatky za prelet nad Sibírou, hraničné opatrenia, ktoré bránia dovozu komerčných vozidiel do Ruska, diskriminujúce cestné dane, plány na obmedzenie dovozu kontajnerov cestnou dopravou, vývozné clá na drevo a protekcionistické opatrenia, ktoré Rusko nedávno prijalo.

Som si veľmi dobre vedomá veľkého znepokojenia Európskeho parlamentu, pokiaľ ide o situáciu v oblasti ľudských práv v Rusku. Dôkazom toho je predovšetkým vaše rozhodnutie udeliť tohtoročnú Sacharovovu cenu obranom ľudských práv v Rusku. Švédske predsedníctvo sa s vašim znepokojením stotožňuje a zabezpečíme, aby otázky ľudských práv boli počas diskusií na samite na poprednom mieste. Samozrejme, vítame vyhlásenie prezidenta Medvedeva o ľudských právach, demokracii a princípoch právneho štátu, ale musia po ňom nasledovať konkrétne kroky. Situácia v oblasti ľudských práv v Rusku je znepokojivá. Poukážeme predovšetkým na najnovšie udalosti na Severnom Kaukaze, kde došlo k násiliu voči obranom ľudských práv, pracovníkom boja proti kriminalite, predstaviteľom orgánov a obyvateľom všeobecne. Znepokojivé sú najmä vraždy obrancov ľudských práv a novinárov nielen na Severnom Kaukaze, ale v celom Rusku. Preto zopakujeme výzvu Rusku, nech urobí všetko pre to, aby zabezpečilo, že obrancovia ľudských práv budú môcť vykonávať svoju prácu bez toho, aby museli žiť v strachu pred násilím, prenasledovaním alebo hrozbami.

V súvislosti s otázkami zahraničnej politiky a bezpečnosti zdôrazníme význam udržiavania a zlepšovania dialógu s našimi najbližšími spoločnými susedmi. V tomto smere musíme s Ruskom spolupracovať, ak chceme byť schopní napredovať v dosahovaní mierového riešenia nekonečných konfliktov. Samozrejme, neodchýlime sa od našich základných zásad.

Upozorníme na situáciu Gruzínska a zopakujeme, že Rusko musí dodržiavať všetky svoje záväzky vyplývajúce zo šesťbodového plánu prímeria z 12. augusta a následnej dohody z 8. septembra 2008. Musí sa tiež obnoviť potrebná dôvera, pokiaľ ide o región Akhalkori, hornú časť údolia Kodori a kontrolný bod v Perevi. Vyzveme tiež Rusko, aby využilo svoj vplyv a sprístupnilo monitorovacej misii EÚ gruzínske oblasti Južného Osetska a Abcházsku v súlade s jej celoštátnym mandátom. Samit tiež pre nás bude príležitosťou zhodnotiť napredovanie ženevských rozhovorov a v tejto súvislosti od Ruska očakávame, že bude pokračovať vo svojom odhodlanom prístupe.

Uvedomujeme si, že s Ruskom musíme spolupracovať, pokiaľ ide o takzvané zamrznuté konflikty v Podnestersku a v Náhornom Karabachu. Zdôrazníme význam pokračujúceho záväzku voči mechanizmu urovnania konfliktov, ktorými sú Minská skupina a tzv. formát 5 + 2 v Podnestersku.

Aktívna účasť Ruska na podpore dialógu medzi arménskym a azerbajdžanským prezidentom v otázke Náhorného Karabachu je, samozrejme, vítaná. Rusko však upozorníme aj na význam zapojenia Minskej skupiny do všetkých fáz tohto procesu. EÚ je pripravená zapojiť sa do minského procesu a podporiť ho okrem iného aj prostredníctvom opatrení na prehlbenie dôvery. Na samite by sa mali podporiť ratifikácia a uplatnenie nových protokolov medzi Arménskom a Tureckom. Ostatné otázky v tejto oblasti sa týkajú euroatlantického bezpečnostného partnerstva a Východného partnerstva.

Pokiaľ ide o euroatlantickú bezpečnosť, budeme na Rusko naliehať, aby zohralo aktívnu úlohu v korfskom procese predtým, ako sa v Aténach prijme rozhodnutie o budúcnosti. Na samite by sa malo od Ruska požadovať potvrdenie, že podporuje základné princípy procesu, inými slovami úplné rešpektovanie a vykonávanie nariadení Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), že OBSE je hlavným fórom na diskusiu o korfskom procese a že všetky aspekty zastrešujúcej bezpečnostnej stratégie by sa mali riešiť vyvážené.

Pokiaľ ide o EÚ, sme ochotní informovať Rusko o všetkých súvislostiach vo vzťahu k Východnému partnerstvu a opakujeme, že tretie krajiny môžu byť jednotlivito oprávnené zapojiť sa doň v súlade so spoločným vyhlásením z Prahy z mája 2009. Samit nám tiež umožní upozorniť na niekoľko medzinárodných a regionálnych problémov. Myslím si, že veľmi pravdepodobne sa budeme venovať otázkam ako Irán, Afganistan a Pakistan, Južný Kaukaz a, samozrejme, Blízky východ.

Vážená pani predsedajúca, vážené poslankyne, vážení poslanci, rozprávala som dosť dlho, ale viem, že vás táto téma veľmi zaujíma. Ide o dôležitý samit s bohatým programom a teším sa na vaše názory a návrhy počas záverečných príprav na toto stretnutie.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážená pani predsedajúca, len pred rokom sme prehodnocovali vzťahy medzi EÚ a Ruskom a rozhodli, že Európska únia by sa mala – napriek veľmi rozdielnemu názoru na konflikt v Gruzínsku v porovnaní s Ruskom – usilovať o spoluprácu s týmto významným susedom, aj pokiaľ ide o rokovanie o novej dohode. Dospeli sme tiež k záveru, že naše vzťahy by sme mali založiť na hodnotení vlastných záujmov. Štokholmský samit, ktorý sa bude konať na budúci týždeň, sa preto zameria na oblasti, ako už bolo povedané, kde existuje spoločný záujem. Ide napríklad o zmenu klímy, energetiku a globálnu hospodársku krízu.

Finančná kríza ťažko zasiahla Rusko a práve toto je strategická oblasť, kde má aj Európska únia jasný záujem nájsť spoločný politický prístup. Závazky skupiny G20 boli dôležitým krokom správnym smerom. Myslím si, že je dôležité, aby ich teraz plnili všetci partneri. Tiež je mimoriadne dôležité, aby Rusko nepodľahlo pokušeniu protekcionizmu. Sklony k protekcionistickým opatreniam už teraz škodia podnikom v EÚ.

Samozrejme, sme presvedčení, že najlepšou cestou vpred je spolupráca v multilaterálnom formáte založenom na pravidlách. Samit bude ďalšou príležitosťou na zdôraznenie významu vstupu Ruska do WTO. Zámer Ruska dokončiť rokovania súbežne s Bieloruskom a Kazachstanom, s ktorými plánuje colnú úniu, stále necháva nezodpovedaných veľa otázok. Zároveň dúfame, že na samite lepšie porozumieme novému prístupu Ruska. To je dôležité nielen v súvislosti s prebiehajúcimi rokovaniami o novej dohode, ktoré vedie Komisia a ktoré musia obsahovať jasné, právne záväzné ustanovenia o obchode a investíciách, ako aj o energetike.

Na samite by sa tiež mali definitívne vyjasniť podmienky bilaterálneho obchodu od 1. januára 2010 podľa nového spoločného systému vonkajších cieľ colnej únie.

Pokiaľ ide o zmenu klímy, moja kolegyňa už povedala, že samit by mal zdôrazniť vedúcu úlohu, ktorú môžu Európska únia a Rusko spoločne zohrávať pri dosahovaní výsledkov na stretnutí v Kodani. Rusko má možnosť prispieť veľmi významne vzhľadom na jeho obrovský priestor na zníženie emisií prostredníctvom zvyšovania energetickej účinnosti. Preto Rusko vyzveme, aby sa zaviazalo k ambicióznejšiemu zníženiu emisií skleníkových plynov, porovnateľnému s cieľmi, ktoré sme si stanovili v EÚ.

V oblasti energetickej bezpečnosti pokračuje práca na zdokonalenom mechanizme včasného varovania. Ľutujeme odstúpenie Ruska od Zmluvy o energetickej charte, ale nezabúdajme, že jej princípy Rusko potvrdilo počas svojho predsedníctva v skupine G8, napríklad v deklarácii z Petrohradu. Tieto princípy by preto mali byť základom našej práce na energetickej bezpečnosti podľa novej dohody medzi EÚ a Ruskom. Mali by sme byť pripravení diskutovať o želaní Ruska viesť širšiu diskusiu o medzinárodnej architektúre energetickej bezpečnosti, ale myslím si, že predovšetkým sa budeme chcieť dohodnúť na zásadách nášho bilaterálneho energetického vzťahu.

Hoci s Ruskom úspešne spolupracujeme v mnohých aspektoch medzinárodných vzťahov, musíme robiť väčšie pokroky, pokiaľ ide o našu spoluprácu v spoločnom susedstve. Budeme preto znova vysvetľovať náš názor, že politická a hospodárska stabilita, ktorú podporí Východné partnerstvo, je v konečnom dôsledku v záujme všetkých strán. Budeme Rusko naďalej podporovať v konštruktívnom riešení nevyriešených otázok a konfliktov, či už ide o Podnestersko alebo Náhorný Karabach, a tiež počas ženevského procesu.

Návrh prezidenta Medvedeva na širšiu diskusiu o euroatlantickej bezpečnosti viedol k novým rozhovorom pod záštitou OBSE. Myslím si, že je teraz dôležité, aby táto diskusia neodviedla našu pozornosť od neodkladnej úlohy vyriešiť súčasnú zamrznutú konflikty. Strategické partnerstvo medzi EÚ a Ruskom musí byť, ako už bolo povedané, založené na spoločných záväzkoch v oblasti ľudských práv a demokracie. Rusko na seba prevzalo záväzky ako člen Organizácie Spojených národov, OBSE a Rady Európy a musí ich plniť.

Myslím si, že je kľúčové, aby sme zašli ďalej a spoločne pracovali na rozmanitých úlohách. Vieme, že vzťahy medzi Ruskom a EÚ sú komplexné, ale sú plné príležitostí a majú obrovský potenciál. Budeme preto pokračovať na zásadovej ceste kritického, ale aj konštruktívneho partnerstva s naším susedom s presvedčením, že Rusko tiež vie, že je v jeho záujme, aby medzi nami bolo skutočné strategické partnerstvo.

Michael Gahler, v mene skupiny PPE. – (DE) Vážená pani predsedajúca, je dobré, že sa koná pravidelný samit EÚ – Rusko, keďže je, samozrejme, o čom diskutovať. Kľúčové témy vyčerpávajúceho programu zahŕňajú plánovanú dohodu o spolupráci, zabezpečenie dodávok energie, vstup Ruska do WTO, zmenu klímy, situáciu na Kaukaze a predovšetkým situáciu v súvislosti s demokraciou a princípmi právneho štátu v Rusku.

Na programe sú aj odzbrojenie, kontrola zbraní a prípadný protiraketový štít. Obaja sme tiež vystavení hrozbám v podobe medzinárodného terorizmu a fundamentalizmu. Krajina ako Irán je problémom pre EÚ aj Rusko. Obaja patríme do blízkovýchodného Kvarteta a spolu s USA sme povinní pracovať na riešení v tomto regióne.

Dúfame, že už čoskoro budú podmienky na bezvízový styk medzi EÚ a Ruskom. Som si istý, že nerušený medziľudský kontakt je najlepším spôsobom, ako ukázať predovšetkým mladým Rusom skutočný obraz o živote a myšlienkach Európanov a naše úmysly v súvislosti s Ruskom.

Nevyhnutnou podmienkou, ktorá nám umožní presadiť tento program, je podľa môjho názoru dohoda v rámci EÚ a jednoznačnosť nášho posolstva okolitému svetu. Hoci je to klišé, príliš často sme sa rozdelili – alebo sme naše rozdelenie dovolili – pre nuansy. V tejto súvislosti by sa nemala žiadna vláda EÚ domnievať, že dokáže v dlhodobom horizonte sama rovnocenne rokovať s Ruskom úspešnejšie ako my s pomocou spoločnej sily EÚ.

Ako spoločenstvo hodnôt máme spoločný názor na situáciu v oblasti princípov právneho štátu a ľudských práv v Rusku a mali by sme ho vysloviť. Žiaľ, Sacharovovu cenu sme museli udeliť ruskej organizácii. V tejto súvislosti ďakujem predsedníctvu za jeho dobrý úsudok.

Keďže sme rovnako závislí od dodávok energie, musíme zabezpečiť, aby dohody v rámci trojstranných vzťahov medzi Ruskom, Ukrajinou a EÚ boli formulované spôsobom, ktorý zabráni poklesu tlaku plynu v niektorých častiach EÚ každú zimu. Na Kaukaze musíme spoločne žiadať neobmedzený prístup pre pozorovateľov EÚ.

Pokiaľ ide o odzbrojenie a protiraketový štít, EÚ musí svoje stanovisko vysvetliť Rusku a USA. Ak toto všetko dosiahneme, Rusko nás bude brať vážne a budeme dobre spolupodnikať.

Adrian Severin, *v mene skupiny S&D*. – Vážená pani predsedajúca, rozpravy o Rusku nás veľmi často rozdeľujú na ideológov a pragmatikov, konfrontačných geostratégov a zmierovateľov, veteránov studenej vojny a nových utilitaristických oportunistov. Myslím si, že nastal čas, aby sme zabudli na tieto dilematické manicheizmy a jasne preukázali naše želanie viesť s Ruskom konštruktívny a efektívny dialóg.

Podľa mňa by sme mali vo vzťahoch s Ruskom vždy prejavovať pevnosť zo strategického hľadiska, ale pružnosť z taktického hľadiska. Vždy by sme mali brániť svoje hodnoty a záujmy, ale mali by sme ukázať aj empatiu a rešpekt pre ambície a záujmy Ruska.

Len na tomto základe môžeme vybudovať vzájomnú dôveru a nájsť vzájomne prospešné a prijateľné riešenia.

Budem konkrétnejší – musíme východné susedstvo zmeniť z územia súperenia na územie spoločných stratégií a projektov. Spoločná stratégia pre oblasť Čierneho mora možno pomaly doplní našu synergiu a urobí náš súčasný prístup hmatateľnejším.

V tejto súvislosti musíme pristupovať k otázke zamrznutých konfliktov veľmi spravodlivým a otvoreným spôsobom a pri pokuse o nájdenie pragmatických riešení nechať bokom všetky tabu.

Musíme tiež Rusku pomôcť naplniť jeho objektívnu potrebu a zabrániť, aby sa dostalo do pasce ako veľmoc závislá od ropy a plynu. Pritom musíme dosiahnuť nezávislosť z hľadiska energetiky.

Musíme sa snažiť o niečo nápaditejšie, ak chceme dosiahnuť skutočnú spoluprácu, technologickú spoluprácu a ťažobnú spoluprácu a otvoriť trhy v oblasti energie.

Musíme sa spolu s Ruskom zaoberať novým globálnym bezpečnostným usporiadaním alebo dohodou. Myslím si, že iniciatíva prezidenta Medvedeva by sa nemala okamžite odmietnuť. Niektorí si myslia, že za touto iniciatívou je agenda, s ktorou nemôžeme súhlasiť. Iní si myslia, že žiadna agenda neexistuje a ide len o skúšku našich reakcií. Nech už je za tým čokoľvek, naše súčasné bezpečnostné opatrenia pochádzajú z iných čias a musíme ich aktualizovať. Musíme posúdiť, ktoré stále platia, a musíme ich doplniť niečím novým.

Mojou poslednou poznámkou je, že musíme využiť nové transatlantické vzťahy na prípadné dosiahnutie trojstranného dialógu medzi Ruskom, USA a Európou. O takomto trojstrannom prístupe musíme uvažovať už len preto, aby sme si boli istí, že Rusko a USA nebudú uzatvárať dohody bez našej účasti.

Kristiina Ojula, *v mene skupiny ALDE*. – (ET) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, pani Ferrerová-Waldnerová, hovorím v mene Aliancie liberálov a demokratov za Európu a chcela by som jasne

zdôrazniť, že dobré susedské a vzájomne výhodné vzťahy medzi Európskou úniou a Ruskom sú veľmi dôležité. Takéto vzťahy však vyžadujú dobrú vôľu na oboch stranách, čo spomenul aj prezident Havel vo svojom dnešnom poobedňajšom prejave.

Dámy a páni, všetci vieme, že Rusko si vždy veľmi vážilo silných partnerov. Dnešná príprava na samit, ktorý sa uskutoční o týždeň, v skutočnosti dokazuje, pokiaľ ide o Európsku úniu, že ak chceme, dokážeme hovoriť jednohlasne. To je veľmi dôležité – dokazuje to aj uznesenie, ktoré sme pripravili –, a preto mám z vyjadrení Rady a predstaviteľov Komisie veľmi dobrý pocit. Samozrejme, aj ratifikácia Lisabonskej zmluvy pre to vytvára lepší základ.

Teraz sa však na to pozrime z hľadiska Ruska. Rusko bude mať na budúci týždeň naozaj veľmi dobrú príležitosť vyjadriť úprimné želanie spolupracovať s nami, či už ide o oblasti ako energetická bezpečnosť, príprava novej rámcovej dohody medzi Európskou úniou a Ruskom alebo napríklad zamýšľané kroky a úvahy Ruska v súvislosti so vstupom do WTO. Pravda je, že v tejto chvíli sú postoje nejednoznačné. Prezident Medvedev a premiér Putin vyslali odlišné signály. Pevne dúfam, že na budúci týždeň bude Európska únia vedieť viac o postoji Ruska voči WTO. Myslím si, že Európska únia určite musí podporiť Rusko a jeho vstup do WTO.

Veľmi dôležitou otázkou, v súvislosti s ktorou môže Rusko dokázať svoju spoluprácu s nami, však určite bude spolupráca a dosiahnutie dohody v oblasti zmeny klímy. To je niečo veľmi konkrétne a odohrá sa to už čoskoro – v decembri na kodanskom samite. Ide skutočne o otázku, pri ktorej by sme mali byť schopní všetko zhodnotiť a posúdiť, či je spolupráca medzi Európskou úniou a Ruskom možná alebo nie.

Dámy a páni, v poslednom roku sa veľmi často hovorilo o tom, že vzťahy medzi Európskou úniou a Ruskom by mali byť pragmatickejšie, ale sama som počula, ako o tom ľudia pochybujú. Pýtajú sa, či Európska únia necháva bokom ľudské práva, základné hodnoty a podstatu demokracie. Myslím si, že by sme to v žiadnom prípade nemali urobiť, pretože keby sme to urobili, úplne by sme stratili hodnotu nielen my, ale aj Európska únia ako celok. Cieľom upozorňovania na ľudské práva určite nie je Rusko obťažovať, zahnať do kúta a poučovať. Upozorňovanie na ľudské práva je predovšetkým prejavom starostlivosti o ľudí žijúcich v Rusku, ochranou obyčajných občanov.

Nad Moskvou sa v oblasti ľudských práv naozaj znova zaťahujú čierne mračná, pretože – ako ste počuli včera – ústavný súd diskutuje o možnom obnovení trestu smrti od budúceho roka. Pre liberálov je to rozhodne veľmi zlá správa. Dámy a páni, viac tu o tejto téme nemôžem povedať, ale pokiaľ ide o konflikty, určite o nich zamýšľame otvoriť diskusiu a rozhodne by sme o nich mali diskutovať.

Werner Schulz, *v mene skupiny Verts/ALE*. – (DE) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, tohto roku neoslavujeme len 20. výročie pádu Berlínskeho múru a pokojnej revolúcie. V roku 1989 zomrel Andrej Sacharov, ktorý zohral významnú úlohu pri páde totalitného systému východného bloku. Andrej Sacharov nám tiež zanechal radu, že jeho krajina potrebuje porozumenie a tlak – dôrazný tlak. V dnešnej dobe by som však slovo *tlak* neprekladal ako tlak, ale skôr ako dôraznú podporu, áno, dôraznú podporu vo všetkých oblastiach, v ktorých Rusko smeruje k modernizácii a v ktorých sa začínajú objavovať známky sociálneho trhového hospodárstva, demokracie a princípov právneho štátu.

Ruský prezident Medvedev nedávno vyjadril svoje znepokojenie v súvislosti so stagnáciou a problémami svojej krajiny a vyzval na podporu svojho úsilia uskutočniť reformu. Túto podporu by sme mu mali poskytnúť, ak ide o úprimnú žiadosť. Súčasťou toho je zapojenie Ruska do medzinárodných regulačných rámcov ako WTO alebo energetická charta. Preto nesmieme vytvárať zbytočné prekážky. Rusko tiež musí uznať, že nedokáže zvládnuť krízu samostatne.

Ako však už dnes povedal Václav Havel, partnerstvo si vyžaduje, aby sme si povedali celú pravdu. Preto by som chcel povedať, že tam, kde sa zmanipulujú voľby, začína sa vytvárať cynizmus aj predstava usmerňovanej demokracie, a preto je monitorovanie volieb mimoriadne dôležité. Tam, kde vraždia kritických novinárov, zomiera aj pravda. S prístupom „zmena pomocou obchodu“ nedosahujeme žiadny pokrok. Namiesto toho musíme vzájomné vzťahy s Ruskom vybudovať na pevnom základe hodnôt.

PRESEDÁ: PANI WALLIS

podpredsedníčka

Charles Tannock, *v mene skupiny ECR*. – Vážená pani predsedajúca, Európski konzervatívci a reformisti (skupina ECR) uznávajú, že Rusko je kľúčový hospodársky partner a globálna diplomatická veličina, ale táto

pozícia so sebou prináša záväzky. Prvým takýmto záväzkom je rešpektovanie územnej celistvosti svojich susedov, ako napríklad Ukrajina a Gruzínsko, a skončenie s urážlivou myšlienkou „blízkeho zahraničia“.

Rusko tiež musí podniknúť konkrétne kroky na ochranu ľudských práv a princípov právneho štátu vzhľadom na počet nevysledovaných vražd novinárov a aktivistov za ľudské práva. Sacharovova cena udelená skupine na ochranu ľudských práv Memorial dokazuje, ako vážne v Parlamente berieme túto otázku.

Rusko tiež musí spolupracovať pri predchádzaní šíreniu jadrových zbraní, predovšetkým v súvislosti s Iránom, a nesmie Iránu predat raketový systém S300. Vyjadri tým solidaritu so Západom, ktorý je proti tomuto nebezpečnému režimu.

Rastúca nostalgia za Sovietskym zväzom a Stalinom je tiež veľmi znepokojivá.

Na záver by som chcel povedať, keďže sa blíži zima, že Rusku nesmieme znova dovoliť, aby využilo svoj takmer absolútny monopol na dodávky plynu do Európy ako diplomatickú zbraň. Záväzok EÚ v súvislosti s diverzifikáciou zdrojov a dodávok v súlade so spoločnou politikou v oblasti energetickej bezpečnosti určite posilní naše slovo pri rokovaní so Ruskom.

Vladimír Remek, v mene skupiny GUE/NGL. – (CS) Dámy a páni, nedokážem si predstaviť, že zástupcovia EÚ, ktorí sa budú riadiť uznesením navrhnutým Európskym parlamentom, dosiahnu v Štokholme nejaký výsledok. Ak má ruská delegácia podobné odporúčania, samit je odsúdený na neúspech. Chceme, aby rokovanie pomohlo spolupráci medzi EÚ a Ruskom? Samozrejme. V dokumente sa Rusko často označuje za kľúčového partnera EÚ. Takmer všetko však podmieňuje požiadavky a podmienky a nie návrhy. Rusku sa napríklad pripisuje zodpovednosť za úspech konferencie o klíme v Kodani. Pritom práve ono zachránilo Kjótsky protokol, keď ho vtedy USA odmietli ratifikovať. Zároveň je medzi niektorými nereálnymi postojmi voči Rusku aj úloha riešiť slobodu médií. Situácia určite nie je ideálna. Dámy a páni, v prípade Talianska sme však na minulom plenárnom zasadnutí rozhodli, že je to jeho vnútorná vec. Taliansko je pritom členským štátom Únie. Tak čo chceme dosiahnuť v Rusku? Ak má byť Rusko dôležitým partnerom, tak s ním podľa toho aj rokujeme.

Fiorello Provera, v mene skupiny EFD. – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, zdržím sa hlasovania o tomto návrhu uznesenia, pretože ho považujem za dosť rozporuplné. Uznesenie v skutočnosti potvrdzuje, že hospodárska spolupráca medzi Ruskom a Európou sa za posledných 10 rokov výrazne zlepšila. Potvrdzuje, že Rusko posilnilo vzťahy v oblasti energetiky, obchodu, liberalizácie víz, kontroly nezákonného prisťahovalectva, boja proti terorizmu, zmeny klímy a zahraničnej politiky a v otázkach ako iránsky jadrový arzenál a mierové úsilie na Kaukaze a na Blízkom východe.

Na jednej strane od Ruska žiadame všetky tieto veci, ale v tom istom uznesení ho tvrdo kritizujeme pre vnútornú situáciu. Cítiť všeobecnú averziu a nedôveru voči Rusku a to nepredstavuje dobrý základ pre spoluprácu, na ktorú vyzývame. Neznamená to, že by sme mali zatvoriť oči pred situáciou v oblasti demokracie a ľudských práv v Rusku. Domnievam sa však, že podpora a dôvera sú v tomto okamihu potrebnéjšie ako kritika, ak chceme v Rusku zlepšiť práve situáciu v oblasti ľudských práv.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) V súvislosti s témou vzťahov medzi EÚ a Ruskom musím spomenúť aj dnešnú slávnostnú schôdzu.

Uplynulo naozaj už 20 rokov pádu Berlínskeho múru, s ktorým padla aj sovietska komunistická diktatúra. Maďari patrili k najväčším obetiam tejto diktatúry. Musím spomenúť dve ďalšie skutočnosti. Po prvé, *status quo* mohol pokračovať dlhé desaťročia, pretože západné mocnosti tiež chceli zachovať situáciu po druhej svetovej vojne. Po druhé, Sovietsky zväz sa ani vtedy nestotožnil s ruským ľudom, ktorý tiež trpel v komunistickej diktatúre. Rusko je jednoznačne naším mimoriadne dôležitým hospodárskym a strategickým partnerom.

Európska únia otvorene upozorňuje na porušenia ľudských práv. To je naozaj správne. Má však na to morálne právo po tom, ako získala podpis Václava Klauza na Lisabonskú zmluvu tým, že nechala naďalej platiť Benešove dekréty, čím uznala, že v dôsledku toho sa budú určité národy považovať za kolektívne vinné?

Na poslednom rokovaní sme diskutovali o samite USA – EÚ. Vo všeobecnosti sa diskusia uberala k otázke, čo máme urobiť, aby nás USA akceptovali ako dobrého partnera. Teraz však cítim, že nálada smeruje k otázke, aké podmienky musíme Rusku vnútiť, aby sme ho mohli akceptovať ako spoľahlivého partnera. Som presvedčený, že sa musíme snažiť vytvoriť oveľa vyváženejšiu spoluprácu s obidvoma týmito partnermi, ak ich naozaj za partnerov považujeme.

Paweł Zalewski (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, nasledujúci samit EÚ – Rusko potvrdí význam, ktorý Európska únia pripisuje vzťahom s Ruskom. V tejto súvislosti by som chcel upozorniť na dve otázky, ktoré sú zásadné z hľadiska záujmov Ruska a Európskej únie. Tieto otázky ovplyvňujú vzájomné vzťahy a v podstate ich určujú.

Mám na mysli problémy spolupráce v oblasti energetiky a bezpečnosti. Ak majú Európska únia a Rusko spoločne dosiahnuť úspech, a to je určite náš cieľ, musíme veľmi jednoznačne vyjadriť svoje stanovisko. Naši ruskí partneri to úspešne robia bez nejednoznačnosti, pretože nejednoznačnosť spôsobuje nedorozumenia. Je dôležité, aby Európska únia zostavovala svoje stanovisko presne týmto spôsobom.

Dohoda dosiahnutá najväčšími politickými skupinami v Európskom parlamente o spoločnom a naozaj veľmi dobrom návrhu uznesenia je krok, ktorý si veľmi vážim. Myslím si však, že by bolo ešte lepšie, ak by sme pridali tretí pozmeňujúci a doplňujúci návrh, ktorý by zdôrazňoval význam spolupráce medzi EÚ a Ruskom v oblasti energetiky, ale aj predstavoval základ, na ktorom by sa mala taká spolupráca odohrávať. To znamená, že predovšetkým v čase hospodárskej a finančnej krízy by mala byť táto spolupráca založená na minimalizovaní finančných nákladov, ale aj to, že by mali byť uvedené všetky podmienky súvisiace s dodávkou energie.

Posledná otázka sa týka bezpečnosti. Chcel by som povedať pár slov o návrhu našej politickej skupiny, Poslaneckého klubu Európskej ľudovej stany (kresťanských demokratov), aby sa uskutočnila rozprava o otázke rusko-bieloruských vojenských cvičení, ktoré predstierajú potrebu odvrátenia potenciálneho útoku zo západnej Európy, z územia krajín patriacich do Európskej únie a do NATO. S veľkým poľutovaním som sa dozvedel, že pre túto rozpravu sa nenašlo miesto v programe práce a že o tejto téme sa nebude diskutovať.

Knut Fleckenstein (S&D). – (DE) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, predoslí rečníci už jasne zdôraznili mnoho faktov a problémov, napríklad situáciu v oblasti ľudských práv. Je dôležité, aby sme tieto fakty vyjadrili jasne, pretože len potom budeme môcť viesť otvorenú a úprimnú rozpravu. Ak sa v Rusku v súčasnosti znova vážne diskutuje o zavedení trestu smrti podľa modelu USA, musíme sa k tomu vyjadriť.

Chcem stručne povedať dve veci. Prvá vec sa týka vstupu Ruska do WTO a úprimne žiadam – aj Radu a Komisiu –, aby sme mu poskytli maximálnu podporu. Samozrejme, aj Rusko musí zohrať svoju úlohu, ale obidvaja sa na to spoliehame a bolo by dobré pre nás oboch, keby sa vývoj v tejto súvislosti uberal pozitívnym smerom. Skutočnosť, že Rusko chce vstúpiť do WTO a nielen do colnej únie s Bieloruskom a Kazachstanom, je krok správnym smerom.

Druhá vec je úprimná prosba, aby sme nestratili zo zreteľa rozvoj našej spolupráce v oblasti vedy a výskumu, ako aj v oblasti občianskej spoločnosti. Potrebujeme nový impulz na kultúrnu výmenu a výmeny mládeže nie iba jedným smerom, ako povedal pán Gahler, ale obojsmerne. Každý mladý človek, ktorý sa ich zúčastní, získa porozumenie pre druhých a stane sa poslom pozitívnejšieho rozvoja našich vzťahov. Dúfam, že budeme o týchto spoločných záujmoch hovoriť častejšie a že tieto aspekty získajú väčší význam.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Vážená pani predsedajúca, chcela by som veľmi stručne spomenúť tri veci. Bolo by dobré, keby Rusko pochopilo, že sa musí začať riadiť princípmi právneho štátu. Len ťažko si možno predstaviť, že Rusko by sa mohlo rozvíjať hospodársky a spoločensky bez toho, aby malo nezávislé súdnictvo. Je nepredstaviteľné, že zahraničné spoločnosti budú považovať za bezpečné investovať v krajine, ktorá nemá nezávislé súdnictvo.

Po druhé, chcela by som zdôrazniť, aké je dôležité presvedčiť Rusko, aby sa zaviazalo k medzinárodným pravidlám. V Európskej rade máme problém, že Rusko ešte neratifikovalo protokol č. 14, ktorý by zvýšil účinnosť Európskeho súdu pre ľudské práva. My v pobaltskom regióne tiež chceme, aby Rusko podpísalo Dohovor z Espoo o hodnotení vplyvov medzinárodných projektov na životné prostredie.

Po tretie, ľudské práva sú dôležité samy osebe. Veľmi ma povzbudili slová pani Malmströmovej, že súčasným zámerom je upozorniť na samite na otázky ľudských práv. Tlmočte na ňom, prosím, výsledky dialógu o ľudských právach a urobte to verejne.

Jacek Olgierd Kurski (ECR). – (PL) Vážená pani predsedajúca, samit EÚ – Rusko sa uskutoční o týždeň. Chcem o ňom hovoriť v deň, ktorý je mimoriadne významný pre našu krajinu, v deň, kedy Poľsko znovu získalo svoju nezávislosť. Nezávislosť nielen Poľska, ale aj iných krajín v tomto regióne vždy ohrozoval sovietsky a potom ruský imperializmus.

Dnes sa chceme konečne cítiť slobodne v štruktúrach Európy slobodných národov, a práve preto nesmieme ignorovať snahu Ruska o obnovenie svojho impéria, s ktorého stratou sa nikdy nezmierilo. Preto Rusko

zaútočilo na Gruzínsko. Preto sa prakticky usiluje o *Anschluss* Južného Osetska a Abcházsku, preto sa vyhráža Ukrajine, preto bráni protiraketovému štítu v Poľsku a v Českej republike a preto používa svoje energetické zdroje na vydieranie. Z tohto dôvodu je na tom niečo symbolické a zároveň zlovestné, že práve pred samitom EÚ – Rusko krajina, ktorá v súčasnosti predsedá Európskej únii a ktorá usporadúva samit, Švédsko, odvolala svoje ekologické veto na projekt Nord Stream. Projekt Nord Stream nedáva žiadny hospodársky zmysel a jeho jediným cieľom je vlastne zrušenie princípu energetickej solidarity, ktorá mala byť jednou z hlavných zásad a ideálov Lisabonskej zmluvy.

Slovami úslovia obľúbeného v našej krajine vyzývam staré štáty EÚ: nechodte tou cestou! Neuzatvárajte s Ruskom dohody, ktoré sú politicky motivované proti novým členským štátom, pretože to môže zničiť ideu spoločnej Európy.

Anna Rosbach (EFD). – (DA) Vážená pani predsedajúca, v Rusku je sloboda tlače len teória, ale nie prax. Kritických novinárov zastrašujú, prenasledujú a vraždia. Rusko je na 153. mieste celosvetového indexu slobody tlače. Inými slovami, sloboda tlače v Rusku je teraz horšia ako v Bielorusku, Sudáne a Zimbabwe. Malo by sa také niečo odmeniť? Tam to však nekončí. Máme tu problém s dodávkami plynu pre obyvateľov Európy. Aj tento rok sme svedkami, že Rusko hrozí prerušením dodávok plynu, a existujú náznaky, že sa na túto možnosť budeme musieť pripraviť každú zimu v budúcnosti. Môže byť správne, že za to Rusko odmeníme?

Chcela by som Rade a Komisii navrhnúť, že namiesto medových rozhovorov s Rusmi by možno bolo vhodné hovoriť otvorene a povedať, že je to celkom jednoducho neprijateľné. Čo vlastne zamýšľate robiť s negatívnym vývojom vzťahov medzi Ruskom a EÚ? Alebo máte v úmysle nechať veci fungovať tak ako doteraz? Chcete naozaj odmeniť tento negatívny vývoj?

Nick Griffin (NI). – Vážená pani predsedajúca, neustále tu rečníme o priateľstve a spolupráci s každou krajinou pod slnkom okrem Ruska. Čína v Tibete pácha genocídu. Turecko popiera svoj arménsky holokaust. USA zrovná Irak so zemou a my sa im zaliečame. Pre Rusko však máme iba pompézne a pokrytecké prednášky. Táto konfrontačná rusofóbia nehanebne podporuje novodobú túžbu po studenej vojne amerických štváčov z neokonzervatívnej loby.

Samozrejme, medzi Ruskom a jeho susedmi sú určité lokálne rozdiely. Nezhodneme sa však na tom, že budúcotýždňový samit by sa mal využiť na to, aby sme sa pokúsili vybudovať mosty a spoluprácu medzi východnou a západnou polovicou našej civilizácie? Z historických a kultúrnych dôvodov je to oveľa praktickejšie a bezpečnejšie, ako pokus o vytvorenie jednoty s Tureckom, odvekým a večným nepriateľom Európy.

Francisco José Millán Mon (PPE). – (ES) Vážená pani predsedajúca, vzťahy s Ruskom sú veľmi dôležité. Rusko je stálym členom Bezpečnostnej rady OSN a vojenskou veľmocou. Jeho spolupráca je potrebná na riešenie iránskej jadrovej otázky, otázky Blízkeho východu, odzbrojenia, zmeny klímy a pod.

Okrem toho je Rusko susedom Európy, s ktorým majú viaceré členské štáty EÚ významné hospodárske vzťahy a od ktorého sú vo veľkej miere energeticky závislé. Ide o krajinu, s ktorou máme dva pravidelné samity každý rok (ktoré sú určite dobrou príležitosťou na prehodenie našich vzťahov).

Teraz rokujeme o novej partnerskej dohode, ktorá by mala zvýšiť spoluprácu v takzvaných štyroch spoločných priestoroch. Podľa môjho názoru sú najdôležitejšími priestormi hospodársky a energetický priestor. Potrebujeme otvorenosť, jasné pravidlá, investičné záruky a Rusko musí v prvom rade vstúpiť do WTO.

Budúcotýždňový samit by mal preto byť príležitosťou na objasnenie zámerov Ruska v súvislosti s WTO. Bude to tiež príležitosť zabezpečiť, aby nepodniklo kroky, ktoré sú so vstupom do WTO nezlučiteľné. Okrem toho by sme nemali dopustiť, aby sa zopakovala kríza dodávok plynu z minulých rokov, a nová dohoda musí obsahovať princípy Európskej energetickej charty. Od tejto zmluvy, ako už bolo povedané, Moskva, žiaľ, odstúpila.

Musíme naďalej pracovať aj na ostatných troch priestoroch. Už som spomenul význam Ruska ako globálneho aktéra.

Dámy a páni, spolu s Ruskom toho môžeme dokázať veľa, ale, ako už tiež bolo povedané, nemali by sme zabúdať na jeden aspekt vzájomných vzťahov, keďže Rusko je európska krajina a náš sused. Ide o potrebu rešpektovania ľudských práv a záväzkov, ktoré preň v tejto oblasti vyplývajú z členstva v Rade Európy.

Jedným z najevidentnejších zlyhaní zahraničnej politiky EÚ je chýbajúca spoločná politika pre Rusko. Nástroje Lisabonskej zmluvy uľahčia vytvorenie tejto spoločnej politiky. Ako členské štáty však musíme mať skutočnú vôľu vytvoriť takúto jednotnú politiku a musíme prestať uprednostňovať bilaterálne vzťahy s Moskvou, ktoré sa niekedy navzájom otvorene líšia.

Kristian Vigenin (S&D). – (BG) Vážená pani predsedajúca, pani Ferrerová-Waldnerová, pani Malmströmová, na úvod svojho prejavu nemôžem nespomenúť, že dnes sme si tu v Parlamente pripomenuli 20. výročie pádu Berlínskeho múru.

Zdalo sa, akoby sa zvláštny dôraz kládol na to, čo sme počas týchto rokov dosiahli my, na zjednotenie Európy vďaka zmenám pred dvadsiatich rokov, akoby na tom nemala podiel jedna krajina, ktorá, ak máme byť úprimní, mohla tieto zmeny zastaviť, ak by chcela, inými slovami Sovietsky zväz.

Hovorím to preto, lebo podľa môjho názoru boli tieto zmeny možné práve preto, že Západ inicioval politiku spolupráce so Sovietskym zväzom. Bez toho, aby som prirovnával Sovietsky zväz k súčasnému Rusku, by som chcel povedať, že so slovami pani Ferrerovej-Waldnerovej a pani Malmströmovej som veľmi spokojný, pretože hovoria o pokračovaní v politike pragmatického partnerstva s Ruskom a zdôrazňujú, že v určitých otázkach nemôže Európska únia dosiahnuť úspech bez účasti Ruska.

Chcel by som, samozrejme, zdôrazniť, že sme znepokojení situáciou v oblasti ľudských práv a v iných oblastiach, napríklad tým, že podľa hodnotenia organizácie Amnesty International sa situácia zhoršuje. Miestne voľby boli zmanipulované a s fungovaním občianskych organizácií sú problémy. V každom prípade musí byť náš prístup k Rusku jednotný.

K tomuto záveru musíme dospieť zo skúseností z predošlých rokov. Chcel by som tiež povedať, že jednou z otázok, ktoré chýbajú v uznesení navrhovanom naším Parlamentom, je Východné partnerstvo. Chcel by som, aby sa na nadchádzajúcom samite otázke Východného partnerstva venovala zvláštna pozornosť, pretože je to jediný spôsob, ako môžeme zaručiť úspech tejto našej novej politiky.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Vážená pani predsedajúca, Rusko si zaslúži, aby sme ho brali vážne. Myslím si, že ak by naši partneri v Kremli počuli prejav pani komisárky, jej hodnotenie vzťahov medzi EÚ a Ruskom by ich veľmi prekvapilo.

Nášmu prístupu k nadchádzajúcemu samitu EÚ – Rusko chýba odvaha a úprimnosť, ktoré sú potrebné na vážne riešenie základných otázok, ktoré v súčasnosti stoja medzi EÚ a Ruskom. Ak v EÚ nie je žiadna úprimnosť, ak už o pár dní po konečnej ratifikácii Lisabonskej zmluvy v Českej republike slová o energetickej solidarite nemajú zmysel a podnikajú sa ďalšie kroky smerom k vybudovaniu severného plynovodu, ak vo vzájomných vzťahoch vážne neriešime energetickú chartu ani Sarkozyho plán, ani nedávne ruské vojenské cvičenie na východnej hranici Poľska, nedosiahneme nič.

Chcel by som od pani komisárky niečo počuť a prosím ju, aby odpovedala úprimne. Ktoré oblasti vzťahov medzi EÚ a Ruskom považujete za svoj osobný úspech? Kde máme príležitosť na úspech v tejto oblasti? Bez úprimnosti nevybudujeme nič.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pani komisárka, vojna v Gruzínsku, spor o plyn a neschopnosť Európskej únie dohodnúť sa na rozumnom jednotnom prístupe k Rusku zanechali svoje stopy.

Zároveň je Rusko nepochybne dôležitým strategickým partnerom Európy nielen z hľadiska dodávok energie. Čoskoro uvidíme, či majú nové vyhlásenie o prevencii energetických kríz a európsky systém včasného varovania cenu papiera, na ktorom sú napísané. Uvidíme to najneskôr vtedy, keď vznikne ďalší spor o plyne. V skutočnosti sa našej závislosti od ruského plynu nemôžeme len tak ľahko zbaviť a túto situáciu asi nezmení ani projekt Nabucco. Bolo by naivné domnievať sa, že Teherán nebude môcť na Európu vyvíjať tlak.

Som presvedčený, že Európska únia musí vo vzťahu k Rusku robiť rozumnú a realistickú politiku. Musí nájsť rovnováhu medzi európskymi a ruskými záujmami a tiež rešpektovať historickú citlivosť Ruska v súvislosti s geopolitickými otázkami. V opačnom prípade nás možno čoskoro nebudú znepokojovať len zamrznuté bilaterálne vzťahy, ale aj mrznúci európski obyvatelia v dôsledku sporu o plyn.

Vytautas Landsbergis (PPE). – (LT) Podporujem stanovisko pána Zalewského, aby som bol presný, pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 1, pretože vážne upozorňuje na dve otázky, ktoré sú pre Európsku úniu kľúčové. V prvom rade nesúhlasíme so spôsobom, ktorým tretia krajina arogantne ignoruje a odmieta EÚ ako svojho rovnocenného a váženého partnera v oblastiach vonkajšej energetickej bezpečnosti, ktoré sú pre

Európsku úniu dôležitú. Po druhé, nesúhlasíme s protieurópskou deliacou čiarou, ktorá je, samozrejme, dielom tretej krajiny, v podobe projektu plynovodu Nord Stream. Musíme sa postaviť proti lobistickému a niekedy aj skorumpovanému rozdeľovaniu Európy a nesmieme tolerovať aroganciu Ruska voči nám, čím myslím Európsky parlament. Nesmieme Gazpromu – hlavnému akcionárovi projektu Nord Stream – dovoliť, aby úplne ignoroval uznesenie nášho Parlamentu o hrozbách, ktoré plynovod predstavuje pre životné prostredie.

Problémom nie je len tragická ekologická situácia Baltského mora, ale aj morálny status našej inštitúcie. Keď sme tu minulý rok hlasovali, požadovali sme, aby sa vykonalo hodnotenie vplyvu na životné prostredie, ktoré by bolo nezávislé a dopredu nekúpené, a aby pobaltské krajiny dostali záruky pre prípad katastrofy. Gazprom sa Európe ani neobťažoval odpovedať. Ako keby Parlamentu napľul do tváre a my nemôžeme reagovať tým, že povieme: „Áno, pane, bolo nám cťou.“ Musíme sa správať dôstojne a čestne a nesmieme manipulovať ani blokovat osobitné rozpravy iniciované poslancami EP o problémoch v súvislosti so životom v Baltskom mori. Ak budeme ustrašene súhlasiť s vraždou Pobaltia a novou námornou hranicou medzi Moskvou a Berlínom, plynovodom, ktorý budú chrániť plavidlá ruských námorných síl, pochováme svoju slobodnú budúcnosť. Rozprávame sa o energii, ale v podstate predávame svoju budúcnosť.

Hannes Swoboda (S&D). – (DE) Vážená pani predsedajúca, naozaj musíme brať Rusko vážne, ako povedal pán Kowal, predovšetkým po podpísaní Lisabonskej zmluvy. V súvislosti s tým je zaujímavé, že prezident Václav Klaus, ktorý dlho odmietal podpísať túto zmluvu, zaujal voči Rusku zvlášť nekritický postoj. Brať Rusko vážne znamená vytvoriť s ním rozumné a pragmatické hospodárske vzťahy, ale to neznamená, že by sme nemali byť kritickí k politickému vývoju v Rusku, najmä v súvislosti s otázkami ľudských práv.

S veľkým poľutovaním sme zistili, čo sa stalo počas posledných volieb – že veci očividne neboli také, aké mali byť. Samozrejme, znepokojujú nás hlavne útoky na obrancov ľudských práv. Nechcem za tieto útoky viniť ruskú vládu. Chcem však, a požadujeme to v tomto veľmi vyváženom uznesení, aby Rusko bralo ochranu týchto obrancov ľudských práv vážne. To sa nedeje, aspoň nie v dostatočnej miere. V tejto súvislosti by sme sa mali skôr zamerať na prezidenta Medvedeva ako na premiéra Putina. Rozdiely medzi nimi možno nie sú veľké, ale prezident Medvedev určite zaujal rozumný, osvietený a pozitívny postoj, ktorý by sme mali posilniť a podporiť.

Pokiaľ ide o energetickú otázku, aj v tejto oblasti musíme podporovať veľmi rozvážne, rozumné vzťahy. Nemám nič proti projektu Nord Stream ani proti projektu South Stream, ale nechcem byť od nikoho závislý. Nechcem, aby dodávky plynu záviseli od jednej krajiny. Preto veľmi podporujem projekt Nabucco. Rozmanitosť, diverzifikácia – to sú kľúčové faktory v súvislosti s dodávkami plynu, či už je to prostredníctvom iného plynovodu ako Nabucco, alebo prostredníctvom prístavov so skvapalneným zemným plynom (LNG). Nejde o to, že touto krajinou je Rusko, ale o to, že Európa by nemala byť od nikoho závislá.

Ak do toho teraz zapojíme Ukrajinu, chcel by som, aby ukrajinskí politici prijali svoju plnú zodpovednosť a uskutočnili investície, na ktorých sa s Európou dohodli. Viem, že Rusko často zneužíva situáciu, ale ak Ukrajina splní svoje sľuby, Rusko už situáciu nebude môcť zneužívať, pretože na Ukrajine sa uskutočnia príslušné investície.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Chcela by som autorom uznesenia zablahoželať k harmonizácii názorov rôznych politických skupín. Štokholmský samit je dobrou príležitosťou dokázať našim členským štátom, že dokážeme byť jednotní. Hoci hovoríme 23 jazykmi, dokážeme sa vyjadriť jednohlasne, keď ide o obranu našich hospodárskych, politických a energetických záujmov.

Európska únia sa musí venovať predovšetkým energetickej bezpečnosti tým, že zabezpečí nepretržité dodávky z Ruska a vypracuje alternatívne projekty ako Nabucco a paneurópsky ropovod Konstanca – Terst.

Energetická bezpečnosť pre nás Rumunov znamená bezpečnosť v čiernomorskom regióne. Európsku energetickú politiku môžu ovplyvniť nevyriešené konflikty v tomto regióne.

Zároveň musíme zmeniť náš prístup založený na sférach vplyvu na prístup založený na sférach dôvery. Rusko musí s Európskou úniou spolupracovať v tomto regióne maximálneho záujmu. Napredovanie určitých projektov kľúčových pre rozvoj Európskej únie závisí aj od energetickej bezpečnosti.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Vážená pani predsedajúca, naliehavo potrebujeme vybudovať nové partnerstvo a spoluprácu medzi EÚ a Ruskom. Tomu však v súčasnosti bráni historická diskusia medzi niekoľkými členskými štátmi EÚ a Ruskom. Vzťahy medzi Európskou úniou a Ruskom nemôžu byť rukojemníkmi týchto historických diskusií.

V energetickej oblasti sme od seba závislí, čo spomenul aj pán Swoboda. V energetickej oblasti by bolo pre Európsku úniu a Rusko dôležitým krokom dosiahnutie dohody po odstúpení Ruska od energetickej charty. Bolo by to dôležité aj z hľadiska zriadenia energetickej „horúcej linky“, aby dôsledky sporov medzi Ruskom a Ukrajinou nepoškodzovali stredoeurópske členské štáty.

Na záver by som chcel povedať, že máme plné právo odsúdiť porušovanie princípov právneho štátu a ľudských práv v Rusku. Musíme však upozorniť aj na porušenia ľudských práv ako odmietnutie občianstva 400 000 Rusom žijúcim v Lotyšsku, čo poukazuje na to, že Európska únia má čo robiť aj vo vlastných radoch.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Podporujem prístup pani Malmströmovej a pani Ferrerovej-Waldnerovej. Myslím si, že ak sa tento program podarí prijať, dialóg medzi Ruskom a Európskou úniou sa ukáže výhodný pre obidve strany.

Dnes to bol pre nás v Parlamente slávnostný deň. Pripomenuli sme si pád Berlínskeho múru. Nespomenuli sme si však na to, že v rovnakom čase padol v Rusku aj iný dôležitý múr a že sa začal proces zmeny, ktorý stále prebieha. Dnes je Rusko lepšou krajinou ako pred pádom Berlínskeho múru a občas si to musíme pripomenúť. Občas by sme za to mali Rusku, svojmu dôležitému partnerovi, vyjadriť uznanie a nemali by sme sa nechať unášať emóciami prameniacimi z histórie.

Rusko potrebujeme ako globálneho partnera v celosvetovej politike a ako partnera vo vzťahoch medzi Európskou úniou a Ruskom. To však neznamená, že sa vzdávame základných hodnôt, ako to tvrdili niektorí poslanci. Na také reči nemám čas.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Vážená pani predsedajúca, chcel by som niečo povedať hlavne pani Ferrerovej-Waldnerovej. Možno ste tu neboli dnes popoludní, keď hovoril pán prezident Havel. Podobne ako pani Ojalandová a pán Schulz, aj ja by som sa chcel odvolať na vyhlásenie prezidenta Havla o povinnosti Európskej únie šíriť demokraciu a rešpektovanie ľudských práv.

Spomenula to aj pani Malmströmová a za to jej ďakujem. Hovorili ste, akoby sa Európska únia pripravovala na samit so Švajčiarskom. Hovorili ste o obchode, o podnikaní, o klimatickom balíku a úplne ste zabudli na dôležité otázky, na to, čo je možno najdôležitejšie pre Európsku úniu. Prial by som vám, nám a predovšetkým občanom Ruskej federácie, aby EÚ častejšie predkladala stanovisko, ktoré dnes prezentovala pani Malmströmová, ako stanovisko, ktoré ste prezentovali vy.

Andrew Henry William Brons (NI). – Vážená pani predsedajúca, Rusko by sme mali kritizovať za porušovanie ľudských práv až po tom, ako preskúmame podobné porušovanie ľudských práv v Európskej únii. Ide o krajiny, v ktorých sa na opozičné strany útočí fyzicky, ako napríklad Maďarsko, alebo na ne útočí milícia vládnucej strany, ako napríklad dokonca aj v Spojenom kráľovstve, alebo krajiny, ktoré ľudí zatvárajú za nenásilný odpor a zakazujú politické strany, ako napríklad Belgicko.

Naše vzťahy s Ruskom sa musia riadiť záujmami našich členských štátov a nie pokryteckými výlevmi.

Cecilia Malmström, úradujúca predsedníčka Rady. – (SV) Vážená pani predsedajúca, ďakujem za veľmi konštruktívnu rozpravu. Myslím si, že väčšina z nás súhlasí s tým, Rusko je pre EÚ strategickým partnerom a že naše vzťahy s touto krajinou sú dôležité. Toto partnerstvo musí byť založené na vzájomnom rešpekte, plnení spoločných záväzkov a rešpektovaní hodnôt, ktoré zastáva Európska únia v súvislosti s ľudskými právami, demokraciou a princípmi právneho štátu.

V tomto smere musíme byť veľmi jednoznační a domnievam sa, že tí, ktorí ma kritizovali, napríklad pani Rosbachová, asi nepočúvali môj úvodný prejav, pretože som v ňom veľmi jasne povedala, že sme znepokojení vývojom v oblasti ľudských práv v Rusku. Rusko je náš dôležitý sused. Samozrejme, máme mnoho nevyriešených problémov a asi nikto z nás neverí, že ich všetky vyriešime na samite v Štokholme. Ide však o cennú príležitosť na stretnutie a rozhovory.

Máme spoločné problémy, ku ktorých riešeniu sa možno dokážeme trochu priblížiť. Ide o otázku Blízkeho východu a Afganistanu a, samozrejme, teraz je veľmi relevantný aj klimatický samit v Kodani. Ide tiež o finančnú a hospodársku krízu a naše spoločné záväzky v tejto súvislosti, ako aj o naše vzťahy, pokiaľ ide o energetiku, vstup do WTO a rôzne otázky, ktoré sa týkajú zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Musíme spolupracovať na urovnaní konfliktov v spoločnom priestore. Musíme identifikovať osobitné oblasti, v ktorých budú zo spolupráce profitovať obidve strany. Musíme to urobiť správnym a ohľaduplným spôsobom bez toho, aby sme sa vzdali svojich hodnôt.

Dúfam, že samit nám tiež pomôže posilniť naše strategické partnerstvo a otvorí priestor pre konštruktívnu spoluprácu medzi nami. To by bolo pozitívne. Čítala som uznesenie, na ktoré sa mnohí z vás odvolávali a o ktorom, domnievam sa, budete hlasovať zajtra. Myslím si, že ide o mimoriadne dobré uznesenie, a považujem za výborné, že vo všeobecnosti vládne v Komisii, Rade a Európskom parlamente široká zhoda, pokiaľ ide o tieto záležitosti.

Ako ste mnohí povedali, počas rozhovorov s Ruskom musíme hovoriť jednohlasne. Ak budeme mať jednotný názor a ak budeme viesť jasný a konštruktívny dialóg, bude to dobré pre Rusko, bude to dobré pre EÚ a bude to dobré pre veľa súvisiacich otázok na európskej a globálnej scéne.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážená pani predsedajúca, Rusko je síce strategickým partnerom, ale aj susedom. Ako sused je však komplikovanejší. Myslím si však, že najmä v období hospodárskej neistoty je ešte dôležitejšie zabezpečiť, aby vzťahy medzi Európou a Ruskom fungovali čo najefektívnejšie s cieľom poskytnúť bezpečnosť, stabilitu a prosperitu našim aj ruským občanom. Musíme preto zdvojnásobiť úsilie pri hľadaní spoločného základu v otázkach, kde sa naše názory líšia, napríklad v otázkach ľudských práv alebo v otázkach spoločného susedstva. Zároveň musíme poskytnúť priestor na dialóg a diskusiu, ktoré budú rešpektovať naše rozdiely, ale aj spoločné záväzky. To je, takpovediac, všeobecné smerovanie.

Teraz mi dovoľte povedať niekoľko veľmi konkrétnych vecí. Vstup Ruska do WTO je a ostáva naším kľúčovým cieľom. Myslím tým, že je načas vyriešiť niekoľko otázok, ktoré sú v tomto obchodnom vzťahu stále nedoriešené. Niektoré z nich, napríklad poplatky za prelet nad Podnesterskom, sú v našom programe už dlhé roky. Na mnohých samitoch, na ktorých som sa zúčastnila, sa vždy spomenuli. Iné otázky, napríklad navrhované nariadenie obmedzujúce cestnú dopravu kontajnerov, sú novšie a ja osobne – a všetky útvary Komisie – na tieto otázky vždy počas rozhovorov s Ruskom upozorňujeme. Nedávno naozaj zasadala stála rada pre partnerstvo, ale, samozrejme, môžeme to urobiť znova.

Druhá vec, ktorú chcem spomenúť, je energetika. Ako som povedala, Európska únia a Rusko sú dôležitými partnermi v oblasti energetiky. Vzťahy určuje vzájomná závislosť, a preto majú obidve strany veľkú motiváciu vytvoriť pre ne predvídateľný a konkrétny základ. Zabezpečením neomeškaných a nepretržitých dodávok energie do Európskej únie sa predíde mimoriadnym situáciám a to má kľúčový význam. To sa snažíme dosiahnuť napríklad pomocou mechanizmu včasného varovania, na ktorom pracujeme. V tomto prípade je dôležité spolupracovať s Ministerstvom energetiky Ruskej federácie. O tejto otázke sme diskutovali a pevne dúfam, že môžeme pokročiť ďalej.

Pokiaľ ide o Ukrajinu a hlavne tranzit plynu, my v Komisii sme spolu s ukrajinskými úradmi, ale aj s medzinárodnými finančnými inštitúciami pracovali na úverovom balíku, ktorý by riešil problémy s platbami za skladovanie plynu z Ruska, ako aj reformu a modernizáciu ukrajinského plynárenského sektora.

Koncom júla sa dosiahla dohoda, ktorá pripravila priestor pre finančnú pomoc od medzinárodných finančných inštitúcií založenú na splnení niekoľkých podmienok. Dúfame, že to bude naozaj fungovať, a musíme zabezpečiť aj to, aby mali naše energetické vzťahy veľmi jasný a transparentný právny základ. To je naším cieľom, najmä v našej novej dohode.

Pokiaľ ide o ľudské práva, hovorila som o nich. O ľudských právach sme hovorili na každom samite. Chcela by som povedať pár slov o treste smrti, pretože je pre naše spoločenstvo hodnôt, samozrejme, neprijateľný. Ano, ústavný súd v Rusku v súčasnosti diskutuje o tejto otázke, ale naše informácie naznačujú, že súd rozhodne, že Rusko je viazané svojím podpisom protokolu č. 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach, a preto veľmi pravdepodobne trest smrti nezavedie. Dúfajme, že to bude naozaj tak.

Ako som už povedala, Rusko ako člen OSN, OBSE a Rady Európy na seba prevzalo veľmi významné záväzky v oblasti ľudských práv. O nich sa diskutuje vždy počas konzultácií o ľudských právach medzi EÚ a Ruskom. Keďže tieto prebehli v Štokholme 5. novembra, nezachádzala som do podrobností, ale každý, kto je informovaný, o tom vie.

Moja posledná poznámka je pozitívna. Ide o spoluprácu mládeže v oblasti vedy a technológie. Áno, ako spomenul pán Fleckenstein, podpora výmenných pobytov a spolupráce medzi mladými ľuďmi z Európskej únie a Ruska je pre nás kľúčová a na tento účel sú k dispozícii naše programy. Tieto programy dokázali svoje výhody v rámci samotnej Európskej únie, napríklad programy TEMPUS a Erasmus Mundus, a touto oblasťou by sme sa tiež mali naďalej zaoberať.

V tomto smere začíname rokovať o začlenení Ruska do rámcového programu Európskeho spoločenstva pre výskum a technický rozvoj. Ide tiež o oblasť s obrovským hospodárskym potenciálom.

Myslím si, že rozsah nášho partnerstva je obrovský. Musíme toho ešte veľa prediskutovať a nie vždy sa s Ruskom zhodneme, ale vždy môžeme o každej otázke diskutovať a my to robíme.

Predseda júca. – V súlade s článkom 110 ods. 2 rokovacieho poriadku som dostala šesť návrhov uznesení⁽²⁾.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra, vo štvrtok 12. novembra 2009.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Sebastian Valentin Bodu (PPE), písomne. – (RO) Začiatkom zimy Európe hrozí plynová kríza podobná tej zo začiatku tohto roku, kedy sa viac ako kedykoľvek predtým ukázala závislosť od ruského plynu. Aj tento rok sa bude pravdepodobne opakovať situácia z minulej zimy, na ktorú nedávno upozornil premiér Putin, spôsobená nedorozumením s Ukrajinou. V tejto súvislosti sa stáva alternatíva k ruskému plynu, projekt Nabucco, úplne nevyhnutnou. Dodávky plynu do Európy nemôžu závisieť od sporov medzi Ruskom a Ukrajinou. Projekt Nabucco sa musí stať prioritou pre všetky organizácie EÚ. V skutočnosti o tom v marci rozhodla aj Európska rada. EÚ sa musí v súvislosti s projektom Nabucco vyjadrovať jednotne. Rusko má záujem o prístup k plynu z Kaspického mora a rozhodný, jednotný postoj Európy ho privedie k spoločnému rokovaciemu stolu. Nejde tu o súťaž medzi projektmi. Nehovoríme o situácii projekt Nord Stream verzus projekt South Stream. Hovoríme o spoločnom záujme, ktorým je zabezpečenie alternatívneho zdroja plynu. V neposlednom rade musia európske inštitúcie Rusko a Ukrajinu dôrazne vyzvať, aby nedopustili, aby pocity hrdosti diktované geopolitickými alebo volebnými záujmami ovplyvňovali bezpečnosť obyvateľov a hospodárstiev EÚ.

András Gyürk (PPE), písomne. – (HU) Opätovné prerokovanie Dohody o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Ruskom je pre obidve strany dobrou príležitosťou na prehodnotenie otázok, ktoré sú najdôležitejšie pre ich vzťahy. Po udalostiach z minulých rokov nie je náhoda, že program rokovaní odráža rastúcu úlohu výmen energie. Z tlače súdim, že si nemôžeme byť v žiadnom prípade istí, že sa tohto roku vyhneme plynovej kríze, ktorá sa stáva pravidelnou udalosťou. Smernica EÚ o dodávkach plynu, ktorá ešte nebola prijatá, žiaľ, nebude stať za nič, ak sa členské štáty EÚ zasa prebudia a kohútiky budú zavreté. Práve preto sa EÚ musí snažiť, aby sa základné princípy energetickej charty, ktorú ešte Rusko neratifikovalo, stali integrálnou súčasťou novej dohody o spolupráci. V súčasnosti je otázka tranzitu energie a prístupu na trh veľmi rozporuplná. Pokiaľ bude Rusko, ktoré tak využíva otvorenosť trhu, naďalej zainteresované ako investor vo väčšine členských štátov EÚ, bude neustále uzatvárať svoj trh pred západnými podnikmi. Tento rozpor by mohla vyriešiť energetická charta. Zaznamenanie trhových zásad písomne by tiež mohlo byť dobrým základom rokovaní o budúcnosti dlhodobých zmlúv o dodávkach plynu. Ak nevybudujeme transparentné vzťahy, bude v budúcnosti naďalej možné poštvať členské štáty proti sebe, keďže budú za dodávky plynu naďalej platiť rôzne ceny.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE), písomne. – Vážená pani predsedajúca, v Rusku v súčasnosti dochádza k ohrozovaniu občianskej spoločnosti zo strany úradov. Organizácie, ktorých jedinou úlohou je pomáhať pri ochrane základných občianskych slobôd a ľudských práv, decimujú príkazy na vysťahovanie, zamietnutia administratívnych povolení a v niektorých častiach Ruska vraždy ich členov.

Práve tento týždeň sme sa mohli dočítať, že Centrum pre ľudské práva a Moskovská helsinská skupina, najstaršia organizácia pre ľudské práva v Rusku, budú vykázané zo svojich priestorov.

Keďže sa ako Európsky parlament chystáme udeliť tohtoročnú Sacharovovu cenu nadácii Memorial a tým aj pani Ľudmile Michailovne Alexejevovej, ktorá patrí medzi zakladateľov Moskovskej helsinskej skupiny, musíme zdôrazniť, že tomuto Parlamentu, tejto Únii, ide o viac ako len podnikanie a zabezpečenie čo najlacnejších dodávok plynu. Sme úniou hodnôt vrátane občianskych slobôd, demokracie, ľudských práv a ľudskej dôstojnosti. Na budúci týždeň nesmú naši európski lídri počas samitu hovoriť len o potrubiach a voľnom obchode. Ešte nie je čas nechať sviečku ruskej občianskej spoločnosti vyhasnúť. Ďakujem.

Krzysztof Lisek (PPE), písomne. – (PL) Dobré vzťahy a dobré partnerstvo s Ruskom sú pre nás veľmi dôležité. Zároveň sa usilujeme rozvíjať Východné partnerstvo, ktorého cieľom je oživiť vzťahy EÚ s Bieloruskom, Ukrajinou, Moldavskom, Gruzínskom, Azerbajdžanom a Arménskom. Napriek mnohým vyhláseniam Európskej únie a Poľska o spolupráci s Ruskou federáciou ma znepokojuje skutočnosť, že v septembri sa v Bielorusku tisíce ruských vojakov zúčastnili na vojenskom cvičení s názvom Západ 2009. Cieľom tohto

⁽²⁾ pozri zápisnicu

cvičenia bolo potlačiť fiktívnu rebéliu poľskej etnickej menšiny. Uskutočnenie spoločného rusko-bieloruského vojenského cvičenia na základe predpokladu, že agresorom je jeden z členských štátov Európskej únie, je mimoriadne znepokojivé. Okrem toho ma prekvapuje, že na to nezareagovali Európska komisia ani vysoký predstaviteľ EÚ pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku. Dúfam, že na túto otázku sa upozorní počas nadchádzajúceho samitu Európska únia – Rusko, ktorý sa uskutoční v Štokholme 18. novembra.

17. Uplatňovanie smernice o službách (rozprava)

Predseda júca. – Ďalším bodom programu je rozprava na tieto témy

– otázka na ústne zodpovedanie pre Radu o uplatňovaní smernice 2006/123/ES, ktorú predložili Malcolm Harbour, Andreas Schwab, Evelyne Gebhardtová, Cristian Silviu Buşoi, Heide Rühleová, Adam Bielan, Kyriacos Triantaphyllides a Matteo Salvini v mene Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa (O-0107/2009 – B7-0216/2009), a

– otázka na ústne zodpovedanie pre Komisiu o uplatňovaní smernice 2006/123/ES, ktorú predložili Malcolm Harbour, Andreas Schwab, Evelyne Gebhardtová, Cristian Silviu Buşoi, Heide Rühleová, Adam Bielan, Kyriacos Triantaphyllides a Matteo Salvini v mene Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa (O-0114/2009 – B7-0219/2009).

Malcolm Harbour, autor. – Vážená pani predsedajúca, keďže som bol zvolený za predsedu Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa, je mi cťou, že môžem v Parlamente predniesť svoj prvý príspevok a predložiť túto otázku v mene všetkých politických skupín vo výbore, ako aj v mene koordinátorov. Veľmi ma teší, že veľa nových členov výboru ma dnes prišlo podporiť a prispieť do rozpravy.

Myslím si, že nie je potrebné v tejto rokovacej sále pripomínať dôležitosť tejto smernice o službách. Pri uvoľnení sily jednotného trhu do odvetvia, ktoré predstavuje asi 70 % európskeho hospodárstva, sú v stagnujúcich podmienkach, ktoré práve zažívame, veľmi potrebné pracovné miesta, ktoré sa tým vytvoria, ako aj následný dynamický účinok.

Je to veľmi rozsiahla smernica. Má veľa nových prvkov a v mnohých oblastiach je komplikovaná. Vyžadovala si veľa pozornosti. Úplná a jednotná transpozícia smernice je pre jej účinné uplatňovanie absolútne nevyhnutná. Táto smernica vychádza zo skutočnosti, že členské štáty odstránia prekážky v podnikateľskej činnosti, najmä tie opatrenia vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch, ktoré diskriminujú spoločnosti poskytujúce služby, ktoré chcú vykonávať podnikateľskú činnosť. Verte mi, že v dôsledku tohto návrhu museli byť v rôznych krajinách zmenené a doplnené desiatky legislatívnych návrhov alebo právnych predpisov. Pokiaľ všetci kolegovia, ako aj všetky krajiny nebudú v tomto procese postupovať spoločne, táto diskriminácia zostane. Tento proces sa musí uskutočniť dôsledne. Inak tieto prekážky zostanú.

Preto chcem predovšetkým oceniť najmä prácu Komisie, ktorá zohrala vedúcu úlohu pri riadení a koordinácii celého procesu vykonávania a transpozície týchto právnych predpisov medzi všetkými členskými štátmi. Chcem tiež poďakovať Rade (vlastne jednotlivým Radám, pretože tento návrh bol odsúhlasený už v roku 2006), ktorá viedla proces, ktorý sme v skutočnosti videli na samitoch požadujúcich jednotnú transpozíciu tejto smernice.

Chcem povedať najmä pani ministerke Cecilii Malmströmovej, ktorá je prítomná na dnešnom zasadnutí, aký veľký dojem na výbor urobila práca, ktorú vykonávalo Švédsko, keď sme v septembri chystali misijnú návštevu Švédska. Myslím si, že pre mnohých ďalších sú jasným príkladom najmä v tom, ako dôkladne zabezpečujú, aby švédske orgány verejnej správy na všetkých úrovniach chápali svoje záväzky vyplývajúce z európskych právnych predpisov tak, aby boli schopné vydať povolenia spoločnostiam poskytujúcim služby, ktoré pochádzajú z iných miest Európskej únie.

Naša dnešná otázka sa zameriava najmä na najdôležitejšie prvky, ktoré treba podľa nás zaviesť v čo najkratšom čase. Členské štáty boli požiadané, aby podrobili svoje právne predpisy procesu preskúmania s cieľom, ako hovorím, hľadať tieto diskriminačné prvky. Termín transpozície smernice do 28. decembra je však len začiatkom procesu odstraňovania prekážok, pretože každá krajina sa teraz chystá predložiť zoznam návrhov, ktoré diskriminujú ostatné krajiny a o ktorých si myslia, že sa dajú odôvodniť vo verejnom záujme. Tento proces vzájomného preskúmania, ktorý je úplne nový, požaduje od orgánov ostatných členských štátov vzájomnú kontrolu, vzájomné preskúmanie diskriminačných návrhov. Časť procesu, ktorá začína, bude veľmi dôležitá, a my ju s veľkým záujmom sledujeme. Chceli by sme dnes počuť, aký prístup k tomuto procesu navrhuje Komisia. Od Rady by sme sa chceli dozvedieť, akým spôsobom podporuje tento proces.

Chceli by sme tiež záruku, že tento proces sa nebude uskutočňovať za zatvorenými dverami, pretože spotrebiteľia a podnikatelia, ako aj iné záujmové skupiny budú chcieť vedieť, ako sa tento proces vykonáva. Chceme vidieť ten zoznam. Chceme vidieť zoznam nariadení a interných predpisov, ktoré chcú členské štáty zachovať.

Druhou dôležitou vecou sú informácie a prístup k postupom prostredníctvom elektronických prostriedkov. Zriadenie miest jednotného kontaktu pre podnikateľskú činnosť je priekopnícky návrh v každej európskej smernici. Od členských štátov sa požaduje, aby zabezpečili informácie a dostupnosť postupov, ktoré musia podnikatelia splniť s cieľom získať prístup k obchodným činnostiam prostredníctvom týchto systémov. Veľmi dôležité je zavedenie úplných a plne funkčných systémov.

Naša dnešná otázka sa teda týka tejto veci. Tešíme sa, že nám pani Ferrerová-Waldnerová – možno v oblasti, ktorá jej nie je veľmi známa – poskytne vyčerpávajúce odpovede. Vieme, že od nás všetkých srdečne pozdravíte pána Charlieho McCreevyho.

Domnievam sa však, že dôležité je pochopiť perspektívu nášho výboru. Pre nás to v nasledujúcich piatich rokoch tiež znamená začiatok procesu monitorovania a udržiavania politického záujmu a tlaku na všetky členské štáty, aby zaviedli túto smernicu. Pani Cecilii Malmströmovej musím povedať, že bolo prinajmenšom sklamaním, keď sme sa zo správy dozvedeli, že už v septembri sa na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť diskutovalo o správe Komisie o tom, že sa zdá, že v niektorých členských štátoch sa, bohužiaľ, politický záväzok úplného a včasného uplatňovania nepremenal na primerané opatrenia. To nestačí. Chceme výhody a chceme ich teraz.

Cecilia Malmström, úradujúca predsedníčka Rady. – (SV) Vážená pani predsedajúca, chcela by som poďakovať pánovi Harbourovi a Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa za predloženie tejto dôležitej otázky. Presne ako povedal pán Harbour, voľný pohyb služieb je jedným zo základných kameňov vnútorného trhu. Predstavuje 60 – 70 % hospodárstva a zamestnanosti EÚ a tento podiel sa zvyšuje. Voľný pohyb služieb bude zohrávať veľmi dôležitú úlohu v hospodárskom raste EÚ, ale ako už bolo zdôraznené, nefunguje tak dobre, ako by mal. Ešte veľa sa musí urobiť na odstránenie prekážok v obchode a na uľahčenie obchodu so službami. Preto je výborné, že máme túto smernicu o službách, ktorá má byť transponovaná do 28. decembra.

Komisia v konečnom dôsledku zodpovedá za to, aby členské štáty robili to, čo sa od nich očakáva, a som si istá, že Komisia o tom bude hovoriť. Napriek tomu sa niekoľkými slovami vyjadrím v mene predsedníctva k otázke, ktorú mi výbor predložil. Prvá vec, ktorú by som chcela povedať, sa týka kontroly právnych predpisov a toho, akým spôsobom prispela k ich uplatňovaniu. Účelom preskúmania je zistiť a odstrániť prekážky slobody usadiť sa a voľnosti pohybu služieb. Požiadavky týkajúce sa poskytovania služieb, ktoré členské štáty zachovávajú, musia zodpovedať požiadavkám na nediskrimináciu, nevyhnutnosť a proporionalitu.

Je to obrovská úloha, ale keď sa splní, odvetvie služieb získa výhody zo zníženia administratívnej záťaže spoločností poskytujúcich služby. Záverečná správa pre Komisiu týkajúca sa tejto otázky by mala byť pripravená 28. decembra.

Národné miesta jednotného kontaktu budú zbierať informácie týkajúce sa práv a požiadaviek v odvetví služieb pre poskytovateľov a príjemcov služieb. Poskytovateľom služieb majú dať možnosť požiadať o povolenie online a komunikovať s úradom vydávajúcim povolenia. Pre členské štáty je to, samozrejme, dosť náročné z organizačného hľadiska. Táto koncepcia vychádza z predstavy o zavedení modernejšieho systému s vysokým stupňom elektronickej správy vecí verejných. Švédske predsedníctvo usporiada na budúci týždeň stretnutie ministrov v Malmö, na ktorom sa bude zaoberať práve témou elektronickej správy vecí verejných. Na tomto stretnutí členské štáty získajú od Komisie podporu a veľa seminárov sa bude konať s cieľom umožniť nám učiť sa navzájom, aby sme sa mohli zamerať na jednoduchosť využívania systému.

Ďalšou dôležitou otázkou je jazyk, ktorý sa používa na internetových portáloch, a možnosť byť schopní používať tento nástroj v jazyku inom, než je vlastný jazyk členského štátu. Táto požiadavka nie je zahrnutá v smernici, ale dúfame, že členské štáty budú mať v mieste jednotného kontaktu informácie v niekoľkých jazykoch. Toto dá poskytovateľom služieb možnosť lepšie porovnať rôzne trhy a získať prehľad, ktorý potrebujú na to, aby boli schopní rozšíriť svoje prevádzky.

Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa sa pýta, či budú členské štáty schopné uplatňovať smernicu včas, a ja dúfam, že budú. Komisia bude musieť odpovedať na túto otázku, ale na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť všetky členské štáty v podstate uviedli, že budú včas pripravené. Veľmi dôležitá je pritom, samozrejme, politická podpora.

Aké sú teda najväčšie úlohy? Smernica je ako celok, samozrejme, mimoriadne obsiahla a požaduje, aby členské štáty prijali množstvo opatrení nielen z hľadiska právnych predpisov, ale aj rôzne opatrenia na uľahčenie spolupráce. Dúfame, že budú zavedené opatrenia, ktoré zefektívnia a zmodernizujú správu vecí verejných. Ich zavedenie však potrvá istý čas. Kontrola právnych predpisov v tejto rozsiahlej oblasti a nájdenie legislatívnych riešení sa nedá uskutočniť zo dňa na deň. Úrady sa budú musieť na svoje nové povinnosti odborne pripraviť, čo si bude vyžadovať prostriedky.

Takže odpoveď na otázku, aké sú najväčšie úlohy, je, samozrejme, zriadenie miest jednotného kontaktu a zabezpečenie ich fungovania. Parlament sa napokon pýta, ako boli zapojené zainteresované strany. Toto je dôležitá otázka, pretože pre rôzne organizácie zainteresovaných strán zásadnou časťou procesu je, samozrejme, to, aby sa podieľali na vysvetľovaní smernice o službách, informovali občanov a spoločnosti o výhodách, ale aj to, aby vyjadrovali svoje názory a potreby.

Tento dialóg je kľúčovým prvkom. Veľa zainteresovaných strán bolo zapojených do referenčných skupín už počas rokovaní a v mnohých prípadoch tieto siete pokračujú. V mnohých krajinách sa uskutočnili rozsiahle spoločenské konzultácie týkajúce sa návrhov na uplatňovanie s cieľom získať rôzne informácie a názory.

Na záver by som chcela, pani predsedajúca, poďakovať Parlamentu za záujem, ktorý prejavuje o proces uplatňovania smernice o službách. Z hľadiska veľmi dôležitej úlohy, ktorú Európsky parlament zohrával pri dosahovaní dohody, je dobré, že sa naďalej zaujímate, kontrolujete a zabezpečujete, aby sme v členských štátoch robili to, čo sa od nás očakáva. Súhlasíme s tým, že je mimoriadne dôležité, aby sa smernica urýchlila a správnym spôsobom zaviedla. Najmä teraz, počas hospodárskej krízy, bude smernica o službách dôležitým nástrojom, ktorý nás vyvedie z krízy a znovu nám umožní sústrediť sa na hospodársky rast a, dúfajme, na vytváranie nových pracovných miest.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážená pani predsedajúca, chcela by som poďakovať Európskemu parlamentu, najmä tiež v mene môjho kolegu Charlieho McCreevyho, za predloženie tejto aktuálnej otázky na ústne zodpovedanie o stave uplatňovania smernice o službách.

Do termínu ukončenia uplatňovania smernice zostávajú menej ako dva mesiace a to je vhodný čas obzrieť sa za prácou, ktorá sa dosiaľ vykonala, ako aj zhodnotiť dnešnú situáciu.

Smernica o službách je jedna z najdôležitejších iniciatív, ktoré sa v ostatných rokoch prijali. Má veľký potenciál odstrániť prekážky obchodu na vnútornom trhu a modernizovať naše orgány verejnej správy; jej správne uplatňovanie sa za súčasnej ekonomickej situácie stáva ešte naliehavším. Veľmi dobre si to uvedomujeme a Európsky parlament, najmä jeho Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa, nezohrávali len kľúčovú úlohu pri umožnení jej prijatia, ale Komisia ocenila najmä váš stály záujem o monitorovanie práce členských štátov pri uplatňovaní tejto smernice.

Pokiaľ ide o nás, Komisia splnila svoj záväzok uľahčiť proces uplatňovania. O tom sme sa už zmienili. Zobrali sme vážne žiadosť členských štátov o technickú pomoc a vyvinuli sme maximálne úsilie a vyčlenili sme prostriedky na podporu tejto práce. Za ostatné tri roky sa uskutočnilo viac ako 80 dvojstranných rokovaní so všetkými členskými štátmi a viac ako 30-krát sa stretli skupiny odborníkov v Bruseli.

Komisia však nemôže uskutočniť zavedenie smernice na národnej úrovni. Toto je úloha členských štátov a transpozícia smernice o službách bola pre nich náročná úloha.

Bola to náročná úloha, pretože si vyžadovala uskutočnenie niekoľkých rozsiahlych projektov, ako napríklad zriadenie miest jednotného kontaktu a preskúmanie a zjednodušenie právnych predpisov v oblasti služieb. Bola náročná aj preto, lebo znamenala náročnú koordináciu medzi všetkými stupňami správy, či už na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

Ako sa veci teraz majú? A podarí sa členským štátom splniť túto úlohu?

Zdá sa, že niečo vyše polovice členských štátov dodrží termín zavedenia smernice o službách do konca roku 2009 alebo začiatku roku 2010. Niektoré členské štáty sa môžu oneskoriť. Nie je to úplne uspokojivé najmä pre občanov a podnikateľov, ktorí chcú využiť svoje práva na vnútornom trhu. Hoci situácia v porovnaní s ostatnými smernicami o vnútornom trhu nie je neobvyklá, predstavuje určitý dôvod na obavy.

Do úvahy sa však musí vziať aj to, že možno viac ako v prípade iných smerníc sa členské štáty museli zaoberať veľkým množstvom náročných právnych a praktických otázok. Preto sa výsledok, ktorý by sme radi dosiahli do začiatku budúceho roka, môže skutočne považovať za pomerne dobrý.

Dovoľte mi teraz podrobnejšie odpovedať na vašu otázku.

Takmer všetky členské štáty teda ukončili proces preskúmania svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Niektoré na tom ešte pracujú. V tejto etape je, samozrejme, tiež pomerne zložitý posúdiť rozsah, v akom toto preskúmanie prispelo k účinnej transpozícii smernice. Termín transpozície zatiaľ neuplynul a členské štáty zatiaľ Komisii nepredložili svoje legislatívne zmeny.

Je však jasné, že ambiciózny a dôkladný proces preskúmania je veľmi dôležitý na zabezpečenie prijateľnosti vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti vnútorného trhu vo všetkých členských štátoch. A vo všeobecnosti je tiež veľmi dôležitý pre konkurencieschopnosť nášho odvetvia služieb.

Pokiaľ ide o miesta jednotného kontaktu, ukazuje sa, že väčšina členských štátov bude mať do konca roku 2009 zavedené aspoň základné, praktické riešenie miest jednotného kontaktu. Nebudú síce úplne dokonalé, ale mali by vytvoriť pevný základ. Členské štáty by mali pokračovať v rozvoji a zdokonaľovaní miest jednotného kontaktu, ktoré sa z dlhodobého hľadiska stanú plnohodnotnými centrami elektronickej správy vecí verejných.

V tejto súvislosti Komisia súhlasí s tým, že je dôležité poskytovať doplňujúce informácie a postupy, ako sú informácie a postupy v oblasti práv pracovníkov a daní, prostredníctvom miest jednotného kontaktu. Podnikatelia a spotrebiteľia musia byť informovaní o používaných pravidlách. Ako však viete, podľa smernice to nie je povinné.

Očakávame, že po konsolidácii a rozvoji miest jednotného kontaktu sa budú poskytovať aj tieto informácie. Niektoré členské štáty to už plánujú urobiť.

Pokiaľ ide o uplatňovanie smernice v oblasti sociálnych služieb – v rozsahu platnosti tejto smernice –, nezdá sa, žeby to spôsobilo osobitné problémy. Samotná smernica obsahuje mechanizmy s cieľom zabezpečiť zohľadnenie špecifik týchto služieb.

Okrem toho sa domnievam, že je jasné, že zainteresované strany zohrávajú veľmi dôležitú úlohu v priebehu celého procesu uplatňovania smernice. Zainteresované strany veľmi pozorne sledovali úsilie členských štátov a do uplatňovania boli zapojené rôznymi spôsobmi; zabezpečíme, aby sa na budúci rok počas hodnotenia výsledkov uplatňovania uskutočnili konzultácie so zainteresovanými stranami.

Takže musíme nájsť metódu na zabezpečenie veľmi konkrétneho zamerania tejto konzultácie.

Napokon v mnohých členských štátoch sa v priebehu legislatívneho procesu uskutočnili verejné konzultácie o návrhu uplatňovania právnych predpisov. Niektoré organizácie zainteresovaných strán dokonca organizovali u svojich členov pravidelné prieskumy týkajúce sa stavu uplatňovania. Povedzme, že v tejto etape procesu je dôležité, aby sme boli realistickí a čestní. Veľa sa ešte musí urobiť v oblasti uplatňovania a tie členské štáty, ktoré sa oneskorili, musia vyvinúť väčšie úsilie.

Nadalej však zostávam presvedčená, že pohár je viac než poloplný. Mali by sme ho ale radšej rýchlo doplniť.

PREDSEDÁ: PÁN SCHMITT

podpredseda

Andreas Schwab, *v mene skupiny PPE.* – (DE) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, to, čo sme si práveypočuli od Komisie a Rady, je trochu pesimistické.

Európa je vystavená medzinárodnej konkurencii, globálnej konkurencii, v ktorej si európski poskytovatelia služieb tiež potrebujú nájsť svoje miesto a úspešne sa presadiť. Ak sa pozrieme na históriu tejto smernice, ktorá sa za vysokej miery účasti poslancov zrodila v Parlamente, je podľa mňa dosť pesimistické počuť, že pohár je poloplný alebo poloprázdny, ako sa vyjadrila pani Ferrerová-Waldnerová. Vážená úradujúca predsedníčka Rady, Parlament zohrával svoju úlohu nielen v minulosti, ale chce svoju úlohu plniť aj v budúcnosti. Preto sme sa v rámci Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa rozhodli, že vám túto otázku položíme v primeranom čase pred termínom transpozície, aby sme zistili, či ste ako členské štáty Európskej únie prijali svoj záväzok transponovať túto smernicu do konca tohto roka, ktorý ste pôvodne sami navrhli, a či ste schopní splniť tento cieľ. Pokiaľ ide prinajmenšom o Poslanecký klub Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov), stále predpokladám, že urobíte všetko, čo je vo vašich silách, aby ste v nadchádzajúcich mesiacoch mohli splniť svoj cieľ.

Smernicu a jej uplatňovanie zhodnotíme z hľadiska občanov Európy, poskytovateľov služieb a pracovníkov a na základe toho podrobne preskúmame, ako sa členské štáty voči sebe navzájom správajú, a – ako uviedol pán predsedajúci – zhodnotíme úroveň transparentnosti, s akou si vymieňajú názory o prvkoch uplatňovania

smernice a o tom, ako účinne sa preverujú nariadenia členských štátov z hľadiska ich vhodnosti pre vnútorný trh, pokiaľ ide o poskytovateľov služieb. To isté platí pre rozsah pôsobnosti smernice. Podobne ako v minulosti, aj teraz budeme podrobne sledovať stupeň, do akého by Európsky súdny dvor mohol vykladať Zmluvu o EÚ s cieľom uprednostniť práva občanov, pretože sa nám zdá, že záujmy členských štátov nemajú v Rade vždy prednosť.

Po druhé nás veľmi teší bod, ktorý ste uviedli v súvislosti s elektronickým riadením procesu, ale kľúčovou otázkou z nášho pohľadu ostáva, či poskytovatelia služieb môžu v konečnom dôsledku jednoducho a účinne plniť všetky úlohy požadované na základe postupu s využitím online procesu a či za týmito mnohými internetovými stránkami skutočne nájdu ľudí, s ktorými môžu hovoriť o tejto veci a o požiadavkách členských štátov, alebo či tu len jednoducho nestavíme múry a prekážky.

Dámy a páni, pán predsedajúci ma žiada, aby som to urýchlil. Chcel by som prejsť k svojej poslednej poznámke. V predchádzajúcej rozprave Parlament žiadal, aby boli z informačného systému o vnútornom trhu odstránené všetky problémy, o ktorých sa dá predpokladať, že by sa s nimi mohli stretnúť správne orgány členských štátov v súvislosti s transpozíciou smernice. Preto dúfam, pani Malmströmová, že vynaložíte všetko úsilie na zabezpečenie toho, aby táto smernica mohla nadobudnúť účinnosť 31. decembra tohto roku.

Evelyne Gebhardt, *v mene skupiny S&D*. – (DE) Vážený pán predsedajúci, som vďačná, že dnes môžeme rokovať o tejto téme, ktorá je pre mňa veľmi dôležitá. Chcela aby som sa jasne vyjadril k jednej veci: ako Parlament sme nielen zohrali svoju úlohu, ale zabezpečili sme aj to, že sa v tejto smernici o službách našiel veľmi pozitívny, konštruktívny kompromis. Tento kompromis sa zakladá najmä na zaručení pracovných a sociálnych práv a osobitnom zohľadnení a vyčlenení služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme. Práve z tohto dôvodu bola v prvom rade možná smernica o službách.

V niektorých veciach som si však v tomto ohľade nie istá a otázky, ktoré sme predložili, neboli zodpovedané. Bolo by napríklad veľkým sklamaním, keby sa ukázalo, že je pravdivé, čo som počula z viacerých zdrojov, najmä to, že niektoré členské štáty používajú transpozíciu smernice o službách na porušenie rovnováhy, čo sme ako zákonodarcovia zistili v tom, že práva pracovníkov sa nedodržia v plnej miere, ako sme predpokladali v smernici o službách. Týka sa to nielen pracovných podmienok, ktoré sa spochybňujú, ale v mnohých členských štátoch sa tiež prepisujú alebo sprisňujú definície. Existujú aj členské štáty, ktoré nevyčleňujú sociálne služby zo služieb, na ktoré sa vzťahuje táto transpozícia, a majú na to len málo presvedčivé zdôvodnenie.

Príručka Európskej komisie nebola v tomto smere veľmi užitočná, pretože usmernenia, ktoré dala, boli čiastočne nesprávne a podľa nášho názoru poskytla chybný výklad. Príklady, ktoré som uviedla, ukazujú, aké dôležité je pre nás vytvoriť aj právny rámec pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu, aby sa sociálne práva, ako sú pracovné práva, mohli znovu v plnom rozsahu dodržiavať. Čokoľvek iné by nestačilo.

Chcela by som sa tiež členských štátov opýtať, do akej miery zapojili do transpozície zainteresované strany, najmä odborové zväzy a sociálne služby. Túto otázku sme predložili, no nepočula som na ňu odpoveď. Veľmi rada by som dostala primeranú odpoveď na túto otázku.

Jürgen Creutzmann, *v mene skupiny ALDE*. – (DE) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, reakcia Komisie je, ako povedal pán Schwab, nielen pesimistická, ale je, samozrejme, aj veľkým sklamaním. Pokiaľ ide o transpozíciu, musíme si uvedomiť, že ak hovoríte, že približne 50 % štátov postupuje podľa plánu, potom musíme pripustiť, že tým druhým 50 % zostáva ešte dlhá cesta, kým ju dokončia.

Vezmite si napríklad našu krajinu Nemecko: jednotlivé spolkové krajiny v súčasnosti transponujú túto smernicu. V spolkovej krajine Porýnie-Falcko, kde žijem, som mal 2. septembra možnosť zúčastniť sa na prvom čítaní k transpozícii smernice o službách pre túto spolkovú krajinu. Ako si viete predstaviť, transpozíciu nebude možné dokončiť načas, a domnievam sa, že podobná situácia je aj v ostatných spolkových krajinách.

Veľmi dôležitým faktorom pre nás, samozrejme, bude to, ako sa transpozícia vykonáva. Ak článok 13 ods. 2 stanovuje, že „postupy a formálne náležitosti pri udeľovaní povolení nesmú byť odrádzajúce a nesmú neopodstatnene komplikovať alebo odkladať poskytovanie služby“, potom musíme dohliadnuť na zabezpečenie toho, aby sa to nestalo v praxi. Rozhodujúcim faktorom bude napríklad to, ako budú vybavené miesta jednotného kontaktu. Budú mať dostatočné jazykové schopnosti? Budú dostatočne úzko spolupracovať so správnymi orgánmi, aby boli tiež schopné riešiť predložené záležitosti? Veľmi o tom pochybujeme. Výbor by sa mal teraz v skutočnosti opýtať, ktoré krajiny sa v transpozícii oneskorili, ktoré krajiny predstavujú

tých 50 % a kedy očakávajú, že ju uskutočnia. Lepšie by bolo pre tieto krajiny zaviesť moratórium alebo niečo podobné.

Som si istý, že táto smernica nebude do 1. januára 2010 transponovaná vo väčšine krajín napriek tomu, že tieto krajiny mali na jej transpozíciu viac než štyri roky. Toto je vážny problém a je to veľmi znepokojujúce.

Tadeusz Cymański, v mene skupiny ECR. – (PL) Vážený pán predseda, v rámci diskusie, ktorá práve prebieha, by som sa chcel opýtať na účinok krízy na uplatňovanie smernice v krajinách EÚ.

V našej krajine, Poľsku, napriek kríze a ťažkostiam s transpozíciou smernice bolo možné predložiť návrh zákona o službách, ktorý sa zakladá na vysokom stupni liberalizácie pri registrácii a prevádzkovaní podnikov. V odvetviach ako remeslá, obchod, cestovný ruch a hotely sú obmedzenia len výnimkami. Robíme to v mene rovnakých príležitostí a ochrany zásady partnerstva a zdravej hospodárskej súťaže.

Kompromis, ktorý sa dosiahol v roku 2006, predpokladal, že určité oblasti budú z regulácie smernice vylúčené. Chcel by som sa opýtať, ako dnes vyzerá hodnotenie týchto rozhodnutí. Predpokladalo sa, že ďalšia legislatívna práca by sa v budúcnosti vykonávala v oblasti verejných služieb. Ak zostaneme pri metafore, ktorú použila pani komisárka, po doplnení pohára, ktorý je už poloplný, na rad príde ďalší – a čo sa stane potom?

Eva-Britt Svensson, v mene skupiny GUE/NGL. – (SV) Vážený pán predseda, v kompromise, ktorý sa dosiahol v roku 2006, Socialistická skupina v Európskom parlamente zrušila požiadavky na uprednostňovanie sociálnych hľadísk pred slobodou spoločnosti, ktoré poskytujú služby. Inak by to nebol kompromis, ako uviedol pán Harbour v tlačovom vyhlásení. Termín „princíp krajiny pôvodu“ sa vypustil, ale bol nahradený nariadením Komisie o kolíznom práve, v ktorom sa jasne stanovuje, že v prípade konfliktu zákonov v oblasti pracovného práva jednotlivých členských štátov sa uplatňuje zákon krajiny pôvodu spoločnosti.

Smernica sa mohla vykladať tak, že EÚ nebude zasahovať do vnútroštátneho pracovného práva. Komisia však rýchlo vypracovala usmernenia, v ktorých bolo stanovené, že spoločnosti poskytujúce služby nemusia mať stáleho zástupcu v krajine, v ktorej sa vykonáva činnosť, a preto odborové zväzy nemajú žiadneho partnera na rokovanie. Rozhodnutie vo veci Vaxholm tiež jasne stanovilo, že švédské pracovné právo je podriadené právnym predpisom ES, čo znamená, že Švédsko bolo nútené znížiť úroveň svojich právnych predpisov v oblasti pracovného práva. Ani ja, ani Konfederatívna skupina Európskej zjednotenej ľavice – Nordická zelená ľavica nevidíme inú alternatívu práv pracovníkov, než je poskytnutie jasného právneho protokolu v zmluve, podľa ktorého majú práva únie prednosť pred slobodami trhu.

Lara Comi (PPE). – (IT) Vážený pán predseda, dámy a páni, smernica o službách predstavuje pre Európu predovšetkým koniec cesty, ktorej konečným cieľom je práve dokončenie vnútorného trhu s cieľom uľahčiť obchod v rámci Európskej únie, a tým umožniť orgánom koordinovať ich úsilie a predovšetkým minimalizovať náklady na platobné operácie medzi rôznymi odvetviami a rôznymi členskými štátmi.

Harmonizácia obsahu rôznych správnych postupov a zjednodušovanie prevádzky poskytovateľov služieb v iných členských štátoch automaticky znamená zvyšovanie rastu, a preto aj stimuláciu rastu v období výnimočnej krízy, ako je táto. Smernica o službách, ktorú 12. decembra 2006 prijali Európsky parlament a Rada, je podstatnou súčasťou lisabonskej stratégie, ktorá bola postupne zrevidovaná a upravená na rôzne podmienky, ktoré sa za ostatných deväť rokov vyskytli v Európe. Jej hlavným cieľom je umožniť, aby sa Európa stala jednoznačne najkonkurencieschopnejším hospodárstvom na svete, ale aj znalostnou ekonomikou.

Hospodárska kríza, ktorú prekonávame a ktorú Európska únia rieši na inštitucionálnej úrovni, pričom šikovne zosúlaďuje aj rôzne opatrenia prijaté v jednotlivých členských štátoch, vyžaduje, aby sa smernica o službách uplatňovala ešte lepšie a pohotovejšie, než bolo potrebné pri jej prvom prijatí. Termín ukončenia transpozície smernice o službách do 28. decembra 2009 je preto, samozrejme, nielen dátumom stanoveným na postup od ratifikácie k legislatívnemu procesu tejto smernice, ale predovšetkým predstavuje aj dôležitý krok smerom k Európe, ktorá si stále viac uvedomuje svoje zdroje a ktorá je, presnejšie povedané, stále schopnejšia získať to najlepšie z týchto zdrojov.

Bernadette Vergnaud (S&D). – (FR) Vážený pán predseda, pani ministerka, pani komisárka, dámy a páni, táto smernica o službách sa od svojho prijatia a vášnivých rozpráv, ktoré tento proces sprevádzali, stala dosť nejasnou, je však dôležité ukázať, že sme obozretní najmä vo veľmi dôležitej etape jej transpozície.

Pýtam sa na výklad ustanovení článku 2 smernice súvisiacich s vyňatím sociálnych služieb z rozsahu jej pôsobnosti. Pojmy ako „podpora osôb v núdzi“ a „poverení poskytovateľa“ sa zdajú byť obmedzujúce

v porovnaní s definíciou sociálnych služieb, ktorá sa používa v niektorých členských štátoch, a mám obavy, že úmyselne prísny výklad môže slúžiť na zdôvodnenie začlenenia celej oblasti týchto služieb do rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

Vyňatie týchto služieb je kľúčovým prvkom textu a zárukou pre občanov, že európsky sociálny model bude chránený.

Dúfam, že niektoré členské štáty vrátane Francúzska nevyužijú transpozíciu na liberalizáciu sociálnych služieb pod falošnou zámkou, že sú v súlade s európskymi právnymi predpismi. Tieto problémy súvisiace s integráciou služieb vo verejnom záujme dokazujú potrebu zaviesť európske právne predpisy, ktoré sú pre ne špecifické a ktoré sa neodržia štandardnej definície ako súčasť smernice o obchodných službách.

Róza, Gräfin von Thun Und Hohenstein (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, správne uplatňovanie smernice o službách na vnútornom trhu je dôležité nielen pre európskych podnikateľov vykonávajúcich činnosť na tomto trhu, ale aj pre spotrebiteľov. Smernica o službách je dobrý príklad. Na jej uplatňovanie bolo poskytnuté obdobie troch rokov. To je dlhý čas, ale napriek tomu sa nepodarí všetkým krajinám transponovať smernicu v priebehu týchto troch rokov. Tento príklad najvýraznejšie ukazuje, že na dosiahnutie včasnej transpozície vo všetkých členských štátoch je naozaj potrebná ideálna spolupráca medzi členskými štátmi a európskymi inštitúciami.

Tento smer sa skutočne prijal v odporúčaní týkajúcom sa prostriedkov na zlepšenie fungovania vnútorného trhu, ktoré tento rok v júni vydala Komisia. Myslím si, že v procese uplatňovania je potrebné zájsť trochu ďalej. Preto v správe týkajúcej sa hodnotiacej tabuľky pre vnútorný trh navrhujem iniciatívu na zorganizovanie fóra pre vnútorný trh, ktoré by spojilo zástupcov európskych inštitúcií, členské štáty a iné záujmové skupiny s cieľom dosiahnuť konkrétnejší záväzok vo vzťahu k transpozícii, aby sme boli schopní uplatňovať a vykonávať právne predpisy vrátane tejto mimoriadne dôležitej smernice na vnútornom trhu. Chcela by som, aby fórum bolo miestom na výmenu skúseností členských štátov a inštitúcií EÚ v oblasti transpozície. Chcela by som, aby fórum upozornilo spoločnosť na problémy súvisiace s vnútorným trhom. Musíme zvýšiť záujem našich občanov o fungovanie trhu a o zodpovednosť za trh. Len potom dosiahneme úplný úspech.

V súvislosti s problémami týkajúcimi sa transpozície smernice o službách, o ktorých sme pred chvíľou počuli, by som sa chcela opýtať, či sa členské štáty snažili spolupracovať s Komisiou a či sa dá povedať, že v procese vykonávania úspešne uplatňovali odporúčania Komisie. Snaží sa Komisia ďalej hľadať nové riešenia? Využíva všetky možnosti a prostriedky na mobilizáciu a podporu najmä tých krajín, ktoré majú problémy s transpozíciou? Sú nejaké nové návrhy k tejto veci?

Louis Grech (S&D). – (MT) Znepokojujúce je to, že naše pravidelné kontakty s miestnymi orgánmi, prinajmenšom v našej krajine, potvrdzujú, že mnohé z nich stále nevedia, čo ich po nadobudnutí účinnosti tejto smernice čaká. Vo všeobecnosti sa málo vie o súčasných právnych predpisoch týkajúcich sa týchto štyroch slobôd. Ukazuje sa nedostatok informácií v súvislosti so všetkým, čo sa týka zákonov a právnych predpisov týkajúcich sa finančných služieb, elektronických komunikačných služieb a služieb v doprave. Okrem toho sa zdá, že orgány by mohli mať problémy pri zjednodušovaní správneho postupu a harmonizácii nariadení týkajúcich sa udeľovania živnostenských, ako aj iných oprávnení. Komisia preto musí prijať ďalšie iniciatívy s cieľom poskytnúť okamžitú a priamu pomoc miestnym a regionálnym orgánom. Okrem toho, ak naozaj chceme, aby proces uplatňovania v plnej miere zohľadnil to, na čom sme sa v Parlamente dohodli, je nevyhnutné, aby Európsky parlament zostal zapojený do procesu aj po nadobudnutí účinnosti smernice.

Bogusław Liberadzki (S&D). – (PL) Vážený pán predsedajúci, v podmienkach recesie by sme sa spravidla mali snažiť vytvárať nové pracovné miesta, zvyšovať konkurencieschopnosť, podporovať znižovanie cien alebo, aby som to zjednodušil, zvyšovať výhody pre spotrebiteľov. Robíme to napríklad poskytovaním dotácií pre automobilový priemysel. Hovoríme o takých povolaniach, ako sú kaderníci, inštalatéri, murári, ktorí nepotrebujú dotácie. Potrebujú však slobodu na vykonávanie svojej práce. Nariadenia a skutočnosť – kiežby sa zhodovali.

Poznáam prípad pekárne, ktorá bola postavená v susednej krajine. Pokiaľ išlo o povolenie stavby, všetko bolo v poriadku. Keď však začala výroba, vláda a miestne orgány svoje povolenie zrušili. Prečo? Združenie miestnych pekárov protestovalo. Kiežby sa tento typ skúsenosti nikdy nevyužil.

Pani komisárka, dohodnime sa, že uvedieme aj tých 50 % členských štátov, ktoré uplatňujú právne predpisy. Ktoré sú to štáty? Tiež by som sa chcel opýtať, či v januári dostaneme návrh na presné monitorovanie transpozície tejto smernice v jednotlivých členských štátoch.

Małgorzata Handzlik (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, súhlasím s pani komisárkou v tom, že smernica o službách je jeden z najdôležitejších právnych predpisov, ktoré boli schválené v uplynulých rokoch, a že je mimoriadne dôležité jej správne uplatňovanie.

V predchádzajúcom volebnom období som mala príležitosť pracovať na ustanoveniach smernice o službách. Ešte si pamätám obrovské úsilie, ktoré sme všetci tu v Európskom parlamente vynaložili pri navrhovaní jej ustanovení. Som nadšenou podporovateľkou smernice o službách a som hlboko presvedčená – a to je niečo, čo sa často zdôrazňuje na stretnutiach s podnikateľmi –, že to znamená obrovskú príležitosť pre nich aj pre celé európske hospodárstvo.

Túto príležitosť bude však možné pretvoriť do konkrétnych výsledkov len vtedy, ak budú členské štáty uplatňovať príslušné právne predpisy primeraným spôsobom a načas. Preto sa pripájam k výzve, aby vnútroštátne orgány, ktoré ešte neukončili dôležitú prácu v tejto oblasti, najmä v súvislosti s otázkou správneho uplatňovania zásady slobody poskytovania služieb a jednotlivých miest kontaktu, urýchlili proces uplatňovania. Pozorne sledujem uplatňovanie smernice o službách v jednotlivých krajinách, ako to robím aj v našej krajine, v Poľsku, kde ešte prebieha práca na vhodnom uplatňovaní ustanovení smernice. Dúfam, že výsledok tohto úsilia bude uspokojivý.

Anna Hedh (S&D). – (SV) Vážený pán predsedajúci, nordický model pracovného trhu sa zakladá na dohodách medzi sociálnymi partnermi. Tento typ modelu nefunguje, ak jeden z partnerov, v tomto prípade poskytovateľ služieb, nemá zástupcu, s ktorým sa môžu uskutočniť rokovania. Preto nás veľmi potešilo prijatie rozhodnutia o smernici o službách, ktoré podľa nás znamená, že právo rokovať nadobudne platnosť a bude sa uplatňovať v kolektívnych zmluvách v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi a že právo na pracovné opatrenia v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi nebude ovplyvnené.

Napriek tomu počas uplatňovania smernice o službách vo Švédsku sa viedla rozprava o tom, či je alebo nie je prípustné požadovať oprávneného zástupcu spoločnosti. Moja otázka teda znie: zabránuje smernica o službách nejakým spôsobom tomu, aby hostiteľská krajina požadovala od spoločnosti poskytujúcej služby, aby mala zástupcu s oprávnením rokovať a podpisovať dohody?

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Počas tejto rozpravy nesmieme zabudnúť na vážne dôsledky, ktoré bude mať uplatňovanie tejto smernice na liberalizáciu služieb v mnohých krajinách, najmä v tých, v ktorých je veľmi nestabilná sociálna situácia, na ďalšie zhoršovanie krízovej situácie, ako je tá, ktorú práve zažívame. Aj napriek všetkému záujmu prejavenejmu v rôznych členských štátoch, pokiaľ sa neprijmú okamžité opatrenia na obranu sociálnych práv a práv pracovníkov a na ochranu najzraniteľnejších odvetví vrátane oblasti verejných služieb, mohli by sme mať ešte vážnejšie problémy. Liberalizácia by mohla zvýšiť nezamestnanosť, chudobu a nerovnosť medzi najzraniteľnejšími a výhody by priniesla len veľkým spoločnostiam poskytujúcim služby, ako aj ekonomickým skupinám, predovšetkým v najbohatších krajinách.

Preto v čase terajšej krízy jedno z najdôležitejších opatrení je odložiť transpozíciu smernice o liberalizácii služieb a uskutočniť príslušnú štúdiu o možných sociálnych dôsledkoch, ktoré by malo uplatňovanie tejto smernice.

Seán Kelly (PPE). – Vážený pán predsedajúci, je potrebné poďakovať Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa za dôraz, aký prikladá tejto dôležitej otázke, uplatňovaniu smernice o službách. Nesmieme predovšetkým dopustiť, aby krajiny, podnikatelia alebo ktokoľvek iný využili terajšiu hospodársku krízu na to, aby nás vrátili späť do protekcionizmu, čo by v širších súvislostiach znamenalo katastrofu.

Obchod so službami môže byť v širšom kontexte hnacou silou na ozdravenie hospodárstva a Írsko, odkedy sa zapojilo do zahraničného obchodu, skutočne prosperuje. Táto nová kríza by bola v Írsku oveľa horšia, keby náš medzinárodný obchod nemal širšiu základňu uľahčenú vnútorným trhom.

Otvorenie našich hraníc zahraničnej konkurencii naozaj neprinieslo žiadne negatívne dôsledky pre domáce služby. V skutočnosti to podporilo hospodársku súťaž a inovácie. Takže to, čo sme dnes navrhli, stopercentne podporujem.

Na záver by som chcel len povedať, že bolo príjemné počuť tu od niekoho povedať niečo dobré o írskom komisárovi Charliem McCreevym, ktorý je mojím priateľom, hoci je z inej politickej skupiny.

Josefa Andrés Barea (S&D). – (ES) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, hovoríme o smernici o službách. Cieľom tejto smernice bolo zaviesť do praxe štvrtú základnú slobodu projektu európskej integrácie, keďže dnes hovoríme o výročiach. Bola prijatá pred tromi rokmi a teraz skončilo obdobie poskytnuté

členským štátom, počas ktorého mali prispôsobiť svoje vnútroštátne predpisy a odstrániť prekážky. Po uplynutí toho obdobia nastal čas zhodnotiť, v akom stave sa nachádzame, kto transponoval a kto netransponoval právne predpisy a za akých podmienok.

Moja otázka však je, či Komisia berie do úvahy, že sa požaduje väčší stupeň harmonizácie, a ak áno, či uvažuje o navrhnutí akejkoľvek legislatívnej iniciatívy v súvislosti s touto mimoriadne dôležitou smernicou o službách v snahe o harmonizáciu trhu a práv spotrebiteľov, občanov a pracovníkov.

Cecilia Malmström, úradujúca predsedníčka Rady. – Vážení páni predsedajúci, ešte raz vám ďakujem za to, že ste predložili túto veľmi dôležitú otázku. Myslím si, že sa všeobecne zhodujeme na tom, že smernica o službách je veľmi dôležitá a že je skutočne veľmi naliehavé, aby sme sa snažili uplatňovať ju čo najskôr.

Švédske predsedníctvo, ako aj všetky predchádzajúce predsedníctva, robí všetko, čo je v jeho silách, aby zaistilo plynulý a rýchly priebeh tohto procesu. Mali sme niekoľko diskusií v rôznych zloženiach Rady. Mali sme semináre a diskusie na tému uplatňovania, ktorá bola zahrnutá aj do programu rokovania s cieľom podporiť skutočný pokrok v tejto otázke.

Zostávajú však takmer dva mesiace a odpoveď na otázku, kto zaostáva v uplatňovaní, sa môže meniť. Ešte je čas. Náš cieľ je jasný – a viem, že je to aj cieľ Komisie – a podľa neho by všetky krajiny mali skončiť prijatie smernice do 28. decembra 2009. Môže dôjsť k určitým oneskoreniam. Je nám to, samozrejme, ľúto, ale viem, že všetky krajiny pracujú tak rýchlo a pružne, ako sa dá.

Bola položená otázka, ako budú fungovať miesta jednotného kontaktu. Zatiaľ sice neexistujú, ale cieľom je, aby fungovali prístupným a účinným spôsobom a aby obsahovali všetky príslušné informácie, ktoré budú potrebovať poskytovatelia služieb aj spotrebitelia. Členské štáty spolupracovali s Komisiou na vypracovaní informačného letáka vo všetkých jazykoch, aby uľahčili prístup občanom a spotrebiteľom k príslušným informáciám. Veľa členských štátov vynakladá aj vlastné úsilie na rozširovanie informácií o smernici. Dohodli sa aj na spoločnom logu s cieľom uľahčiť používateľom navigáciu medzi rôznymi internetovými stránkami a miestami kontaktu.

Niektoré členské štáty – aj keď to nie je povinné – budú v svojich miestach kontaktu poskytovať informácie o zamestnaneckých právach a pracovnom práve. Smernica o službách sa netýka pracovného práva a vysielanie pracovníkov z nej bolo vyňaté. Otázka, ktorú mi položili švédski kolegovia, súvisí so Švédskom. Pozeráme sa na túto otázku, ktorá je však trochu mimo tejto rozpravy. Radi sa k nej vrátíme v súvislostiach, ktoré budú viac národného charakteru.

Smernica o službách je dôležitá. Uľahčí život poskytovateľom služieb, zjednoduší voľný pohyb, bude prospešná pre investície, rast a vytváranie pracovných miest a bude veľmi dobrá pre občanov. Občania od nás očakávajú, že zabezpečíme jej zavedenie v čo najkratšom čase, pretože im zjednoduší život. Našou povinnosťou je zabezpečiť, aby sme urobili všetko pre jej zavedenie.

Znovu chcem poďakovať Parlamentu nielen za jeho príspevok do hlasovania o prijatí smernice o službách, ale aj za to, že vystupoval ako strážca a stále usmerňoval Radu a Komisiu tak, aby urobili pre jej zavedenie všetko, čo sa dá. Ešte však zostáva nejaký čas a možno sa k tejto rozprave vrátíme na budúci rok počas španielskeho predsedníctva. Komisia bude túto otázku pozorne sledovať.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážení páni predsedajúci, ako už bolo predtým povedané, diskutovali sme o všetkých otázkach týkajúcich sa rôznych sociálnych a iných aspektov tejto smernice. Nemyslím si, že by sme teraz mali znovu otvoriť túto diskusiu, ale naozaj sa musíme zamerať na členské štáty, aby sme videli, ako uplatňovali alebo ako budú uplatňovať túto smernicu. Na základe informácií, ktoré sú už k dispozícii, sa naozaj zdá, že väčšina členských štátov dokončí uplatňovanie smernice o službách buď do konca tohto roku, alebo možno začiatkom roku 2010.

Takže si myslím, že sa dá povedať, že väčšina členských štátov bude mať aspoň zriadené miesta jednotného kontaktu a bude preto pripravená plniť svoje dohody a záväzky týkajúce sa administratívnej spolupráce.

V niektorých prípadoch by však mohlo dôjsť k oneskoreniu, pokiaľ ide o zmeny v právnom rámci.

Pokiaľ ide o preskúvanie procesu, niektoré členské štáty využili príležitosť preskúmania na zjednodušenie právnych predpisov a postupov a vykonali značné množstvo zmien. Ostatné členské štáty schválili len niekoľko zmien a doplnení a počet vykonaných zmien, samozrejme, závisí od niekoľkých faktorov vrátane existujúceho regulačného rámca a tiež od vnútornej organizácie členských štátov: v spolkových štátoch je to komplikovanejšie ako v ostatných.

Závisí to, samozrejme, od ochoty členských štátov zjednodušiť právne predpisy a postupy.

Pokiaľ ide o otázku správneho uplatňovania, môj kolega Charlie McCreevy pri mnohých príležitostiach upozornil členov vlád členských štátov na dôležitosť práce týkajúcej sa uplatňovania a on aj členovia jeho personálu veľmi pozorne sledovali a monitorovali proces uplatňovania.

Ako som už povedala predtým, za ostatné tri roky sa naozaj uskutočnilo viac ako 80 dvojstranných stretnutí so všetkými členskými štátmi a viac ako 30-krát sa stretli skupiny odborníkov v Bruseli. V tomto sme teda boli veľmi aktívni. Naďalej budeme sledovať prácu členských štátov a naďalej budeme poskytovať aj technickú pomoc, ak si to členské štáty budú želať. Ale nakoniec je jasné aj to, že za vykonanie práce a pridelovanie potrebných prostriedkov nesú zodpovednosť členské štáty.

Pokiaľ ide o budúci rok, myslím si, že bude veľmi dôležité zabezpečiť, aby sa proces vzájomného hodnotenia stanovený v smernici využil konštruktívnym spôsobom. Budeme tiež musieť posúdiť kvalitu uplatňovania týchto právnych predpisov tak, ako sa požadovalo, monitorovať fungovanie miest jednotného kontaktu a potom tiež získať spätnú väzbu od podnikateľov a spotrebiteľov.

Nakoniec by sme tiež mohli siahnuť po iných donucovacích mechanizmoch – niekedy možno v prípadoch porušenia práva, ale teraz je príliš skoro o tom hovoriť.

Pokiaľ ide o malé a stredné podniky, máme, samozrejme, rovnaký názor ako vy. Tieto podniky tvoria základ hospodárstva EÚ a ich záujmy sú v centre pozornosti smernice o službách.

Táto smernica teda prinesie prospech všetkým podnikateľom, ale malé a stredné podniky z nej budú mať najväčší úžitok. V súčasnosti sa malé a stredné podniky veľmi často rozhodnú, že zostanú vo svojej krajine z dôvodu všetkých právnych zložitostí a tiež z dôvodu nedostatku transparentných informácií. Smernica o službách preto odstráni mnohé z týchto zložitostí a – všetci si myslíme – podporí ich.

Pokiaľ je Komisia informovaná, žiadny členský štát nevyužíva uplatňovanie smernice o službách na oslabenie práv pracujúcich. To by som chcela veľmi jasne povedať. Smernica o službách neovplyvňuje práva pracujúcich, ani sa nimi nezaobera. V skutočnosti to bol zjavne výsledok praktického a politického kompromisu, ktorý dosiahli Parlament aj Rada.

Na záver by som chcela opakovane zdôrazniť, že Parlament bol kľúčovým partnerom počas celej histórie smernice o službách. Komisia za ostatné tri roky zistila, že je dôležité, aby ste zostali zapojení do procesu uplatňovania a aby ste boli naďalej informovaní o našej práci s členskými štátmi, a, ako už bolo povedané predtým, zostane to kľúčovou činnosťou pri zlepšovaní fungovania vnútorného trhu, zabezpečovaní rastu a vytváraní pracovných miest, ktoré potrebujeme. Správne uplatňovanie je preto najnaliehavejšia vec, najmä v podmienkach súčasnej zložitej ekonomickej krízy.

Predsedaajúci. – Týmto uzatváram tento bod rokovania.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), písomne. – (LT) Európa musí byť konkurencieschopná. Vďaka úsiliu Európskeho parlamentu pomôže smernica o službách uplatňovať voľný pohyb služieb, ktorý doteraz nebol úplne regulovaný, v rámci vnútorného trhu Európskej únie. Smernica o službách reguluje postupy udeľovania licencií, uvádza zakázané požiadavky a potvrdzuje, že od roku 2010 musia byť všetky nové požiadavky na poskytovateľov služieb nediskriminačné, opodstatnené dôležitými sociálnymi záujmami. Reguluje tiež základné funkcie miest kontaktu, ktoré sa zriaďujú. A čo je najdôležitejšie, náklady na poskytovanie služieb sa znižujú na medzištátnej úrovni a to je dôležité najmä v období súčasnej hospodárskej recesie. Litva sa dostáva do zoznamu členských štátov, ktoré sú pripravené načas uplatňovať ustanovenia smernice o službách. Naozaj je veľmi dôležité, aby Komisia úzko a účinne spolupracovala s členskými štátmi, pretože v niektorých krajinách je nedostatok informácií a nedostatočná úroveň prípravy na uplatňovanie smernice. V súčasnosti je len 50 % členských štátov pripravených transponovať ustanovenia smernice o službách do vnútroštátnych právnych predpisov.

Edit Herczog (S&D), písomne. – (HU) Vážený pán predsedaajúci, členské štáty musia v plnom rozsahu zaviesť smernicu o službách do svojho právneho systému do 28. decembra 2009, čo by, ako v prípade tovaru a výrobkov, otvorilo trh so službami súkromným osobám a spoločnostiam.

Táto smernica by vo veľkej miere pomohla malým a stredným podnikom a podporila by vytváranie pracovných miest a hospodársky rast, pričom by zohľadňovala záujmy spotrebiteľov. Niektoré členské štáty

sa však rozhodli obmedziť zamestnanosť pre občanov z nových členských štátov, ktoré pristúpili v rokoch 2004 a 2007. Nemecko a Rakúsko chcú ponechať toto obmedzenie do roku 2011 bez akýchkoľvek vážnejších ekonomických alebo sociálnych dôvodov. Francúzsko a Belgicko uplatňujú podobné nariadenie vo vzťahu k Rumunsku a Bulharsku.

Dnes je však jasné, že obavy stelesnené v podobe všeobecne známeho poľského inštalatéra sú neopodstatnené. Počet pracovníkov zo strednej a východnej Európy pracujúcich vo Francúzsku je oveľa nižší, ako je napríklad počet zamestnaných v Spojenom kráľovstve aj napriek tomu, že Paríž pred tromi rokmi rozhodol o postupnom odstránení týchto obmedzení v tých profesiách, ktorých je nedostatok na pracovnom trhu.

Tieto opatrenia sú vo veľkej miere prekážkou v uplatňovaní smernice o službách, ktorej jedným zo základných pilierov je úplné odstránenie diskriminácie z ekonomických dôvodov a na základe štátnej príslušnosti. Dvadsať rokov po páde Berlínskeho múra, ktorý odstránil hranice medzi Východom a Západom, môžeme povedať, že smernica o službách slúži podobnému cieľu. Úspešné uplatňovanie tejto smernice by nakoniec skoncovalo s falošnou predstavou, ktorá sa presadzovala o poľskom inštalatérovi.

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL), písomne. – (FR) Pred každým uplatňovaním smernice by mal Európsky parlament vykonať vyvážené posúdenie ľudského a sociálneho vplyvu jej uplatňovania, pričom by zohľadnil najmä dôsledky krízy, ktorú prekonávame. Všetko skutočne nasvedčuje tomu, že v dôsledku tejto smernice sa podnikatelia, remeselníci a pracovníci Európskej únie postavili proti sebe. Profesionálna poľnohospodárska organizácia nedávno odhalila, že francúzske orgány navrhovali zriadenie pracovných agentúr v krajinách východnej Európy pre poľnohospodárskych pracovníkov, ktorí majú nižšie platy a horšiu sociálnu ochranu ako francúzski pracovníci. Transpozícia smernice o službách nesmie viesť k zavádzaniu takýchto praktík, ktoré vedú k zníženiu úrovne sociálnej Európy. Okrem toho nás veľmi znepokojuje ohrozenie služieb všeobecného záujmu (SVZ) spôsobené judikatúrou Európskeho súdneho dvora. Preto neprestávame veriť, že bude vytvorený ďalší európsky legislatívny rámec, ktorý bude optimalizovať a rozvíjať najmä verejné služby.

Czesław Adam Siekierski (PPE), písomne. – (PL) Smernica o službách (2006/123/ES) sa vyznačuje čiastočnou liberalizáciou pohybu služieb v Európskej únii. Cieľom zavedenia tejto smernice bolo uvoľniť hospodársky potenciál. Smernica otvorila veľa nových príležitostí pre spotrebiteľov aj podnikateľov. Umožnila väčšie využitie jednotného trhu. Medzi hlavných príjemcov liberalizácie trhu so službami patria malé a stredné podniky, ktorým predchádzajúce prekážky spôsobovali najväčšie ťažkosti. Podľa Európskej komisie sa približne 70 % HDP členských štátov EÚ vytvára zo služieb. Podobná hodnota sa udáva pre podiel pracovnej sily zapojenej do poskytovania služieb. Jednou z výhod zavedenia tejto smernice je výsledné zvýšenie konkurencieschopnosti na vnútornom trhu. Ukázalo sa, že uplatňovanie tejto smernice je príležitosťou pre rozvoj európskeho hospodárstva a umožňuje vytváranie pracovných miest. Je potrebné dodať, že sa tým dosiahol jeden z cieľov lisabonskej stratégie týkajúci sa zvýšenia konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva. Okrem toho to prinieslo rozšírenie rozsahu poskytovaných služieb. Dosiahnuté výsledky sú povzbudením, aby sme pokračovali v práci na ďalšej liberalizácii tejto smernice.

18. Spoločné plánovanie výskumu v oblasti boja proti neurodegeneratívnym ochoreniam, najmä proti Alzheimerovej chorobe (rozprava)

Predsedaajúci. – Ďalším bodom programu je rozprava o otázke na ústne zodpovedanie pre Radu o

spoločnom plánovaní výskumu v oblasti boja proti neurodegeneratívnym ochoreniam, najmä proti Alzheimerovej chorobe (O-0112/2009 – B7-0218/2009).

Autor otázky pán Herbert Reul oznámil, že bude meškať. Ak príde, môže dostať slovo na záver.

Françoise Grossetête, v zastúpení autora. – (FR) Vážený pán predsedaajúci, v neprítomnosti pána Reula zopakujem otázku, ktorú predkladáme Komisii. V súlade s právnym základom článku 165 zmluvy si odporúčanie Rady o opatreniach na boj proti neurodegeneratívnym ochoreniam vyžaduje konzultáciu s Parlamentom.

Chceme vedieť, či Rada môže potvrdiť svoj zámer prijať závery týkajúce sa tejto otázky na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť, ktoré sa uskutoční 3. decembra 2009. Okrem toho, keďže návrh Komisie bol konzultovaný s Parlamentom, je Rada pripravená zohľadniť pri vypracúvaní svojich záverov stanovisko Parlamentu?

A ďalej, pokiaľ ide o možné budúce spoločné plánovanie výskumných iniciatív, môže Rada potvrdiť svoj názor, že tieto iniciatívy by sa v zásade mali prijímať s použitím rovnakého právneho základu?

Rada by som upozornila, že sme vypracovali návrh uznesenia. Toto uznesenie má podporu všetkých politických skupín a je dôležité, pretože prosto zdôrazňuje problémy starnúceho obyvateľstva. Problémy, ktoré znamenajú, že dnes máme v Európe viac než sedem miliónov ľudí, ktorí trpia Alzheimerovou chorobou, pričom sa odhaduje, že toto číslo sa v nasledujúcich dvadsiatich rokoch zdvojnásobí.

V tejto oblasti je preto nevyhnutné plánovať, investovať a spolupracovať s cieľom kontrolovať spoločenské náklady týchto ochorení a ponúknuť miliónom trpiacich a ich rodinám nádej, dôstojnosť a zdravší život. Tieto zdravotné a spoločenské problémy, ktoré postihujú celú Európu, si vyžadujú koordinované opatrenia určené na zabezpečenie účinnej prevencie, diagnostikovania, liečby a starostlivosti, ktoré sa poskytujú príslušným osobám.

Osobitnú pozornosť treba venovať podpore výskumných a inovačných činností, ktoré vykonávajú verejné a súkromné subjekty v snahe nájsť nové lieky a predchádzať vzniku týchto ochorení. Zdravotnícky výskum na európskej úrovni je ešte viac roztrieštený a počet verejno-súkromných partnerstiev sa musí zvýšiť. Príklad iniciatívy pre inovačné lieky, ktorá vznikla vo februári 2008, nesmie zostať jednorazovým experimentom.

Na záver chcem povedať, že toto sú skutočne preteky s časom, pretože týmto ochoreniam musíme čo najviac predchádzať. Súčasný výskum ukazuje, že už existujú iniciatívy, ktoré sa zameriavajú na včasné diagnostikovanie. Práve v týchto konkrétnych otázkach očakávajú naši spoluobčania signály od Európy pre zdravie, ktorá musí poskytovať záruky a predvídať vývoj ochorení spojených s vekom.

Cecilia Malmström, úradujúca predsedníčka Rady. – (SV) Vážený pán predsedajúci, návrh odporúčania Rady o opatreniach na boj proti neurodegeneratívnym chorobám, predovšetkým Alzheimerovej chorobe, ktorý Komisia prijala 22. júla, je založený na článku 165 zmluvy. Tento článok hovorí o koordinácii činností v oblasti výskumu a technologického rozvoja medzi Spoločenstvom a členskými štátmi, presne s cieľom zabezpečiť vzájomný súlad vnútroštátnych politík a politiky Spoločenstva.

Článok 165 je v súlade s cieľmi iniciatív spoločného plánovania. Tieto ciele sú založené na myšlienke, že spoločne určíme problémy, ktorým naše spoločnosti spolu čelia, a že prostredníctvom zvýšeného politického odhodlania zo strany členských štátov sa dokážeme dohodnúť na spoločných či koordinovaných reakciách na tieto problémy. Zámerom je, samozrejme, zvýšiť účinnosť financovania výskumu z verejných zdrojov v Európe.

Domnievam sa však, že problémom a kľúčovým prvkom vašej otázky je skutočnosť, že článok 165 nedáva Rade právo konať. Tento článok ustanovuje právny základ pre Komisiu, aby mohla prijímať iniciatívy na presadzovanie koordinácie politík členských štátov a Spoločenstva. Podľa tejto zmluvy neexistuje v oblasti výskumu žiadny iný právny základ, ktorý by Komisii umožňoval navrhovať opatrenia týkajúce sa iniciatív spoločného plánovania.

Samozrejme, v rámci Rady existuje veľmi silné politické odhodlanie zaviesť čo najskôr pilotné iniciatívy pre spoločné plánovanie, zamerané najmä na boj proti Alzheimerovej chorobe. Vzhľadom na to predsedníctvo zastáva názor, že Rada by mala prijať závery týkajúce sa tejto iniciatívy spoločného plánovania na základe textu, ktorý predložila Komisia.

Viem, že Európsky parlament považuje boj proti Alzheimerovej chorobe za dôležitú prioritu. Parlament vo svojom februárovom vyhlásení vyzval Komisiu a členské štáty, aby tento boj uznali za európsku prioritu v oblasti verejného zdravia. Návrh Komisie, samozrejme, poznáte. Predsedníctvo sa pokúsi zabezpečiť, aby sa názory Parlamentu, pokiaľ to bude možné, začlenili do záverov, ktoré sa majú prijať na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť, ktoré sa uskutoční 3. decembra tohto roku.

Pokiaľ ide o možné budúce iniciatívy spoločného plánovania, Rada súhlasí s názorom pána poslanca, že na prijatie týchto iniciatív v oblasti výskumu by sa mal zvoliť spoločný prístup. Žiaľ, v súčasnosti existuje jediný postup, a to prijatie záverov Rady pre každú jednu iniciatívu. Je to preto, pretože zmluva neobsahuje žiadny vhodný právny základ na prijatie iných opatrení.

Elena Oana Antonescu, v mene skupiny PPE. – (RO) Švédske predsedníctvo chce v decembri prijať závery týkajúce sa opatrení na boj proti neurodegeneratívnym ochoreniam bez toho, aby vôbec počkalo na stanovisko Parlamentu k tejto otázke.

Bola som spravodajkyňou stanoviska Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín týkajúceho sa týchto dokumentov a vzhľadom na tieto okolnosti podporujem prijatie uznesenia na vyjadrenie stanoviska Parlamentu, ktoré sa týka opatrení na boj proti neurodegeneratívnym ochoreniam, najmä Alzheimerovej chorobe, prostredníctvom spoločného plánovania výskumných činností.

Neurodegeneratívne ochorenia predstavujú v Európe významný zdravotný problém. Pokrok v lekárskej vede a životná úroveň v rozvinutých krajinách vytvorili podmienky, ktoré viedli k zvýšeniu priemernej dĺžky života, no zvýšil sa aj počet ľudí postihnutých neurodegeneratívnymi ochoreniami.

Je to problém, s ktorým súvisí množstvo rôznych hľadísk. Niektoré hľadiská sa týkajú kvality života osôb postihnutých týmito chorobami, dosahu, ktorý choroba má na ich blízku rodinu či na ľudí, ktorí sa o tieto osoby starajú. Rovnako je to problém ovplyvňujúci trvalú udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti, ktoré budú musieť zvládať zvýšený počet pacientov v čase, keď v dôsledku starnutia obyvateľstva bude stúpať podiel ľudí, ktorí už nepracujú.

Návrh Komisie sa sústreďuje na hľadiská spojené s výskumom. Uznesenie, ktoré navrhujeme, rovnako zdôrazňuje výsledky, ktoré sa dosiahnu prostredníctvom koordinovaných výskumných činností, a rozsah, v akom pomôžu zlepšiť súčasnú situáciu. Preto naliehavo žiadam, aby sa naše úsilie sústredilo na dve hlavné oblasti: na vedecký výskum a na to, aby sa vynaložené úsilie odrazilo vo výsledkoch dosiahnutých vzhľadom na kvalitu starostlivosti, ktorá sa bude môcť poskytovať pacientom.

So zreteľom na záujem, ktorý Parlament dlhodobo prejavuje o túto oblasť, a na význam týchto dokumentov, ktoré predstavujú pilotný projekt spoločného plánovania výskumných činností, je nevyhnutné, aby sa pri vypracovaní návrhu záverov Rady zohľadnilo stanovisko Parlamentu.

Parlament musí byť zapojený do všetkých iniciatív týkajúcich sa budúceho spoločného plánovania v oblasti výskumu. Článok 182 Lisabonskej zmluvy v skutočnosti zabezpečuje vhodný právny základ pre budúci vývoj v tejto oblasti.

Patrizia Toia, v mene skupiny S&D. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, iniciatíva, ktorú sa chystáme zaviesť, je veľmi dôležitá z dvoch dôvodov: prvým je predmet výskumu, ktorý sa týka boja proti neurodegeneratívnym ochoreniam, a druhým je spoločné plánovanie výskumných metód.

Samozrejme, že by sme boli radšej, keby bol Parlament priamejšie zapojený do pilotného projektu – bolo to povedané a je to predmetom našej otázky. Bez ohľadu na to, že teraz musíme vyvinúť tlak a nesmieme dovoliť, aby veci zostali, žiadame záruky, že v úvahách Rady pre konkurencieschopnosť sa zohľadní naše stanovisko a že v budúcnosti sa stanoví určitejší právny základ, aby Parlament mohol byť plne zapojený a aby v oblasti výskumu mohol vzniknúť väčší zmysel pre angažovanosť.

Teraz musíme zasiahnuť primeranými prostriedkami a zdrojmi s cieľom predísť rozsiahlej vlně Alzheimerovej choroby, Parkinsonovej choroby a ďalších chorôb, ktoré budú so starnutím nášho obyvateľstva čoraz bežnejšie, a zabrániť ich šíreniu. Žiadame, aby sa úsilie sústredilo na rozsiahle štúdie so širokým záberom, zamerané na diagnostikovanie aj na určenie liekov. Za kľúčové otázky treba považovať výskum biomarkerov, výskum metód včasného diagnostikovania založených na multidisciplinárnom prístupe, zostavovanie rozsiahlych databáz a hľadanie liekov a primeraných modelov liečby a služieb.

Chcem v tomto Parlamente požiadať len o jednu vec: aby sme neignorovali ani podmienky jednotlivých pacientov, ktorí sú v súvislosti s týmto typom ochorení až príliš často vylúčení, ani zapojenie združení pacientov a príbuzných. Z metodologického hľadiska sa domnievame, že spoločné výskumné projekty sú veľmi dôležité, pretože spĺňajú základnú požiadavku: požiadavku spoločného úsilia a spoločného využívania zdrojov a prekonávania tohto rozdelenia, tejto duplicity, čím sa umožní vznik rozhodujúceho množstva, ktoré pri tomto type výskumu postačí na dosiahnutie uspokojivých výsledkov.

Keď si uvedomíme, že v iných častiach sveta sa v rámci spoločného verejného a súkromného úsilia darí investovať desiatky miliónov eur, zistíme, koľko toho ešte treba urobiť a čo všetko ešte musíme urobiť, aby sme nasmerovali svoje úsilie k spoločným projektom, k strategickým líniam činnosti a spoločným programom členských štátov a Európy a k spoločným programom verejných a súkromných subjektov bez toho, aby sme prehliadali medzinárodný rámec, ktorý nám umožňuje byť v kontakte s dôležitým vedeckým vývojom na medzinárodnej úrovni.

Jorgo Chatzimarkakis, v mene skupiny ALDE. – (DE) Vážený pán predsedajúci, pani úradujúca predsedníčka Rady, dnes diskutujeme o návrhu uznesenia o neurodegeneratívnych ochoreniach. Zámerom v skutočnosti je, aby sa z tohto uznesenia stala smernica, takže nabudúce by sme mali tiež diskutovať o smernici na túto

tému. Ochorenia, o ktorých dnes diskutujeme – Alzheimerova choroba, hoci v texte sa hovorí aj o Parkinsonovej chorobe –, sú ochoreniami mozgu, ktoré pre Európu predstavujú závažný problém. Dlhodobé náklady budú prudko rásť, pričom ešte stále treba vykonávať rozsiahly výskum. V Európe, žiaľ, existuje množstvo duplicitného výskumu a byrokracie. Týmto návrhom uznesenia preto chceme odstrániť duplicitný výskum, byrokráciu a roztrieštenosť.

Konfederatívna skupina Európskej zjednotenej ľavice – Nordická zelená ľavica predložila návrh, aby výsledky výskumu boli verejne dostupné. Myslím si, že tento návrh je dobrý. Žiaľ, jeho znenie je zlé, preto by som požiadal o jeho prepracovanie, aby sa dal lepšie začleniť. V zásade je tu problém vo vzťahu k európskym patentom. Bolo by dobré, keby sa Komisia a tiež Rada mohli ujať témy európskych patentov v oblasti liečiv a biologického výskumu a dať jasne najavo, že to potrebujeme. Skupina Aliancie liberálov a demokratov za Európu v každom prípade tento návrh uznesenia podporuje.

Philippe Lamberts, v mene skupiny Verts/ALE. – Vážený pán predsedajúci, mal som byť spravodajcom týchto dokumentov, som preto trochu sklamaný. Som však rád, že napredujeme. Niet času na medziinštitucionálny spor. Som rád, že Rada je pripravená konať.

Mám niekoľko poznámok. Tu v Parlamente skutočne dúfame, že Rada prihliadne na myšlienky zahrnuté v uzneseniach, o ktorých budeme zajtra hlasovať.

Rád by som zdôraznil, že tak ako pri zmene klímy, aj tu je potrebné udržať správnu rovnováhu medzi zmierňovaním a prispôbením sa. Hovorím tu o predchádzaní tejto chorobe a o pochopení, prečo vzniká, aké činitele sú s ňou spojené, aby sme jej mohli naozaj účinne predchádzať, pretože to je vždy najúčinnější a tiež najmenej nákladný spôsob boja proti chorobám.

Je iniciatíva spoločného plánovania dostatočná? Nuž, nie v tom zmysle, že by sa to malo stať normou, že v takých dôležitých podnikoch by spolupráca mala byť normou, nie len vecou dobrovoľnosti, ale niečím, čo by všetky členské štáty skutočne zaväzovalo k účinnej spolupráci.

Po druhé, hlavná otázka vo vzťahu k finančným prioritám znie: venujeme na tieto druhy ochorení dostatočné množstvo finančných prostriedkov? Domnievame sa, že nie, a dôrazne by sme odporučili, aby sa v nadchádzajúcich rámcových programoch vzali určité finančné prostriedky z veľkých programov, ako je program ITER, náklady na ktorý sa podľa najlepších vedcov vrátia možno o 60 rokov, a aby sa časť týchto peňazí dala na výskum Alzheimerovej choroby a ďalších ochorení podobného charakteru. Myslím si, že je to naozaj potrebné.

Marisa Matias, v mene skupiny GUE/NGL. – (PT) Predovšetkým by som chcela vyjadriť svoju plnú podporu vo vzťahu k otázke, ktorú predložil pán Reul, a najmä upozorniť, že zásadnou otázkou – v tomto prípade zásadnou politickou otázkou – je práve spoločné plánovanie výskumu.

Vo vzťahu k otázke spoločného plánovania v oblasti neurodegeneratívnych ochorení, a najmä Alzheimerovej choroby, sa totiž uprostred procesu zmenili pravidlá. Šli sme od správy k uzneseniu a tým sme v tejto otázke prišli o svoje spolurozhodovacie právomoci. Prestali sme byť poslancami Parlamentu a stali sme sa poradcami. Rada by som preto vedela aspoň to, či sa naše odporúčania zohľadnia alebo nie.

Plánovanie výskumných činností v akejkoľvek oblasti je politickou a nie technickou voľbou a v tomto ohľade treba úlohu Parlamentu zdôrazniť a posilniť. Podľa môjho názoru určenie priorít, ktoré sú politické, znamená, že tieto priority majú byť kontrolované, majú byť transparentné a majú byť demokratické. Vo vzťahu k spoločnému rozhodovaniu a spoločnému plánovaniu výskumu Alzheimerovej choroby sa však vyskytol proces, ktorý by sa nemal zopakovať. Ak by sa vôbec niekedy mal zopakovať, aspoň nás na to, prosím, dostatočne upozornite. Dúfam preto, že neprihliadnutie na rozhodnutia a odporúčania, ktoré v tejto otázke predložil Parlament, je to posledné, čo sa môže stať.

PREDSEDÁ: PANI KOCH-MEHRIN

podpredsedníčka

Diane Dodds (NI). – Vážená pani predsedajúca, v našom volebnom obvode v Severnom Írsku máme v súčasnosti 16 000 ľudí, ktorí trpia demenciou. Oni, ich rodiny a ich opatrovatelia privítajú aktívny prístup k riešeniu tohto ochorenia, ktoré môže zničujúco pôsobiť na tých, ktorí ním trpia, aj na ich rodiny.

Domnievam sa, že je dobre, keď európske štáty spolupracujú práve v takýchto oblastiach. Domnievam sa, že koordinovaný prístup v boji proti týmto chorobám môže priniesť nové fakty, nové lekárske objavy a časom, dúfajme, zlepšiť liečbu a lieky.

V Spojenom kráľovstve máme v súčasnosti o niečo viac ako 400 000 ľudí, ktorí trpia Alzheimerovou chorobou. Toto číslo sa do roku 2025 v Spojenom kráľovstve bude pravdepodobne pohybovať niekde na úrovni 750 000 ľudí. Preto je nevyhnutné, aby sa urobilo niečo na zlepšenie nášho diagnostikovania, liečby a prevencie a spoločenského výskumu sociálnej situácie pacientov a ich rodín, najmä rodín, ktoré pôsobia ako opatrovatelia. Nevyhnutný je koordinovaný prístup a spoločný výskum, pokiaľ tento výskum rešpektuje posvätnosť ľudského života vo všetkých jeho formách.

Maria Da Graça Carvalho (PPE). – (PT) Vítam iniciatívy a opatrenia prijaté na európskej úrovni na boj proti neurodegeneratívnym ochoreniam, najmä Alzheimerovej chorobe. Členské štáty vyvíjajú v tejto oblasti výskumné činnosti. Je dôležité, aby sa spolupráca členských štátov podporovala s cieľom zabezpečiť vyššiu koordináciu vzhľadom na vedecký výskum a technologický rozvoj a s cieľom zabrániť roztrieštenosti.

Spoločné plánovanie výskumu je hodnotným nástrojom na zníženie roztrieštenosti zapojením členských štátov, verejného a súkromného sektora na európskej úrovni. Tento nástroj spoločného plánovania bude nevyhnutný pre budúcnosť Európskej výskumnej oblasti. Rozvoj Európskej výskumnej oblasti je ústredným prvkom výskumnej politiky Lisabonskej zmluvy.

Mám však obavy vo vzťahu k vykonávaniu tohto nástroja spoločného plánovania vzhľadom na zložitú byrokráciu a oneskorené administratívne postupy. Chcem sa preto opýtať, aké sú plány na využitie procesu založeného na úspore z rozsahu, spojenej účinnosti, zjednodušení a zrýchlení administratívnych postupov s cieľom presadzovať výnimočnú kvalitu a podporovať spoluprácu na európskej úrovni tak, ako si to vyžaduje táto významná otázka.

Nessa Childers (S&D). – Vážená pani predsedajúca, keďže som viac ako 30 rokov pracovala ako zdravotníčka pracovníčka, bola som nešťastná, keď som zistila, že nové návrhy Komisie týkajúce sa Alzheimerovej choroby sa nebudú konzultovať s Parlamentom. Musíme sa však pohnúť ďalej.

So starnutím obyvateľstva Európy sa prehĺbi aj dosah Alzheimerovej choroby. Odhaduje sa, že počet prípadov Alzheimerovej choroby na svete sa v roku 2050 zvýši zo súčasných 35 miliónov na 107 miliónov prípadov.

Jedným z najtrpkejších hľadísk Alzheimerovej choroby je to množstvo ľudí, na ktorých táto choroba okrem samotných pacientov vplýva. V Írsku je napríklad 50 000 registrovaných opatrovateľov, ktorí sa starajú o 44 000 írskych pacientov. Táto choroba sa často nazýva rodinnou chorobou vzhľadom na neustály stres pri pohľade na milovanú osobu, ktorá pomaly upadá.

Úloha Európskeho parlamentu v boji proti Alzheimerovej chorobe by sa v budúcnosti nemala prehliadať. Akékoľvek nové smerovanie EÚ by malo zohľadniť jedinečný hlas Parlamentu v tejto otázke a malo by pomôcť nielen osobám trpiacim Alzheimerovou chorobou, ale aj tomu množstvu opatrovateľov, ktorí pracujú na zvýšení kvality ich života.

Mairead McGuinness (PPE). – Vážená pani predsedajúca, koordinácia výskumu v tejto oblasti je, samozrejme, naozaj dôležitá a netýka sa to len Alzheimerovej choroby, pretože termín „neurodegeneratívne“ zahŕňa množstvo chorôb.

Parlament v skutočnosti zohráva vo vzťahu k spôsobu vykonávania tohto výskumu veľmi dôležitú úlohu. Upozorňujem na prebiehajúce diskusie Parlamentu a Rady o otázke dobrých životných podmienok zvierat využívaných na vedecké pokusy. Želám si a vzhľadom na nášho spravodajcu a smerovanie týchto rozhovorov dúfam, že naďalej umožníme potrebný výskum s využitím zvierat takým spôsobom, ktorý zabezpečí lepšie životné podmienky, ako možno majú teraz. Výskum v tejto oblasti totiž potrebujeme, aby sme mohli urobiť to, o čom sa tu hovorí v súvislosti s prevenciou ochorení a liečbou ľudí, ktorí, žiaľ, môžu byť týmito chorobami postihnutí, a medzi ktorými sa časom môžeme ocitnúť aj my sami.

Dúfam, že dohodu o tejto veľmi dôležitej smernici čoskoro dosiahneme v druhom čítaní. Hoci náš príspevok k tejto konkrétnej otázke možno nebol veľký, prispejeme k prebiehajúcemu výskumu.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, otázka boja proti tejto chorobe bola nastolená počas francúzskeho predsedníctva a treba za to vysloviť uznanie. Vtedy sa povedalo, že EÚ by mala v tejto veci konať. Bolo by dobré, keby sa nasledujúce predsedníctvo tejto veci ujalo a pripísalo jej rovnaký význam. Už tu bolo povedané, že tento problém postihuje milióny ľudí a ich rodiny, pričom všetci ním trpia.

Keď sa stretávame so svojimi voličmi, často počúvame takéto otázky: Čo robí EÚ pre občanov Európy? Na čo tam ste? Za čo zodpovedáte? Čím sa zaoberáte? Práve tento typ otázok by mal byť predmetom úsilia na vybudovanie obrazu pôsobnosti a významu Európskej únie. Toto naši občania potrebujú. Spoločné úsilie v boji proti chorobám tohto druhu musí byť prioritou inštitúcií EÚ.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Vážená pani predsedajúca, problém boja proti neurodegeneratívnym ochoreniam, najmä Alzheimerovej chorobe, považujem za mimoriadne vážny.

Preto je veľmi užitočné, aby sme mali a dosiahli koordinovanú činnosť členských štátov Európskej únie v boji proti príčinám a pri riešení problému prevencie a liečby a dôsledkov, ktoré tieto choroby majú vo vzťahu k pacientom, spoločnosti ako celku a vo vzťahu k verejnému zdraviu občanov Európskej únie.

Domnievam sa, že prioritou a hlavným cieľom má byť oblasť prevencie a nie oblasť liečenia. Členské štáty treba tiež podporiť v tom, aby zriaďovali monitorovacie strediská pre pacientov a ich opatrovateľov a aby sa zabezpečila rovnaká vedecká účasť členských štátov na tomto výskumnom úsilí Európskej únie.

A napokon, databáza vytvorená po dohode s Radou a členskými štátmi musí byť prístupná verejnosti a štátom v rámci vnútroštátnych systémov a závery sa musia zverejňovať na svetovom verejnom fóre. Našou úlohou je kontrolovať rozpočet určený na túto otázku.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Určite súhlasím s tým, že teraz je osobitne dôležité venovať pozornosť vedeckému výskumu s cieľom pomôcť ľuďom, ktorí trpia Alzheimerovou chorobou, keďže naša Európska únia združuje 27 členských štátov a nie všetky štáty dokážu ponúknuť osobám trpiacim Alzheimerovou chorobou rovnakú pomoc. Jestvujú rôzne systémy zdravotnej starostlivosti, rôzne systémy sociálnych služieb, rôzna podpora pre rodiny s takýmito pacientmi. Tento vedecký výskum je preto životne dôležitý a my musíme sústrediť a nájsť predovšetkým finančné zdroje a dosiahnuť koordinovanú prácu a koordinované činnosti. Po druhé, veľmi dôležité sú finančné zdroje na vykonávanie tohto výskumu a na poskytovanie skutočnej podpory ľuďom trpiacim touto chorobou a tiež ich rodinám.

Herbert Reul (PPE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, budem veľmi stručný. Význam tejto veci už zdôraznilo viacero rečníkov. Ide o chorobu, ktorá postihuje množstvo ľudí a toto číslo rastie. Ešte nevyhnutnejšie je, aby členské štáty spolupracovali, spájali sily, aby sa dosiahla účinnosť. V tejto súvislosti je to správna a rozumná cesta.

Je nepríjemné, že máme ťažkosti so zabezpečením účasti Parlamentu na príslušných postupoch. Je mi ľúto, že toto uznesenie sa pripravuje na poslednú chvíľu. Dôležité však je, aby sa napokon dosiahol dobrý výsledok.

Cecilia Malmström, úradujúca predsedníčka Rady. – (SV) Vážená pani predsedajúca, Alzheimerova choroba a ďalšie ochorenia súvisiace s demenciou sú strašné. Domnievam sa, že mnohí z nás, ktorí videli príbuzného postihnutého Alzheimerovou chorobou, vedia, ako môže zničiť človeka, ktorý bol predtým zdravý, a aké bolestné je to pre rodinu a ďalších príbuzných. Som preto úplne presvedčená, že do výskumu tejto hroznej choroby musíme investovať viac zdrojov.

Je jasné, že musíme podniknúť nové kroky na lepšiu koordináciu našich poznatkov a výskumu v Európe, a pilotná iniciatíva Komisie sa zameriava na mobilizáciu našich najlepších vedcov, aby sa pokúsili pochopiť a liečiť Alzheimerovu chorobu a ďalšie ochorenia súvisiace s demenciou a predchádzať týmto chorobám.

V rámci súčasnej trojky Francúzska, Českej republiky a teraz Švédska sme na začiatku diskutovali o význame zaradenia Alzheimerovej choroby ako spoločnej priority vo vzťahu k činnosti týkajúcej sa verejného zdravia. Francúzske predsedníctvo usporiadalo veľmi dôležitú konferenciu, ako sa tu zmienil jeden z vážených pánov poslancov, a švédske predsedníctvo v septembri usporiadalo konferenciu o dôstojnej starobe, kde jedným z bodov programu bola Alzheimerova choroba.

Ako som povedala, Rada chce prijať závery v tejto veci 3. decembra a je samozrejmé, že zohľadníme vynikajúce uznesenie, ktoré ste vypracovali a o ktorom budete zajtra hlasovať. Som si istá, že otázka Alzheimerovej choroby sa vo veľmi blízkej budúcnosti znovu objaví v rámci výskumného programu a podobných iniciatív, takže vám ďakujem, že ste túto veľmi dôležitú otázku nastolili.

Predsedajúca. – Návrh uznesenia⁽³⁾ na ukončenie rozpravy predložený v súlade s článkom 115 ods. 5 rokovacieho poriadku.

(3) Pozri zápisnicu

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), písomne. – (RO) Víтам návrh odporúčania Komisie o spoločnom plánovaní výskumu v oblasti neurodegeneratívnych ochorení. Otázka duševného zdravia obyvateľstva je zásadná pre zabezpečenie slušného života. Ochorenia tohto druhu postihujú v EÚ čoraz viac ľudí. Preto je potrebné úsilie na boj proti činiteľom, ktoré zapríčiňujú tieto choroby. Aby sme však mohli bojovať proti týmto činiteľom, musíme ich zistiť prostredníctvom výskumu. Som presvedčený, že pilotný projekt spoločného plánovania výskumných činností poskytuje zásadnú výhodu vzhľadom na spoločné financovanie výskumu, ktoré povedie k účinnejšiemu využívaniu finančných prostriedkov určených na výskum v tejto oblasti. Spolupráca založená na sieťach vytvorených vnútroštátnymi výskumnými strediskami a spoločné využívanie potrebnej infraštruktúry sú navyše ešte výhodnejšie, keďže nie všetky členské štáty majú potrebné zdroje na vykonávanie výskumných činností na vlastné náklady, aj keď majú vysoký počet prípadov zahŕňajúcich neurodegeneratívne ochorenia. Prvoradé bude, aby sa výsledky výskumu použili na informovanie obyvateľstva o spôsoboch podpory duševného zdravia, a tým napomohli zníženie počtu pacientov a udržanie spôsobilosti vnútroštátnych systémov verejnej zdravotnej starostlivosti.

António Fernando Correia De Campos (S&D), písomne. – (PT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, oznámenie Komisie Parlamentu ponúka optimistickú analýzu očakávaných výhod spolupráce členských štátov v oblasti výskumu a koordinácie, ktorú môže Komisia realizovať v rámci siedmeho rámcového programu vo vzťahu k neurodegeneratívnym ochoreniam, najmä Alzheimerovej chorobe. Opatrenia navrhované v oznámení sa týkajú len zásady lepšieho využívania súčasných zdrojov a programov: programu Spoločenstva v oblasti zdravia, siedmeho rámcového programu, akčného plánu EÚ pre osoby so zdravotným postihnutím, otvorenej metódy koordinácie a štatistického programu. Bude optimalizácia využívania týchto zdrojov stačiť na dosiahnutie očakávaných výsledkov? Aké mechanizmy koordinácie, ktoré sa nemohli vykonávať pred vznikom tohto oznámenia, Komisia navrhuje? Akú pridanú hodnotu poskytuje? Aké nové, praktické opatrenia mieni Komisia prijať na podporu spolupráce v oblasti výskumu v situácii, keď zdroje a tímy už existujú, aj keď sú roztrieštené? Bude väčšia publicita venovaná tejto otázke a využitie súčasných nástrojov stačiť na jej vyriešenie?

Proinsias De Rossa (S&D), písomne. – Podporujem toto uznesenie, ktoré víta navrhovaný pilotný projekt spoločného plánovania výskumných činností v oblasti neurodegeneratívnych ochorení. Neurodegeneratívne ochorenia, ako sú Alzheimerova a Parkinsonova choroba, postihujú viac ako sedem miliónov občanov Európskej únie. Na neurodegeneratívne ochorenia dnes nejstávajú žiadne lieky a poznatky o prevencii, liečbe a určovaní rizikových činiteľov sú veľmi obmedzené. Väčšinu výskumných činností v oblasti neurodegeneratívnych ochorení vykonávajú členské štáty pri pomerne nízkej úrovni cezhraničnej koordinácie, čo vedie k roztrieštenosti a obmedzenej výmene poznatkov a osvedčených postupov medzi členskými štátmi. Spoločné plánovanie by mohlo byť veľmi užitočné pri znižovaní roztrieštenosti výskumných činností, keďže by viedlo k spoločnému využívaniu rozhodujúceho množstva zručností, poznatkov a finančných zdrojov. Vhodnejší právny základ pre budúce iniciatívy spoločného plánovania v oblasti výskumu by však mohol poskytnúť článok 182 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, zavedený Lisabonskou zmluvou, ktorým sa ustanovujú opatrenia potrebné na realizáciu Európskej výskumnej oblasti. Komisia by mala zvážiť použitie článku 182 ods. 5 ako právneho základu pre všetky budúce návrhy týkajúce sa spoločného plánovania výskumných činností.

Eija-Riitta Korhola (PPE), písomne. – (FI) Vážená pani predsedajúca, Alzheimerova choroba je mätúcim ochorením, ktoré mení svet trpiaceho na niečo neznáme a nebezpečné. Život sa stáva veľmi nebezpečnou prítomnosťou, v ktorej neexistujú žiadne spomienky ani žiadne poučenia z minulosti, ktoré by pomáhali budovať bezpečný most k prítomnému okamihu. Túto osudovú ľudskú tragédiu navyše ešte zhoršuje skutočnosť, že v súčasnosti neexistuje na túto chorobu žiadny známy liek. Choroba tiež zahŕňa aj utrpenie blízkych príbuzných. Niekedy sa nazýva rodinnou chorobou, pretože príbuzní často trpia neustálym stresom. Spoločenský dosah je ohromný a vyberá si obrovskú daň. Keďže obyvateľstvo Európy starne, neurodegeneratívne ochorenia, akými sú Alzheimerova a Parkinsonova choroba, sa čoraz viac stávajú otázkou verejného zdravia. V súčasnosti máme viac než sedem miliónov pacientov, pričom toto číslo sa podľa očakávaní v nasledujúcom desaťročí zdvojnásobí. Lekárska veda však zatiaľ plne nerozumie ani príčinám tohto ochorenia. Výskum už priniesol určité sľubné zistenia, ak však chceme dosiahnuť pokrok, potrebujeme koordinovanú činnosť. Na zhromažďovanie údajov z výskumu súkromných a verejných organizácií a členských štátov a na koordinovanie ich inovácií potrebujeme plánovanie Spoločenstva. Tak

môžeme dúfať, že účinnejšia prevencia, diagnostikovanie a liečba vo vzťahu k týmto chorobám sa čo najskôr stanú skutočnosťou v opatrovateľskej praxi. Som presvedčená, že ľudia, ktorí bojujú s neurodegeneratívnymi ochoreniami – pacienti, príbuzní a opatrovatelia –, dôrazne podporia akékoľvek pokusy o spoluprácu pri hľadaní nových spôsobov riešenia týchto stavov. Sú to práve takéto projekty, ktoré našim občanom hovoria, načo tu dnes vôbec sme: odôvodňujú celú existenciu Únie. Súhlasím so svojím kolegom pánom poslancom Reulom, že keď ideme správnym smerom, postupy a právomoci sú až na druhom mieste.

Sirpa Pietikäinen (PPE), *písomne*. – (FI) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, Komisia v lete prijala odporúčanie Rady, ktoré naliehavo žiada členské štáty EÚ, aby sa zapojili do spoločného plánovania výskumu v oblasti neurodegeneratívnych ochorení. Je to dôležité, ak sa majú ešte lepšie využiť obmedzené zdroje určené na výskum. Musíme však pamätať na to, že okrem výskumu potrebuje Európa rozsiahlejší akčný program v oblasti demencie. Európsky parlament v tomto roku schválil písomné vyhlásenie, ktoré vyzýva Komisiu, aby vypracovala návrh akčného plánu týkajúci sa Alzheimerovej choroby. Vo vyhlásení Parlamentu boli zdôraznené štyri významné otázky: vývoj v oblasti výskumu, včasné diagnostikovanie, lepšia kvalita života pacientov a ich opatrovateľov a postavenie združení, ktorých činnosť sa týka Alzheimerovej choroby. Rada by som všetkým pripomenula, že tento program je naliehavo potrebný a že Komisia musí začať konať vo vzťahu k opatreniam, o ktoré ju požiadal Parlament.

Richard Seeber (PPE), *písomne*. – (DE) V našej čoraz staršej spoločnosti bude počet neurodegeneratívnych ochorení, akými sú Alzheimerova choroba alebo senilná demencia, ďalej narastať. Aby sme sa na to čo najlepšie pripravili, musíme vytvoriť lepšie výskumné štruktúry a dosiahnuť lepšie využívanie súčasných možností. Pilotný projekt plánovaný v tejto oblasti je ideálnym východiskom na lepšie prepojenie súčasných výskumných činností. Popri poskytovaní čo najlepšej starostlivosti postihnutým je však dôležitá aj prevencia. Členské štáty musia rozšíriť svoje informačné kampane týkajúce sa aktívneho životného štýlu.

19. Jednominútové vystúpenia k otázkam politického významu

Predsedajúca. – Ďalším bodom programu sú jednominútové vystúpenia k otázkam politického významu podľa článku 150 rokovacieho poriadku.

Monica Luisa Macovei (PPE). – (RO) Chcela by som upozorniť na politickú situáciu v Rumunsku a na vplyv, ktorý má táto situácia na vzťahy Rumunska s inštitúciami Spoločenstva.

V októbri 2009 odišla z vlády Sociálnodemokratická strana. Novovytvorená opozícia spôsobila návrhom na vyslovenie nedôvery pád vlády, odmietla prvú novú vládu a odmietla účasť na rokovaní o vytvorení vlády. V dôsledku toho Rumunsko nemôže plniť záväzky, ktoré má voči Európskej komisii, Svetovej banke a Medzinárodnému menovému fondu (MMF) v súvislosti s úverom, ktorý si požičalo. To je dôvod, prečo sme v situácii, keď nemôžu byť včas splnené niektoré záväzky prijaté v súvislosti s reformou štátu.

Politická nestabilita v Rumunsku bola vyvolaná hlavne politickými krokmi Sociálnodemokratickej strany. Dôvodom, ktorý je v pozadí týchto krokov, nie sú iba voľby. Strednodobým cieľom je zastavenie reforiem v oblasti administratívy, právneho štátu, súdnictva a protikorupčných opatrení.

Luís Paulo Alves (S&D). – (PT) Minulý mesiac boli v centre pozornosti regióny Európy. Európsky týždeň regiónov a miest potvrdil postavenie regiónov ako základnej súčasti riešenia v európskej odpovedi na globálne problémy. Taký bol bez akýchkoľvek pochybností záver pána predsedu Barrosa, komisára Sameckého a stoviek diskusií, ktoré sa uskutočnili.

Konkrétnejšie, konanie dôležitého zasadnutia Konferencie predsedov najvzdialenejších regiónov Európy, ktorého sa prvýkrát zúčastnili poslanci Európskeho parlamentu, tiež predstavovalo míľnik v regionálnej politike v prospech európskej integrácie. Globálne problémy a európske odpovede predstavujú ideálnu príležitosť pre novú stratégiu pre najvzdialenejšie regióny. Tieto regióny, ako napríklad Azorské ostrovy, okrem trvalých problémov, o ktorých všetci často počujeme, ponúkajú širokú škálu možností, ktoré nám poskytujú jasné príležitosti dosiahnuť pokrok a zabezpečiť Európe zrejmu výhodu v nových oblastiach, ktoré sú dôležité pre naše odpovede na globálne problémy.

Predseda Komisie musí preto definitívne ukončiť palácový prevrat, o ktorého príprave svedčí neoficiálny dokument Komisie, zatiaľ čo my poslanci a európski občania sme podporovali ratifikáciu Lisabonskej zmluvy a jej dôležitosť pri ochrane územnej súdržnosti...

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Marian Harkin (ALDE). – Vážená pani predsedajúca, na obdobie rokov 2007 – 2013 bolo na program financovania LEADER v Írsku vyčlenených 465 miliónov EUR. Avšak len dva roky od začiatku päťročného programu sa na financovanie projektov použilo iba 18 %, pretože spoločnosti pre miestny rozvoj, ktoré riadia projekty, uviazli v papierovaní a nadmernej byrokracii.

Existujú hromady strán predpisov, s ktorými je spojený rozsiahly kontrolný postup. Časťou problému je, že toto nespočetné množstvo predpisov môžu jednotliví inšpektori interpretovať rôzne. Druhou časťou problému je, že niektoré predpisy sú nezmyselné. Jeden projektový pracovník povedal, že 50 % svojho času strávil zaznamenávaním toho, čo robil vo zvyšných 50 %.

Samozrejme, že vyžadujeme zodpovednosť, ale dosiahlo to taký stupeň, že to odrádza miestne skupiny od predkladania žiadostí o finančné prostriedky. Milióny odídu nevyužitú a vzhľadom na to, že na rozbehnutie našich hospodárstiev musíme využiť všetko dostupné financovanie, by to bolo trestuhodné. V Dubline potrebujeme zdravý rozum a musíme zabezpečiť, aby sa o to Európska komisia postarala.

Karima Delli (Verts/ALE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, prejav prezidenta Václava Havla v našom Parlamente vyzdvihol jednu zo základných zásad Európskej únie: solidaritu medzi ľudskými bytosťami.

Oslavujeme 20. výročie pádu Berlínskeho múru, múru hanby. Po 9. novembri 1989 nám tvrdili, že ľudstvo bude konečne slobodné. Demokracia a ľudské práva sa mali rozšíriť po celej planéte, mali sa zrúcať múry, odstrániť prekážky medzi ľuďmi.

Koľko ďalších múrov sa však postavilo na našom kontinente za jeden padnutý?

Napríklad múry postavené v Ceute a Melille, aby odvrátili príchod mužov a žien utekajúcich pred vojnou, chudobou a globálnym otepľovaním, múry siahajúce zo záchytých centier, brány našich miest až po Líbyjskú púšť, cez stredisko v Lampedusa, kde sú v mene smernice o návrate držaný pod zámkom dokonca deti.

Zrúcajme múry pevnosti Európa, budujme mosty, nie múry...

(Predsedajúca prerušila rečníčku.)

Evžen Tošenovský (ECR). – (CS) Dvadsať rokov po páde Berlínskeho múru vnímame niektoré udalosti, ktoré sa odohrávajú v dnešnom svete, citlivejšie. Dnes dokážeme celkom realisticky hodnotiť udalosti v Rusku. Predtým sme všetky udalosti v Sovietskom zväze vnímali ako ideologický nátlak, teraz však diskutujeme o obchode v podmienkach absolútnej slobody jednotlivca. S príchodom zimy rastú, samozrejme, obavy, čo sa stane s dodávkami plynu z Ruska cez Ukrajinu. Štúdie januárovej krízy jasne ukazujú, aká rozdielna bola situácia v západných a východných častiach Európy. Budú viesť k opatrnejšiemu postupu pri príprave krízových scenárov. Je dôležité nájsť najlepšie možné riešenie zmluvných vzťahov na medzinárodnej úrovni a súčasne poskytovať v podobných situáciách viac informácií. Vysoké náklady technických opatrení nás zároveň nútia dôkladne zvážiť, či ich budeme financovať z verejných zdrojov alebo na základe európskych smerníc. Otázkou však je, koľko plynu potrebujeme skutočne skladovať a ako to financovať. V súvislosti s plynom je dôležité rozlišovať medzi skutočnou krízou a obchodnými záležitosťami, kedy majú začať rokovania vedúci politickí činitelia a čo má zvládnuť trh. Nesmieme sa uchýliť k nadmerným administratívnym zásahom.

Joe Higgins (GUE/NGL). – Vážená pani predsedajúca, Komisia EÚ dnes požaduje od írskej vlády hrubé škrt v írskom rozpočte vrátane drastického zníženia verejných služieb a životnej úrovne pracujúcich, možno dokonca dôchodcov a nezamestnaných.

Komisia by však mala vedieť, že sa spoľúže s írskou vládou na lži, ktorá predstiera, že peniaze dané na pomoc bankám nie sú štátnou pomocou, a zároveň búši do verejného sektora.

Írski pracujúci a verejní aktivisti sa však bránia. Minulý piatok pochodovali na protest desaťtisíce, dnes pochodovali v Dubline tisíce pracujúcich a na 24. novembra je plánovaný štrajk pracovníkov verejného sektora s cieľom zastaviť tieto útoky.

Z hľadiska vážnosti situácie by sa teraz mal vystupňovať na 24-hodinový generálny štrajk za zvrhnutie tejto otrasnej vlády, ktorá nemá na tieto politiky žiadny mandát, a zastaviť politiku Komisie a írskej vlády na drastické zníženie životnej úrovne a služieb pre pracujúcich.

Paul Nuttall (EFD). – Vážená pani predsedajúca, chcel by som toto zhromaždenie upozorniť na katastrofálny vplyv, ktorý má smernica týkajúca sa biocídnych výrobkov na celé Spojené kráľovstvo. Táto represívna

a nezmyselná smernica zakazuje používanie strychnínu, ktorý sa počas ostatných 70 rokov používal na reguláciu populácie krtov v Spojenom kráľovstve. Bolo tomu tak dovtedy, kým sa do toho nezaplietla EÚ. V dôsledku toho môžu lovci krtov používať iba fosforečnan hlinitý, ktorý stojí dvakrát toľko ako strychnín a mnohých z nich privádza na mizinu.

Je to však ešte horšie. Kým strychnín zabije krtka do 15 minút, fosforečnanu hlinitému to trvá tri dni a pripraví tak krtkovi pomalú a bolestivú smrť.

Táto bláznivá smernica spôsobuje nielen stratu pracovných miest v celom Spojenom kráľovstve, ale je tiež krutá a neľudská a je ďalším malým dôvodom, prečo by malo Spojené kráľovstvo radšej vystúpiť z EÚ.

Corneliu Vadim Tudor (NI). – (RO) Prezident svetovej organizácie Atra Kadiša veľký rabín David Schmidl ma požiadal, aby som bol, citujem „ich hovorcom v Európskej únii“, kde by chceli vytvoriť výbor, ktorý by sa zaoberal všetkými sťažnosťami týkajúcimi sa znesvätenia pôdy na cintorínoch. Aktualizovať a zlepšiť by sa mala aj ženevská dohoda.

Nechcem uvádzať konkrétne príklady ani nikoho obviňovať, ale na vlastné oči som videl fotografie zobrazujúce židovské cintoríny, kde sa na hrobách pásli kone a dobytok. Videl som tiež obrázky náhrobných kameňov, z ktorých boli urobené jednoduché záchody, ako aj staré židovské katakomby spred 2 000 rokov, v ktorých boli posvätné ľudské pozostatky v otrasnom stave. Do dochovaných cintorínov vtrhli buldozéry s rýpadlami vykopávajúcimi relikvie.

Je to veľká urážka Boha. Holokaust je tragická jazva na tvári ľudstva a ani v zmenšenom meradle sa nesmie nikdy zopakovať. Ja sám som podnikol so svojimi deťmi púť do Osvienčimu a verte mi, veľmi dobre viem, o čom hovorím.

Títo ľudia nás, v Európskom parlamente, žiadajú, aby sme v Európe chránili všetky pamiatky všetkých náboženstiev, nielen židovské, ale aj rumunské.

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

János Áder (PPE). – (HU) Vážená pani predsedajúca, naši drahí susedia Rakúšania už roky znečisťujú Rábu, jednu z najkrajších maďarských riek. Pred dvomi týždňami sme mohli na rieke vidieť pol metra hrubú vrstvu peny, ktorá jasne poukazuje na túto skutočnosť. Naši drahí susedia však nie sú spokojní so znečisťovaním našej rieky a teraz chcú znečisťovať aj náš vzduch spaľovňou, ktorej výstavba sa plánuje v meste Heiligenkreuz. Chcú vybudovať spaľovňu v Heiligenkreuzi, 300 metrov od maďarskej hranice, ktorá by mohla spaľovať takmer desaťnásobný objem odpadkov produkovaných ročne v rakúskej spolkovej krajine Burgenland, a to všetko s podporou Európskej únie. Táto plánovaná investícia porušuje smernicu 2008/98/ES. Preto vyzývam Európsku komisiu, aby neschválila žiadnu podporu EÚ výstavbe spaľovne v Heiligenkreuzi.

Kriton Arsenis (S&D). – (EL) Vážená pani predsedajúca, hlavnou úlohou, pred ktorou ľudstvo stojí v súvislosti so zmenou klímy, je, ako môžeme zastaviť ďalšie zvyšovanie obsahu uhlíka v atmosfére a začať ho skladovať v zemi.

Vzhľadom na to, že v priebehu nasledujúcich 50 rokov nebude možné zastaviť vypúšťanie uhlíkových plynov, našou jedinou nádejou je zvýšenie skladovania uhlíka v zemi, ktoré by malo byť prioritou politik zameraných na boj proti tomuto problému. Aby sme to dosiahli, musíme zvýšiť rastlinnú pokrývku. V rámci tohto úsilia Čína vysadila 54 miliónov hektárov stromov s impozantným vplyvom na dostupnosť pitnej vody a poľnohospodársku produktivitu. Aj programy výsadby stromov vo Rwande vyústili do takého zvýšenia prietoku riek tečúcich k hlavnému mestu, že teraz postačuje na jeho zásobovanie energiou vodná elektrárňa.

Snemovňa reprezentantov Spojených štátov prijala právne predpisy v rovnakom zmysle, podľa ktorých vynaložia Spojené štáty na riešenie odlesňovania 5 miliárd USD.

Z týchto dôvodov je stanovisko prijaté Radou, v ktorom sa nezaväzuje ku konkrétnej sume na financovanie rozvojových krajín a nehovorí nič ani o financovaní na udržanie svetových lesov, neprijateľné v čase, keď na úrovni Európskej únie neexistuje žiadna jednotná politika ani koordinácia na ochranu ohrozených lesných ekosystémov v južnej Európe.

Napriek tomu však verím, že rokovania Európskej únie v Kodani aktívne podporia celosvetové úsilie zastaviť odlesňovanie a zvýšenie výsadby stromov.

Giommaria Uggias (ALDE). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, naša rozprava o neurodegeneratívnych chorobách mi umožňuje predstaviť problém sklerózy a amyotrofickej laterálnej sklerózy (ALS) a oboznámiť Parlament so skutočnosťou, že 150 ľudí z celého Talianska začalo protestnú hladovku na podporu Salvatoreho Usalu, trpiaceho chorobou ALS, ktorý prestal prijímať potravu na protest proti nezájmu talianskej vlády o problémy, s ktorými sa stretávajú pacienti a ich rodinní príslušníci, ktorí žijú s touto hroznou chorobou. Túto kampaň podporujú aj poslanci talianskeho parlamentu, napríklad pani Antonietta Farinová a náš kolega zo skupiny Aliancie liberálov a demokratov za Európu pán Rinaldi.

Predovšetkým je to však každodenný strastiplný boj pacientov trpiacich amyotrofickou laterálnou sklerózou a ich rodín, ktorému čelia dôstojne a v tichosti ako tragickej súčasti ich hroznej choroby. ALS postihuje mladých ľudí, ale na túto chorobu neexistuje žiadny liek. Taliansky štát však venuje veľkú pozornosť všetkému okrem pacientov a ich rodín. Uskutočňovanie výskumu je úlohou Európy, ale dôstojnú existenciu pacientov musia zabezpečiť členské štáty.

Michèle Rivasi (Verts/ALE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, chcela by som za seba položiť niekoľko otázok týkajúcich sa problému očkovacej látky proti chrípke typu AH1N1.

V súčasnosti sa od poslancov a ich asistentov požaduje, aby sa dali zaočkovať. Chcela by som sa s vami podeliť o viaceré obavy.

Po prvé, aký je vzťah medzi rizikami a prínosmi? V súčasnosti je prínosov málo, pretože toto nie je chrípka, ktorá spôsobuje veľký počet úmrtí – v každom prípade zďaleka nie toľko ako sezónna chrípka.

Na druhej strane, pokiaľ ide o riziká, máme dosť času zvážiť tento aspekt a chcela by som poukázať najmä na problém pomocných látok. Chcem vás upozorniť na niečo, čo je dosť zvláštne: v Spojených štátoch je používanie skvalénu v pomocných látkach zakázané, ale Európska agentúra pre lieky ho schválila, pretože skvalén obsahuje väčšina očkovacích látok.

Druhým bodom je, že Európska agentúra pre lieky nám potvrdila, že klinické skúšky neboli vykonané na deťoch a tehotných ženách a že nemá prístup k extrapolácii z prototypu. Preto si myslím, že by sa mala vyžadovať väčšia harmonizácia.

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Vážená pani predsedajúca, škandalóznym rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý nariaďuje odstrániť kríže zo stien talianskej školy a zaplatiť jednej z jej žiačok kompenzáciu vo výške 5000 EUR za takzvané morálne škody, vyvolal obavy nielen v Taliansku, ale aj v ďalších štátoch Európskej únie. Kríž je symbol kresťanského náboženstva, ako aj histórie a tradície Európy. Administratívne opatrenie na odstránenie kríža je prvým krokom ku kultúrnemu harakiri Európy.

Žiaľ, pragmatizmus tohto typu sa mení na konzistentný plán boja proti európskym hodnotám. Stačí pripomenúť len odstránenie odkazov na kresťanstvo v najdôležitejších dokumentoch Európskej únie. Musíme sa vrátiť k pôvodným myšlienkam a koncepciám zakladateľov Európskej únie, ktorými boli kresťanskí demokrati. Preto vyzývam predsedu Európskeho parlamentu, aby zorganizoval príslušnú rozpravu, ktorej výsledkom bude uznesenie o problematike slobody vykonávania náboženských úkonov v Európe a o základných hodnotách, na ktorých je Európska únia založená.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) V Portugalsku, najmä na severe, sa hospodárska a sociálna kríza zhoršuje a nezamestnanosť naďalej rastie, čo spôsobuje, ako ukazujú nedávne dokumenty Eurostatu, že táto oblasť je jednou z najchudobnejších v Európskej únii. Veľké spoločnosti naďalej oznamujú, že obmedzujú svoje aktivity a znižujú počet pracovných miest. Jedným z najvážnejších príkladov je spoločnosť Qimonda vo Vila do Conde, ktorá už v minulom roku prepustila približne 1000 zamestnancov a teraz sa chystá prepustiť ďalších 600 zamestnancov. Fakticky to predstavuje deštrukciu jednej z najväčších a najdôležitejších spoločností v priemyselnom odvetví, ktoré má pre technologický rozvoj strategický význam.

Túto situáciu nemôžeme akceptovať. Je neprijateľné, že Európska komisia ani Rada nenašli inú možnosť, než zrušenie tohto mikročipového a nanotechnologického priemyslu. Je otrasné, že zostávajú ľahostajné voči zhoršujúcej sa nezamestnanosti a rastúcemu utrpeniu v rozsiahlych regiónoch Európskej únie.

John Bufton (EFD). – Vážená pani predsedajúca, mal som hovoriť o tlakoch, ktoré vyvíja neobmedzená migrácia v EÚ na Spojené kráľovstvo. Prepáčte mi, že nastolím naliehavú záležitosť, na ktorú som bol nedávno upozornený. Ako koordinátor Výboru pre regionálny rozvoj a poslanec za Wales som s veľkými obavami prijal uniknutú kópiu oznámenia Európskej komisie s názvom Reformný program pre globálnu Európu: reformujeme rozpočet, meníme Európu.

Dokument navrhuje významne zmeniť zameranie výdavkových priorít EÚ, klásť väčší dôraz na – a teraz parafrázujem – globálnu Európu a menší na poľnohospodárstvo a presuny do bohatých oblastí. Bude to mať obrovský vplyv na britské poľnohospodárstvo a programy štrukturálnych fondov v tomto súčasnom cykle. Spojené kráľovstvo, ktoré je čistým prispievateľom, bude nútené vzdať sa väčšej časti úľavy, zatiaľ čo iné krajiny budú hlavnými príjemcami.

11,8 % finančných prostriedkov, vyčlenených v rámci kohéznej politiky pre Spojené kráľovstvo, ide do najchudobnejších oblastí Walesu. Veľmi sa obávam, že tento dokument, ktorý prenikol na verejnosť, môže mať po ukončení súčasného programu v roku 2013 dôsledky na prechodné platby. Nastal čas, aby občania Spojeného kráľovstva mali referendum o vzťahoch s týmto miestom, aby o svojom osude mohli rozhodnúť oni sami, a nie nevolení byrokrati.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Pretože v Európskej únii nadšene oslavujeme pád Berlínskeho múru a s ním aj komunizmu, mohli by sme sa rovnako spýtať, čo sa stalo s bývalými komunistickými vedúcimi predstaviteľmi. Poviem vám to. Stali sa z nich najzanietenejší kapitalisti, neoliberali a zástancovia systému svetovlády. Pri svojom návrate k moci skoncovali so všetkým, čo bolo dobré v komunizme – a pripustíme, že pár vecí bolo – ako napríklad istota zamestnania a sociálna istota. Priniesli však naspäť najodpornejšie aspekty, brutalitu a teror.

V deň 50. výročia revolúcie z roku 1956, ktorá umožnila pád Berlínskeho múru, boli ľudia výstrelmi zasiahnutí do očí. Zatiaľ čo my diskutujeme v rokovacej sále a oslavujeme pád komunizmu, títo komunistickí súdruhovia v tejto chvíli v Maďarsku zadržiavajú 16 politických väzňov.

Oslavovať budem až potom, keď budú prepustení politickí väzni, keď dosiahnu spravodlivosť obete, ktorých výstrely zasiahli do očí, a keď títo komunisti ukončia toto krviprelievanie a odídu na smetisko dejín.

Jarosław Kalinowski (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, chcel by som hovoriť o návrhu na reformu rozpočtu Európskej únie po roku 2013. Je pravda, že tento návrh znamená podstatné zníženie regionálnych fondov? Uvedomuje si Európska komisia, že to radikálne oslabí regionálnu a poľnohospodársku politiku EÚ?

Ťažko možno označiť za racionálny alebo logický návrh na oslabenie chudobnejších regiónov EÚ v záujme financovania boja proti zmene klímy. Ovplynulo by to väčšinu z 271 regiónov EÚ. Určite je možné pomôcť chudobným regiónom EÚ a pritom súčasne, využitím dobrých projektov, riešiť zmenu klímy, znižovať emisie plynov a zavádzať obnoviteľnú energiu a moderné technologické riešenia.

Má Komisia v úmysle pri predkladaní návrhu na reformu rozpočtu obísť pri rozdeľovaní fondov regionálne a miestne orgány? Týmto spôsobom sa odníma uznanie územných orgánov v záležitostiach, ktoré sú pre ne veľmi dôležité.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Európska únia sa zaviazala, že vytvorí účinný mechanizmus na zabránenie sexuálneho zneužívania detí. Odvtedy, čo sa o tejto osobitne dôležitej téme diskutovalo na plenárnom zasadnutí, prešlo osem mesiacov. Mali by sme privítať skutočnosť, že odvtedy Rada otvorila diskusiu o návrhu smernice, ktorá sa zameriava na zlepšenie právnych predpisov v tejto oblasti. Čas sa však nezastavil, z času na čas nám bolestné udalosti pripomenú, že ochrana našich detí je stále nedostatočná. Žiaľ, dôsledky týchto zločinov sú ničivé a dlhodobé. Sexuálne vykorisťovanie detí a šírenie pornografie majú často nadnárodný charakter, a preto sa im dá účinne zabrániť iba medzinárodnou spoluprácou. Musíme plánovať trestnú zodpovednosť nových foriem sexuálneho vykorisťovania a sexuálneho zneužívania detí, s ktorými súčasne právne predpisy nepočítajú. Chcela by som upozorniť nový Parlament na tento dôležitý problém a vyzvať Radu, aby urýchlila diskusiu o predbežných návrhoch.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Vážená pani predsedajúca, teší ma pokrok vo vzťahoch medzi vládami Chorvátska a Slovinska a zvýšenie vyspelosti oboch vlád, ktoré urobili dôležitý politický krok vpred. Dohoda o arbitráži hraničného sporu, ktorú podpísali, vysiela pozitívny signál a dáva príklad ostatným krajinám v tejto oblasti.

S poľutovaním však musím poznamenať, že niekoľko dní po podpísaní tejto dohody premiér Chorvátska podpísal aj jednostranné vyhlásenie, ktoré predkladá jednostranný výklad nedávno podpísanej dohody. Nemali by sme robiť nič, čo zasieva semeno pochybností alebo šíri neistotu, pretože tak sa nikam nedostaneme. Jednostranné vyhlásenia a jednostranné kroky nie sú nikdy dobrou voľbou ani nevysielajú najlepší signál. Takýto krok nepodporuje dôveryhodnosť, nepovzbudzuje potrebnú vzájomnú dôveru a vyvoláva pochybnosti o serióznosti našich úmyslov a o reálnosti a realizovateľnosti dohody. Ak máme byť na tomto fronte úspešní, musíme zvýšiť úsilie a posilniť dôveru doma medzi sebou, medzi našimi susedmi a v celej oblasti.

Vyzývam chorvátsku vládu, aby upustila od ďalších jednostranných krokov, a žiadam premiéra, aby namiesto toho prejavil politickú odvahu a rozhodnosť a pomohol nám prekonať bezvýchodiskové situácie minulosti.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Chcel by som upozorniť na skutočnosť, že minulý týždeň sme boli vyľakaní situáciou alebo informáciou, že premiér Vladimir Putin požiadal Európsku komisiu o zaplatenie dlhu, ktorý má Ukrajina voči Gazpromu. Vzhľadom na to by som sa chcel opýtať, či bola prijatá takáto požiadavka. Má Európska komisia v úmysle presadiť, aby Európska únia zaplatila tento dlh? Ak budú odpovede na prvé dve otázky kladné, potom na akom základe by to Komisia urobila?

Vážená pani predsedajúca, tiež by som vás chcel upozorniť, že som jediný poslanec, ktorý nevyužil celý svoj rečnícky čas.

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). – Vážená pani predsedajúca, požiadal som dnes o slovo, aby som vás informoval o dosť znepokojujúcej skutočnosti, o ktorej som sa dozvedel ako člen delegácie Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci počas návštevy vo Federálnom distrikte Kolumbia (Washington D. C.).

Na margo súčasných transatlantických rokovaní o ochrane údajov (SWIFT, PNR) Spojené štáty rozširujú zariadenia Agentúry pre národnú bezpečnosť, ktoré sa používajú na zber údajov, aby zachytili všetky elektronické správy v rámci svojho územia, ako aj všetky správy prichádzajúce a odchádzajúce z krajiny.

Ako môžu Spojené štáty tvrdiť, že rešpektujú právo na súkromie, keď budujú obrovskú odpočúvaciu agentúru – a ako my môžeme len tak sedieť a dopustiť to?

Je našou zodpovednosťou zvýšiť povedomie o tomto hrubom zneužívaní moci a ohrození našich základných práv. Dúfam, že sa pripojíte ku mne a budete o tom informovať voličov a občanov v členských štátoch prostredníctvom vyhlásení a článkov pre tlač.

Nick Griffin (NI). – Vážená pani predsedajúca, v ostatných dvoch mesiacoch som bol vystavený šikanovaniu zo strany labouristického režimu Spojeného kráľovstva vrátane odobratia preukazu na vstup do Dolnej snemovne, zamietnutia povolenia vstupu do jadrovej elektrárne v Sellafielde – napriek mojej pozícii v podvýbore Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín – a odmietnutia občianskej poradne predať mi informačnú databázu, ktorej predaj sa všetkým ostatným poslancom otvorene propaguje.

Vážená pani predsedajúca, nemyslíte si, že politická diskriminácia je nielen nezákonná, ale je to tiež útok nielen na mňa, ale aj na funkčnosť tohto miesta a, čo je zo všetkého najdôležitejšie, na voličov a celý demokratický proces?

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Vyšetrovanie, ktoré uskutočnila Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, poskytuje niektoré znepokojujúce závery, ktoré konštatujú, že všeobecná nezamestnanosť má negatívne dôsledky na bezpečnosť a zdravie zamestnancov. Podľa štúdie, na ktorej sa zúčastnilo 27 000 respondentov v 27 členských štátoch, šiesti z desiatich pracovníkov sa domnievajú, že hospodárska kríza a zvýšená nezamestnanosť zhoršuje pracovné podmienky. Sedemdesiatpäť percent respondentov tvrdilo, že za zhoršenie ich zdravia môže práca, ktorú vykonávajú. Tieto informácie potvrdzujú údaje zo štúdie Eurostatu, ktoré ukazujú, že 27 miliónov pracovníkov utrpelo nehodu alebo trpí chorobami z povolania a 137 miliónov pracovníkov je denne vystavených rizikám. Práve tento týždeň, pri ďalšej nehode súvisiacej s prácou, prišlo v Andorre o život päť portugalských robotníkov.

Táto situácia si vyžaduje rýchlu reakciu zo strany Európskej únie a členských štátov. Táto reakcia by mala zahŕňať vytváranie pracovných miest so zaručenými právami, podporovanie práce a zamestnancov a trestanie zamestnávateľov, ktorí s cieľom znásobiť svoje zisky obmedzujú preventívne a ochranné opatrenia pre zamestnancov.

Predsedajúca. – Došlo k nedorozumeniu pri prideľovaní mikrofónu. Mala som dať slovo pánovi Teixeiraovi. Pravdepodobne som nesprávne vyslovila vaše meno a to spôsobilo nedorozumenie.

Nuno Teixeira (PPE). – (PT) Európska komisia prednedávnom predložila návrh oznámenia o rozpočtovej reforme, ktorý obsahuje odkazy na kohéznu politiku, ktoré spôsobujú znepokojenie a zmätok, najmä pokiaľ ide o najvzdialenejšie regióny.

Rozprava o rozpočte Spoločenstva sa musí konať urýchlene, myslíme si však, že finančný rámec po roku 2013 by mal byť založený na solidarite a územnej súdržnosti, ktoré sú dôležité pre regióny, akým je Madeira, ktoré čelia trvalým problémom a ktoré preto potrebujú trvalú podporu.

Zámer zmeniť zameranie kohéznej politiky zo súčasného prístupu, ktorý je založený na regiónoch, na prístup založený na odvetviach s pridanou hodnotu je neprijateľný. Takáto zmena by mohla viesť k zrušeniu cieľa 2, ktorý v súčasnosti využíva asi dve tretiny európskych regiónov.

Je nepochopiteľné, že Komisia odmieta kritérium blízkosti, ktoré bolo vždy oporou kohéznej politiky, a má v úmysle zmeniť pridelovanie finančných prostriedkov z regionálnej na národnú úroveň alebo dokonca na európsku úroveň. Je neprijateľné, aby dlhoročné členstvo členského štátu v EÚ bolo premennou vo vzorci na výpočet pridelovania prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ktorý rozdeľuje členské štáty na nové a staré, čo spôsobí, že čl. 299 ods. 2, pokiaľ ide o prístup najvzdialenejších regiónov k štrukturálnym fondom, stratí zmysel.

Estelle Grelier (S&D). – (FR) Vážená pani predsedajúca, ako poslankyňa z Normandie by som chcela upozorniť Komisiu a Parlament na návrhy pobrežných lokalít siete Natura 2000, ktoré francúzska vláda práve predložila európskym orgánom. Tieto návrhy vylučujú hrádzu Antifer, ktorá sa nachádza v blízkosti mestečka Étretat, ale kompenzujú to zväčšením okruhu na 12 námorných míľ.

Toto rozhodnutie zjednodušuje spoločnosti Poweo realizáciu metánového terminálu pri hrádzi Antifer a obmedzuje projekt na vytvorenie pobrežnej veternej farmy pri mestečku Fécamp aj napriek podpore, ktorú tomuto projektu prejavili miestni zvolení zástupcovia, obyvateľstvo a dokonca rybári. Pre región bol navrhnutý vedecký a konzistentný návrh a mal podporu miestnych prevádzkovateľov. Podľa tohto návrhu bude celé pobrežie vrátane hrádzu Antifer pozdĺžne rozdelené do šesťmíľových pásiem.

Mám tri otázky. Aký pokrok urobila Komisia pri skúmaní návrhov rozdelenia do pásiem? Schváli ich, i keď idú proti vedeckým stanoviskám a proti sociálnym, hospodárskym a kultúrnym aktivitám regiónu? Môže Európa, vzhľadom na blížiaci sa samit v Kodani, rozumne schváliť rozhodnutie, ktoré podporuje plyn na úkor rozvoja obnoviteľných energií?

Elżbieta Katarzyna Łukacijewska (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, chcela by som upozorniť na zdravotnú situáciu na Ukrajine. Dostupné údaje ukazujú, že už bolo hlásených viac ako milión prípadov chrípky vrátane niekoľko desiatok prípadov vírusu AH1N1. Ukrajina požiadala o medzinárodnú pomoc a najmä o očkovacie látky, lieky, dezinfekčné prostriedky, masky, rukavice a laboratórne potreby.

Vieme, že Komisia rozbehla osobitný mechanizmus pre občiansku pomoc, monitorovacie a informačné stredisko na koordináciu pomoci poskytovanej Ukrajine krajinami EÚ. Aká je táto koordinácia? Aká pomoc sa poskytuje? Ako funguje systém monitorovania? Myslím si, že verejná mienka by chcela dostať odpoveď na tieto otázky.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, od pádu Berlínskeho múru, ktorého 20. výročie sme oslavovali, a odvtedy, čo bola strhnutá železná opona, uplynuli dve desaťročia. Za týchto 20 rokov však bolo veľmi málo toho, čím by sme sa mohli pochváliť, pretože vidíme, že v mnohých krajinách oslobodených od komunizmu sa nám zatiaľ nepodarilo definitívne oslobodiť od zlovykov minulého systému.

Na jeseň v roku 2006 polícia v uliciach Budapešti celkom ignorovala právo na slobodu zhromažďovania, ako aj právo na spravodlivý súdny proces. Obete stále márne hľadajú spravodlivosť a možnosť uplatniť svoje práva. Výzvy na odstúpenie premiéra v marci tohto roku v Budapešti sa opäť stretli so zadržaniami a neľudským, ponižujúcim zaobchádzaním. V Európskej únii sa aj dnes môže stať, že ľuďom, ktorým dejiny prisúdili osud menšiny, nie je dovolené používať svoj vlastný jazyk v krajine, v ktorej sa narodili – ako napríklad na Slovensku –, alebo uplatňovať práva zaručené demokraciou. Vezmite si tiež Rumunsko, kde pripravujú sochu bývalému generálovi, ktorý vydal rozkaz strieľať do účastníkov demonštrácií.

José Manuel Fernandes (PPE). – (PT) Súčasná hospodárska kríza vedie k neistote zamestnania. Ekonomické ťažkosti nútia zamestnancov prijať, niekedy slepo, pracovné ponuky, ktoré obchádzajú pracovné právo a dozor orgánov zodpovedných za dodržiavanie zákonov a dozor štátnych orgánov. Žiaľ, v Európskej únii sme už boli svedkami niekoľkých prípadov pracovného vykorisťovania, ktoré často znamená skutočné otroctvo európskych občanov alebo neeurópskych občanov. Okrem toho sme zaznamenali nezvyčajne vysoký počet úmrtí migrujúcich pracovníkov vrátane mnohých mojich krajanov, mnohých portugalských občanov, aj keď boli legálne zamestnaní. Tieto nehody sa stali na pracovisku a hlavne v stavebníctve.

Preto naliehame na Európsku úniu a jej orgány, ako aj na všetky členské štáty, a vyzývame ich, aby energicky a účinne spolupracovali, aby sa zabránilo týmto situáciám.

Sophie Briard Auconie (PPE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, chcem zazvoniť na poplach v súvislosti s nízkou úrovňou plánovania a platieb prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a Kohézneho fondu.

Od naplánovania polovice dostupných finančných prostriedkov sme stále ešte veľmi ďaleko. Pokiaľ ide o platby, vedúcim projektov bolo na regionálnu politiku pridelených iba 9,62 % z 347 miliárd EUR. Postihnuté sú všetky krajiny, niektoré však viac ako ostatné. Španielsko, Luxembursko a Švédsko musia vynaložiť všetko úsilie, aby dobehli krajiny, ktoré, pokiaľ ide o platby z európskych fondov, sú na popredných miestach, ako napríklad pobaltské krajiny, Írsko a Slovinsko.

Regionálna politika Európskej únie je pre našich spoluobčanov jednou z najužitočnejších politík. Prostredníctvom spolufinancovania praktických a veľmi často rozhodujúcich projektov táto politika skutočne zaručuje hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Preto vyzývam vnútroštátne riadiace orgány, aby sa angažovali. Zároveň si myslím, že v období hospodárskej krízy je veľmi dôležité prispôbiť európske predpisy hlavným problémom.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, dnes oslavujeme 20. výročie demokratických zmien v strednej a východnej Európe. Mali sme veľmi primeranú a dôstojnú slávnosť, na ktorej sa zúčastnili pán Havel a pán Buzek, a v Európskom parlamente sú výstavy. Tak by to malo byť, ale európske inštitúcie by sa nemali obmedzovať na tieto udalosti iba raz za veľa rokov.

Európske inštitúcie by mali iniciovať, aby sa to uvádzalo v našich dejinách – pravda o týchto zmenách by sa mala dostať do našich vzdelávacích činností. Potrebujeme spoločnú učebnicu dejepisu o tých časoch, ktorá by objasňovala, ako sa Európa zjednotila, aby deti v našich školách mohli mať prístup k tejto pravde a k týmto poznatkom.

Na druhej strane je možné uviesť veľa príkladov zbytočne vynaložených peňazí. Britská organizácia Open Europe uvádza, že na financovanie blogu o cestovaní somáríka po Holandsku sa vynaložilo 7 miliónov EUR. Nastal čas, aby sme vynakladali peniaze na Európu efektívnejšie.

Predsedajúca. – Dámy a páni, obávam sa, že v tejto chvíli musím jednominútové vystúpenia v súlade s článkom 150 rokovacieho poriadku ukončiť. Podľa článku 150 môžeme viesť tento druh rozpravy najviac 30 minút. Teraz tieto vystúpenia prebiehajú takmer 40 minút, pretože mnohí rečníci, žiaľ, nedodrжали jednu minútu.

Pokúšala som sa uprednostniť tých, ktorí nemali príležitosť hovoriť ani v jednej z dvoch rozpráv, a dúfam, že máte pocit, že to bolo celkom vyvážené. Dnes večer máme ešte štyri ďalšie rozpravy a ako viete, rokovanie sa musí skončiť najneskôr o polnoci.

20. Zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia/nemusia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc (rozprava)

Predsedajúca. – Ďalším bodom programu je správa (A7-0042/2009) pani Tanje Fajonovej v mene Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci o návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 539/2001 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (KOM(2009)0366 – C7-0112/2009 – 2009/0104(CNS)).

Tanja Fajon, spravodajkyňa. – (SL) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, pán Barrot a všetci prítomní, Európsky parlament pevne podporuje zrušenie vízového režimu pre všetky krajiny západného Balkánu. To je aj základná myšlienka, ktorou sme sa riadili pri príprave tejto správy. Chcela by som zložiť poklonu najmä tieňovým spravodajcom a poslancom Parlamentu, keďže bez ich podpory by som nedokázala dosiahnuť tento výsledok. Takisto by som chcela poďakovať Rade a Komisii za ich spoločné úsilie, ktoré vytvorí pevné základy budúcej spolupráce v tejto oblasti najmä po ratifikácii Lisabonskej zmluvy, pretože to umožní Parlamentu prijímať potrebné opatrenia v spoloorozhodovacom procese.

Občania západného Balkánu boli vízovým režimom izolovaní príliš dlho. Čo sa týka voľného cestovania, dnes majú menej práv, než mali v časoch bývalej Juhoslávie. Mladí ľudia z krajín západného Balkánu preto dnes vedia o Európe alebo Amerike iba to, čo sa dozvedia z internetu a televízie. Keďže pochádzam zo Slovinska, chcem pripomenúť, že práve slovinské predsedníctvo iniciovalo proces liberalizácie vízového

režimu začiatkom roku 2008, päť rokov po prijatí solúnskej agendy, ktorá obyvateľom západného Balkánu zaručuje jednoznačnú európsku perspektívu.

S potešením vítam návrh Komisie na zrušenie vízovej povinnosti pre Macedónsko, Srbsko a Čiernu Horu a s mimoriadnym potešením vítam slovinskú iniciatívu, ktorá získala silnú podporu členských štátov a ktorá umožní občanom týchto krajín voľne cestovať do krajín schengenského priestoru od 19. decembra. Termín 1. január 2010 by priniesol logistické problémy, keďže práve počas vianočných a novoročných sviatkov chcú mnohí občania týchto krajín cestovať na návštevu svojich príbuzných žijúcich v členských štátoch.

Zrušenie víz významne prispeje k procesu regionálnej spolupráce a k prekonávaniu etnických rozporov a pomôže aj pri budovaní kultúrnych, sociálnych, hospodárskych a politických mostov.

Dámy a páni, zrušenie víz pre uvedené tri krajiny je veľmi pozitívnym krokom správnym smerom. Chcem však zdôrazniť, že krajiny, ktoré boli vynechané z rámca zrušenia víz, by mali mať možnosť pripojiť sa čo najskôr, hneď ako budú na to pripravené. Hovorím, prirodzene, o Bosne a Hercegovine a o Albánsku. Nemôžeme ich nechať upadnúť do ešte väčšej izolácie v dobe, keď sa ich susedné krajiny tešia možnosti neobmedzeného cestovania do Európskej únie.

Samozrejme, na zrušenie víz musia byť pripravené a ja nemám v úmysle navrhovať, aby sme znižovali naše kritériá. Chceme však vyslať jasný signál občanom Bosny a Hercegoviny i Albánska: Čakáme na vás. Vy musíte naliehať na vaše vlády, aby splnili svoju časť dohody. Na druhej strane, my urobíme všetko, čo je v našich silách, aby sme zabezpečili, že v procese rozhodovania nebudú zo strany Európskej únie žiadne prieťahy. Môžem zodpovedne povedať, že tento prístup získal širokú podporu dvoch výborov, Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, ktorý je mojím materským výborom.

Chcem ešte dodať, že zajtra po hlasovaní požiadam o slovo, aby som predniesla osobitné politické vyhlásenie, spoločné vyhlásenie Parlamentu a Rady, ktoré dôrazne podporuje zrušenie vízovej povinnosti pre všetky krajiny západného Balkánu. V tomto vyhlásení, o ktorom budeme zajtra hlasovať osobitne, privítame 19. december, keď bude zrušená vízová povinnosť pre Macedónsko, Srbsko a Čiernu Horu, a zároveň vyzveme Európsku komisiu, aby čo najskôr pripravila návrh na zrušenie vízovej povinnosti pre Bosnu a Hercegovinu a pre Albánsko, hneď ako vyhovejú príslušným kritériám. My sa na druhej strane zaviazeme, že sa budeme týmto návrhom zaoberať zrýchleným postupom. Bola by som rada, keby sme stanovili konkrétny dátum zrušenia vízovej povinnosti pre Bosnu a Hercegovinu a pre Albánsko, hoci som si vedomá náročnosti príslušných postupov. Dúfam, že reálnym termínom zrušenia vízovej povinnosti pre tieto dve krajiny bude leto 2010.

Už iba na záver: Nemali by sme zabúdať ani na Kosovo, ak nechceme, aby sa stalo čiernou dierou na mape...

(Predsedajúca prerušila rečníčku.)

Dovoľte mi už len záverečné slová: Európska únia nesie politickú zodpovednosť za dokončenie procesu liberalizácie vízového režimu a zajtra očakávam širokú podporu Parlamentu v tejto otázke.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Vážená pani predsedajúca, je poľutovaniahodné, že švédske predsedníctvo tu dnes večer nemohlo byť zastúpené osobou ministra, keďže by to určite bolo veľmi privítalo.

Pokiaľ viem, predsedníctvo Rady nebolo pozvané a povedali mi, že nie je potrebné, aby tu bolo zastúpené. Chcela by som tomuto Parlamentu pripomenúť, že švédske predsedníctvo riadilo a podporovalo proces liberalizácie vízového režimu pre západný Balkán od samého začiatku.

Mali by sme dostať príležitosť – a viem, že moja kolegyňa Tanja Fajonová so mnou súhlasí – poďakovať predsedníctvu Rady, pretože mu vďačíme za spoločné vyhlásenie Parlamentu a Rady, s podporou Komisie, ktoré je jedinečné v histórii tejto inštitúcie.

Chcela by som dostať vysvetlenie, možno nie tu a teraz, prečo sa predsedníctvo Rady nemohlo zúčastniť, a prosím dať do zápisnice, že príslušný minister nemohol prísť, pretože nedostal pozvanie.

Predsedajúca. – Informovali ma, že predsedníctvo Rady bolo pozvané, ale malo problémy s harmonogramom a tak tu nemôže byť zastúpené. Napriek tomu sa na túto záležitosť pozriem.

Jacques Barrot, podpredseda Komisie. – (FR) Vážená pani predsedajúca, chcem odpovedať na otázku, ktorú položila pani Corazzová Bildtová a povedať, že švédske predsedníctvo bolo naozaj veľmi aktívne v tomto procese, ktorý umožňuje, ako nám tu práve šikovne vysvetlila pani Fajonová, poskytnúť mnohým občanom

členských štátov, a najmä mladým ľuďom, príležitosť nadviazať kontakty a vzťahy s tou časťou Európy, ktorú doposiaľ veľmi nepoznajú.

Je pravda, že tento návrh predstavuje historickú etapu v rozvoji európskej vízovej politiky pre krátkodobé pobyty v kontexte našich vzťahov s krajinami západného Balkánu. Komisia navyše víta, že Európsky parlament aj Rada prijali tento legislatívny návrh. Každý si je vedomý jeho veľkého politického dosahu a citlivosti tejto otázky, ktorá sa týka všetkých občanov zainteresovaných krajín.

Chápem postoj Parlamentu. Rád by som v tejto súvislosti potvrdil pevný záväzok Komisie pozorne sledovať, ako všetky zainteresované krajiny plnia kritériá stanovené plánom. Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko už dostala kladné hodnotenie, preto bol dialóg s touto krajinou ukončený. Srbsko a Čiernu Horu navštívili v októbri misie riadené Komisiou, spoločne s odborníkmi z členských štátov, a tieto misie potvrdili, že všetky kritériá príslušných plánov boli náležite splnené.

Rovnakú metódu použijeme pre Albánsko a pre Bosnu a Hercegovinu. Bosna a Albánsko, napriek veľmi výraznému pokroku, ktorý urobili za niekoľko uplynulých mesiacov, zatiaľ nedokázali zaviesť nevyhnutné reformy, ktoré vyžaduje plán tak, aby im bolo možné zrušiť vízovú povinnosť. Ako ste však práve povedali, pani Fajonová, veľmi povzbudzujúca je pre nich aj informácia, že ich susedia už majú možnosť dosiahnuť zrušenie vízovej povinnosti. Môžem vám potvrdiť, že ja osobne urobím všetko, čo je v mojich silách, aby som zabezpečil, že Albánsko i Bosna a Hercegovina dosiahnu zrušenie víz čo najrýchlejšie, ako si to želáte.

Vyzývam Parlament, ktorý po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy bude spoločným zákonodarcom v oblasti víz, aby podporil štruktúrovanú metódu dialógu o liberalizácii vízového režimu, čo je metóda, ktorú uplatňuje Komisia, pretože rozdielny prístup by bez skutočnej zmeny vízového režimu spôsobil zmätok. Vyvolalo by to falošné nádeje a mohlo by to spomaliť úsilie daných krajín o zavádzanie reforiem stanovených plánmi.

V tejto etape nechávame Albánsko a Bosnu v prílohe I nariadenia, pričom potvrdzujeme záväzok Európskej únie pomôcť týmto dvom krajinám splniť kritériá v ich plánoch, aby sme mohli podľa platných postupov zrušiť ich vízovú povinnosť.

Pani Fajonová, v tomto kontexte Komisia podporuje text spoločného politického vyhlásenia, ktoré potvrdzuje pevný záväzok Únie realizovať čo najskôr druhú etapu procesu liberalizácie vízového režimu pre občanov Albánska a Bosny.

Takto sa veci majú, pani predsedajúca. Domnievam sa, že je to veľmi dôležitá skutočnosť, ktorá ukazuje balkánskym štátom, ako pozorne Európa vníma ich očakávania a túžby.

Sarah Ludford, spravodajkyňa Výboru pre zahraničné veci požiadaného o stanovisko. – Vážená pani predsedajúca, záväzok, ktorý podporuje správa pani Fajonovej a navrhované vyhlásenie Rady a Parlamentu, je prezieravý. Má umožniť bezvízový styk všetkým obyvateľom západného Balkánu. Nie je to len veľkorysý a altruistický krok. Je to aj pragmatický a obozretný krok, pretože podporí a zvýši bezpečnosť v najširšom zmysle slova. Ľudia, ktorí sú slobodní a môžu voľne cestovať, dávajú prednosť mierovým riešeniam a menej podliehajú vnútornému nacionalizmu, ktorý je bezpečnostnou hrozbou.

Koho by nedojali zábery na obrazovkách pred touto rokovacou sálou a všetky tie oslavy, ktoré sme absolvovali tento týždeň, pripomínajúce 20. výročie pádu Berlínskeho múra? Aj keď sa tieto prekážky nedajú porovnávať s múrom, stále sú bariérou slobodnej komunikácii a širším horizontom, ktoré podporujú porozumenie a toleranciu. Náš dôraz na začleňujúci prístup by mal priniesť dobrý výsledok k 15. výročiu Daytonskej mierovej dohody.

Chcem zablahoželať a poďakovať spravodajkyňu pani Fajonovej za jej usilovnú prácu a spôsob, akým zachytila všetky nuansy svojich komplikovaných rokovaní za ostatné dva mesiace.

Ďakujem aj Rade a najmä švédskemu predsedníctvu za ich pomoc pri dosahovaní dohody o vyhlásení, ktoré potvrdzuje jednoznačný cieľ čo najrýchlejšej liberalizácie vízového režimu pre všetkých občanov západného Balkánu. Dúfame, že to bude počas roku 2010, pretože neexistencia primeranej zhody v cieľových termínoch na dosiahnutie voľného cestovania je deštruktívna a vytvára nestabilitu.

V správe pani Fajonovej sme prijali aj záväzok, že budeme pracovať na príprave plánu zjednodušenia a liberalizácie vízového režimu pre Kosovo, podobného ako pre ostatné krajiny západného Balkánu.

Rada by som vyjadrila aj nádej, že vláda Spojeného kráľovstva, ktoré nie je súčasťou terajšieho rozhodnutia schengenského priestoru EÚ, pretože, samozrejme, nie je jeho členom, bude čoskoro postupovať rovnako.

Pri práci na tejto problematike v rámci schengenských projektov zakaždým pociťujem určitú schizofréniu, pretože som britskou poslankyňou, ale určite bude dobré pre Európsku úniu aj pre región západného Balkánu, ak Spojené kráľovstvo bude nasledovať tento príklad čo najskôr.

Na záver by som chcela poďakovať spravodajkyňu pani Fajonovej.

Anna Maria Corazza Bildt, v mene skupiny PPE. – Vážená pani predsedajúca, skupina PPE sa zaviazala urýchliť liberalizáciu vízového režimu pre všetky krajiny západného Balkánu do júla 2010. Vítame a podporujeme návrh na zaručenie liberalizácie vízového režimu pre Bývalú juhoslovanskú republiku Macedónsko, Čiernu Horu a Srbsko do Vianoc tohto roku.

Chápeme požiadavky obyvateľov Bosny a Hercegoviny i Albánska, mladej generácie, ktorá je zavretá a odstrčená a cíti sa ako vo väzení. Im hovoríme: „Sme na vašej strane, sme pripravení, ak ste pripravení vy.“ Je poľutovaniahodné, že zaostávajú z dôvodu pomalého rozbehu orgánov Albánska i Bosny a Hercegoviny. Tie nesú zodpovednosť za akékoľvek oneskorenie. Nabádame ich, aby čo najskôr splnili príslušné kritériá. Vieme, že Komisia pomáha tomuto procesu.

Nanešťastie však musím vyjadriť smútok nad tým, že nám tri mesiace zabrali rokovania v mene skupiny PPE, kým sme presvedčili politickú ľavicu v tomto Parlamente, aby postupovala podľa zmlúv. Je to také komplikované? Nakoniec aj oni pochopili, že Európsky parlament nestojí nad zákonom.

Pri všetkej úcte k váženým kolegom musím odsúdiť tento nekonštruktívny prístup. Neexistujú žiadne skratky. Neexistujú žiadne čarovné slovíčka. Nehráme tu o body. Našou úlohou je dosiahnuť výsledky v prospech obyvateľov Balkánu. Dovoľte mi otvorene povedať, že žiaden dočasný, zmiešaný, prechodný stav neurýchlí tento proces a nevyvinie tlak na Komisiu alebo Radu. Určite nevyšle žiaden silný politický odkaz.

Na záver by som chcela povedať, že som rok a pol prežívala obklúčenie Sarajeva a jeho ostreľovanie. Svojim tamojším priateľom odkazujem, že som odhodlaná.

(Predsedajúca prerušila rečníčku.)

Claude Moraes, v mene skupiny S&D. – Vážená pani predsedajúca, do roku 2008 a do začiatku slovinského predsedníctva sme nedosiahli dostatočný pokrok v tom, čo pán komisár správne nazval historickým posunom k liberalizácii vízového režimu pre západný Balkán.

Ako veľmi správne povedala pani Ludfordová, existujú vážne praktické dôvody, prečo je to pre nás dôležité a prečo to nie je len vynútené opatrenie. Takže chcem v mene Skupiny socialistov a demokratov poďakovať spravodajkyňu pani Fajonovej za dôkladnú a usilovnú prácu, ktorú urobila v snahe posunúť Európsku úniu ku konečnému cieľu, k zrušeniu vízového režimu pre všetky krajiny západného Balkánu. Podarilo sa to s pomocou tieňových spravodajcov a tiež Komisie a Rady, a to je potrebné pochváliť.

Je zrejmé, že mnohí vidia za liberalizáciou vízového režimu veľký prínos pre obe strany. Pravdou však je aj to, že musíme získať celý Parlament pre otázku plánu a zabezpečenia toho, aby sa vo všetkých týchto krajinách uskutočnili zásadné reformy na vybudovanie dôvery ku skutočne slušnej liberalizácii vízového režimu.

Úlohou našej pani spravodajkyne bolo urobiť prielom v otázke liberalizácie vízového režimu a zároveň získať pre to Parlament. Urobila to formou vyhlásenia, na ktorom sa dohodla s Radou. Toto vyhlásenie smeruje k liberalizácii vízového režimu pre Macedónsko, Srbsko a Čiernu Horu, k zrýchleniu procesu liberalizácie pre Albánsko a Bosnu a Hercegovinu a k citlivému kompromisu v otázke Kosova.

To všetko sú dôvody, prečo naša skupina podporuje túto správu a dúfa, že správa získa v Parlamente širokú podporu.

Ulrike Lunacek, v mene skupiny Verts/ALE. – (DE) Vážená pani predsedajúca, najskôr by som sa chcela pridať k predchádzajúcemu rečníkovi a v mene Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci vyjadriť svoju srdečnú vďaku obom spravodajkyniam, pani Fajonovej a pani Ludfordovej, ako aj tieňovým spravodajcom. Podarilo sa nám predložiť návrh s požiadavkou, aby Komisia a Rada prišli s celým balíkom pre všetkých obyvateľov západného Balkánu a nikoho nevynechali. Veľmi dúfam, a teraz sa obraciam na pána komisára Barrota, že dokážete presvedčiť Radu, aby cieľ liberalizácie vízového režimu platil aj pre Kosovo, aby sa dialóg začal už teraz a aby sme liberalizáciu pre Bosnu a Albánsko dosiahli najneskôr v polovici budúceho roka. Ja by som dala prednosť tomu, aby to bolo skôr.

Chcela by som si vyjasniť jednu vec. Iste, je to vec implementácie, ale počula som, že v Srbsku ešte nebolo všetko vykonané. Chcela by som vedieť, čo si o tom myslíte. Je dôležité realizovať všetko. Chcela by som poďakovať všetkým zainteresovaným a dúfam, že všetci ľudia...

(Predsedajúca prerušila rečníčku.)

Doris Pack (PPE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, pred dvadsiatimi rokmi získali moji spoluobčania z Východného Nemecka slobodu cestovania. O niekoľko rokov neskôr Slobodan Milošević svojvoľne obmedzil a potom odňal slobodu cestovania Srbom a potom aj všetkým ostatným krajinám v regióne. Ako často od roku 2000 sme v tomto Parlamente vo vyhláseniach a verejných rozpravách požadovali slobodu cestovania, bezvízový styk pre krajiny juhovýchodnej Európy. Vieme, že EÚ to nemôže dosiahnuť sama, pretože súhlasí s tým musia národné vlády. Musíme prekonať obavy nášho obyvateľstva. Zločinci sú všade, tí nepotrebujú víza. Oni prekračujú hranice bez víz. Táto otázka by nás preto nemala znepokojovať.

Ide o príslušníkov mladej generácie, ktorí vďaka bezvízovému styku budú konečne môcť ísť, kam sa im bude chcieť. Preto nás veľmi teší, že občania Macedónska, Čiernej Hory a Srbska budú teraz môcť konečne znovu slobodne cestovať. Aké úžasné! Je trochu smutné, že sa k nim zatiaľ nemôžu pridať Albánsko, Bosna a Hercegovina a Kosovo, ale očakávame, že v decembri Komisia uzná obrovský pokrok, ktorý urobilo Albánsko, a zistí, že Bosna a Hercegovina tiež dosiahla určité zlepšenie. Nanešťastie, v Bosne a Hercegovine sú politici, ktorí menej dbajú o záujmy občanov, keďže sú si vedomí, že oni sami majú, pochopiteľne, istotu bezvízového styku. Preto sa domnievam, že musíme zabezpečiť, aby to bolo možné do budúceho leta. Dúfam, že nám v tom pán Barrot pomôže. Nesmieme však zabúdať na Kosovo. Nesmie zostať poslednou čiernou škvrnou. Musíme pomôcť Kosovu splniť dané kritériá. Samo to nedokáže. Umožniť bezvízový styk je vysoko humánny čin. Teší ma, že my všetci sme mali možnosť to urobiť. Ďakujem vám za túto príležitosť, pán Barrot.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Európa a Európska únia sa začali ako mierový projekt a teraz prechádzame najdlhším obdobím mieru v histórii. Preto si uvedomujeme, akým silným nástrojom môže byť z tejto perspektívy integrácia. Teraz to musíme využiť vo vzťahu k západnému Balkánu.

Západný Balkán len nedávno prešiel mimoriadne traumatizujúcim obdobím vojny, ktorá spôsobila utrpenie obrovskému množstvu ľudí. Aby sme prekonalí tieto udalosti, je potrebný pokrok v procese európskej integrácie. Bezvízový styk je v tom dôležitým krokom. Viacerí rečníci spomenuli, že to poskytne možnosť mladým ľuďom nadväzovať priame kontakty a získavať skúsenosti z prvej ruky, ako aj príležitosť na posilnenie demokratických síl. Nejde len o vyslanie posolstva o dôvere a bezvízovom styku. Európa môže mať tiež úžitok z približovania sa západného Balkánu k Európskej únii z pohľadu bezpečnostnej a hospodárskej politiky. Dôležité však je, aby sme nevytvárali nové rozdiely v tomto regióne, ale aby sme zabezpečili, aby sa každá krajina mohla čo najskôr podieľať na systéme bezvízového styku.

Emine Bozkurt (S&D). – (NL) Zajtra bude Európsky parlament hlasovať o zrušení vízovej povinnosti pre krátkodobé pobyty pre balkánske krajiny. Nie všetky krajiny, pre ktoré boli vypracované plány, sú spôsobilé na to, aby dosiahli zrušenie víz od 1. januára.

Je veľmi nešťastné, že v jednej krajine, Bosne a Hercegovine, návrh Komisie umožňuje nerovnosť medzi jednotlivými skupinami obyvateľstva: tými, ktorí môžu využívať výhody bezvízového styku s Európou na chorvátske alebo srbské pasy, a tými, ktorí takéto pasy nevlastnia, teda bosnianskymi moslimami. S ohľadom na nedávnu históriu krajiny je to nepríjemné rozdeľovanie.

Je na Európskom parlamente, aby zajtra vyslal signál Bosne a Hercegovine i Albánsku. Kritériá sú kritériá a tieto požiadavky sa musia plniť, aby krajina dosiahla zrušenie víz. Hneď ako však budú kritériá splnené, víza sa musia zrušiť čo najskôr.

Vidíme, že pre splnenie kritérií urobili krajiny veľa, a vyzývame Komisiu, aby pomohla Bosne a Hercegovine i Albánsku splniť všetky požiadavky čo najskôr.

Zoran Thaler (S&D). – (SL) Pre obyvateľov západného Balkánu nemá zrušenie vízovej povinnosti pre cestovanie do Európskej únie iba technický rozmer, ale aj mimoriadny politický náboj a význam. Dnes sme si právom v Parlamente pripomenuli 20. výročie pádu Berlínskeho múru a reálneho socializmu. Skopje, Podgorica a Belehrad budú môcť počas tohtoročných Vianoc a Nového roka konečne oslavovať pád vízového múru, ktorý ich oddeľoval od nás v Európskej únii takmer 12 rokov.

Na takmer 20 rokov bola väčšina obyvateľstva bývalej Juhoslávie zbavená možnosti slobodného cestovania po Európe, na aké boli v minulosti zvyknutí ešte ako občania dnes už rozpadnutej socialistickej federácie. Začíname badať nepríjemné dôsledky takejto izolácie, ktorá trvala počas celej jednej generácie, a je najvyšší čas to ukončiť.

Macedóncov, Čiernohorcov a Srbov by však mali nasledovať občania Bosny a Hercegoviny, Albánska a Kosova čo najskôr v roku 2010. Umožní to novým generáciám v týchto krajinách konečne vidieť a zažiť vonkajší svet, nadviazať kontakty s ostatnými Európanmi, doma prispievať k rozvoju európskych hodnôt a pripravovať ich národy na plnohodnotné členstvo v našom spoločnom európskom príbehu, v Európskej únii.

Ako spravodajca Parlamentu pre Macedónsko som mal v uplynulých dňoch viacero telefonátov od občanov rôznych balkánskych krajín. Chcem ich opätovne ubezpečiť, nahlas a zreteľne, že bezvízový styk s EÚ nie je náhradou za ich vstup do EÚ. Ich bezvízový styk s EÚ je krokom k plnohodnotnému členstvu v EÚ.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Chcela by som privítať túto správu a zablahoželať spravodajkyniam a tieňovým spravodajcom. Chcem tiež povedať, že podľa môjho názoru zaručenie otvorenia hraníc pre krajiny západného Balkánu sa v súvislosti s 20. výročím pádu Berlínskeho múru stáva súčasťou série udalostí, ktoré sa začali pred 20 rokmi, niečo ako nový pád múru.

Preto treba tento návrh privítať. Nesmieme však zabúdať, že umožniť bezvízový styk je iba sčasti technická otázka. Zároveň je to veľmi jasná politická záležitosť. Preto je taká dôležitá. Podporujem aj prijatie spoločného vyhlásenia, pretože to signalizuje, že európske inštitúcie pochopili svoju zodpovednosť. Táto zodpovednosť zároveň znamená aj aktivitu. V prvom rade to znamená aktivitu príslušných štátov, ktoré zatiaľ neboli schopné splniť podmienky bezvízového styku, aby čo najskôr splnili tieto požiadavky. Nehovoriac o aktivite Európskej komisie, bez pomoci ktorej by sa tento proces naťahoval.

Axel Voss (PPE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, domnievam sa, že pokiaľ ide o balkánske štáty, sme na správnej ceste. Zjednodušením vízového režimu sme sa zblížili a to pomôže vytvárať stabilitu, hoci je to aj znak, že oceňujeme vynaložené úsilie. Myslím si však tiež, že je pre nás dobré zachovávať prehľadný súbor pravidiel a príslušných požiadaviek, ktoré treba plniť. V tejto súvislosti by som sa rád osobitne poďakoval pani Corazzovej Bildtovej za vynaložené úsilie.

Čokoľvek iné by bolo podľa môjho názoru čistým bruselským rozhodnutím, ktoré by zrušilo prehľadný systém a nepreukázalo by žiadnu poctivosť voči ľuďom, ktorých sa to týka v balkánskych štátoch, rovnako, ako ju málo preukazujeme našim vlastným ľuďom. Politické signály by sa nemali umiestňovať do poznámky pod čiarou alebo prílohy európskej smernice alebo nariadenia. Treba ich náležite sformulovať.

Elżbieta Katarzyna Łukacijewska (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, som rada, že občania krajín západného Balkánu sa budú môcť slobodne pohybovať v Európskej únii. To zjednoduší osobné kontakty, rozšíri obchodné možnosti a vytvorí podmienky na to, aby obyvatelia tohto regiónu lepšie spoznali Európsku úniu.

Nemôžeme však nechať našich východných susedov v izolácii. Nemôžeme im upierať možnosti, ktoré poskytujeme iným európskym krajinám. Musíme aj pre nich stanoviť jasné kritériá a akčný plán väčšej liberalizácie vízového režimu. Musíme mať na pamäti, že cena víz je pre obyvateľov týchto krajín značným výdavkom a že vybavovanie žiadostí trvá dlhú dobu, čo obmedzuje možnosti rozvoja celej škály foriem spolupráce.

Mali by sme si tiež pamätať, že v roku 2012 sa budú majstrovstvá Európy vo futbale konať v Poľsku a na Ukrajine, takže možnosť voľného pohybu bude mimoriadne dôležitá.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Aj ja chcem zdôrazniť význam slobody pohybu ako základného práva a potvrdiť, že mnohí občania krajín západného Balkánu uplatnia toto právo. Samozrejme, vítam túto otvorenosť.

Zároveň však chcem vyjadriť poľutovanie nad skutočnosťou, že táto správa neobsahuje vôbec žiadnu zmienku o krajine zapojenej do Východného partnerstva. Domnievam sa, že sa tam malo zapojiť Moldavsko, aj keď len symbolicky. Hovoríme o Moldavsku, krajine, ktorá dosiahla výrazný pokrok v politickej oblasti. Myslím si, že najpevnejší múr, aký v Európe poznáme, je na východnej hranici medzi Rumunskom a Moldavskom. Domnievam sa, že musíme túto skutočnosť odsúdiť.

Jacques Barrot, *podpredseda Komisie*. – (FR) Vážená pani predsedajúca, ďakujem všetkým rečníkom, ktorí vo veľkej miere podporili proces zrušenia víz pre tri balkánske štáty. Dali ste jasne najavo, že sloboda pohybu je veľmi potrebná. Ako povedal pán Moraes, je výhodná pre obe strany, pre Európu aj balkánske štáty.

Zároveň s poďakovaním všetkým rečníkom, a najmä spravodajkyni pani Fajonovej, by som rád uviedol, pani predsedajúca, že odkedy sme prijali čiastkové rozhodnutia o Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko, Čiernej Hore a Srbsku, sústavne sme poskytovali pomoc Albánsku, ktoré som navštívil osobne, ako aj Bosne a Hercegovine, práve preto, aby sme im pomohli dosiahnuť pokrok, a budeme v tom pokračovať.

Domnievam sa, že veľmi rýchle prijatie tohto uznesenia je dobrým ukazovateľom spôsobu, akým budeme schopní rýchlo sa priblížiť k ďalším štátom, najmä k Bosne a Hercegovine a k Albánsku, pričom, samozrejme, nezabúdame ani na Kosovo.

PREDSEDÁ: PÁN VIDAL-QUADRAS

podpredseda

Tanja Fajon, *spravodajkyňa*. – Vážení pán predsedajúci, ešte raz ďakujem všetkým, ktorí predniesli príspevky dokazujúce, že Európska únia pevne podporuje liberalizáciu vízového režimu pre všetky krajiny západného Balkánu.

Ľutujem, že tu nebol švédsky minister, pretože sa nám veľmi dobre spolupracovalo. Vítam záväzok Komisie urobiť všetko, čo sa dá, na urýchlenie tohto procesu pre Bosnu a Hercegovinu a pre Albánsko. Dúfam, že pre obe krajiny sa zavedie bezvízový režim hneď po splnení príslušných kritérií, čo najskôr, možno v lete budúceho roku.

Chcem povedať, že som do toho zapojila každého a som si plne vedomá toho, čo stanovujú zmluvy. Ale toto je politický Parlament a my všetci robíme vážnu politiku najlepšie, ako vieme.

Ešte raz vítam zrušenie vízovej povinnosti pre Macedónsko, Srbsko a Čiernu Horu od 19. decembra a skutočne dúfam, že Bosna a Hercegovina i Albánsko budú nasledovať čo najskôr. Hovoríme o osude mladej generácie. Nesieme politickú zodpovednosť za dokončenie procesu liberalizácie vízového režimu a musíme nájsť aj riešenie pre všetkých ľudí v Kosove.

Ďakujem vám veľmi pekne za vašu spoluprácu.

Predsedajúci. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra o 11.00 hod.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Kinga Gál (PPE), *písomne*. – (HU) Vážení pán predsedajúci, pán komisár, dovoľte mi začať blahoželaním pani spravodajkyni a tieňovému spravodajcovi k vypracovaniu prijateľného kompromisu v tejto otázke. Umožniť bezvízový styk je iba sčasti technická otázka. Je to zároveň veľmi jednoznačná politická záležitosť. Bezvízový styk je založený na vzájomnej dôvere a záväzkoch. Preto podporujem aj prijatie spoločného vyhlásenia popri správe, pretože to signalizuje, že európske inštitúcie pochopili svoju zodpovednosť.

Zodpovednosť, samozrejme, tiež zároveň znamená aktivitu. V prvom rade to znamená aktivitu príslušných štátov, ktoré zatiaľ neboli schopné splniť podmienky bezvízového styku. Tie musia urobiť všetko pre to, aby tieto podmienky čo najskôr splnili. Znamená to aj aktivitu Európskej komisie, bez účinnej pomoci ktorej by sa tento proces iba naťahoval, čo nemôže byť v našom záujme. Týka sa to aj Bosny a Hercegoviny, Albánska a Kosova.

Ako maďarská poslankyňa by som sa ešte raz chcela zmieniť o tom, že vďaka štatútu bezvízového styku pre Srbsko vznikajú priamejšie kontakty medzi Maďarmi žijúcimi v srbskej Vojvodine a materskou krajinou, nehovoriac o celej Európe. Občania, ktorí žijú na oboch stranách týchto hraníc, hovoria tým istým jazykom a podporujú úzke rodinné a kultúrne väzby, pričom ani nedokážu nájsť dostatočne silné slová na vyjadrenie toho, aké je dôležité mať možnosť prechádzať cez hranice bez akejkoľvek prekážky alebo víz. Dnes si pripomíname 20. výročie pádu Berlínskeho múru a prestrihnutia ostnatého drôtu. Zaručenie otvorenia hraníc pre krajiny západného Balkánu sa stáva súčasťou série udalostí, ktoré sa začali pred 20 rokmi, niečo ako nový pád múru.

21. Strednodobá finančná pomoc pre platobné bilancie členských štátov a sociálna podmienenosť (rozprava)

Predsedaajúci. – Ďalším bodom programu je rozprava o otázke na ústne zodpovedanie o strednodobej finančnej pomoci pre platobné bilancie členských štátov a sociálnej podmienenosti (O-0102/2009 – B7-0215/2009), ktorú Komisii predložili Tatjana Ždanoková a Jean Lambert v mene skupiny Verts/ALE, Alejandro Cercas v mene skupiny S&D a Marian Harkinová a Elizabeth Lynnová v mene skupiny ALDE.

Tatjana Ždanoka, autorka. – Vážený pán predsedaajúci, pochádzam z Lotyšska – krajiny, ktorú finančná kríza vážne postihla. Bez finančnej pomoci zvonka hrozil Lotyšsku kolaps. Pomoc sme dostali od EÚ a MMF. Podmienkou poskytnutia pomoci však bolo, aby lotyšská vláda znížila rozpočtové výdavky. Vláda znížila rozpočtové výdavky tak, že znížila dôchodky o 10 %, dôchodky pracujúcich dôchodcov o 70 %, rodinné prídavky a rodičovský príspevok pre pracujúcich rodičov o 10 % a znížila aj hraničné hodnoty nezdaniteľnej časti príjmu fyzických osôb.

Ako vidíte, bol zvolený rovnostársky postup. Dôchodky sa celoplošne znížili o 10 % nezávisle od toho, či ich suma predstavovala 100 EUR alebo 1000 EUR. Komisia uvítala tieto kroky, urobené takým škandalóznym spôsobom, a podpísala s Lotyšskom memorandum o porozumení. Od začiatku bolo jasné, že takéto celoplošné znižovanie bude mať negatívny dosah na najzraniteľnejšie vrstvy spoločnosti. Neuvedomuje si Komisia, že rok 2010 bude Európskym rokom boja proti chudobe?

Situácia v Lotyšsku nie je v Únii ojedinelým prípadom. Pôžičky od Spoločenstva dostali aj Maďarsko a Rumunsko. Možno budú aj ostatné krajiny jedného dňa nútené žiadať o takéto pôžičky. Preto by sme mali zabrániť vytvoreniu precedensu prijímania antisociálnych opatrení.

Vážený pán komisár, samozrejme, môžete povedať, že vy iba poskytujete financie a za sociálnu politiku sú zodpovedné vlády členských štátov. Sociálne práva sú však pre inštitúcie Európskej únie právne záväzné. Znamená to, že pri všetkom, čo inštitúcie urobia, sa musia zohľadniť sociálne práva, v opačnom prípade budú slová o vysokej úrovni sociálnej ochrany ako úlohy EÚ vyvolávať iba ironický úsmev.

Elizabeth Lynne, autorka. – Vážený pán predsedaajúci, nie je to o tom, že by sa členským štátom malo prikazovať, na čo by mali alebo nemali minúť svoje financie. Každý štát má vlastné naliehavé priority, pomocou ktorých sa dostane z finančných ťažkostí.

Ak však členský štát dostane od Európskej únie pomoc pod touto podmienkou, mal by dostať podporu pri jej využití spôsobom, ktorý rešpektuje zásady Únie, inak povedané spôsobom, ktorý neprehliada potrebu sociálnej ochrany a sociálneho začleňovania.

Finančná kríza vážne zasiahla ľudí v celej Európskej únii, a preto je správne, že takýto fond existuje. Milióny ľudí prišli o prácu. Mnohí z ľudí, ktorí v týchto členských štátoch prišli o prácu, sú tou najzraniteľnejšou skupinou a majú najmenšiu možnosť nájsť si rýchlo prácu. Preto je dôležité, aby sa v týchto členských štátoch neprehliadali sociálne záchranné siete.

V našej otázke na ústne zodpovedanie sme sa vyslovene pýtali, či sa od členských štátov požaduje, aby do správ, ktoré predkladajú Komisii, zahrnuli aj hodnotenie sociálneho vplyvu. Bola by som rada, keby ste nás mohli informovať, či to tak je.

Je dôležité, aby sme členským štátom, ktoré dostávajú európske financie prostredníctvom strednodobej finančnej pomoci, vyslali správny odkaz. Osobne si myslím, že musíme dať jasne najavo, že pred odsúhlasením ďalšej pomoci môže Komisia zohľadniť spôsob, akým sa poskytla pomoc tým najzraniteľnejším.

Viem, že keď majú členské štáty finančné ťažkosti, nie je vždy ľahké naďalej si uvedomovať svoje sociálne záväzky, a preto sme položili túto otázku na ústne zodpovedanie. Je mimoriadne dôležité mať na vedomí, že táto finančná kríza má aj svoju ľudskú stránku, ktorú dosť často predstavujú ľudia, ktorí sa už beztak nachádzajú úplne na okraji spoločnosti.

Alejandro Cercas, autor. – (ES) Vážený pán predsedaajúci, pán komisár, predtým, ako sme predložili našu otázku, som si dôkladne prečítal predchádzajúce otázky a príslušné pozície Parlamentu. To, že 24. apríla tohto roka Parlament prijal legislatívne uznesenie s cieľom pozmeniť a doplniť nariadenie (ES) č. 332/2002, ktorému v zmysle článku 100 Zmluvy o EÚ tieto finančné nástroje podliehajú, je fakt, a nie názor.

Vážený pán komisár, v tom nariadení Parlament podporil túto pomoc na riešenie konkrétnych problémov verejných financií členských štátov, ktoré finančná kríza postihla najviac, vyslovil plnú solidaritu najmä so štátmi, ktoré pristúpili k EÚ v poslednej vlne rozširovania, ale zároveň, pán komisár, tento Parlament jasne povedal, že pomoc by mala byť podmienená, a stanovil štyri kritériá, ktoré sú cieľmi Spoločenstva.

Prvé kritérium je, že verejné výdavky by mali byť kvalitné a nemalo by sa mrhať financiami, druhé je, že by sa mali dodržiavať systémy sociálneho zabezpečenia a udržateľný rast, tretie je, že by sme sa nemali vzdávať politiky plnej zamestnanosti slušnej kvality, a štvrté je, že by sme mali bojovať proti zmene klímy. Takže ak sú tieto ciele dobré pre nás, mali by sa logicky dodržiavať aj v spomenutých členských štátoch.

Prešlo niekoľko mesiacov a dostali sme pár správ od mimovládnych organizácií, odborov a občanov o jednom zo štyroch členských štátov, ktoré dostali veľmi výraznú pomoc pre verejné financie: 6,5 miliardy EUR, 3,1 miliardy EUR, 2,2 miliardy EUR a 5 mliárd EUR. Informujú nás o údajoch, ktoré práve spomenul náš kolega poslanec: o 40 % znížení v sektore vzdelávania, o 10 % znížení v dôchodkovom programe, o 50 % znížení príspevkov pre chorých atď.

Vážený pán komisár, vzhľadom na túto situáciu si Parlament želá aspoň to, aby si v týchto štátoch nevysvetľovali naše mlčanie tak, ako si ho vysvetľujú, teda že my sme tí, ktorí uvažujú opatrenia, alebo by sme sa aspoň nemali podieľať na takejto interpretácii, podľa ktorej Európa ešte priťažuje tým častiam obyvateľstva, ktoré sú v najväčšej núdzi. Väžený pán komisár, ak to je možné, mali by sme sa vyhnúť situácii, v ktorej na pomoc doplácajú tí najslabší.

Joaquín Almunia, člen Komisie. – (ES) Väžený pán predsedajúci, dámy a páni, problémy v Lotyšsku, Maďarsku a Rumunsku – troch členských štátoch, ktoré momentálne čerpajú pôžičky zo systému pre platobné bilancie – nespôsobil ani tento Parlament, ani Európska komisia, ani Európska únia. Spôsobilá ich hospodárska kríza a prehĺbilo ich zlé riadenie a nevhodné politiky politických predstaviteľov týchto štátov. Hovorím to preto, lebo v časti Európskej únie, v ktorej je Lotyšsko, v časti Európskej únie, v ktorej je Maďarsko, a v rovnakej časti Európskej únie, v ktorej sa nachádza Rumunsko, sú štáty, ktoré nemajú tieto problémy, ktorým sa v boji s krízou darí lepšie, ktoré využívajú pomoc z rozpočtu EÚ prostredníctvom štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ktoré využívajú ochranu vyplývajúcu z členstva v Európskej únii a budúceho členstva v menovej únii, ale nemusia žiadať o podporu zo systému pre platobné bilancie.

Prečo museli tieto tri členské štáty žiadať o pomoc? Prečo sme im museli požičať peniaze? Nebolo to pre chybu Komisie, Parlamentu alebo Európskej únie ako takej, ale pre zlé riadenie v týchto členských štátoch.

Ako im pomáhame? Tak, že im požičiavame peniaze. Nikto neposkytuje pôžičky bez podmienok, nemáme od Parlamentu ani od Rady povolenie poskytovať pôžičky bez stanovenia podmienok. Pôžičky poskytujeme pod určitými podmienkami a týmto štátom stanovujeme niektoré podmienky, ktoré sú prísne, pretože ich situácia je mimoriadne zložitá, ale hovoríme im: „Neznižujte platby pre občanov preto, aby ste boli schopní prispievať na financovanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, neprijímajte regresívne opatrenia, neznižujte platby, lebo priťažíte tým najslabším.“ Niekedy sa nám darí a niekedy, žiaľ, nie, pretože záležitosti majú v rukách oni, a nie my.

Preto nielenže mám rovnaké obavy ako vy, ale v mene vás všetkých ich odovzdám vládam príslušných členských štátov zároveň s financiami, ktoré im poskytujem v mene Európskej únie – pôžičkou vo výške 3,1 miliardy EUR pre Lotyšsko a veľmi veľkým objemom financií pre Rumunsko a Maďarsko.

Ale prosím vás, berte na vedomie, že nikto neposkytuje pôžičky bez stanovenia podmienok a ja tiež na to nemám právo ani vo vašom mene, ani v mene členských štátov. Ani v dobrých, ani v zlých časoch však nemôžeme prijímať rozhodnutia, ktoré sú v kompetencii vlád a parlamentov daných členských štátov.

Vlád a parlamentom týchto krajín pripomínáme po prvé ich povinnosť dostať svoje krajiny z krízy, ktorou ostatné krajiny netrpia až v takom závažnom rozsahu, a po druhé, že isté opatrenia nemožno prijímať a že nie sme ochotní požičiavať peniaze, ak sa prijímajú opatrenia, ktoré prekračujú rámec opatrení nevyhnutne potrebných na zlepšenie stavu verejných financií a ktoré dostávajú tieto štáty do situácie, v ktorej budú riešiť svoju budúcnosť tak, aby nemuseli Európsku úniu žiadať o pôžičky.

Jean-Paul Gauzès, v mene skupiny PPE. – (FR) Väžený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, myslím, že poznámky pána komisára sú jasnou odpoveďou na položenú otázku.

Európska únia neposkytuje finančné prostriedky bez stanovenia podmienok. Podmienky už boli spomenuté: kvalita verejných výdavkov, ciele trvalo udržateľného rozvoja, politika zamestnanosti, zmena klímy, ale,

samozrejme, aj nevyhnutnosť čo najskôr odčiniť nedostatky predchádzajúcej vlády, aby tieto štáty, ktorým pomáhame, mohli dosiahnuť požadovanú úroveň.

Ale počas krízy, akú teraz prekonávame, to podľa mňa nesmieme s podmienkami preháňať. Musíme dôverovať vládam členských štátov, ktoré prijímajú pomoc od Európskej únie, že vykonajú potrebné predpisy a, ako povedal pán komisár, že sa vyhnú retrográdnym a spiatočníckym predpisom.

Sociálne výdavky sú, samozrejme, dôležité a treba ich zachovať, ale aj tu musíme dôverovať členským štátom, že prijímajú opatrenia, ktoré si vyžaduje náprava situácie, a nie robiť kontroly, ktoré by aj tak boli neúčinné, a pri nich hľadať chyby.

Vhodný čas na hodnotenie spôsobu, akým členské štáty využili pomoc Európskej únie, nastane vtedy, keď sa bude poskytovať nová pomoc. Až vtedy budeme vedieť robiť závery týkajúce sa nevhodných opatrení najmä v sociálnej oblasti.

Pervenche Berès, v mene skupiny S&D. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, určite sa jasne pamätáte, že keď sme – ako povedal náš kolega pán Cercas – 24. apríla podporili, potvrdili a ratifikovali zvýšenie systému platobnej bilancie, urobili sme tak pod dvoma podmienkami: po prvé, že pomoc bude poskytnutá pod určitými podmienkami najmä v prípade pomoci v sociálnej oblasti, a po druhé, že bude splnená podmienka transparentnosti, aby bolo tomuto Parlamentu jasné, pod akými podmienkami sa uzavreli dohody s príslušnými členskými štátmi. Preto si myslím, že táto rozprava je spravodlivá, užitočná a demokratická a je to rozprava, ktorá musí poskytnúť dôkaz o účinných krokoch.

Nachádzame sa v úplne kritickej situácii, kedy je Európska únia znepokojená, a jasne vidíme, že táto kríza ničí samotné základy solidarity medzi členskými štátmi a najmä základy solidarity k určitým členským štátom. Celú situáciu ešte zhoršujú správy z Rumunska, kde sa nachádzame v mimoriadne zložitej situácii, ktorá je dôsledkom politickej neistoty vyvolanej najmä dôsledkami tejto krízy.

Nebola by som však rada, keby sme zopakovali naše chyby z minulosti, najmä tie, ktoré sme vedeli pripísať Medzinárodnému menovému fondu, ktorý pred približne desiatimi rokmi uplatňoval predpisy, ktoré veci napokon zhoršovali. Okrem toho zásadne nesúhlasím s naším kolegom poslancom Gauzèsom, ktorý odporúča nevykonávať kritické kontroly, ale počkať na budúcu žiadosť o pomoc, pri ktorej sa preskúma kvalita využitia poskytnutej finančnej pomoci. Nie! Podmienky možno definovať práve pri poskytovaní pomoci a myslím si, že Európa už zaplatila dostatočne vysokú cenu za nedostatočné preskúmanie podmienok pomoci v mnohých oblastiach a teraz už nemôže zatvárať oči.

Nemôžeme dovoliť, aby v súčasnosti v Európskej únii museli za politiky prispôbovania platiť tí najzraniteľnejší. Nemyslím, že má význam obviňovať Komisiu zo zlého riadenia lotyšskej politiky. Vážený pán komisár, nikto v tomto Parlamente vám nenaznačil, že by sme chceli ísť touto cestou.

Nemôžeme však dovoliť, aby tí najzraniteľnejší platili za rozdelenie rozpočtu Európskej únie a za našu solidaritu s Lotyšskom, pretože si nemyslíme, že sa takto obnoví solidarita a rovnováha lotyšského hospodárstva.

Marian Harkin, v mene skupiny ALDE. – Vážený pán predsedajúci, sociálna ochrana a proces sociálneho začleňovania Európskej únie sú základom zabezpečenia úspešného dosiahnutia strategického cieľa EÚ, ktorým je trvalo udržateľný hospodársky rast, vytvorenie väčšieho množstva lepších pracovných miest a zlepšenie sociálnej súdržnosti.

Počas hospodárskej krízy sa zvyšuje riziko chudoby a sociálneho vylúčenia mnohých občanov, najmä občanov na okraji spoločnosti, občanov, ktorí prišli o prácu, a občanov, ktorí sa spoliehajú na rôzne sociálne záchranné siete v jednotlivých členských štátoch.

V otázke sa Komisie pýtame, či sa pri poskytovaní strednodobej finančnej pomoci pre platobné bilancie členských štátov v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 332/2002 snaží dostať do popredia sociálnu ochranu a proces začleňovania.

Prekáža mi ukladanie primných podmienok a nadmerných byrokratických požiadaviek na príjemcov pomoci a vzťahuje sa to na členské štáty, malé a stredné podniky a aj na fyzické osoby. Ak by však stanovenie podmienok malo pomôcť uskutočniť jednu z hlavných zásad EÚ, ktorou je sociálne začleňovanie, je skutočne potrebné. Nemôžeme sa snažiť o proces sociálneho začleňovania, vytvárať množstvá dokumentov o tom, ako ho dosiahnuť, a zároveň nezabezpečiť, aby bol tento proces v popredí našich iniciatív.

Pán komisár hovorí, že sme pre tieto pôžičky stanovili prísne podmienky, ale nebola som si celkom istá, o aké podmienky išlo a či vlastne zahŕňali sociálnu podmienenosť.

Nezávisle od okolností, podľa ktorých sa vyplácajú finančné prostriedky EÚ, si nemôžeme umyť ruky a dúfať, že to dobre dopadne. Boli sme požiadaní, aby sme dôverovali členským štátom. Dôvera k členským štátom je dobrá vec, ale dôveru si treba zaslúžiť. A myslím, že ak máme pochybnosti, treba sa nimi zaoberať.

Patrick Le Hyaric, v mene skupiny GUE/NGL. – (FR) Vážený pán predseda, dámy a páni, väčšina ekonómov teraz hovorí, že kríza je vo veľkej miere dôsledkom prenosu bohatstva vytvoreného prácou do kapitálu a zisku. Okrem toho vo všeobecnosti platí, že v krajinách, ktoré si udržali systémy sociálneho zabezpečenia a verejné služby, trpeli obyvatelia v dôsledku krízy pomerne menej.

Problém, ktorému dnes večer čelíme, však spočíva v charaktere podmienok poskytnutia pomoci Európskej únie alebo Medzinárodného menového fondu obyvateľom. Táto pomoc nemôže byť naďalej podmienená podávaním plánov štrukturálneho prispôsobenia znižujúcich sociálne výdavky, výdavky na školenia a privatizáciu verejného sektora vrátane sociálnych služieb vo všeobecnom záujme. Toto je v súčasnosti už neúčinné a treba to uznať. Toto všetko iba zhorší krízu, nezamestnanosť a chudobu.

Preto musíme podľa nášho názoru zvrátiť kritériá tejto podmienenosti a rozhodnúť, že verejné finančné prostriedky EÚ alebo finančné prostriedky Medzinárodného menového fondu môžu byť podmienené, kombinované s novým systémom rozpočtových prostriedkov a poskytované v súlade s novými kritériami zameranými na a podporujúcimi nové rozdelenie bohatstva s cieľom zvýšiť mzdy, dôchodky a minimálne sociálne požiadavky a udržať vysokú úroveň sociálnej ochrany a záruky práce pre všetkých. Veď napokon ide pokrok v sociálnej oblasti ruka v ruke s hospodárskou účinnosťou, nie naopak.

Arturs Krišjānis Kariņš (PPE). – (LV) Vážený pán predseda, pán komisár, Európska komisia prejavila jasné a kooperatívne porozumenie pre členské štáty, ktoré sa v dôsledku krízy dostali do finančných ťažkostí. Stabilné a silné systémy sociálnej podpory nemožno udržať, ak členské štáty nemajú silné hospodárstva. Naši kolegovia poslanci navrhujú obmedzenie podmienok ponúknutia finančnej pomoci, ale myslím si, že to v zásade nie je vhodné. Namiesto toho by sme mali dôsledne zvážiť možnosť rozšírenia podmienok, za ktorých možno získať finančnú pomoc, aby ju bolo možné využiť nielen na posilnenie rozpočtu a finančných systémov štátu, ale aj na rozvoj hospodárstva.

Investície do hospodárstva sú potrebné na zaručenie dlhodobého stabilného systému sociálnej podpory. Takéto využitie zdrojov finančnej pomoci by tiež predstavovalo najlepší spôsob poskytnutia čo najrýchlejšej pomoci členským štátom, ktoré sa ocitli vo finančných ťažkostiach. Zotavenie štátov po kríze a ich ďalšia stabilizácia sú tesne prepojené s politikou Európskej únie vo vzťahu k týmto štátom. Iba harmonizovaný a účinný postup prinesie výsledky v celej EÚ. Finančná pomoc nie je a nemôže byť jediným spôsobom vzájomnej podpory štátov Európy. Musíme nájsť komplexné riešenia, ktoré podporia hospodársky rozvoj vo všetkých členských štátoch Európskej únie.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Štáty, o ktorých v tomto prípade hovoríme, sú nové členské štáty Európskej únie, ktoré po zmene politického režimu museli dohliadnuť na tých, ktorí boli v dôsledku zmeny režimu znevýhodnení, zvýšiť po hospodárskej reštrukturalizácii svoju konkurencieschopnosť na otvorenom trhu a vytvoriť a budovať hospodárstva s vyváženou štruktúrou. V týchto štátoch majú ľudia iba minimálne rezervy. Znamená to, že je pre nich zložitá splácať pôžičky na bývanie z dôvodu vysokej miery zadlženosti založenej na mene. V dôsledku hospodárskych problémov, ktoré jednostranne rastú, stúpa nezamestnanosť a sociálne výdavky klesajú.

V dôsledku napätia v sociálnej oblasti sa rozvíja nestabilita najmä v oblasti politiky. Čoraz viac štátov zaznamenalo nárast podpory extrémistických názorov a posilnenie populizmu. Myslím, že pri hodnotení situácie a navrhovaní iných opatrení, ktoré musíme prijať vo vzťahu k európskej solidarite a ktoré budú na nej založené, musíme všetky tieto faktory zvážiť.

Jürgen Klute (GUE/NGL). – (DE) Vážený pán predseda, téma, o ktorej dnes večer diskutujeme, sa na programe Európskeho parlamentu objavila už veľakrát. Je dobre známou skutočnosťou, že sa Komisia pri poskytovaní pomoci riadi podmienkami Medzinárodného menového fondu. Bolo to povedané už niekoľkokrát.

Na základe tohto boli Komisii a Európskemu parlamentu opakovane položené otázky. V novembri 2008 vyzval Európsky parlament Komisiu, aby predložila analýzu účinkov správania bánk, ktoré v tom čase previedli svoje aktíva z vtedajších nových členských štátov EÚ. Európsky parlament zopakoval túto žiadosť

24. apríla tohto roka. Požadoval aj informácie o deklaráciách úmyslu uzavretých medzi Komisiou a členskými štátmi dostávajúcimi pomoc, v ktorých sú podmienky poskytnutia pomoci detailne stanovené. Ak dobre viem, zatiaľ neboli žiadne reakcie na tieto žiadosti.

Moja prvá otázka preto znie: je pravda, že Komisia ešte nereagovala na tieto žiadosti? Ak je to tak, moja druhá otázka znie: prečo Komisia ešte nereagovala na tieto žiadosti? Moja tretia otázka potom znie: kedy môžeme očakávať odpovede na tieto žiadosti?

Theodor Dumitru Stoiloian (PPE). – (RO) Ako zástupca Rumunska, krajiny, ktorá dostala od Európskej komisie finančnú pomoc pre platobné bilancie, by som rád poďakoval Európskej komisii za rýchle konanie pri poskytovaní finančnej pomoci pre platobné bilancie, bez ktorej by hospodárske a sociálne problémy Rumunska boli oveľa väčšie.

Tieto členské štáty, ktoré dostali finančnú pomoc, majú mnohé problémy v sociálnej oblasti a môžeme diskutovať o tom, aký druh sociálnej podmienenosti by mohol byť zahrnutý v dohodách o finančnej pomoci. Ak predstavíme tento problém takýmto spôsobom, musíme pamätať na to, že v týchto členských štátoch existujú systémy poistenia a sociálnej pomoci, ktoré prispeli k nerovnováhe, ktorá si napokon vyžiadala finančnú pomoc pre platobné bilancie. Preto ak diskutujeme o sociálnej podmienenosti, musíme diskutovať aj o reformách, ktoré tieto sociálne sektory – najmä systémy dôchodkového zabezpečenia – potrebujú, aby sme mohli dosiahnuť strednodobú a dlhodobú finančnú udržateľnosť, ktorá radikálne pomôže vyriešiť problémy v týchto štátoch.

Proinsias De Rossa (S&D). – Vážený pán predsedajúci, Medzinárodná organizácia práce nedávno – v júni, keď prijala Globálny pakt pre zachovanie pracovných miest – povedala, že po kríze by mal svet vyzeráť inak.

Obávam sa, že sa to tak nejaví. Po ukončení krízy by sme mali mať udržateľnejšie hospodárstvo so slušnými pracovnými príležitosťami, kvalitnými verejnými službami a spravodlivou globalizáciou, smerujúce k splneniu rozvojových cieľov tisícročia. Ale nevyzerá to tak. Namiesto toho sme svedkami obmedzení zo strany bánk a finančníkov v Európe a vo svete, usilujúcich sa iba o udržanie vlastných privilégií.

Kým Komisia postihuje pumpovanie miliárd eur do záchranu írskych bánk, írsky štát v tomto momente plánuje likvidáciu miestneho rozvoja a programov komunálneho rozvoja podporovaných Európskou úniou. Chystajú sa zničiť náš vzdelávací systém.

Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok dnes prijala správu s názvom *Reštrukturalizácia počas recesie*. Rád by som teraz citoval dva riadky: „Ideálne by bolo prednostne zabezpečiť, aby boli opatrenia na riešenie okamžitých problémov spôsobených recesiou v súlade s dlhodobými cieľmi.“ Komisia by mala určite nájsť, aby sa o to členské štáty aspoň pokúsili.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) V čase hospodárskej krízy, keď ešte všetci cítime jej bolestivé účinky, sa mnohé krajiny rozhodli osloviť rôzne finančné inštitúcie so žiadosťou o pomoc. Mali by sme sa však spýtať, aká časť týchto nemalých súm sa dostala k tým, ktorých kríza zasiahla najviac, alebo k tým, ktorí sú v tejto zložitej situácii v najväčšej núdzi.

Tisíce ľudí v Európe zo dňa na deň prichádzajú o zdroj živobytia pre seba a svoje rodiny. Zohľadňujú vlády členských štátov pri žiadostiach o finančnú pomoc nejakým spôsobom sociálny faktor? O tom možno pochybovať, ak sa pozrieme na zhoršujúce sa podmienky, v ktorých musia mnohí ľudia žiť, a na zvyšujúcu sa nezamestnanosť v mnohých európskych krajinách. Preto by som chcel všetkých vyzvať, aby sme neboli naďalej ľahostajní k potrebám obyčajných ľudí, ktorí zvyčajne najviac trpia negatívnymi dôsledkami chýb predstaviteľov vlád.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) V krízových situáciách je uplatnenie zásady hospodárskej a sociálnej súdržnosti mimoriadne dôležité. Vyžaduje si výrazný nárast rozpočtu Spoločenstva, spravodlivé rozdelenie rizík a aj iné politiky favorizujúce ochranu a sociálne začleňovanie, vytváranie pracovných miest s právami pre všetkých a prístup k všeobecným a kvalitným verejným službám v záujme zaručenia základných práv pre všetkých občanov.

Financovanie z prostriedkov Spoločenstva a aj všetky navrhované hospodárske a finančné opatrenia by preto malo sprevádzať hodnotenie ich sociálneho vplyvu s cieľom vyhnúť sa prehĺbovaniu nerovnosti a chudoby. Vážený pán komisár, dúfame, že po tejto rozprave budú nasledovať iniciatívy Európskej komisie s týmto cieľom.

Seán Kelly (PPE). – Vážený pán predsedajúci, je zaujímavé – aj keď trochu aj deprimujúce – počúvať v dnešný večer túto diskusiu a rozpravu, najmä keď Európska únia koná v dobrej viere, že pomáha členským štátom, ktoré sa ocitli v ťažkostiach.

Naša vlasť Írsko mala do určitej miery prospech z finančných prostriedkov, príkladom čoho sú najmä vznikajúce globalizačné fondy. Zároveň sa však musíme čudovať, ako môže dochádzať k zlej správe financií, ak sa týmto štátom poskytujú finančné prostriedky za podmienok, ktoré sa označujú ako prísne. Človek by si myslel, že súčasťou tých prísnych podmienok bude zabezpečiť, aby k zlej správe nedochádzalo a aby sa vykonala náprava, ak by k nej predsa len došlo.

Môže Komisia zabezpečiť, aby bolo poskytovanie finančných prostriedkov prerušené alebo zrušené alebo aby boli uvalené nejaké pokuty? Pretože, ako povedala naša kolegyňa pani Harkinová, je neprijateľné, aby ste niečo s dôverou dali a aby sa vám tá dôvera nevrátila.

Po druhé a na záver: nikdy nedosiahneme situáciu, o ktorej hovoril pán Proinsias De Rossa – že po ukončení stagnácie budeme mať lepšiu spoločnosť než teraz.

Joaquín Almunia, člen Komisie. – (ES) Vážený pán predsedajúci, najprv by som rád povedal, že plne súhlasím s podmienkami schválenými Európskym parlamentom, čiže s tým, čo Komisia robí, keď požičiava tým trom členským štátom financie zo systému pre platobné bilancie, keď berie peniaze požičané zo zdrojov na trhu a požičiava ich za identických podmienok, pričom sú podmienky pre tieto štáty oveľa výhodnejšie, než keby si mali požičiavať priamo zo zdrojov na trhu, a keď stanovuje určité podmienky na zabezpečenie toho, aby nám tieto štáty splatili pôžičky, berieme však do úvahy štyri podmienky, ktoré ste spomenuli a ktoré tento Parlament prijal. Plne s nimi súhlasíme.

Pri využití systému pre platobné bilancie by sme si však nemali zamieňať – a z toho, čo som pochopil, sa mi zdá, že ste sa o to v niektorých príspevkoch pokúsili – využitie rozpočtových zdrojov (štrukturálne fondy, Kohézny fond, programy iného typu, pomoc) s pôžičkou na vyriešenie finančných problémov v krajine.

Problém Lotyšska, ktorý je rovnaký, aký mali aj Maďarsko a Rumunsko, je, že muselo využiť systém pre platobné bilancie, pretože si na financovanie svojich finančných požiadaviek nemôže požičať zo zdrojov na trhu. V tom je problém. Nehovoríme o programe konkrétnej činnosti alebo o programe pre špeciálne programy, ale o niektorých krajinách, ktoré majú finančné ťažkosti. Sčasti sú, samozrejme, spôsobené krízou, ale v dôsledku zlého riadenia v minulosti sú ich ťažkosti väčšie než v iných štátoch, v ktorých boli podmienky, objektívne povedané, podobné.

Prosím vás, neviňte Komisiu, Európsky parlament alebo Radu ministrov zo zlého riadenia niektorých vlád v určitých členských štátoch. To nie je naša úloha – našou úlohou je pokúsiť sa pomôcť vyriešiť finančný problém. Finančný problém je sčasti problémom platobnej bilancie, ktorý súvisí so zadlžením súkromného sektora, ktorý musí splatiť určité sumy alebo určité dlhy a nevie sa sám financovať tak, aby vedel vykonať tieto transakcie, a niekedy je to sčasti núdza vo verejnom sektore.

Ak je v núdzi verejný sektor, ktorý musí splatiť svoj verejný dlh, je možné stanoviť konkrétne podmienky vo väčšom rozsahu, a verte mi, že ich stanovujeme. Predvčerom som sa tu v Bruseli snažil presvedčiť predstaviteľa lotyšskej vlády, aby boli opatrenia, ktoré sa majú začleniť do rozpočtu na rok 2010, progresívnejšie. Ale prosím vás, nežiadajte Komisiu, aby nútila štát prijať daňovú reformu, ktorú ten štát v dobrom ani v zlom prijať nechce, a to viete rovnako ako my. Túto schopnosť nemáme.

Akú máme teda alternatívu ako zástupcovia európskych občanov? Nechať krajinu upadnúť do platobnej neschopnosti? Nechať ju neplatiť externé záväzky nezávisle od toho, či sú to dlhy verejné alebo súkromné? Máme dovoliť, aby tieto finančné problémy donútili štát devalvovať menu o 25 % alebo 30 %, čo by sa okamžite negatívne odrazilo v rodinách, firmách a vo verejnom sektore, a zadlžiť sa v zahraničnej mene? Som si istý, že to nechcete. A nechcem to ani ja. V takýchto podmienkach pracujeme.

Súhlasím s vašimi analýzami – s analýzami pána De Rossu, pána Cercasa, pani Berèsovej, s analýzami vás všetkých – samozrejme, že s nimi súhlasím. Ale konkrétna situácia v štátoch ako Lotyšsko alebo Rumunsko je v súčasnosti zložitejšia. Predstavte si, prosím, že by ste mali byť na mieste niekoho, kto musí konať v mene vás všetkých a rozhodnúť, či požičia alebo nepožičia financie štátu, ktorý si na rozdiel od väčšiny členských štátov alebo väčšiny priemyselných štátov nemôže požičať financie zo zdrojov na trhu. Takto sa veci majú. Toto sa snažíme riešiť, kým zároveň dodržiavame štyri podmienky, ktoré ste stanovili a ktoré podporujem.

Predsedajúci. – Rozprava sa skončila.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

José Manuel Fernandes (PPE), písomne. – (PT) Celosvetová finančná kríza má vážny a globálny dosah na pohyb osôb po svete. Preto je potrebná väčšia politická a sociálna integrácia so silnejšou a jednotnejšou Európou. Európska únia musí na svojom území zaručiť ochranu všetkých základných práv, inak nemôže presadzovať politiku, ktorú ona sama nedodržiava. Preto som za novú koncepciu solidarity v Európskej únii, ktorá vie každému európskemu občanovi zaručiť minimálne sociálne práva. Minimálny štandard sa vyžaduje napríklad v oblasti zdravia, vzdelávania a štátnych dôchodkov a platieb, čo by malo byť zaručené na úrovni EÚ. Myslím, že zavedenie týchto minimálnych štandardov je životne dôležité, pretože podporujú väčšiu jednotnosť pracovných podmienok, čo má regulačný vplyv na pohyb podnikov a práce. Finančná podpora EÚ teda jasne na jednej strane nemôže byť predmetom politik, ktoré sú výlučnou zodpovednosťou členských štátov, a na druhej strane ani nemôže pre tieto politiky stanovovať podmienky. Neznamená to však, že nie je potrebná lepšia politická a sociálna koordinácia. Práve naopak – táto integrácia je životne dôležitá.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), písomne. – (RO) Finančná kríza donútila niektoré členské štáty požiadať o pomoc Európsku úniu (nariadenie Rady (ES) č. 332/2002(1) z 18. februára 2002) a medzinárodné spoločenstvo (Medzinárodný menový fond). Táto podpora musí byť zameraná na zabezpečenie toho, aby existovali vhodné podmienky na poskytnutie sociálnej ochrany a začleňovania a uplatnenie rámca podporujúceho hospodársky rozvoj a vytváranie pracovných miest. V období od marca 2008 do mája 2009 dosiahla miera nezamestnanosti v 27 členských štátoch EÚ 8,9 %, pričom počet nezamestnaných stúpol z 5,4 milióna na 21,5 milióna. Strata zamestnania je hlavnou obavou európskych občanov. Európska únia a jej členské štáty musia byť schopné udržať súčasne a vytvoriť nové pracovné miesta. Možno to dosiahnuť účinnými investíciami do poľnohospodárstva, vzdelávania a zdravia a do dopravy a energetickej infraštruktúry. Pretože každý európsky občan, ktorý príde o svoju prácu, predstavuje ďalšiu európsku rodinu s nižším príjmom a v dôsledku toho aj so zníženou kvalitou života. Každé vytvorené pracovné miesto znamená rodinu so slušným živobytím a kvalitným vzdelávaním pre mladšiu generáciu. Úspech európskeho modelu vyjadruje kvalita života 500 miliónov európskych občanov.

22. Politická situácia v Hondurase vzhľadom na voľby, ktoré sa majú konať 29. novembra 2009 (rozprava)

Predsedajúci. – Ďalším bodom programu je vyhlásenie Komisie o politickej situácii v Hondurase vzhľadom na voľby, ktoré sa majú konať 29. novembra 2009 (rozprava).

Catherine Ashton, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, dnes sme tu preto, aby sme prediskutovali najaktuálnejší dôležitý vývoj politickej krízy v Hondurase.

Štyri mesiace po zvrhnutí prezidenta Zelayu je politická kríza v Hondurase, žiaľ, naďalej nevyriešená napriek dohode, ktorú 30. októbra podpísali výbory zastupujúce prezidenta a súčasnú vládu.

Realizácia tzv. dohody zo San José, ktorá by mala vytvoriť potrebný rámec a podmienky na obnovenie demokracie a ústavného poriadku v Hondurase, nepokročila potom, čo prezident Zelaya odmietol vládu národnej jednoty vymenovanú 5. novembra. Kongres okrem toho ešte nerozhodol o jeho návrate do funkcie, čo ohrozuje uznanie legitímnosti všeobecných volieb 29. novembra – kľúčového prvku pre východisko z krízy.

Preto sme spolu s predsedníctvom naliehali na všetky strany, aby bezodkladne zrealizovali všetky ustanovenia dohody ako predpoklad návratu k normálu v našich vzťahoch vrátane našej rozvojovej spolupráce.

Európska komisia doteraz v plnej miere podporovala snahu o sprostredkovanie a riešenie situácie zo strany kostarického prezidenta Óscara Ariasa a Organizácie amerických štátov a opatrenia realizované medzinárodným spoločenstvom s cieľom vyvinúť na jednotlivé strany tlak, aby našli mierové riešenie. Veľvyslanec predsedníctva EÚ bol odvolaný na konzultácie a všetci ostatní veľvyslanci krajín EÚ takisto opustili krajinu. Platby na podporu rozpočtu ako aj rozvojová spolupráca – s výnimkou spolupráce s občianskou spoločnosťou a spolupráce humanitárnej povahy – boli pozastavené. Okrem toho bola zrušená plánovaná volebná pozorovateľská misia na všeobecné voľby 29. novembra.

Túto krízu berieme veľmi vážne, pretože v demokratickom zmysle predstavuje krok naspäť, a to nielen pre Honduras a zvyšok Strednej Ameriky, ale aj pre celú Latinskú Ameriku.

Chcem tu dnes zopakovať, že Komisia podporí normalizáciu politickej situácie v Hondurase, a preto potrebujeme, aby strany dodržiavali dohodu. Hoci vzhľadom na obmedzený čas už nie je možné vyslať volebnú pozorovateľskú misiu, Komisia vyslala dvoch volebných expertov ako doplnenie k delegácii Európskej komisie z 9. novembra na päť týždňov s mandátom, aby podali správu o aspektoch volebného procesu a tiež navrhli možný postup po voľbách. Ak politická situácia umožní aktívnejšie zapojenie sa do podpory volebného procesu, Komisia ráta aj s finančnou podporou volebného tribunálu na základe zmluvy s UNDP. Komisia je tiež pripravená poskytnúť finančnú pomoc OAS, ak budú vytvorené podmienky na pozorovanie volieb.

Nadalej monitorujeme situáciu a podporujeme všetky snahy s cieľom napomôcť obnovu demokracie v Hondurase.

Alojz Peterle, *v mene skupiny PPE*. – (SL) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, dámy a páni, ako člen osobitnej delegácie Európskej ľudovej strany som mal pred vyše mesiacom príležitosť dôkladne sa oboznámiť s politickou situáciou v Hondurase. Naša delegácia navštívila najprv pána Ariasa, prezidenta Kostariky a medzinárodne uznaného sprostredkovateľa v kríze, ktorý nám predložil dohodu zo San José.

V Hondurase sme sa stretli s úradujúcim prezidentom Michelettim, zvrhnutým prezidentom Zelayom, ministrom zahraničných vecí, sudcami Najvyššieho súdu, Najvyššieho volebného tribunálu, predsedom Národného kongresu, verejným prokurátorom, ako aj so štyrmi kandidátmi na prezidenta a inými dôležitými osobami. Obe strany privítali našu misiu a vyjadrili ochotu zapojiť sa do vzájomného dialógu.

Bez ohľadu na rôzne interpretácie udalostí z konca júna tohto roku by som chcel zdôrazniť, že od zvrhnutia prezidenta Zelayu, ktoré podporilo rozhodnutie Najvyššieho súdu, neprišlo k eskalácii násilia. V našich rozhovoroch sme zachovávali dôležitosť politického dialógu v duchu návrhu prezidenta Ariasa. Vnútorň dialóg sa uskutočnil neskôr, ale, žiaľ, zatiaľ nepriniesol výsledky. Stále si však myslím, že by sme v tejto krajine mali naďalej presadzovať politickú dohodu.

Zo vzájomných rozhovorov s kľúčovými politickými osobnosťami sme sa dozvedeli, že voľby 29. novembra nie sú dôsledkom politickej zmeny, ale naopak: boli vyhlásené predošlým autonómnym rozhodnutím Najvyššieho volebného tribunálu v čase, keď bol pri moci ešte prezident Zelaya. Po júnových udalostiach neprejavili záujem o funkciu prezidenta žiadni noví kandidáti. Samotní kandidáti na prezidenta v skutočnosti zdôraznili, že sa neobávajú toho, že politická kríza by mohla spochybniť legitímnosť prezidentských volieb, keďže prípravy sa začali na základe demokratických rozhodnutí.

Honduras je jednou zo stredoamerických krajín, s ktorými chce Európska únia uzavrieť asociačnú dohodu. Politická kríza však prerušila proces rokovaní. Vzhľadom na to, že pokračujúci demokratický vývoj Hondurasu je v záujme Európskej únie, zdá sa mi dôležité, aby Európsky parlament vyslal svojich pozorovateľov na monitorovanie prezidentských volieb.

Luis Yañez-Barnuevo García, *v mene skupiny S&D*. – (ES) Vážený pán predsedajúci, potom, čo som si vypočul pani komisárku, by mi vlastne nezostávalo nič iné, než povedať „amen“, ale mal som už pripravený prejav v mene Skupiny progresívnej aliancie socialistov a demokratov v Európskom parlamente.

Zrútenie ústavného poriadku v Hondurase znamená koniec dvoch desaťročí bez prevratov v Latinskej Amerike a vytvára zlý precedens pre ďalšie krajiny, najmä pre najslabšie z nich, ako napríklad najnovšie Paraguaj.

Európsky parlament nemôže a nemal by zostať hluchý a nemý vzhľadom na také porušenie zásad právneho štátu. Rada i Komisia predložili jednoznačné vyhlásenia odsudzujúce prevrat a podporujúce sprostredkovanie zo strany prezidenta Ariasa v súlade so stanoviskom, ktoré jednomyselne prijala OAS s podporou Organizácie Spojených národov.

Pán Micheletti, ktorý sa vyhlásil za prezidenta a *de facto* ním je, nerešpektuje dohody, ktoré sa nedávno dosiahli, robí si posmech z medzinárodného spoločenstva a jedným z jeho opatrení je zabrániť pánovi Zelayovi, zvrhnutému prezidentovi, aby sa opätovne ujal funkcie.

Za súčasných podmienok by bolo zvolenie nového prezidenta vo voľbách plánovaných na 29. novembra nelegitímne od samého začiatku a medzinárodné spoločenstvo nemôže a nemalo by uznať ich výsledok.

Európsky parlament by urobil vážnu chybu, ak by vyslal delegáciu na pozorovanie volieb, pretože to by sa interpretovalo ako podpora prevratu. OAS už vylúčila vyslanie pozorovateľskej misie na tieto voľby.

Tento Parlament označil sám seba za garanta slobody, demokracie, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv. Ako dnes predpoludním povedal Václav Havel, nemôžeme mať dvojité metery. Všetci sme tu demokrati, a teda bojovníci za slobodu. Z toho vyplýva, že bez ohľadu na to, či hovoríme o Kube, Číne, Severnej Kórei alebo, ako teraz, o Hondurase, naša rozprava musí byť rozhodná zoči-voči nepriateľom slobody. Nedovoľme, aby nás zaslepili vlastné ideologické preferencie. Vodcovia prevratov alebo diktátori nie sú pravicoví alebo ľavicoví. Sú to len represívni ľudia, ktorí ničia slobodu.

Máme veľké obavy, že situácia v Hondurase sa nezmení, že tieto udalosti budú znamenať veľmi nebezpečný precedens a že zvíťazí doktrína dobrého, časovo precízneho a nie príliš krvavého prevratu.

Izaskun Bilbao Barandica, *v mene skupiny ALDE*. – (ES) Vážený pán predsedajúci, 30. októbra podpísali strany tohto konfliktu dohodu, dohodu zo San José, a rozhodli, že do 5. novembra sa vytvorí vláda národnej jednoty a zmierenia a že Kongres opätovne uvedie do funkcie pána Zelayu až do konca súčasného obdobia vlády, teda do 27. januára 2010.

Čo sa však stalo? Pán Micheletti sa pokúsil vytvoriť vládu jednoty bez účasti pána Zelayu a Kongres odložil hlasovanie, aby ho nemusel opäť uviesť do funkcie. Pán Micheletti nedodržiava dohodu a situácia sa zhoršuje. Boli vyhlásené voľby a kandidáti z nich odstupujú, ako vidíme vo všetkých médiách, pretože vidia, že neexistujú demokratické podmienky, v ktorých by mohli prebehnúť voľby. Vyskytuje sa aj násilie: dnes sme boli informovaní, že starosta z opozičnej strany a jeden strážca boli zastrelení.

Je naďalej potrebné, aby na to zareagovalo medzinárodné spoločenstvo, a podporujeme opatrenia generálneho tajomníka Organizácie amerických štátov prezidenta Lulu, sprostredkovateľskú misiu USA a sprostredkovateľa pána Ariasa. Prostredníctvom všetkých týchto opatrení žiadame dodržiavanie dohôd a návrat pána Zelayu do funkcie, aby sa obnovili demokracia, inštitucionálna legitimita a mierové spolužitie Hondurasanov.

Vyzývame jednotlivé strany, aby prejavili veľkorysosť a vrátili sa k dialógu, hoci OAS už vyhlásila, že to je čoraz ťažšie. Vážený pán predsedajúci, hlas Európy sa musí pridať k medzinárodnému tlaku na vodcov prevratu s využitím všetkých diplomatických a politických opatrení, ktoré sú k dispozícii, aby sa presadila dohoda.

Catherine Greze, *v mene skupiny Verts/ALE*. – (FR) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, po prevrate a zvrhnutí legitímneho prezidenta sa možno zdalo, že dohoda zo San José je vítaná správa. Táto šanca sa však premárnila. Vytvorením vlastnej vlády národnej jednoty pučista Roberto Micheletti naďalej vykonáva svoju nezákonnú a autoritatívnu činnosť. Európska únia musí jednoznačne odsúdiť tento postoj a vyzvať na okamžitý návrat prezidenta Zelayu do funkcie.

V súčasnej situácii nie je možné, aby voľby organizovala nezákonná diktatúra. Voľby 29. novembra nesmú byť uznané. Aj keď Organizácia amerických štátov už tak urobila, my musíme vyslanie pozorovateľov odmietnuť. Aj keď opozícia odstúpila, odmietame uznať výsledok volieb, ktoré sa stali bábkovými voľbami.

Znepokojujú nás mnohé prípady porušovania ľudských práv, o ktorých sme boli informovaní. Európa sa musí práve teraz jednoznačne postaviť na obranu demokracie. Odmietame akúkoľvek dohodu s nezákonnou vládou. Dohody GSP+ sa musia anulovať. Ak bude konflikt pokračovať, nadíde čas pre sankcie. Nesieme zodpovednosť za to, aby si milióny Hondurasanov mohli zvoliť demokraciu a aby sa Latinská Amerika nevrátila do éry vojenských prevratov.

Edvard Kožušník, *v mene skupiny ECR*. – (CS) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, veľmi si vážim kolegu pána Yaňezu, dokonca som sledoval jeho kariéru, ale nemôžem súhlasiť so spôsobom, akým dnes použil slová Václava Havla, ktorého si v tomto Parlamente všetci vážia. Bol som jedným z miliónov ľudí na uliciach, keď Václav Havel hovoril z pódia a my sme stáli dole – ja som mal vtedy 18 rokov – a chceli sme len jednu vec, bez ohľadu na svoje politické názory: chceli sme slobodné voľby. To bolo heslo tej doby a myslím si, že to je heslo, na ktorom sa všetci zhodneme. Hovoríme o voľbách, pretože voľby sú demokracia. Podľa môjho názoru nie je situácia v Hondurase jednoduchá a určite ju nevyriešime len z pohľadu EÚ: musíme ju vnímať z globálneho pohľadu. Myslím si, že voľby by mali byť východiskom a že EÚ by tam mala mať svojich pozorovateľov, pretože sa budú konať voľby, a my musíme dúfať, že prebehnú demokraticky.

Ilda Figueiredo, *v mene skupiny GUE/NGL*. – (PT) Odsudzujeme vojenský prevrat, ktorý sa uskutočnil 28. júna v Hondurase, ako aj neustále porušovanie dohody z Tegucigalpy a San José z 30. októbra osobami, ktoré vykonali prevrat. Je neprijateľné, aby osoby, ktoré vykonali prevrat, očividne presadzovali stratégiu systematického naťahovania času a výhovoriek s cieľom oddialiť návrat ústavne zvoleného prezidenta Zelayu do funkcie.

Európska únia musí požadovať bezpodmienečný a okamžitý návrat prezidenta Zelayu do funkcie. Bez toho nie je možné pokračovať vo volebnom procese, pretože sa stane nerealizovateľným a nelegitímnym vzhľadom na to, že neexistujú minimálne podmienky, ktoré by občanom zaručovali všeobecné právo voliť priamo, tajne a bez nátlaku alebo akýchkoľvek hrozieb. Európska únia a tento Parlament musia jednoznačne odsúdiť a odmietnuť postoje osôb, ktoré uskutočnili prevrat. Musia tiež požadovať okamžité obnovenie demokracie v Hondurase a dohodnúť sa na tom, že európski pozorovatelia nebudú vyslaní, alebo že nebudú akceptovať výsledky volieb uskutočnených za týchto okolností.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, voľby môžu byť východiskom z politickej krízy alebo slepej uličky. V Európe na to máme príklady z minulosti.

Príkladom sú voľby v Poľsku v roku 1989. Neboli to demokratické voľby. Boli to voľby, ktoré predstavovali politický kompromis, ale neboli to demokratické voľby. Boli rozhodujúce, špecifické a veľmi dôležité. Aby mohli voľby splniť takú špecifickú, pozitívnu úlohu, musia byť splnené určité podmienky. Základnou podmienkou je dôsledné dodržiavanie politických dohôd, ktoré umožnili, aby sa voľby vôbec uskutočnili. Najbežnejšou prekážkou dodržiavania dohôd sú otázky interpretácie dohodnutých záležitostí.

Aby sa zabránilo tomu, že rozdiely v interpretácii povedú ku konfliktu, je potrebné niečo osobitné, niečo, čo je sotva badateľné a ťažko definovateľné. Nevyhnutná je dobrá vôľa oboch strán sporu, a to platí aj pre prípad Hondurasu. Bez dobrej vôle oboch strán sa voľby vôbec neuskutočnia, alebo nesplnia nádeje, ktoré sa do nich vkladajú. Preto nalieham na dobrú vôľu, na zohľadnenie budúcnosti a napokon na zodpovednosť. To všetko je tým dôležitejšie, pretože v minulosti pán Zelaya a pán Micheletti urobili politické a právne chyby. Voľby vytvárajú príležitosť a nádej na nápravu týchto chýb. Som si istý, že si všetci želáme, aby sa tak stalo.

Voľby môžu byť pre demokratický Honduras rozhodujúce a pozitívne. Európska únia podporuje tento proces a je ním potešená. Všetci podporujeme tento proces, pretože veríme tomu, že demokracia a demokratizácia sú hodnoty, ktoré si zaslúžia toto úsilie. Václav Havel dnes v tomto Parlamente povedal, že zlu nemožno ustupovať, pretože zlo zo svojej podstaty využije každý ústupok vo svoj prospech. Súčasná situácia v Hondurase je dočasná a nemôže trvať dlho. Voľby sú príležitosťou na zmenu.

Emine Bozkurt (S&D). – (NL) Vážený pán predsedajúci, prezident Zelaya, legálne zvolený prezident Hondurasu, bol 28. júna zvrhnutý armádou. Čo najrozhodnejšie odsudzujem tento vojenský prevrat. V Hondurase sa musia obnoviť demokratické zásady právneho štátu a musí sa to uskutočniť mierovou cestou, prostredníctvom dialógu.

Takmer pred dvoma týždňami – zhodou okolností práve vtedy, keď naša delegácia pre vzťahy s krajinami Strednej Ameriky navštívila tento región – sa zdalo, že po mesiacoch intenzívnych rokovaní sa v Hondurase pomocou dialógu dosiahla historická dohoda, ktorá by znamenala obnovu demokracie a právneho štátu, návrat legálne zvoleného prezidenta a vytvorenie vlády národnej jednoty a napokon zriadenie komisie na preskúmanie situácie. Táto dohoda – ak by sa zrealizovala – by preniesla legitimitu na nadchádzajúce voľby, ale momentálne sa nedodržiava.

Chcela by som vyjadriť želanie, aby sa jednotlivé strany v Hondurase vrátili za rokovací stôl, zrealizovali dosiahnutú dohodu a zvrátili vojenský prevrat prostredníctvom dialógu. Je to ich povinnosťou voči honduraskému ľudu, ktorý touto politickou krízou trpí najviac. Ak by sa nedosiahlo demokratické riešenie, vyzerá to momentálne tak, že voľby si nezískajú široké uznanie. To by malo ďalekosiahle dôsledky pre proces integrácie v Strednej Amerike a pre rokovania o asociačnej dohode, čo by znamenalo roky stagnácie, čím by utrpelo najmä obyvateľstvo.

Kolegom poslancom, ktorí už navrhujú uznať nadchádzajúce voľby, musím povedať toto: nesmieme Hondurasu, Strednej Amerike a zvyšku sveta vyslať signál, že tolerujeme prevrat. V súčasnosti musia všetci zúčastnení zamerať celú svoju energiu na obnovenie demokracie. Ak poslanci EP vopred vyjadria, že podporia voľby, ani Manuel Zelaya, ani Roberto Micheletti nebudú mať motiváciu vrátiť sa za rokovací stôl. Tým by sme sa stali súčasťou problému, nie jeho riešenia, a zahráli by sme do karát nedemokratických síl a nejednoty.

Willy Meyer (GUE/NGL). – (ES) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, blahoželám Európskej komisii a Rade k dosiahnutiu jednoty s medzinárodným spoločenstvom pri veľmi rozhodnom postoji k odsúdeniu prevratu, vojenského puču, a k podmieneniu medzinárodných opatrení bezpodmienečným návratom prezidenta Zelayu do funkcie.

Hlboko ľutujem skutočnosť, že tento Parlament ešte neodsúdil vojenský prevrat. Chcel by som poukázať na zodpovednosť najväčšej parlamentnej skupiny v Európe, Poslaneckého klubu Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov), ktorý dokonca aj v dnešnej rozprave naďalej považuje vodcov prevratu a legitímnu vládu za rovnocenných partnerov. Je neprijateľné, že tento Parlament ešte neodsúdil vojenský prevrat. Preto súhlasím s tým, že pozorovatelia nemôžu byť vyslaní a že výsledok novembrových volieb nemôže byť uznaný, pretože sa uskutočnia v podmienkach nedostatočnej slobody, pričom legitímny prezident je zatvorený na brazílskom veľvyslanectve.

Carlos José Iturgaiz Angulo (PPE). – (ES) Vážený pán predsedajúci, potešilo by ma, keby určití ľavicoví poslanci tohto Parlamentu, ktorí vyslovujú rezolútne odsúdenia Hondurasu, vyslovili podobne rozhodné odsúdenie udalostí, ku ktorým prichádza na Kube, alebo konania pána Cháveza vo Venezuele a Latinskej Amerike, pretože niektorí ľudia si, žiaľ, väčšmi želajú a podporujú Berlínsky múr, stalinské čistky a dokonca Leninovu múmiu než demokratické voľby v niektorej krajine, v tomto prípade v Hondurase. Vychádzajúc z uvedeného by sme sa mali s ohľadom na nadchádzajúce voľby vážne zamyslieť nad tým, čo sa stalo v tejto stredoamerickej krajine.

Vážený pán predsedajúci, prezidentské voľby v Hondurase boli vyhlásené pred 16 mesiacmi. Členovia volebného súdu, orgánu zodpovedného za prípravu volieb, boli vymenovaní pred 28. júnom, to znamená počas úradovania pána Zelayu. Šesť prezidentských kandidátov prešlo primárnymi voľbami a väčšina kandidátov chce, aby sa voľby v Hondurase uskutočnili.

Prečo teda niektorí ľudia nechcú uznať volebný proces, ak bol prirodzeným výsledkom vývoja bez ohľadu na to, či bol pán Zelaya v Hondurase vo funkcii?

Vyjednávачi oboch strán sa 30. októbra podpisom dohody zaviazali, že budú hľadať riešenie krízy, to je pravda. Dohoda obsahovala súbor kľúčových bodov, ktoré podporovali obe strany. Predstavitelia rokujúci v mene zvrhnutého prezidenta Zelayu však nestanovili, kto má stáť na čele vlády jednoty.

Je preto jasné, že Európska ľudová strana je za to, aby sa voľby konali, a to za podmienok transparentnosti, demokracie a slobody, a my ich podporíme pozorovateľmi z našej skupiny. Nezabúdajme, že žiadosť o ich vyslanie predložil sprostredkovateľ Óscar Arias, prezident Kostariky. Na otázku delegácie pre Strednú Ameriku odpovedal, že je potrebné ich vyslať, pretože samotná nadácia Óscara Ariasa vyšle do Hondurasu pozorovateľov. Presne to urobíme, pretože o to žiada aj medzinárodný sprostredkovateľ Óscar Arias.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, myslím, že voľby 29. novembra sú pre Honduras príležitosťou, a Európsky parlament je povinný vyslať pozorovateľov na tieto voľby. Nemá to byť preto, aby ich legitimizovali, ako tvrdí ľavica, pretože to by bolo nezákonné, ale preto, aby videli, ako voľby prebehnú.

Zároveň by som chcel povedať, že Honduras je vzdialený len hodinu letu od Kuby, od Havany. Tam sa už 50 rokov neuskutočnili žiadne voľby. Kube vládne komunistický tyran, ktorý zatvára všetkých oponentov do väzenia. Európsky parlament často žiadal o ich prepustenie a dokonca udelil Sacharovovu cenu skupine Ženy v bielom, ale Fidel Castro im nedovolil navštíviť Európsky parlament, aby si pre cenu prišli. Želal by som si, aby Komisia, Rada a ľavá strana tohto Parlamentu žiadali práva a slobody pre občanov Kuby s rovnakou rozhodnosťou.

Ricardo Cortés Lastra (S&D). – (ES) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, chcel by som vyjadriť svoje mimoriadne obavy týkajúce sa nedodržiavania dohody zo San José. Na stretnutí Euro-latinskoamerického parlamentného zhromaždenia, ktoré sa konalo koncom októbra v Paname, sme opakovane odsúdili vojenský prevrat a vyjadrili podporu sprostredkovateľskému úsiliu OAS.

Musíme opätovne naliehať na presadzovanie mieru a dialógu. Situácia v Hondurase je kritická nielen politicky, ale aj zo sociálneho a hospodárskeho hľadiska. Je potrebné zabrániť tomu, aby sa v procese riešenia politického konfliktu neodsúvalo ďalej riešenie problémov, ako napr. chudoby, hospodárskej krízy a vonkajšieho zadlženia.

Práve teraz nastal čas, aby Európsky parlament prejavil svoju bezpodmienečnú podporu demokracii, právnomu štátu a rešpektovaniu ľudských práv a návratu pána Zelayu do funkcie ako nevyhnutného predpokladu legitímnosti volebného procesu.

Ulrike Lunacek (Verts/ALE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, v tento deň, keď Václav Havel hovoril v tomto Parlamente o slobode, za ktorú sa pred 20 rokmi bojovalo vo východnej Európe, by som sa chcela opýtať všetkých tých z Poslaneckého klubu Európskej ľudovej strany, ktorí sa dnes vyslovili za to, aby Európska únia vyslala pozorovateľov do Hondurasu, čo by boli urobili, keby pred vyše 20 rokmi Európska únia bola

vyhlásila, že vyšle volebných pozorovateľov, aby monitorovali nelegitímne voľby v ich krajine – keď každý hovoril, že tam nie je sloboda, že vládne klíma násilia a že vládne neistota. Čo by ste boli pred 20 rokmi povedali, keby bola EÚ vyhlásila: „Áno, vyšleme tam volebných pozorovateľov, pretože režim, ktorý je práve pri moci, hovorí, že to je v poriadku?“

Všetci by ste boli povedali, že by bolo nezákonné, aby tam Európska únia vyslala volebných pozorovateľov. Z tohto dôvodu, dámy a páni z EPP, vás dnes žiadam, aby ste presne také isté kritériá uplatnili aj na súčasnú situáciu v Hondurase. Inými slovami, nevysielajte volebných pozorovateľov na nelegitímne voľby.

Som vďačná Komisii, že zastáva presne tento postoj.

Catherine Ashton, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, budem pomerne stručná, nie preto, žeby som neuznávala dôležitosť tejto veci, ale skôr pre neskorú hodinu.

S veľkým záujmom som vnímala zanievanie, s ktorým poslankyne a poslanci predniesli svoje prejavy, ako aj vyjadrené obavy týkajúce sa vzťahu, ktorý musíme v krátkej dobe rozvinúť s touto mimoriadne chudobnou krajinou, ktorá sa musí, otvorene povedané, čo najrýchlejšie vrátiť do normálu.

Obavy, ktoré vyjadrili poslankyne a poslanci rôznych presvedčení a ktoré sa týkajú úlohy, ktorú my z Európskej únie zohrávame v nadchádzajúcich voľbách a nasledujúcich týždňoch, sú oprávnené. Túto otázku predložím svojim kolegom a spolu ju prediskutujeme.

Podľa môjho názoru je veľmi dôležité – a to nie je žiadne prekvapenie –, že pokračujeme vo veľmi pozornom monitorovaní situácie v Hondurase, aby sme vedeli, čo sa deje, a prijali potrebné opatrenia a poskytl podporu s cieľom pokúsiť sa čo najrýchlejšie dosiahnuť mierové riešenie krízy.

Ako som povedala, ide o chudobnú krajinu. Riešenie tejto krízy sa malo nájsť už dávno a veľmi vítam podporu, ktorú Komisii prejavili poslankyne a poslanci za prácu, ktorú sa snažíme vykonať pri dosahovaní tohto cieľa a pri zohrávaní našej úlohy s cieľom zabezpečiť, aby sa Honduras čo najrýchlejšie vrátil k stabilite.

Predseda júci. – Rozprava sa skončila.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Daciana Octavia Sârbu (S&D), písomne. – Veľká časť rozpravy o Hondurase sa, pochopiteľne, zameriava na politickú krízu, no jej účinky výrazne presahujú oblasť politiky. Honduras je druhou najchudobnejšou krajinou Latinskej Ameriky a hospodárske a sociálne dôsledky politickej krízy pôsobia na 70 percent obyvateľstva, ktoré už aj tak žije v chudobe. Cestovný ruch sa takmer zastavil, pozastavenie zahraničnej pomoci má priamy dosah na verejné investície a preplnené a slabo vybavené nemocnice sa horko-ťažko snažia vyrovnáť nielen s bežnými problémami spôsobenými zlou hygienou, podvýživou a chorobami, ale teraz aj s obeťami rastúceho násilia v uliciach vrátane bitiek, či dokonca úmrtí, za ktoré zodpovedajú vládne sily. Organizácie v oblasti ľudských práv a rozvoja nemôžu vykonávať svoju hodnotnú prácu, pretože ich pracovníci nie sú chránení bežnými ústavnými právami. Namiesto toho musia dodržiavať zákaz nočného vychádzania, sú vystavení zadržiavaniu bez obvinenia a iným porušeniam osobných slobôd. Táto kríza ďaleko presahuje politický pat a súboje medzi kľúčovými politickými osobnosťami. Zasahuje obyčajných ľudí, ktorých každodenný boj o prežitie sa počas uplynulých štyroch mesiacov ešte väčšmi sťažil. Je potrebné vyvinúť maximálne úsilie, aby sa uskutočnili slobodné a spravodlivé voľby a aby sa obnovili ústavné práva a zahraničná pomoc s cieľom zmierniť utrpenie obyčajných ľudí.

23. „made in“ (označenie pôvodu) (rozprava)

Predseda júci. – Ďalším bodom programu je vyhlásenie Komisie o značke „made in“ (označovanie pôvodu).

Catherine Ashton, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, som rada, že mám dnes príležitosť prehovoriť k vám na plenárnom zasadnutí o návrhu na reguláciu označovania pôvodu. Je to návrh, ktorý, ako si možno pamätáte, Parlament výrazne podporoval od jeho prijatia v kolégiu už v decembri 2005. Pripomínam najmä vaše uznesenie z júla 2006 a písomné vyhlásenie zo septembra 2007. Mala som tú česť prediskutovať túto otázku minulý mesiac v Štrasburgu so skupinou poslancov EP, ktorí zdôraznili, že je potrebné urýchlene prijať toto nariadenie.

Myslím, že so mnou budete súhlasiť, že je mimoriadne dôležité, aby obchodná politika nielen posilnila príležitosti, ktoré môžu ponúknuť otvorené trhy, ale aby aj riešila obavy, ktoré vyvoláva globalizácia, nielen u spotrebiteľov, ale aj – a to hádam predovšetkým – u malých podnikov.

Označovanie pôvodu by sa preto malo zväziť v tomto duchu. Vo vyhlásení z roku 2007 ste zdôraznili, že európski spotrebiteľia majú právo na priamy prístup k informáciám o tovare, ktorý si kúpia. Presne na to sa zameriava toto nariadenie. Jeho cieľom je umožniť spotrebiteľom EÚ, aby si plne uvedomovali krajinu pôvodu výrobkov, ktoré si kúpia.

Komisia navrhla povinné označovanie krajiny pôvodu určitých výrobkov dovážaných do Európskej únie z tretích krajín. Netýka sa to všetkých výrobkov. Zamerali sme sa na výrobky, ktoré sú v centre záujmu, na základe širokej konzultácie so spotrebiteľmi a priemyslom.

Chcela by som doplniť, že označovanie pôvodu je plne v súlade so súčasnými pravidlami a zásadami WTO a existuje takmer všade na svete. Dovozy do USA, Kanady, Číny a Japonska podliehajú označovaniu krajiny pôvodu. Je faktom, že väčšina výrobkov, ktoré si v súčasnosti môžete kúpiť v obchodoch v Európskej únii, už má označenie krajiny pôvodu, pretože väčšina právnych systémov si ho dnes vyžaduje. To, samozrejme, znamená, že pre veľkú väčšinu podnikov nebude povinnosť označovať výrobky vyvážané do Európskej únie znamenať žiadne zvýšené náklady.

Od roku 2006 prebiehali diskusie v Rade s cieľom dosiahnuť dohodu o návrhu Komisie. Treba ešte presvedčiť niekoľko členských štátov. Obávajú sa, že administratívna záťaž a náklady systému označovania pôvodu prevážia jeho výhody.

Primerane sme zohľadnili tieto obavy a nedávno sme predložili konkrétne návrhy, o ktorých si myslíme, že riešia tieto problémy. Nejde o nový formálny návrh. Ide o pokus nájsť spoločný postoj a dosiahnuť kompromis. Vo výbore podľa článku 133 bol 23. októbra 2009 s členskými štátmi prediskutovaný dokument Komisie o rôznych možnostiach.

Komisia predovšetkým vyzvala členské štáty, aby zväzili zúženie spektra výrobkov: aby išlo len o tovar pre konečného spotrebiteľa. Pôvodný zoznam obsahoval určité polotovary, ako napríklad surovú kožu a určité textilie, ktoré nie sú v hlavnom záujme spotrebiteľa. Komisia teraz navrhuje, aby sa to týkalo len tovaru, ktorý môžu spotrebiteľia nájsť v obchodoch.

Po druhé, Komisia navrhla, aby sa systém spustil na báze pilotného projektu. Pokračovanie by záviselo od hodnotenia dosahu navrhovaného systému. Umožnilo by to vyhodnotiť dosah na náklady a cenu. Zároveň by to, samozrejme, mohlo poskytnúť určité návrhy, ako by sme mohli modifikovať rozsah výrobkov v nariadení.

S radosťou konštatujem, že členské štáty so záujmom prijali náš dokument o rôznych možnostiach. Hoci sa nerozptýlili všetky pochybnosti a viaceré členské štáty sa zásadne postavili proti tomuto návrhu, sú ochotné ďalej preskúmať túto záležitosť a práca bude pokračovať počas niekoľkých nadchádzajúcich týždňov na úrovni stretnutí odborníkov a výboru podľa článku 133. Úprimne dúfam, že to pripraví cestu kompromisnému riešeniu.

Vážené poslankyne, vážení poslanci, ako viete, nový článok 207 Lisabonskej zmluvy dáva Parlamentu novú a väčšiu právomoc v súvislosti s legislatívnymi opatreniami v oblasti obchodnej politiky – a nariadenie o značke „made in“ by mohlo byť jedným z prvých, ktoré sa objavia na vašich pracovných stoloch.

Mám preto veľký záujem o to, aby ste boli úzko zapojení do ďalších diskusií o tejto dôležitej otázke, a teraz sa teším na krátku rozpravu.

Cristiana Muscardini, v mene skupiny PPE. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, niektoré problémy sa týkajú aj nás, nielen tlmočníkov a tých, ktorí sa chcú zapojiť do rozpravy a ktorí hádam dostanú konkrétne odpovede na problém ťahajúci sa od roku 2005.

Ako pani komisárka správne zdôraznila, naši hlavní konkurenti a hospodárski partneri označujú pôvod tovaru, ktorý prichádza na ich územie, už dlhé roky. Európska únia však napriek návrhu nariadenia z roku 2005, ktorý získal širokú podporu spotrebiteľov, skupín občianskej spoločnosti, stále ešte nemá definíciu, a to napriek priaznivému stanovisku, ktoré Parlament už veľakrát vyjadril. Chýbanie nariadenia o označovaní pôvodu tovaru spochybňuje právo občanov a spotrebiteľov a bráni riadnemu fungovaniu trhu, ktorý musí mať spoločné a jednotné pravidlá, ak má byť slobodný.

Výbor podľa článku 133 preskúmal v uplynulých dňoch návrhy na zníženie počtu kategórií tovaru zahrnutých do nariadenia a podmienky na odporúčanie ich uplatňovania počas skúšobnej lehoty. Pýtame sa pani komisárky: podporili aspoň niektoré členské štáty tieto kompromisné návrhy? Budú sa ďalej posudzovať? Plánujete aj naďalej podporovať návrh nariadenia z roku 2005 spolu s Parlamentom a ako súčasť spolurozhodovacieho postupu? Aké záruky a termíny ponúka Komisia na koniec tejto ťažkej a oneskorenej rozpravy? Napokon, pani komisárka, na jednej strane vám v každom prípade ďakujem za všetko, čo ste s veľkou energiou a rozhodnosťou vykonali, na druhej strane sa pýtam: môžete mi potvrdiť, čo ste mi napísali v odpovedi na otázku z 5. novembra 2009, teda že Komisia bude naďalej jednoznačne podporovať prijatie návrhu predloženého v roku 2005 a že naďalej dodrží svoj záväzok?

Gianluca Susta, v mene skupiny S&D. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, určite sa teraz nechcem – ani s časom, ktorým mám k dispozícii – vrátiť ku všetkým dôvodom, na ktorých sa zakladá naša opakovaná žiadosť, ktorú ako Parlament predkladáme. Zdôraznil by som – a aj vy ste na to poukázali, pani komisárka –, že pani Muscardiniová a ja sme jediní dvaja veteráni podpisu uznesenia z roku 2006, ktorým Parlament podporil iniciatívu vtedajšieho komisára Mandelsona v decembri 2006.

Dúfali sme, že iniciatíva, ktorú ste pred niekoľkými týždňami vyvinuli na realizáciu malých zmien s cieľom dosiahnuť kompromis, dostane výraznejšiu podporu, aj zo strany výboru podľa článku 133. Okrem iného je nám ľúto, že mnohé krajiny v rámci tohto výboru opätovne prejavili svoj nesúhlas alebo pochybnosti vrátane Spojeného kráľovstva prostredníctvom jeho predstaviteľa. Dnes vám chceme len pripomenúť, že v tejto žiadosti nejde o protekcionizmus. Nechceme chrániť odvetvia, ktoré už nie sú schopné konkurovať na medzinárodnom trhu, ale spotrebiteľov: chceme upozorniť na problematiku zdravia, životného prostredia a skutočnej reciprocity na svetovom trhu, čo dnes chýba. Navyše to nechýba len vzhľadom na najslabšie subjekty na svete: nie, chýba to aj vzhľadom na Japonsko, USA, Austráliu, Kanadu, Brazíliu, Indiu, vzhľadom na hlavných konkurentov Európskej únie, ktorá je v tomto hospodársky ťažkom období povinná chrániť záujmy Spoločenstva, z čoho tiež vychádza táto žiadosť.

Preto dúfame, že Parlament v plnej miere podporí iniciatívu Komisie, a dúfame tiež, že záväzky, ktoré boli prijaté pred niekoľkými týždňami, budú v plnom rozsahu splnené, aj keď tento proces nebude možné ukončiť do Vianoc, ale na základe nového postupu zavedeného Lisabonskou zmluvou.

Niccolò Rinaldi, v mene skupiny ALDE. – (IT) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, dámy a páni, súhlasím s pripomienkami kolegov poslancov, ktorí hovorili pred mnou, a podporujem žiadosť pani Muscardiniovej. Zároveň by som chcel pripomenúť situáciu z knihy Itala Calvina nazvanej Kozmikomické poviedky, opisujúcej veľký tresk ako neurčitú masu hmoty, v ktorej sa o nikom alebo o niekoho pôvode nič nevie. V určitej chvíli jedna žena povie, že keby mala priestor, tak by pre prítomných ľudí pripravila cestoviny a pizzu. To v mase hmoty vyvolá veľké nadšenie: nastane explózia, potrebný priestor sa materializuje ako svet zložený z rozdielov, čo je dnešný vesmír.

Myslím si, že na našom globálnom trhu ideme naspäť, premieňame sa na neurčitú masu tovaru, pričom spotrebiteľom nie je známy jeho pôvod a, samozrejme, ani vlastnosti, s ktorými bol vyrobený. Ako liberáli a demokrati považujeme systém a princíp voľného obchodu za veľmi dôležitý, zároveň však aj princíp transparentnosti a výsledovateľnosti tovaru. Ako už bolo povedané, v tomto prípade nejde ani tak o vec medzinárodného obchodu, ako o vec ochrany spotrebiteľa. Opätovne podporujeme návrh z roku 2005 a – opakujem – podporujeme požiadavky, ktoré predložila pani Muscardiniová.

Carl Schlyter, v mene skupiny Verts/ALE. – (SV) Vážený pán predsedajúci, ďakujem vám, pani komisárka, že ste napokon návrh predložili. Myslím si, že Komisia pána Barrosa sa pričasto neodvážila postaviť sa proti Rade, keď sa Rada snažila pohnúť naspäť, namiesto dopredu, ale teraz to Komisia dokázala. Ďakujem vám. Adam Smith poznamenal, že trhové hospodárstvo nemôže fungovať, ak spotrebiteľia nedostanú dostatočné informácie, aby pri kúpe výrobkov mohli urobiť voľbu, a preto je absolútne nevyhnutné, aby sme mali toto označovanie pôvodu.

Nemali by existovať žiadne výnimky pre krajiny, ktoré uzavreli s EÚ dohodu o voľnom obchode alebo inú dohodu. Rovnaké pravidlá by mali platiť pre všetkých. Niektorí tvrdia, že označovanie je nákladné, ale mnohé výrobky sa už označujú. Dodatočné náklady by preto mali byť minimálne. Videli sme to pri podrobnejšom označovaní hovädzieho mäsa v Európe – vôbec to nie je drahé. Myslím si však, že zoznam by sa mohol rozšíriť. Zdá sa, že sa zameriava hlavne na výrobky, ktoré sú často kopírované a o ktoré má každý v danom odvetví záujem. Zároveň chýba veľa dôležitého spotrebného tovaru a myslím si, že zoznam by sa mal preto rozšíriť.

Helmut Scholz, *v mene skupiny GUE/NGL*. – Vážený pán predsedajúci, naša skupina, Konfederatívna skupina Európskej zjednotenej ľavice – Nordická zelená ľavica (skupina GUE/NGL), zastáva názor, že označovanie výrobkov pochádzajúcich z krajín mimo EÚ pomocou značky „made in“ je v Európskej únii naliehavou potrebou. Vo svete, ktorý je vo veľkej miere globalizovaný a deregulovaný, je absolútne nevyhnutné poskytnúť spotrebiteľom informáciu, odkiaľ výrobok pochádza a čo si kupujú.

Myslím, že toto je oblasť, v ktorej občania a spotrebiteľia skutočne pochopia, čo je Európa a ako môže prispieť k medzinárodnému obchodu a zvyšku sveta. Súhlasím so svojimi kolegami, že by sme mali prijať prístup k označovaniu pôvodu z roku 2005. Podľa nášho názoru to je absolútne minimum, ktoré by sa malo zabezpečiť pre európskych spotrebiteľov a občanov. Mohlo by to pomôcť aj malým a stredným podnikom v Európe.

Vyzývame Komisiu a Radu, aby vec rýchlo predložili na prerokovanie Európskemu parlamentu. Okrem iného je to vecou dôsledného prístupu k politickým opatreniam a myslím si, že v tejto oblasti môže medzinárodný obchod takisto prispieť k medzinárodnému mieru.

Lara Comi (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, sme súčasťou priemyselného systému, na európskej úrovni, v ktorom dobrá povesť tovaru značne závisí od integrity výrobného systému. Zachovaním aspoň časti výroby v Európe môžeme skutočne ponúknuť spotrebiteľom kontrolované, vysokokvalitné výrobky. Je v záujme nás všetkých pokračovať v tomto postupe a poskytovať spotrebiteľom možnosť, aby si v plnej miere uvedomovali, čo vyrábame a odkiaľ vyrábaný tovar pochádza. Aby sme dosiahli tento cieľ, potrebujeme niečo veľmi jednoduché, ale rozhodujúce: transparentnosť, koncepciu, na ktorej sú založené pravidlá označovania pôvodu, ktoré Parlament prijal už v roku 2006 a ktoré, ako pani komisárka uviedla už skôr, sa vo veľkom rozsahu už používajú na hlavných svetových trhoch, napríklad v USA, Mexiku a Číne.

Napriek tomu niektoré členské štáty EÚ ešte neprijali označovanie pôvodu značkou „made in“. Myslíme si, že ak bol výrobok vyrobený v Číne alebo inej neeurópskej krajine, a to bez ohľadu na jeho kvalitu, ktorá je často vysoká, musia európski spotrebiteľia mať možnosť zistiť, kde bol výrobok vyrobený, aby mohli urobiť informovanú voľbu. Niektorí ľudia by mohli potrebu transparentnosti interpretovať ako nadmerný protekcionizmus a myslia si, že to všetko by mohlo viesť k zvýšeným nákladom pre priemysel: to však v žiadnom prípade nie je pravda.

Ak bude označenie pôvodu na výrobkoch dovážaných do Európy chýbať, na rozdiel od označovania v Číne, USA a Austrálii, budú európske výrobky ťažšie konkurovať na globalizovanom medzinárodnom trhu. Zo všetkých týchto dôvodov je zachovanie myšlienky výrobkov vyrobených na základe tých najlepších európskych postupov prvým rozhodujúcim krokom smerujúcim k uznaniu na úrovni jednotlivých členských štátov.

Kader Arif (S&D). – (FR) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, dámy a páni, toto nie je naša prvá rozprava o označovaní pôvodu, ale som si istý, že opakovanie má svoje výhody. Dovolím si pripojiť sa ku svojim kolegom poslancom, ktorí zdôrazňujú potrebu európskych právnych predpisov o označovaní pôvodu značkou „made in“.

Napriek stanovisku, ktoré tento Parlament vyjadril v roku 2005 a potom v roku 2007 prostredníctvom hlasovania o uznesení nášho kolegu pána Baróna Crespa, chýbajúca väčšina v Rade v skutočnosti vždy zabránila prijatiu tohto nariadenia.

Takýto text by však predstavoval rozhodujúcu výhodu, a to nielen pre európskych spotrebiteľov, ale aj pre náš priemysel. Označením krajiny pôvodu určitých výrobkov dovážaných z tretích krajín by boli spotrebiteľia naozaj v plnej miere informovaní o vlastnostiach výrobku, ktorý si kupujú. V takých citlivých odvetviach, ako sú odevný priemysel, kožené výrobky a nábytok, je vytvorenie podmienok, aby spotrebiteľia mohli urobiť informovanú voľbu, dôležitým faktorom pre tie podniky, ktoré sa rozhodli zachovať výrobu v Európe, čím zachovávajú európske poznatky a európske pracovné miesta.

Preto vítam návrh, ktorý ste práve predložili, pani komisárka, chcel by som však zdôrazniť, že tento návrh musí byť ambiciózny. Získanie podpory väčšiny členských štátov sa nesmie uskutočniť na úkor nášho konečného cieľa. Bolo by napríklad neprijateľné, keby sa označovanie pôvodu týkalo len hotových výrobkov, čím by sa umožnil dovoz všetkých súčastí osobitne, ich poskladanie v Európe a ich opísanie ako „made in Europe“, teda „vyrobené v Európe“.

Okrem toho by som chcel podporiť snahu Komisie vyťažiť maximum z takejto dohody. Nevrátim sa teda k opakovanej žiadosti o zlepšenie a zjednodušenie pravidiel označovania pôvodu, no možnosť vytvorenia

značky pre celú euro-stredomorskú oblasť by bola významným krokom vpred z hľadiska posilnenia odvetví vybudovaných okolo obchodu v Stredomorí a vzájomného obchodu medzi krajinami Juhu.

Napokon by som chcel zdôrazniť, že v rámci realizácie Lisabonskej zmluvy sa podstatne zvýšia právomoci Výboru pre medzinárodný obchod. Komisia sa preto bude môcť spoľahnúť na angažovanosť poslancov EP, ktorí budú pozorne monitorovať diskusie o tomto kľúčovom právnom predpise pre európskych spotrebiteľov a pracovníkov. O tom vás ubezpečujem, pani komisárka.

Jacky Hénin (GUE/NGL). – (FR) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, koncepcia značky „made in“ sa nesmie týkať len označovania. Musí sa rýchlo stať silnou koncepciou rešpektovania najrozvinutejších pravidiel týkajúcich sa poznatkov, práv zamestnancov, udržateľného rozvoja a ochrany životného prostredia a vyjadrenia zodpovedného hospodárskeho postoja.

Zatiaľ čo globalizácia vytvára podmienky pre všetkých, aby mohli vyrábať, divá honba výlučne za ziskom znamená, že práva pracovníkov a obyvateľstva sa neustále porušujú a ich životné prostredie sa ničí. Kopírovanie, ktoré sa kedysi týkalo len luxusných značiek, teraz zasahuje rôzne odvetvia, ako napríklad farmaceutiku, automobilový priemysel a vesmírne lety, pričom v pozadí sa vždy skrýva myšlienka zisku a bezpečnosť spotrebiteľov je závažným spôsobom ohrozená. Zároveň sa rušia desaťtisíce pracovných miest.

Zavedením koncepcie značky „made in Europe“ by sme spotrebiteľom umožnili vykonať informovanú voľbu a získať nové práva. „Áno“ rešpektovaniu práv zamestnancov a pravidiel na ochranu životného prostredia, našich schopností a zodpovedného riadenia. A napokon to najdôležitejšie: „áno“ zachovaniu a ochrane pracovných miest v európskom priemysle.

Christofer Fjellner (PPE). – (SV) Vážený pán predsedajúci, protekcionisti sotva uznajú, že ich opatrenia sú protekcionistické, ale budú skôr skrývať svoje úmysly za iné argumenty. Povedal by som, že povinné označovanie pôvodu je toho jasným príkladom. V júni 2006 som stál tu, v tomto Parlamente, a rozbil som mnohé mýty týkajúce sa toho istého návrhu a pri tej príležitosti návrh skončil tam, kam patrí – v koši.

Politické obchody, ktoré prebehli pred rozhodnutím o dohode o voľnom obchode s Kóreou, však spôsobili, že sme viedli rozpravu o tomto návrhu ešte raz, a toto je neprimeraný spôsob, ako sa zaoberať návrhom tohto druhu. O tri roky neskôr je jasné, že niektoré mýty ešte žijú, a treba ich rozbiť.

Začnime preto s prvým, ktorý sa sem-tam objavuje, teda že si to želajú spotrebiteľia. Obhajcovia tvrdia, že v tejto súvislosti ich podporuje internetové poradenstvo Komisie. Zabúdajú však uviesť, že 96,7 % odpovedí na toto poradenstvo prišlo z jedinej krajiny, konkrétne z Talianska, kde sú hnacou silou tejto záležitosti priemysel a organizované osobitné záujmové skupiny. Každý, kto si tak želá, si dnes môže označiť tovar informáciou o jeho pôvode a verte mi, každý konkurencieschopný podnik, ktorý si týmto spôsobom dokáže získať spotrebiteľov, tak už aj robí, preto to nie je potrebné.

Druhým mýtom je, že označovanie poskytuje spotrebiteľom podstatné informácie a ochranu a je prospešné pre životné prostredie, ako keby to bola otázka zemepisu. Nie. Toto je len hra s predsudkami ľudí, nejde o ich ochranu. Tretím mýtom je, že označovanie zvýši konkurencieschopnosť Európy. Nové technické prekážky obchodu však nechránia európsky priemysel. Nemá to nič spoločné s konkurencieschopnosťou – tá sa posilní len na základe otvorených trhov a dobrého podnikateľského prostredia.

Ak zakazujeme členským štátom, aby povolili tento typ právneho predpisu v rámci EÚ, pretože je protekcionistický, prečo máme potom uplatňovať tie isté pravidlá pre zvyšok sveta a pritom popierať, že ide o protekcionizmus? Odmietli sme myšlienku zaviesť povinné označovanie značkou „made in the EU“, preto by teraz bolo nerozumné zavádzať ho vo vzťahu ku zvyšku sveta.

Mairead McGuinness (PPE). – Vážený pán predsedajúci, v mnohých prípadoch už máme označovanie krajiny pôvodu v prípade potravín a iných výrobkov, nie je to teda nič nové. Problém s niektorými označeniami na potravinárskych výrobkoch je, že nie sú vždy presné. Nech teda s týmto návrhom urobíme čokoľvek, umožníme otestovať správnosť tejto značky, t. j. aby údaje na označení boli presné a spotrebiteľia tak dostali informáciu, ktorú hľadajú.

Jedna konkrétna otázka: zatelefonoval mi výrobca, ktorý pôsobí v Európskej únii, a spýtal sa ma, či Komisia, Rada a Parlament uvažujú o značke „made in the European Union“, ktorá by im umožnila propagovať skutočnosť, že vyrábajú v Európskej únii. Mohla by sa pani komisárka k tomu vyjadriť?

Seán Kelly (PPE). – Vážený pán predsedajúci, celá táto vec vyvolala veľa problémov, najmä v poľnohospodárstve v Írsku. Takmer vždy, keď počúvam vedúceho predstaviteľa Únie poľnohospodárov

Padraiga Walsha, hovorí o tom, aké ťažké je presadiť riadne, presné označovanie, ako povedala pani McGuinnessová.

Zdá sa, že do Írska možno doviesť výrobky, spracovať ich pridaním korenín alebo niečoho iného a posunúť ich ďalej ako výrobky írskeho pôvodu. To je hrubé zavádzanie spotrebiteľa a myslím si, že každý má právo poznať skôr krajinu pôvodu každého výrobku než krajinu jeho výroby.

Môžem vychádzať z toho, že táto prax sa skončí a že budeme mať jasné a presné označovanie, takže budeme presne vedieť, z ktorej krajiny pochádza každý výrobok?

Sergio Paolo Francesco Silvestris (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, dámy a páni, jasnosť, jasnosť, jasnosť: to si dnes vyžaduje trh, vyžaduje si pravidlá, ktoré zaručia transparentnosť na ochranu spotrebiteľa. Sloboda trhu je tiež definovaná jasnými pravidlami, ktoré – ak sa uplatňujú prostredníctvom transparentných mechanizmov – umožňujú spotrebiteľom ako takým, aby si vybrali. Práve o to tu dnes chceme poprosiť, práve o to tu dnes chceme požiadať.

V talianskych štátnych televíznych staniciach sa často vysielajú investigatívne reportáže, ktoré ukazujú, ako sú výrobné postupy v niektorých veľmi vzdialených krajinách – vzdialených aj kultúrne – založené na využívaní veľmi znečisťujúcich látok, znečisťujúcich postupov, toxických rozpúšťadiel, pričom pracovníci vrátane detí sú vykorisťovaní a prinútení akceptovať neuveriteľne dlhý pracovný čas. Spotrebiteľia musia mať možnosť výberu a zároveň jasnú predstavu, odkiaľ pochádzajú konkrétne výrobky. Práve toto žiadame. Myslím, že nastal čas jasne a okamžite prijať pravidlá, ktoré umožnia spotrebiteľom vybrať si na základe absolútne jasných a transparentných mechanizmov, a prijať ich rozhodne a oveľa rýchlejšie, než sa tak dialo doposiaľ.

Catherine Ashton, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, chcela by som sa poďakovať všetkým tým, ktorí prispeli k dôležitej rozprave na túto tému.

Ak smiem začať s konkrétnymi pripomienkami pani Muscardiniovej – pocitom, že táto vec sa už určitý čas natáhuje. Keď som pôsobila ako komisárka, jasne som si uvedomovala, že sme s členskými štátmi diskutovali o týchto otázkach, s ktorými sa intenzívne zaoberajú, a snažila som sa zareagovať, keď išlo o nejaký dôležitý aspekt. Ako uviedli iní poslanci, realita politického života je však taká, že všetky návrhy musím presadiť v Rade. To znamená – keď je jasné, že určitý návrh nemá jasnú väčšinu –, že sa treba opäť zamyslieť nad tým, prečo sa niekedy nepodarí presadiť určitý návrh, ak sú názory naň jasne vyhranené, a prečo sa to niekedy podarí.

Zdalo sa mi, že sme prostredníctvom modifikácie svojich formulácií pri zohľadňovaní obáv členských štátov mali príležitosť opätovne túto vec podporiť, ale tá je stále v Komisii. Najmä teraz, keď sa funkčné obdobie Komisie chýli ku koncu, či už vlastne, ako by niekto mohol povedať, uplynulo, je dôležité zamyslieť sa nad vecami, ktoré ešte neboli dokončené.

Nemôžem poskytnúť žiadne termínové záruky. Rada by som tak urobila, no v tejto súvislosti som celkom v rukách Rady. Zavazujem sa však, že v tejto veci budem pokračovať, pretože je to dôležité. Prejdem k tomu, čo si myslím a prečo si myslím, že to je také dôležité.

Mnohé poslankyne a poslanci spomenuli konkrétne pripomienky týkajúce sa spotrebiteľov i príležitostí, ktorá by tak vznikla pre transparentnosť a jasnosť – poskytnúť informácie spotrebiteľom. Myslím, že tu bol citovaný dokonca aj Adam Smith. Je dôležité, že ak budete mať voľný obchod vo svete, musíte mať aj jasnosť a transparentnosť pre spotrebiteľov, aby mali možnosť výberu, ktorý prináša voľný obchod. Tieto koncepcie idú ruka v ruku a s tým by som súhlasila. Preto si myslím, že poslankyne a poslanci, ktorí uviedli túto pripomienku, v podstate vystihli jadro problému, o ktorý tu ide.

Nejde tu o protekcionizmus. To sa stáva na celom svete. Pre väčšinu krajín, od ktorých by niekto nakúpil tie druhy výrobkov, ktoré sme uviedli v zozname, platí, že už viete, od koho nakupujete. Pre mňa ako spotrebiteľku je dôležité vedieť, kde sa výrobok vyrobil. Myslím, že pre mnohých spotrebiteľov bola táto otázka dôležitou súčasťou spôsobu, akým komunikujú s trhom. Podľa mňa je veľmi dôležité povedať, že zabezpečíme túto transparentnosť. Nemali by sme sa toho obávať, pretože ak sa toho budeme báť, niečo nie je v poriadku. Pokiaľ ide o otvorenosť, voľný obchod a transparentnosť, sú to fakty a treba k nim zaujať primeraný postoj.

Pán Schlyter sa ma konkrétne spýtal na rozšírenie zoznamu. Nuž, toto je predmetom ďalšej diskusie: neexistuje žiadny definitívny zoznam. Jednoducho sme sa pokúsili predložiť zoznam, o ktorom sme si mysleli, že je realistický, ale veľmi radi budeme o tejto otázke ďalej diskutovať.

Myslím, že je len správne, ak zohľadní aj obavy, ktoré boli vyslovené v súvislosti s tým, či sme dosť ambiciózni. Pán Arif povedal, že by sme to nemali oslabovať. Samozrejme, ale ja sa to nesnažím oslabovať: snažím sa byť realistická. Ak budem mať napokon návrh, ktorý jednoducho nebudem schopná presadiť v Rade, myslím, že budem musieť túto vec ešte raz preskúmať a položiť si otázku, či by sme mohli niečo urobiť, nie aby sme návrh oslabili, ale aby sme uznali legitímne pripomienky a zistili, či ho môžeme presadiť, napríklad vo forme pilotného modelu alebo nejakého užšie zameraného modelu, aby sme si mohli overiť, či je pravda, čo hovorím, a aby sme ho hádam neskôr mohli rozšíriť, pretože v skutočnosti je nám jasné, čo sa snažíme dosiahnuť.

Zaoberáme sa aj celou problematikou Euromedu. Ako viete, je to súčasť diskusie, ktorá v súčasnosti prebieha. Beriem na vedomie aj pripomienku týkajúcu sa nášho postupu pri ochrane pracovných miest. Dámy a páni, viete, že jasne rozlišujem medzi protekcionizmom a podporou priemyslu, podporou pracovných miest a spotrebiteľov atď. Musíme jasne povedať, že obchod nesmie ignorovať žiadnu z týchto vecí. Idú ruka v ruke.

Pán Fjellner, musím sa zaoberať vašou konkrétnou pripomienkou, pretože ste môj postup opísali ako neprimeraný. Nie som si istá, do akej miery je vhodné povedať o niekom v Európskom parlamente, že sa nespráva primerane, ale chcela by som vás uistiť, že sa o to v žiadnom prípade nesnažím. Nesúvisí to s ničím. Počas diskusií s členskými štátmi o všetkých týchto aspektoch obchodu som sa snažila zohľadniť, a to svojou prácou, najmä diskusiami s malými podnikmi v Európe, v súvislosti s ktorými mi veľmi záleží na tom, aby mali skutočné príležitosti a aby viac než 3 % z nich začali obchodovať s krajinami mimo Európskej únie – otázky, ktoré ešte zostali nezodpovedané – veci, ktoré sme nijako nevyriešili – alebo otázky, ktoré sú pre krajiny osobitne dôležité.

Toto nie je jediná otázka, v žiadnom prípade, ale zdalo sa mi, že je to príležitosť pokúsiť sa k nej vrátiť. Ide o rovnaké podmienky. Ide o jasnosť a transparentnosť pre spotrebiteľov. Ide o to, aby sme povedali, že sa musíme pohnúť dopredu. Dúfam, že Parlament sa do toho zapojí a pomôže túto vec ďalej spresniť, aby sme sa napokon dopracovali k mimoriadne pozitívnemu výsledku.

Úplne na záver mi bola položená otázka o značke „made in the European Union“. Prekonzultovali sme to s priemyslom a spotrebiteľmi. Nenašlo si to podporu. Boli obavy, že by to bolo drahé. Nebolo to riešenie, ktoré sme hľadali, a preto sme sa tým ďalej nezaoberali.

Predseda júci. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční počas nasledujúcej schôdze.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

João Ferreira (GUE/NGL), písomne. – (PT) Jedným z dôsledkov liberalizácie svetového obchodu sú veľké straty pracovných miest a zhoršenie sociálnej situácie v mnohých regiónoch a krajinách vrátane Portugalska, ktoré sú viac závislé od určitých výrobných odvetví, napríklad od textilného a odevného priemyslu. V súčasných podmienkach vážnej hospodárskej a sociálnej krízy si situácia vyžaduje iný prístup. Prijatie pravidiel o označovaní pôvodu by mohlo pomôcť zvýšiť profil výroby v rôznych členských štátoch. Je však potrebné urobiť oveľa viac. Musíme chrániť výrobné odvetvia prostredníctvom balíka širších a účinnejších opatrení, ako napríklad: zavedenie ochrany a ochranných mechanizmov proti agresívnym dovozom, prenesenie priority na miestnu výrobu, zrušenie modelu založeného na nízkej mzde, nízkej kvalifikácii a neistote pracovných miest, zavedenie verejných nástrojov na kontrolu výroby a reguláciu trhov s cieľom udržať zásadu potravinovej sebestačnosti a bezpečnosti, účinné riešenie presídľovania podnikov. Požiadavkou do budúcnosti je obrana práva každej krajiny na udržateľnú výrobu. Musíme tak urobiť v mene novej hospodárskej, sociálnej, energetickej a environmentálnej racionality, ktorú neoliberalný model nielenže nezaručuje, ale v skutočnosti znemožňuje.

24. Rozhodnutia týkajúce sa niektorých dokumentov: pozri zápisnicu

25. Program rokovania na nasledujúci deň: pozri zápisnicu

26. Skončenie rokovania

(Rokovanie sa skončilo o 00.15 hod.)